

TÖÖLÖN YHTEISKOULU

LUKION OPETUSSUUNNITELMA 2010

Töölön yhteiskoulu

LUKION OPETUSSUUNNITELMA

SISÄLTÖ

- 1 LUKION TEHTÄVÄ JA ARVOPERUSTA
 - 1.1 Arvot
 - 1.2 Tehtävät ja tavoitteet
 - 1.3 Toiminta-ajatus

- 2 KOULUN TOIMINTAKULTTUURI
 - 2.1 Toimintakulttuurin pääpiirteet
 - 2.2 Oppimiskäsitys
 - 2.3 Opiskeluympäristö
 - 2.4 Opetusmenetelmät ja työtavat
 - 2.5 Opiskelijoiden osallisuus
 - 2.6 Yhteistyö

- 3 OPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN
 - 3.1 Tuntijako
 - 3.2 Kieliohjelma
 - 3.3 Koulun painotukset
 - 3.4 Opiskelijaksi otto
 - 3.5 Koulun opetusjärjestelyt
 - 3.6 Itsenäinen opiskelu ja etäopiskelu
 - 3.7 Oppilaitosten yhteiset opetusjärjestelyt
 - 3.8 Muut opetusjärjestelyt

- 4 OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN
 - 4.1 Ohjaustoiminnan tehtävät ja tavoitteet
 - 4.2 Ohjauksen osa-alueet
 - 4.3 Ohjauksen toteuttaminen, työnjako ja tehtävät
 - 4.4 Ohjauksellinen tiedottaminen
 - 4.5 Ohjaukseen liittyvä yhteistyö

- 5 OPISKELIJAN TUKEMINEN
 - 5.1 Tukiopetus
 - 5.2 Opiskelijahuolto
 - 5.3 Opiskeluun liittyvä erityinen tuki
 - 5.4 Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus

- 6 ARVIOINTI
 - 6.1 Opiskelijoiden arviointi
 - 6.2 Koulun toiminnan arviointi ja kehittäminen

- 7 OPPIAINEIDEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT
 - 7.1 Aihekokonaisuudet ja eheyttäminen
 - 7.2 Oppiainekohtaiset osuudet; tavoitteet, sisältö, työtavat ja arviointi

- 7.2.1 Äidinkieli ja kirjallisuus
- 7.2.2 Toinen kotimainen kieli
 - 7.2.2.1 A-oppimäärä
 - 7.2.2.2 B-oppimäärä
- 7.2.3 Vieraat kielet
 - 7.2.3.1 A-oppimäärä
 - 7.2.3.2 B1-oppimäärä
 - 7.2.3.3 B2-oppimäärä
 - 7.2.3.4 B3-oppimäärä
 - 7.2.3.5 Latina
- 7.2.4 Matematiikka
 - 7.2.4.1 Pitkä oppimäärä
 - 7.2.4.2 Lyhyt oppimäärä
- 7.2.5 Ympäristö- ja luonnontieteet
 - 7.2.5.1 Biologia
 - 7.2.5.2 Maantiede
 - 7.2.5.3 Fysiikka
 - 7.2.5.4 Kemia
- 7.2.6 Katsomusaineet
 - 7.2.6.1 Evankelis-luterilainen uskonto
 - 7.2.6.2 Ortodoksinen uskonto
 - 7.2.6.3 Elämänkatsomustieto
 - 7.2.6.4 Filosofia
- 7.2.7 Psykologia
- 7.2.8 Historia
- 7.2.9 Yhteiskuntaoppi
- 7.2.10 Terveystieto
- 7.2.11 Taideaineet
 - 7.2.11.1 Musiikki
 - 7.2.11.2 Kuvataide
- 7.2.12 Liikunta
- 7.2.13 Opinto-ohjaus
- 7.2.14 Koulukohtaiset soveltavat kurssit
 - 7.2.14.1 Elokuvakasvatus
 - 7.2.14.2 Eurooppalainen kulttuuriperintö Helsingissä
 - 7.2.14.3 Improvisaatio ja vuorovaikutustaidot
 - 7.2.14.4 Kansainvälinen keittiö
 - 7.2.14.5 Kokeileva käsityö
 - 7.2.14.6 Lehdenteko
 - 7.2.14.7 Liikennekasvatus
 - 7.2.14.8 Selviytymistaidot
 - 7.2.14.9 Tietotekniikka
 - 7.2.14.10 TYK-kurssi
 - 7.2.14.11 Videonteko
 - 7.2.14.12 Vieraat kulttuurit

1 LUKION TEHTÄVÄ JA ARVOPERUSTA

1.1 Arvot

Helsingin kaupungin lukioille asettamat kasvatusta- ja opetustyötä ohjaavat arvot koskevat oppimista ja sivistystä (1,2), ihmisenä sekä yhteisön ja yhteiskunnan jäsenenä kasvamista ja siihen liittyviä pelisääntöjä (3,4,5,6) sekä globaalin kansalaisuuden ja tulevaisuuden näkökulmaa (7):

1. Arvostetaan laaja-alaista yleisivistystä sekä jatkuvan oppimisen taitoa ja halua.
2. Rakennetaan suomalaista kulttuuria ja edistetään kulttuurien välistä vuorovaikutusta.
3. Kunnioitetaan jokaisen ihmisarvoa ja edistetään tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta.
4. Pidetään huolta turvallisesta opiskeluympäristöstä sekä yksilön ja yhteisön hyvinvoinnista.
5. Edistetään kaikkien yhteisön jäsenten osallisuutta ja vastuunottoa ja rakentavaa kriittisyyttä.
6. Ei hyväksytä väkivaltaa, syrjintää tai rasismia.
7. Toimitaan elämää ja ympäristöä kunnioittaen sekä kestävästä tulevaisuudesta rakentaen.

Lukio-opetuksen lähtökohtana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitus. Ihmisoikeuksia määrittäviä keskeisiä asiakirjoja ovat YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, inhimillisyyteen ja oikeudenmukaisuuteen. Lukiokoulutuksen tulee edistää avointa demokratiaa, tasa-arvoa ja hyvinvointia.

TYK:n lukion tavoitteena on kasvattaa nuorista eettisesti vastuuntuntoisia ihmisiä, jotka osaavat erottaa oikean ja väärän sekä pyrkivät rehellisyyteen ja toisten ihmisten, kulttuurien sekä elinympäristönsä kunnioittamiseen. Pyrimme siihen, että opiskelija omaksuu edellä esitetyt, länsimaisessa yhteiskunnassa hyväksytyt arvot ja harjaantuu tunnistamaan niiden ja todellisuuden välisiä ristiriitoja sekä toimimaan omalta osaltaan niiden poistamiseksi.

1.2 Tehtävät ja tavoitteet

TYK:n lukio on toisen asteen oppilaitos, joka jatkaa peruskoulun kasvatustehtävää ja antaa hyvän yleissivistävän koulutuksen korkeakouluopintojen ja muun lukiopohjaisen koulutuksen aloittamiseksi.

Monipuolinen kurssitarjonta, hyvät liikenneyhteydet ja lähellä sijaitsevat liikunta- ja kulttuurilaitokset tuovat TYK:iin opiskelijoita paitsi omalta yläasteelta, myös laajasti koko pääkaupunkiseudulta. Haluamme harjaannuttaa opiskelijamme säännölliseen työntekoon ja taitojensa ja

taipumuksiensa realistiseen arviointiin, niin että he pystyvät työskentelemään itsenäisesti ja luovasti ja omaksuvat jatkuvan oppimisen idean sekä yleissivistyksen ihanteen.

Tavoitteenamme on kurssimuotoisuudesta ja luokattomuudesta huolimatta taata opiskelijoille hyvä yhteishenki, turvallinen työympäristö ja tehokas opetus toimivan kokoisissa ryhmissä.

Koulumme haluaa edistää opiskelijoiden tervettä itsetuntoa. Haluamme ohjata nuoria arvostamaan suomalaista kulttuuria ja sen traditioita sekä muita kulttuureita ja niihin kuuluvia ihmisiä. Pyrimme kasvattamaan opiskelijoista yhteiskuntaan ja työelämään sopeutuvia yksilöitä, jotka kantavat vastuun yhteisesti tehtyjen päätösten toteutumisesta.

Pyrimme siihen, että opiskelijoille kehittyy tietoisuus kielestä kommunikaation ja kulttuurin perustana. Haluamme heidän omaksuvan hyvät valmiudet käsitellä kriittisesti tietoja, taitoja ja tunteita laajan kielellisen yleissivistyksen turvin.

1.3 Toiminta-ajatus

Perinteikkäänä yksityiskouluna TYK:n on helppo vastata nopeasti ja joustavasti uusiin haasteisiin sekä muokata opiskeluympäristöä opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Koulu haluaa rakentaa turvallisen ja motivoivan opiskeluympäristön, jossa arvostetaan oppimista, työntekoa ja rakentavaa kriittisyyttä ja jossa yhteisöllisyyttä ja oman kulttuuritaustan tuntemusta luodaan mm. vuotuisilla perinteillä ja hyödyntämällä pääkaupungin tiede- ja kulttuuritarjontaa.

2 KOULUN TOIMINTAKULTTUURI

2.1 Toimintakulttuurin pääpiirteet

Toimintakulttuuri on koulussa vallitsevien erilaisten ajattelu- ja toimintatapojen sekä toimintaa ohjaavien arvostusten kokonaisuus. Siihen vaikuttavat sekä koulun ulkopuoliset että sisäiset tekijät. Se puolestaan vaikuttaa opiskeluympäristöön, erityisesti pedagogisiin käytäntöihin. Kaikki yhteisön jäsenet muovaavat koulun toimintakulttuuria.

Helsingin lukioissa tavoitteena on toimiva vuorovaikutus sekä avoin, myönteinen ja rauhallinen ilmapiiri. Toista kunnioittava, rehellinen ja oikeudenmukaisuuteen pyrkivä toiminta on hyvän toimintakulttuurin ydin.

Helsingin lukioissa kehitetään käytänteitä, jotka tukevat yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista, osallisuutta ja rakentavaa kriittisyyttä sekä kaikkien koulussa työskentelevien vastuun ottoa itsestään, toiminnastaan ja yhteisestä työskentelystä.

TYK:n toimintakulttuurille ominaista on hyvä yhteishenki ja avoimuus opiskelijoiden, opettajien ja muun henkilöstön kesken. Koulun johto on sitoutunut edistämään työntekijöidensä työssä jaksamista ja tukemaan opettajakunnan pysyvyyttä. Opettajakunta pyrkii yhteisiin tavoitteisiin (ks. 2.2 ja 2.3) yli ainerajojen yhdessä opiskelijoiden ja muun henkilökunnan kanssa. Tavoitteena on hyvin järjestäytynyt organisaatio, jossa arjen rutiinit toteutuvat ennalta sovittujen suunnitelmien ja aikataulujen mukaan.

Opettajakunta on järjestäytynyt **työryhmiin**, joista vakituisia ovat lukiryhmä, pedagoginen kehittämisryhmä ja tapahtumaryhmä. Lukiryhmä käsittelee opetukseen ja toimintakulttuuriin liittyviä kysymyksiä ja valmistelee niitä ohjausryhmän käsiteltäväksi. Pedagoginen kehittämisryhmä suunnittelee ja organisoii pedagogista kehittämistyötä sekä opettajien koulutusta vuosittain ohjausryhmän linjausten mukaisesti. Tapahtumaryhmä käsittelee henkisen ja aineellisen ympäristön viihtyvyyteen vaikuttavia tekijöitä, mm. juhlien ja tapahtumien järjestämistä. Se esittelee käsittelemänsä asiat opettajakunnalle ja ohjausryhmälle. Pysyvien työryhmien lisäksi toimii tarvittaessa projektityöryhmiä.

Opettajakunnan ja muun henkilökunnan sisäisen **tiedotuksen** perustana ovat sähköposti, Wilma- ja Fronter-ohjelmat sekä viikkotiedote ja opettajainhuoneen ilmoitustaulu. Viikkotiedotteen kokoavat rehtori, pedagoginen koordinaattori, apulaisrehtorit ja opinto-ohjaajat. Opettajat ovat tarvittaessa velvollisia kuittauksella osoittamaan huomanneensa tiedotuksen, jotta tiedonkulku esim. valvontojen hoidosta varmistuisi. Koulun kotisivujen ja Wilma-ohjelman käyttöä esim. viikkotiedotteen asioista ja valvonnoista tiedottamiseen kehitetään: kaikilla opettajilla on käytössään henkilökohtaiset sähköpostiosoitteet ja Wilma-tunnukset. Rehtori tiedottaa opettajakunnalle juoksevista asioista sähköisesti.

Työryhmien (LU ja PO) kokoukset järjestetään vähintään kerran jakson aikana. Jaksoarvostelun valmistuttua pidetään arviointikokous, jossa käsitellään opiskelijoiden etenemistä opinnoissaan, erityisesti ongelmia niissä. Opettajainkokousten esityslistat ovat opettajakunnan nähtävissä hyvissä ajoin.

Rehtori käy jatkuvasti kahdenkeskisiä kehityskeskusteluita opettajakunnan kanssa.

Uudet opettajat autetaan talon tavoille henkilökohtaisen opastuksen ja vuosittain päivitettävän *Uuden opettajan oppaan* avulla. Myös eläkkeelle jäävien opettajien osaamisen välittyminen eteenpäin pyritään takaamaan.

Koulun ja kodin välillä tieto kulkee pääasiassa Wilma-ohjelman välityksellä, mutta myös kirjeitse ja koulun kotisivujen kautta. Jokaisen lukuvuoden alussa huoltajille lähetetään ns. vuosikurssikirje. Kaikkien vuosikurssien opiskelijoiden huoltajille järjestetään myös vanhempainilta. Opiskelijat ovat myös velvollisia näyttämään huoltajilleen *Opinto-oppaan*, jotta nämä tutustuisivat koulun käytäntöihin.

Opettaja- ja oppilaskunnan välistä tiedotusta hoidetaan ensisijaisesti RO-tuokioiden, Wilman, ilmoitustaulujen ja keskusradiokuulutusten avulla. Opettajat ovat opiskelijoiden tavattavissa opettajainhuoneessa, vastaanotoillaan ja oppituntien yhteydessä. Aineenopettajat kontrolloivat yhdessä ryhmänohjaajien kanssa mm. poissaoloja. Tarpeen vaatiessa lukion oppilastukiverkko (LOTV) ottaa opiskelijan runsaat poissaolot tai muut opiskeluongelmat käsiteltäväkseen, ks. luku 5.

Ryhmänohjauksen tueksi on luotu *Ryhmänohjaajan kansio*, joka linjaa vuotuisia ryhmänohjauksen sisältöjä ja antaa ryhmänohjaajille apuneuvoja työssään. Koulu järjestää ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille lukuvuoden alussa ryhmäyttämistä ja opintojen suunnittelua varten leirikoulupäivän, johon osallistuvat opinto-ohjaajan ja ryhmänohjaajien lisäksi tehtäväänsä valmennetut tutorit.

”TYK-henkeä” luodaan arkisen työn ohessa vuotuisilla **juhlilla ja tapahtumilla**, joiden järjestämiseen opiskelijat osallistuvat eri tavoin vuosikurssin mukaan. Tiukasta kurssiaikataulusta huolimatta opettajakunta suhtautuu myönteisesti yhteisiin projekteihin. Juhlia ja tapahtumia koordinoivat tapahtumaryhmä, oppilaskunnan hallitus ja erikseen nimettävät opettajat.

Opettajakunta on tietoinen yleisen ilmapiirin heijastumisesta oppimistuloksiin ja työhön luokkahuoneissa ja arvioi sitä säännöllisesti. Opiskelijoiden viihtyvyyttä arvioidaan vuosittain ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille tehtävällä viihtyvyysskyselyllä, jonka tulokset esitellään myös vanhempainillassa.

Koulun **turvallisuudesta** huolehditaan mm. rakentamalla ja päivittämällä *turvallisuuskansiota* ja mm. vuosittaisella pelastautumisharjoituksella.

2.2 Oppimiskäsitys

Helsingin lukioissa opetus perustuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on prosessi, jossa oppija on aktiivinen subjekti. Oppiminen edellyttää tavoitteellista opiskelua vuorovaikutuksessa toisten opiskelijoiden, opettajan ja ympäristön kanssa. Opettaja auttaa ja ohjaa opiskelua.

Oppiminen on ongelmanratkaisua sisältävä prosessi, jossa oppija liittyy uusia tietoja ja taitoa aikaisemmin opittuun sekä muokkaa oppimaansa. Oppimisessa keskeistä on omatoiminen ja kriittinen tiedonhankinta, opitun jäsentäminen ja hyödyntäminen sekä uuden tiedon rakentaminen yhdessä toisten kanssa. Oppiminen on kokonaisvaltaista; siihen vaikuttavat myös elämykset ja tunteet. Oppimisen ilo, kannustava palaute, myönteiset kokemukset ja vuorovaikutteisuus vahvistavat opiskelijan minäkuvaa. Oppimisen taitoja vahvistamalla luodaan pohja koko elämän kestäväälle oppimiselle.

Oppiminen on tilannesidonnaista. Siihen vaikuttavat sekä koulun tarjoama että yhteiskunnallinen ympäristö. Opiskelijan kulttuurisessa ja sosiaalisessa

elinpiirissä syntyneet kokemukset ovat oppimisen lähtökohta. Oppiminen puolestaan avaa mahdollisuuksia ymmärtää kulttuuria ja osallistua yhteiskunnan toimintaan.

TYK:n tavoitteena on tarjota laadukasta opetusta ja laaja-alaista yleissivistystä. Koulu pyrkii luomaan opiskelijoissa kiinnostusta tietoon sekä takaamaan tarvittavat työnteon, oppimaan oppimisen ja kriittisen ajattelun taidot. Koulu opettaa yhteisönä myös kulttuurisia käytäntöjä, arvoja ja ajatusmalleja.

Keskeistä oppimisessa on, että teoriassa opittu tieto aktivoituisi käytännössä sovellettavaksi tiedoksi yli oppiainerajojen ja koulun ulkopuolelle. Oppiminen käsitetään itseisarvoksi. Tiedon omaksumisen ei pitäisi tähdätä pelkästään hyötyyn, esim. kurssisuoritusten saamiseen, mihin pyritään vaikuttamaan rakenteellisin ja metodisin keinoin, mm. monipuolisilla kurssisuorituksilla ja ohjaavalla koepalautteella. Opiskelijat myös täyttävät opintojensa alussa *Tuki- ja tavoitekyselyn*, johon kirjaamiensa tavoitteiden toteutumisen he tarkistavat säännöllisesti.

Oppimaan oppimisen taitoja kehitetään yhteisesti esimerkiksi teemapäivien ja asiantuntijavierailujen avulla.

2.3 Opiskeluympäristö

Helsingin lukioissa opiskeluympäristöä kehitetään määrätietoisesti. Opiskeluympäristö muodostuu fyysisistä, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä pedagogisista tekijöistä. Tavoitteena on ympäristö, joka tukee opiskelijan kasvua, oppimista ja itseohjautuvuutta. Se ottaa huomioon erilaiset oppijat ja oppimisen tavat, innostaa ja kannustaa oppimiseen sekä tarjoaa mahdollisuuksia monipuoliseen kehittymiseen. Oppimisen esteet ja oppimisvaikeudet pyritään tunnistamaan varhain ja toimitaan niiden voittamiseksi.

Helsingin lukioissa opiskeluympäristön tavoitteena on tukea myönteistä opiskeluasennetta sekä edistää opiskelijan osallisuutta ja hyvinvointia. Opiskeluympäristön turvallisuutta vaarantaviin asioihin puututaan heti.

Opetuksessa hyödynnetään verkkoympäristöjä ja koulun ulkopuolisia opiskeluympäristöjä, erityisesti Helsingin monipuolisia mahdollisuuksia ja yhteistyötä muiden oppilaitosten kanssa.

Vastuu opiskeluympäristöstä on koulun henkilöstöllä ja opiskelijoilla. Yhteistyö kotien kanssa on osa hyvää opiskeluympäristöä ja sen kehittämistä.

TYK pyrkii tarjoamaan nykyaikaiset opiskelutilat ja -välineet. Opiskelijoilla on käytössään monipuolinen **kirjasto** käsikirjastoineen ja lukuhuoneineen sekä mahdollisuus sähköiseen tiedonhaakuun. Koulussa työskentelee täyspäivätoiminen kirjastonhoitaja, joka ohjaa opiskelijoita kirjaston käytössä ja tiedonhaussa.

Koulun keskeinen sijainti tarjoaa mahdollisuudet yhteistyöhön tiede- ja kulttuurilaitosten, median sekä hallinnon yksiköiden kanssa.

Opettajat ja muu henkilökunta pyrkivät yhdessä opiskelijoiden kanssa luomaan kouluun turvallisen ilmapiirin. Opettajat, erityisopettajat ja opinto-ohjaaja sekä ensimmäisen vuosikurssin alussa täytettävä *Tuki- ja tavoitekysely* pyrkivät osaltaan erilaisten oppimis- ja opiskeluvaikeuksien tunnistamiseen. Tarvittaessa koulu järjestää opiskelijoille tuki- ja erityisopetusta, tekee lukitestejä ja lähettää oppimisvaikeuksissa olevan jatkotutkimuksiin (luku 5).

TYK:ssa on kaiken kiusaamisen suhteen nollatoleranssi.

Opetuksessa pyritään hyödyntämään eri oppimisstrategioita ja käyttämään monipuolisesti eri työskentely- ja arviointitapoja. Kurssien arvosanat eivät perustu ainoastaan kokeessa menestymiseen vaan rakentuvat useista osasuorituksista.

2.4 Opetusmenetelmät ja työtavat

Helsingin lukioissa opetusmenetelmät ja työtavat valitaan niin, että ne vahvistavat koulun arvoja ja auttavat saavuttamaan opetussuunnitelman tavoitteet. Opetusmenetelmien valinnassa otetaan huomioon myös yksilölliset erot ja opiskelijoiden erilaiset tavat oppia.

Opetuksessa käytetään eri oppiaineille ominaisia, monipuolisia menetelmiä ja työtapoja. Tutkivaa, toiminnallista ja ongelmalähtöistä työskentelyä painotetaan ja hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa.

Työtapojen tehtävänä on tukea monipuolisesti tietojen ja taitojen oppimista, kehittää oppimaan oppimisen taitoja ja yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä tarjota tilaisuuksia elämykselliseen ja luovaan toimintaan.

TYK toteuttaa kurssimuotoisuuden ja oppiaineen antamien mahdollisuuksien mukaan monipuolisesti eri opetusmenetelmiä viestintätekniikan suomia mahdollisuuksia unohtamatta.

Opettajakunta on yhteisesti sitoutunut kehittämään opiskelijoiden opiskelutaitoja. Ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille järjestetään vuosittain ns. Ohjeita opiskeluun –teemailtapäivä, jonka aikana opiskelijoille tarjotaan tietoa mm. eri lukustrategioista ja oppimisvaikeuksista ja opettajakunnalle koulutusta mm. tekstin avaamisen tavoista. Hyvä luku- ja kirjoitustaito katsotaan kaiken oppimisen perustaksi: niitä harjaannutetaan ja edellytetään kaikissa oppiaineissa.

2.5 Opiskelijoiden osallisuus

Helsingin kaupungin lukioissa opiskelijat ovat työyhteisön jäseniä, joilla on sekä vastuuta että mahdollisuus vaikuttaa monipuolisesti koulun toimintaan.

Tavoitteena on luoda jokaiseen lukioon toiminnalliset rakenteet, jotka edistävät opiskelijoiden aktiivista osallisuutta koulussa ja yhteiskunnassa.

Oppilaskuntien toiminta on tärkeä osa lukioiden toimintakulttuuria. Osallistumalla ja vaikuttamalla opiskelijat oppivat ottamaan vastuuta ja harjaantuvat toimimaan demokraattisessa yhteiskunnassa.

Oppilaskunta osallistuu koulun päätöksentekoon oppilaskunnan hallituksen kautta valitsemalla edustajansa siihen ja koulun johtokuntaan vuosittain lukuvuoden alussa järjestettävässä kokouksessa. Oppilaskunnan hallitus kokoontuu vähintään kerran jaksossa keskustelemaan koulunkäyntiin ja viihtyvyyteen liittyvistä kysymyksistä ja tekee ehdotuksia opettajakunnalle ja koulun johdolle. Oppilaskunnan ohjaava opettaja tuo hallituksen tiedoksi ja käsiteltäväksi esim. opintojen suunnitteluun tai koulun linjauksiin liittyviä asioita. Oppilaskunnan kokouksissa noudatetaan hyvää kokous- ja yhdistyskäytäntöä.

Vuosittain valitaan kirjallisen hakemuksen ja opintomenestyksen perusteella **tutor-oppilaat**, joiden tehtävä on osallistua uusien opiskelijoiden ryhmäyttämiseen ja koulun käytäntöihin tutustuttamiseen mm. osallistumalla lukuvuoden alussa järjestettävään leirikoulupäivään. Tutorit toimivat koulun esittelijöinä vanhempainilloissa ja tuleville lukiolaisille mm. koulutusmessuilla ja kouluesittelyissä.

Opiskelijat luovat koulun henkeä ja perinteitä järjestämällä puurojuhlan, vanhojenpäivän ruokatarjoilun sekä osallistumalla itsenäisyys- ja kevätjuhlan sekä lakkiaisten ohjelman tekoon. Abiturentit valitsevat keskuudestaan abivuoden tapahtumien järjestäjät.

2.6 Yhteistyö

Opettajakunta ottaa aktiivisesti yhteyttä koteihin. Opettajat tapaavat tarvittaessa huoltajia. Koulun vanhempainyhdistys tukee koulun toimintaa mm. järjestämällä luento- ja keskustelutilaisuuksia vanhemmille. Ks. luku 3.8.

3 OPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN

3.1 Tuntijako

Lukion opinnot jakautuvat pakollisiin, syventäviin ja soveltaviin kursseihin. Syventävät kurssit liittyvät välittömästi pakollisiin kursseihin. Soveltavat kurssit sisältävät aineksia eri oppiaineista. Ne voivat olla myös ns. menetelmäkursseja sekä muita koulukohtaisia tai muissa oppilaitoksissa opiskeltavia kursseja.

Opiskelija suorittaa vähintään 75 kurssia, joihin tulee sisältyä pakollisten kurssien (47-51) lisäksi vähintään 10 syventävää kurssia.

Kurssien järjestäminen riippuu opiskelijoiden osallistumishalukkuudesta ja koulun käytettävissä olevista tuntiresursseista. Tarjonnan lisäämiseksi osa soveltavista kursseista toteutetaan vuorovuosin siten, että opiskelijoilla on lukioaikana mahdollisuus osallistua mahdollisimman monelle kurssille.

	pakoll.	valtak.syv.		koulukoht. syv.
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	3	+	2
Kielet				
peruskoulun ala-asteelta				
alkava kieli (A-kieli)	6	2	+	2
peruskoulun yläasteelta				
alkava kieli (B1-kieli)	5	2	+	2
muut kielet (yht.)		30	+	4
Matematiikka				
lyhyt oppimäärä	6	2	+	2
pitkä oppimäärä	10	3	+	7
Ympäristö- ja luonnontieteet				
Biologia	2	3	+	
Maantieto	2	2	+	1
Fysiikka	1	7	+	2
Kemia	1	4	+	2
Katsomusaineet				
Uskonto/	3	2	+	1
Elämäkatsomustieto	3	2		
Filosofia	1	3	+	2
Psykologia	1	4	+	3
Historia	4	2	+	4
yhteiskuntaoppi	2	2	+	1
Taideaineet	3			
Musiikki	1 - 2	3	+	3
Kuvataide	1 - 2	3	+	2
Liikunta	2	3	+	2
Terveystieto	1	2		
Opinto-ohjaus	1	1		1

Koulukohtaiset soveltavat kurssit:

Kurssien määrä

Elokuvakasvatus EK	1
Eurooppalainen kulttuuriperintö Helsingissä EH	1
Improvisaatio ja vuorovaikutustaidot IM	1-3
Kansainvälinen keittiö KK	1
Kokeileva käsityö KÄ	1
Lehdentekokurssi LT	1

Liikennekasvatus LK	1
Selviytymistaidot ST	1
Tietotekniikka AT	1-5
TYK-kurssi	1
Videontekokurssi VT	1
Vieraat kulttuurit VK	1-3

3.2 Kieliohjelma

Helsingin kaupungin lukioiden kielitarjonta on monipuolinen. Lukiossa tarjolla olevat A-kielet ovat englanti, ruotsi, saksa, ranska ja venäjä. B1-kielinä tarjotaan ruotsia ja englantia ja muina B-kielinä saksaa, ranskaa, espanjaa, venäjää, italiaa ja latinaa. Lukiot voivat lisäksi tarjota kursseja muissa kielissä.

Helsingissä toimivien yksityisten ja valtion lukioiden sekä aikuislukioiden kieliohjelmat täydentävät kaupungin lukioiden kielitarjontaa. A-kielen opetusta järjestetään em. kielten lisäksi espanjan kielessä.

Kielten tarjonta, opetusrymien muodostuminen sekä opiskelun jatkuvuus turvataan lukioiden yhteistyöllä ja kaupungin toisen asteen yhteistä kurssitarjontaa hyödyntäen.

TYK:n lukion kieliohjelma on seuraava:

- Peruskoulun ala-asteelta yhteisenä alkanut kieli A1: englanti, ranska, ruotsi, saksa
- Peruskoulun ala-asteelta vapaaehtoisena alkanut kieli A2: englanti, ranska, ruotsi, saksa
- Peruskoulun yläasteelta alkanut yhteinen kieli B1: ruotsi
- Peruskoulun yläasteelta alkanut valinnainen kieli B2: ranska, saksa
- Lukiossa alkava valinnainen kieli B3: espanja, latina, ranska, saksa

3.3 Koulun painotukset

Varsinaisia oppiainepainotuksia ei koulussamme ole, vaan tarjoamme koulukohtaisia kursseja monipuolisesti kaikissa aineissa. Kaikissa oppiaineissa pyritään tietoisesti harjaannuttamaan oppimaan oppimisen taitoja. Koulun lähistöllä sijaitsevien kulttuuri- ja medialaitosten kanssa tehtävä yhteistyö on jatkuvan kehittelyn kohteena.

3.4 Opiskelijaksi otto

TYK:n lukioon otetaan vuosittain yhteishaun kautta noin 95 uutta opiskelijaa.

3.5 Koulun opetusjärjestelyt

Lukio on laajuudeltaan kolmivuotinen. Opiskelija voi suorittaa lukion 2 – 4 vuodessa, perustelluista syistä rehtorin suostumuksella viidessä vuodessa.

Lukion oppimäärät koostuvat kursseista. Lukuvuosi on jaettu viiteen jaksoon. Kurssi opiskellaan yleensä keskitetysti, jolloin oppiainetta on viisi tuntia viikossa **tuntikaavion** mukaisesti. Jotkin oppiaineet on hajautettu. Jaksojen päättyessä on koeviikko, jonka aikana suoritetaan jaksossa opiskeltujen kurssien loppukokeet.

Lukiossa eri oppiaineiden kursseja ei ole sidottu vuosiluokkiin. Opiskelija voi halutessaan käydä uudelleen sekä hylätyn että hyväksytyt kurssin. Jokaisen oppiaineen kurssien suoritusjärjestys on määritelty *Opinto-oppaassa*. Suoritusjärjestyksen vaihtaminen on mahdollista, jos myöhemmän kurssin opiskeleminen ei edellytä aiemman kurssin suorittamista.

Luokattomuus yhdessä valinnaisuuden kanssa antaa opiskelijoille mahdollisuuden päättää omista opinto-ohjelmistaan. Lukioon tultuaan he suunnittelevat itselleen ohjelman opinto-ohjaajan, ryhmänohjaajan ja tutoreiden avustuksella. Yksityiskohtaisen, sitovan opinto-ohjelman opiskelijat laativat lukuvuosittain kutakin jaksoa varten valitsemalla opiskeltavat kurssit **kurssitarjottimelta** ja syöttämällä kurssivalintansa Wilma-ohjelmaan. Opinto-ohjelmaa voi myöhemmin tarkistaa hyvissä ajoin ennen sen jakson alkua, jossa opinto-ohjelmaa aletaan noudattaa. Opiskelijat tekevät kurssimuutoksensa Wilmaan.

3.6 Itsenäinen ja etäopiskelu

Lukion yhtenä tehtävänä on tukea opiskelijoiden opiskeluvalmiuksien ja -taitojen kehittymistä. Yhtenä näiden taitojen kehittäjänä toimii itsenäinen opiskelu: opiskelija suunnittelee ja toteuttaa yhdessä ohjaavan opettajan kanssa tietyn opintokokonaisuuden ja ottaa vastuun omasta toiminnastaan ja sen tuloksista.

Opiskelijoilla on mahdollisuus perustelluista syistä suorittaa kursseja itsenäisesti omassa lukiossa aineenopettajan ja rehtorin harkinnan perusteella tai joissain oppiaineissa lyhyempiä opintokokonaisuuksia aineenopettajan luvalla. Samasta aineesta voi suorittaa itsenäisesti korkeintaan puolet kursseista, ei kuitenkaan yli kahta tai kahta peräkkäistä kurssia. Itsenäisen suorittamisen mahdollisuudesta mainitaan luvussa 7.2 jokaisen kurssin Suoritusjärjestys-kohdassa.

Opiskelija suorittaa opettajan kanssa sovitut kurssityöt sovitun aikataulun mukaisesti sekä yleensä myös osallistuu kurssikokeeseen sovittuna ajankohtana. Annetut tehtävät tulee palauttaa opettajalle ennen kokeeseen ilmoittautumista. Jos sovittu aikataulu ei toteudu, opiskelijan on mentävä kurssille. Kurssikokeeseen voi osallistua samaa kurssia opiskelleen ryhmän mukana tai itsenäisten kurssien koepäivänä, joita on vuodessa viisi. Ilmoittautuminen kurssikokeeseen on tehtävä kansliassa.

Etäopiskelumahdollisuutta voidaan tarjota opiskelijalle esim. sairauden vuoksi.

3.7 Oppilaitosten yhteiset opetusjärjestelyt

Yhteistyö oman koulun perusopetuksen kanssa on saumatonta. Osa opettajakunnasta opettaa kummallakin asteella, ja tilat ja monet tapahtumat ovat kummankin koulun yhteisiä. Opettajakunta pyrkii luomaan peruskoulun puolella opiskelukäytäntöjä, jotka antavat hyvän pohjan myös lukio-opintoihin. Peruskoulun 7. – 9. luokan matematiikkapainotteisesta opetuksesta on luontevaa siirtyä oman koulun lukioon jatkamaan opintoja laajassa matematiikkatarjonnassa. TYK tekee yhteistyötä myös oman koulun aikuislukion kanssa. Muissa oppilaitoksissa suoritettujen kurssien hyväksymisestä opinto-ohjelmaan päättää opinto-ohjaaja tai rehtori.

3.8 Muut opetusjärjestelyt

TYK pyrkii kehittämään yhteistyötä pääkaupungissa toimivien instituutioiden (mm. eduskunta, käräjäoikeus ja poliisi) ja kaupunginosan muiden alan toimijoiden (Töölön seurakunta, töölöläiset koulut, Kansallisooppera) kanssa.

Kansainvälinen toiminta on koulussamme ollut perinteisesti vilkasta. TYK:n ystävyyskoulu on Göteborgs Högre Samskolan Ruotsissa sekä st. Agnes Mädchen Gymnasium Saksassa. Opiskelija- ja opettajavaihtoa järjestetään vuosittain.

Talossa toimii oman koulun opiskelijoille autokoulu.

3 OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN

4.1 Ohjaustoiminnan tehtävä ja tavoitteet

TYK:n lukiossa ohjaus ymmärretään palvelujärjestelmäksi, jota kehitetään ja suunnitellaan koko henkilöstön yhteistyönä. Ohjauksella on koulussamme kolme perustehtävää:

- 1) nuoren kasvun ja kehityksen tukeminen
- 2) opintojen ja opiskelutaitojen ohjaaminen
- 3) lukion jälkeisen elämän suunnittelussa ja uravalinnassa auttaminen.

Ensimmäisen perustehtävän tavoitteena on tukea nuorten kasvua ja kehitystä siten, että heistä kasvaisi itsenäisiä, tasapainoisia ja toiset sekä ympäristön huomioon ottavia ihmisiä. Tehtävänä on auttaa opiskelijaa pohtimaan omaa minuuttaan ja näkemään elämänsä mahdollisuudet laaja-alaisesti ja myönteisesti. Ohjauksella pyritään siis tukemaan nuorten identiteetin hyvinvointia ja ehkäisemään syrjäytymistä.

Toisen perustehtävän tavoitteena on ohjata opiskelijoita tiedon jäsentämiseen ja valikointiin sekä sen kriittiseen arviointiin. Ohjaaminen uusien oppimisstrategioiden omaksumisessa ja metakognitiivisten taitojen kehittymisessä kuuluu koko ohjaus- ja opetushenkilöstön tehtäviin. Opiskelijoita pyritään kannustamaan uusiin työskentelymuotoihin ja opiskeluvaihtoehtoihin. Opiskelijoiden itseohjautuvuutta tuetaan siten, että

heitä rohkaistaan ottamaan vähitellen yhä enemmän vastuuta opintojensa suunnittelusta, toteuttamisesta, seuraamisesta ja arvioinnista.

Ohjaustoiminnan kolmannen tehtävän tavoitteena on tarjota nuorille riittävästi huomiota ja kunnioitusta sekä aikaa heidän jatkokoulutus- ja elämänsuunnitelmiansa refleksiiviseen ja dialogiseen pohdiskeluun luottamuksellisesti. Tehokkaalla yhteisellä ohjauksella pyritään ehkäisemään ongelmia opiskelijan siirtyessä lukiosta mahdollisiin jatko-opintoihin tai työelämään. Urasuunnitteluun opiskelijoille tarjotaan ajankohtaista ja realistista tietoa koulutus- ja työmarkkinatilanteesta. Uravalinnan ohjauksessa tuodaan esiin myös se, että monia työelämän kannalta arvokkaita kvalifikaatioita opitaan myös koulun ulkopuolella, kuten perheen parissa tai vapaa-ajan harrastuksissa.

4.2 Ohjauksen osa-alueet

TYK:n lukiossa ohjaustoiminta on koko henkilökunnan yhteistoimintaa, jonka tavoitteena on

- 1) ohjata opiskelijaa kehittämään opiskelutaitojaan, -menetelmiään ja -valmiuksiaan
- 2) tukea opiskelijaa itsetuntemuksen ja päätöksentekotaitojen kehittämisessä
- 3) rohkaista opiskelijaa kantamaan vastuuta tekemistään valinnoista
- 4) auttaa opiskelijaa elämönhallintataitojen kehittämisessä
- 5) syventää opiskelijan tietoja koulutuksesta, työelämästä, yrittäjyydestä ja ammateista
- 6) perehdyttää opiskelijaa opiskelumahdollisuuksien ja työelämän kansainvälistymisen vaikutuksiin.

TYK:n lukiossa ohjaustoiminta on koko ohjaus- ja opetushenkilöstön yhteinen asia, vaikka päävastuu toiminnan organisoinnista onkin opinto-ohjaajalla. Ohjauksesta huolehditaan yhdessä siten, että opiskelijalla on lähellä aina enemmän kuin yksi henkilö, jolta hän voi saada tarvitsemaansa ohjausta ja tukea. Tilanteen ja tarpeen mukaan ohjaus voi kuulua joko opinto-ohjaajalle, ryhmänohjaajalle, aineenopettajalle, erityisopettajalle jne. tai heille kaikille.

Opiskelijoita pyritään kasvattamaan yhteisvastuullisuuteen, jolloin he voivat tarvittaessa saada tukea myös toisiltaan. Heitä myös rohkaistaan jo lukion alkuvaiheessa ottamaan **opiskeluunsa ja elämäntilanteeseensa liittyvissä kysymyksissä** reippaasti yhteyttä johonkin kouluyhteisön aikuiseen. Koska informaation kulun tehokkuus on **opiskelijoiden hyvinvoinnin seuraamisen** kannalta olennaista, sen kehittämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

4.3 Ohjauksen toteuttaminen, työnjako ja tehtävät

Opinto-ohjauksen tehtävänä on opiskelijoiden ohjaaminen, tukeminen ja kannustaminen siten, että heille syntyisi valmiuksia tehdä lukion jälkeistä elämäänsä koskevia realistisia suunnitelmia ja päätöksiä. Päävastuu opinto-ohjauksen järjestämisestä on **opinto-ohjaajalla**. Opinto-ohjaaja koordinoi sekä koulun sisäistä ohjauksen yhteistoimintaa (aineenopettajat, ryhmänohjaajat, erityisopettaja, terveydenhoitaja, rehtori, tutorit) että

yhteistyötä koulun ulkopuolelle (työ- ja elinkeinoelämä, työvoima- ja sosiaaliviranomaiset, muut oppilaitokset). Opinto-ohjaaja osallistuu kurssitarjottimen laatimiseen, ja tärkeä rooli hänellä on kurssien osanottajamäärän kontrolloinnissa. Opinto-ohjaajan toiminnan pääpaino on henkilökohtaisessa ohjauksessa, jonka hän pyrkii suunnittelemaan vuosittain mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Opinto-ohjaaja pitää myös opinto-ohjauksen luokkatunteja, joilla käsitellään kaikkia opiskelijoita koskevia asioita. Pienryhmäohjausta opinto-ohjaaja järjestää tarpeen mukaan. Hän vastaa myös tutor-toiminnan järjestämisestä.

Jo lukioon ilmoittautumisen yhteydessä opinto-ohjaaja, ryhmänohjaajat ja tutor-opiskelijat auttavat uusia opiskelijoita laatimaan itselleen **henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman**. Se tarkistetaan ja viimeistellään koulun alettua samojen henkilöiden ohjauksessa. Ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille järjestetään kouluvuoden alussa myös **leirikoulupäivä**, jonka aikana jatketaan lukio-opintoihin perehdyttämistä ja itseohjautuvuuteen kasvattamista sekä rakennetaan yhteisöllisyyttä.

Kullakin perusrhmällä on **ryhmänohjaaja**, joka toimii ryhmänsä lähiohjaajana. Työn tukena on *Ryhmänohjaajan kansio*. Lukion alussa järjestettävän leirikoulupäivän aikana RO:n tehtävä on tutustua ryhmäänsä. Hän myös järjestää henkilökohtaisen tapaamisen jokaisen ryhmäläisensä kanssa. Ensimmäisten kouluviikkojen aikana ryhmänohjaajan tuokioilla käsitellään opintojen suorittamiseen liittyviä sääntöjä ja koulun käytäntöjä *Opinto-oppaan* avulla. Opiskelijat täyttävät myös *Tuki- ja tavoitekyselyn*, joka osaltaan auttaa ryhmänohjaajaa seuraamaan aktiivisesti **opiskelijoidensa edistymistä opinnoissaan** ja puuttumaan tarvittaessa ongelmiin.

Jokaisen jaksoarvostelun valmistuttua ryhmänohjaaja täyttää *RO-raportin*, johon hän kirjaa kunkin opiskelijan kurssikertymän, poissaolot sekä hylätyt ja keskeneräiset kurssit. Hän toimittaa raportin lukion oppilastukiverkon (LOTV) jäsenille. Jaksoarviointin valmistuttua opettajakunta pitää arviointikokouksen, jossa vaihdetaan tietoa ja käsitellään opiskelijoiden työssä ilmenneitä ongelmia. Ongelmatapauksissa ryhmänohjaaja ottaa ensin yhteyttä opiskelijaan ja opinto-ohjaajaan sekä mahdollisesti hänen huoltajiinsa. Hän informoi myös tarvittaessa LOTV:n jäseniä. Jokaviikkoisilla **RO-tuokioilla** ryhmänohjaajan tehtävä on informoida opiskelijoita koulun lähiajan tapahtumista ja opiskelun kulkuun liittyvistä asioista sekä tarjota keskustelumahdollisuus ryhmäläisilleen. Vanhempainilloissa ryhmänohjaajalla on aktiivinen rooli.

Aineenopettajat pyrkivät ohjaamaan opiskelijoitaan erityisesti oman aineensa kannalta keskeisissä **opiskeluun ja oppimiseen liittyvissä kysymyksissä** ja ottavat ongelmatapauksissa (oppimisvaikeudet, poissaolot) heti yhteyttä ryhmänohjaajaan ja/tai LOTV:n jäseniin. Kukin aineenopettaja on velvollinen tiedottamaan opiskelijalle hyvissä ajoin kurssin loppuun suorittamisen vaarantumisesta esim. runsaiden poissaolojen vuoksi.

Yksittäisillä kurssimuutoksilla, seuraavan vuoden kokonaiskurssivalinnoilla sekä laajemmilla henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa koskevilla

kysymyksillä saattaa olla vaikutuksia lukion jälkeisiin opiskelumahdollisuuksiin. Sen vuoksi opiskelijalla on tarvittaessa oltava mahdollisuus saada **ohjausta ja tukea päätöksilleen** paitsi opinto-ohjaajalta myös muilta ohjaus- ja opetushenkilöiltä. Reaaliaineiden opiskeluun ja ylioppilaskirjoituksiin liittyvissä **valinnoissa** opiskelijaa ohjaavat paitsi rehtori ja opinto-ohjaaja myös ryhmänohjaajat ja eri aineiden opettajat. Sekä syksyn että kevään ylioppilaskirjoituksiin osallistuville järjestetään aiheesta tiedotustilaisuus.

Myös opiskelijoiden **kasvattaminen yhteisöllisyyteen ja sen edistämiseen** on **koko kouluhenkilöstön** yhteinen tehtävä. Ryhmänohjaajat ja tutor-opiskelijat kertovat jo heti lukion alussa uusille opiskelijoille koulumme perinteistä ja tavoista sekä ohjaavat heitä kantamaan yhteisistä asioista yhteistä vastuuta koko lukio-opintojensa ajan. Kouluperinteeseen liittyvien juhlien ja tempauksien yhteissuunnittelua ja niiden toteuttamista hyvässä yhteishengessä pidetään koulussamme yhteisöllisyyden edistämisen kannalta erityisen tärkeänä. Myös lukion oppilaskunnan aktiivinen vuorovaikutukseen sekä hyvään yhteistyöhön perustuva toiminta tukee innovatiivisen ja myönteisen ilmapiirin säilymistä. Yhteistoiminnan organisoinnissa oppilaskunnan hallituksella on keskeinen asema.

TYK:n lukiossa toimii säännöllisesti kokoontuva **lukion oppilastukiverkko (LOTV)**, johon kuuluvat rehtori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, terveydenhoitaja, apulaisrehtori (tai joku muu opettajakunnan edustaja) sekä tarpeen vaatiessa ao. ryhmänohjaaja/ryhmänohjaajat. Ryhmällä on päävastuu opiskelijoiden **hyvinvoinnin seuraamisesta ja informaation kulun koordinoinnista sekä tukitoimien järjestämisestä**. Tieto ohjaus- ja tukitoimien tarpeista ja jo mahdollisesti tehdyistä interventioista kulkee jatkuvasti ryhmänohjaajien ja muiden opettajien sekä LOTV:n välillä.

4.4 Ohjauksellinen tiedottaminen

Ohjauksen muodoista ja tehtäväjaosta tiedotetaan opiskelijoille ja heidän huoltajilleen lukio-opintojen alussa. Vanhempainillat sekä koteihin lähetettävät Wilma-viestit ja kirjeet toimivat informaatiokanavana vanhemmille.

Lukio-opintoja ja ylioppilastutkintoa esitellään ryhmänohjaajantuokioilla, opinto-ohjauksen luokkatunneilla ja ohjauskeskusteluissa sekä rehtorin järjestämässä YO-infoissa. Vanhempainillat toimivat informaatiokanavana tässäkin asiassa koteihin päin. Yksittäistapauksissa koulun ja kodin välillä käydään keskustelua myös puhelimitse tai sähköpostin välityksellä.

Peruskoulun päättövaiheessa oleville oppilaille ja heidän vanhemmilleen järjestetään avointen ovien päiviä ja tutustumistilaisuuksia. Opiskelija-tutorit käyvät myös kertomassa oman koulunsa peruskoululaisille lukio-opiskelusta.

4.5 Ohjaukseen liittyvä yhteistyö

TYK:ssa pyritään tiiviiseen ja monipuoliseen ohjaukselliseen yhteistyöhön sekä koulun sisällä että sen ulkopuolisten tahojen kanssa. Yhteistyö lähialueen muiden oppilaitosten kanssa on aktiivista ja toteutuu esimerkiksi

yhteisten kurssien, projektien, tutustumiskäyntien, infotilaisuuksien jne. avulla. Yhteistyön kehittäminen eri asiantuntijoiden kanssa on yksi tärkeimmistä ohjauksen haasteista lähitulevaisuudessa. Opinto-ohjaaja järjestää toisen vuosikurssin opiskelijolle vuosittain ns. Työelämä tutuksi -teemailtapäivän, jossa eri ammattialojen vierailijat esittelevät lukiolaisille omien elämänuriansa ja kokemustensa kautta mahdollisuuksia rakentaa opiskelu- ja työuraansa.

Yhteydenpito opiskelijoiden huoltajiin on varsin aktiivista. Tästä huolehtivat pääasiassa ryhmänohjaajat ja opinto-ohjaaja, mutta myös muut ohjaushenkilöstöön kuuluvat.

4 OPISKELIJAN TUKEMINEN

5.1 Tukiopetus

Aineenopettajat antavat harkintansa mukaan tukiopetusta.

5.2 Opiskelijahuolto

Opiskelijahuollolla tarkoitetaan koulu yhteisön hyvinvointia ja turvallisuutta ylläpitävää työtä ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden terveyttä ja tasapainoista kehitystä sekä luodaan edellytykset hyvälle oppimiselle. Opiskelijahuoltotyö kuuluu osaltaan kaikille koulu yhteisössä työskenteleville.

Lukiossa tuetaan aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan itsenäisyyden ja vastuullisuuden kehittymistä. Samalla huolehditaan tuen tarjoamisesta niin, että nuori ei jää yksin opiskeluun ja elämäntilanteeseen liittyvien ratkaisujen kanssa. Opiskelijahuoltotyö on koulun yhteisöllistä, vuorovaikutuksellista ja kaikkien hyvinvoinnista huolehtivaa toimintakulttuuria. Lukiossa tuetaan opiskelijoiden ryhmäytymistä ja osallisuutta edistävien rakenteiden luomista.

Opiskelijahuoltotyö perustuu luottamukselliseen ja vastuulliseen yhteistyöhön koulun henkilöstön ja opiskelijoiden kesken. Sen onnistuminen edellyttää yhdessä laadittuja toimintamalleja ja suunnitelmia ennalta ehkäisevää työtä sekä ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteiden hoitamista varten. Opiskelijoille ja vanhemmille tiedotetaan säännöllisesti yleisistä käytänteistä ja toimintasuunnitelmista.

Jokaisessa lukiossa on säännöllisesti kokoontuva moniammatillinen opiskelijahuoltotyöryhmä, joka vastaa opiskelijahuoltotyön kehittämisestä ja toiminnan koordinoimisesta. Moniammatillisessa työssä noudatetaan ammattieettisiä periaatteita sekä tiedonsaantia ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Mikäli opiskelija tarvitsee erityistä tukea, tukitoimia voidaan suunnitella ja toteuttaa opiskelijan, opettajien, opiskelijahuoltohenkilöstön ja vanhempien yhteistyönä. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään muiden viranomaisien sekä hoidosta ja kuntoutuksesta vastaavien asiantuntijoiden kanssa. Koulussa

huolehditaan siitä, että opiskelijalle annetaan tieto hänen käytettävissään olevista terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluista ja muista nuorten tukipalveluista. Tarvittaessa nuori ohjataan hakeutumaan näihin palveluihin. Yhteistyössä vanhempien kanssa otetaan huomioon luottamuksellisuus, nuoren ikä ja etu.

Opiskelijahuollon palveluita lukiossa on terveydenhuolto. Lisäksi lukiossa voi olla psykologi- ja kuraattoripalveluita. Opiskelijahuoltoa toteutetaan yhteistyössä terveys-, sosiaali- ja nuorisotoimen sekä muiden psykososiaalista tukea tarjoavien yhteistyötahojen kanssa.

TYK:n **oppilastukiverkkoon (LOTV)** kuuluvat rehtori, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, terveydenhoitaja sekä lukion apulaisrehtori (tai joku muu opettajiston edustaja / oppilaan ryhmänohjaaja). Tarvittaessa konsultointiapua saadaan koulupsykologilta, koululääkäriltä tai muilta yhteistyötahoilta. Oppilastukiverkko kokoontuu keskimäärin kerran kuukaudessa sekä aina kun tilanne niin vaatii. Kokouksista pidetään pöytäkirjaa. Ryhmänohjaajille järjestetään tarvittaessa ryhmätapaamisaika LOTV:n kanssa siten, että 1. vuosikurssin opiskelijoiden asioita käsitellään 4. jaksossa, 2. vuosikurssin 3. jaksossa ja abiturienttien 2. jaksossa. Yksittäisiä opiskelijoita koskevia asioita tiedotetaan aineenopettajille tarvittaessa opiskelijan luvalla. Yleisiä asioita käsitellään lukion arviointikokousten yhteydessä.

Lukion oppilastukiverkkoa ja kouluterveydenhuoltoa sitoo vaitiolovelvollisuus, jota ei ilman opiskelijan lupaa ylitetä. Poikkeuksena ovat tilanteet, joissa opiskelija on vaaraksi itselleen tai muille. Hoitoonohjauksessa toimitaan yleisten terveydenhuollon periaatteiden mukaisesti. Tarvittaessa otetaan yhteyttä huoltajiin. Opiskeluongelmissa ensimmäisen kontaktin kotiin ottaa ryhmänohjaaja, joka keskustelee huoltajien kanssa tilanteesta. Opiskeluongelmissa pyritään järjestämään opiskelijan, huoltajien, ryhmänohjaajan sekä LOTV:n kesken yhteistapaaminen, jossa sovitaan tavoitteet ja seuranta.

Lukion oppilastukiverkko arvioi koulu yhteisön hyvinvointia säännöllisesti kokoontumisissaan ja puuttuu epäkohtiin pikimmiten. Hyvinvoinnin edistämiseksi opinto-ohjaajan vetämää tutortoimintaa kehitetään jatkuvasti. Myös yhteistyö opettajien, koulun muun henkilökunnan sekä vanhempien kanssa on tärkeää. Terveydenhoitaja ja koululääkäri seuraavat terveysoloja vuosittain.

Opiskelijoiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista tilaa seurataan terveydenhoitajan vastaanotolla sekä opinto-ohjaajan tapaamisissa. **Terveydenhoitaja** tapaa opiskelijat vähintään vuosittain. Yhteistyö opettajien kanssa on ensiarvoisen tärkeää. **Aineenopettajat** kirjaavat poissaolot huolellisesti Wilmaan ja seuraavat kertymää. Opiskelijat ovat velvollisia selvittämään poissaolonsa Wilman kautta huoltajan selvittämänä. **Ryhmänohjaaja** seuraa tilannetta ja raportoi siitä jaksottain LOTV:lle. Päähuomio kiinnitetään selvittämättömiin poissaoloihin ja koulumenestyksen muutoksiin. Lisäksi muita oppimisen esteitä huomioidaan ja niistä tiedotetaan oppilastukiverkon jäsenille, jotka tapaavat opiskelijan kahden kesken

selvittäen tilanteen ja arvioiden tarvittavia tukitoimia. Varhaista puuttumista ja tukiverkoston luomista korostetaan.

Koululla on erilliset toimintasuunnitelmat kiusaamisen, syrjinnän, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisemiseksi (*kriisisuunnitelma*), päihteiden käytön ennaltaehkäisemiseksi ja päihteiden käyttöön liittyvien ongelmatilanteiden hoitamiseksi ja hoitoon ohjaamiseksi (*päihdesuunnitelma*) sekä erilaisten kriisitilanteiden hoitamiseksi (*pelastussuunnitelma*).

5.3 Opiskeluun liittyvä erityinen tuki

Lukiossa annetaan tukea opiskelijalle, jonka opiskelun edellytykset ovat heikentyneet sairauden, vamman tai muun syyn vuoksi. Erityisen tuen piiriin kuuluvat opiskelijat, jotka tarvitsevat tukea psyykkisistä tai sosiaalisista tai elämäntilanteeseen liittyvistä syistä tai joilla on oppimisvaikeuksia.

Tavoitteena on auttaa ja tukea opiskelijaa siten, että hänellä on mahdollisuus suorittaa lukio-opintonsa. Opiskelija voi saada erityisopetusta, opiskelijahuollon palveluita, tai hänet ohjataan tarvittaessa käyttämään koulun ulkopuolisia hoitopalveluita. (ks. 5.2 Opiskelijahuolto).

Lukiossa ilmaantuviin vaikeuksiin puututaan välittömästi, kun ne on havaittu. Erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan opetus- ja koetilanteet järjestetään siten, että hänen yksilölliset tarpeensa voidaan ottaa huomioon kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja eri oppimisympäristöissä.

Erityistä tukea tarvitsevalle opiskelijalle laaditaan kirjallinen suunnitelma, jossa todetaan, miten hänen yksilölliset tukitoimensa koulussa järjestetään. Suunnitelman tekoa koordinoi opiskelijahuoltotyöryhmä. Sitä toteuttavat kaikki opiskelijaa opettavat opettajat sen mukaan, miten kunkin opiskelijan tarpeiden mukaan sovitaan.

Erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan arviointia käsitellään Opiskelijoiden arviointi –luvussa (ks. luku 6).

Erityisopetus:

Helsingin kaupungin lukioissa ja aikuislukioissa toimii laaja-alaisia erityisopettajia. Lukion erityisopetusta annetaan kurssimuotoisena sekä yksilö- ja pienryhmäopetuksena. Lukion erityisopetuksen kurssit ovat soveltavia kursseja, aikuislukiossa valinnaisia kursseja. Kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Lukion erityisopetus on ensisijaisesti pedagogista tukea, joka kohdistuu oppimaan oppimiseen, oman oppimistyylin löytämiseen sekä itsetunnon vahvistamiseen oppijana. Erityisopetus tukee myös opiskelijaa, jolla on kielellisiä erityisvaikeuksia tai muita oppimisvaikeuksia. Erityisopettaja ei ota vastuuta opetussuunnitelman mukaisten oppiaineiden opetuksesta eikä eri oppiaineiden tukiopetuksesta.

Erityisopettaja osallistuu tarvittaessa opiskelijan ohjaukseen ja arviointiin silloin, kun on kyse oppimisvaikeuksiin liittyvistä asioista. Hän toimii yhteistyössä opiskelijaa opettavien aineenopettajien kanssa.

Opiskelijan tukeminen toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä, johon opiskelija itse ja tarvittaessa hänen vanhempansa osallistuvat.

Erityisjärjestelyt:

Erityistä tukea ovat myös Valtioneuvoston asetuksen n:o 144 / 2001 § 14 tarkoittamat erityiset järjestelyt lukion aikana sekä oppimistilanteissa että kokeissa. Erityisjärjestelyjä voidaan suunnitella myös opiskelijalle, jolla on vähintään keskivaikea luki-vaikeus. Erityisjärjestelyt suunnitellaan moniammatillisena yhteistyönä yhdessä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa, mikäli opiskelija on alle 18-vuotias.

Erityisjärjestelyjä lukioaikana voi saada opiskelija, jonka tuen tarpeen opiskelijahuoltoryhmä on arvioinut. Erityisopettajan arvioima keskivaikea luki-vaikeus mahdollistaa erityisjärjestelyjen käytön.

Erityisjärjestelyihin lukion aikana on myös sellaisella opiskelijalla, joka ei aio osallistua ylioppilaskokeeseen. Ylioppilastutkintolautakunnalta anotaan erikseen erityisjärjestelyt ylioppilaskoetta varten.

TYK:ssä jokainen ensimmäisen vuosikurssin aloittava opiskelija täyttää *Tuki- ja tavoitekyselyn*, jolla osaltaan pyritään havaitsemaan erityisen tuen tarve. Kyselyssä tiedustellaan aikaisempien opintojen sujumista ja selvitetään, minkälaista tukea opiskelija on mahdollisesti aikaisemmin saanut. Opettajat myös tiedottavat välittömästi oppilastukiverkolle havaitsemistaan ongelmista, minkä perusteella se ryhtyy tarvittaviin toimiin.

Erityisopettaja tekee opiskelijoille **lukitestausta** ja haastattelee heitä sekä heidän opettajiin saadakseen selville mahdollisia erityisopetustarpeita. Testien ja keskustelujen perusteella opiskelija voidaan ohjata jatkotutkimuksiin ja/tai kaupungin järjestämälle lukikurssille tarpeen mukaan.

Erityisopettaja osallistuu erityisen tuen tarpeessa olevien opiskelijoiden oppimissuunnitelmien tekoon yhdessä aineenopettajan, ryhmänohjaajan ja opinto-ohjaajan kanssa. Hän myös auttaa suunnitelman toteuttamista erityispedagogisin keinoin eli tarjoaa opiskelutaitoihin, oppimistyylin löytämiseen ja itsetunnon vahvistamiseen liittyvää pedagogista tukea. Erityisopettaja ei ota vastuuta opetussuunnitelman mukaisten oppiaineiden opetuksesta eikä eri oppiaineiden tukiopetuksesta.

Lukion erityisopettajien tehtäviä ovat: (1) lukivaikeuksien kartoittaminen, (2) oppimisvaikeuksiin liittyvistä tukitoimista tiedottaminen, (3) luki-lausuntojen antaminen YTL:lle, (4) aineenopettajien konsultointi oppimisvaikeuksiin liittyvissä pedagogisissa kysymyksissä, (5) LOTV:n toimintaan osallistuminen sekä (6) oppimisvaikeuksiin liittyvän suunnitelmallisen ja pitkäkestoisen yksilöllisen opastuksen tarjoaminen (materiaalina opetuksessa voidaan

käyttää eri oppiaineiden sisältöjä). Erityisopettaja pyrkii työllään aktiivisesti luomaan kouluun sellaista työskentelyilmapiiriä, että opiskelijoiden erilaiset opiskeluun liittyvät tarpeet tulevat huomioiduksi mahdollisimman hyvin ja että niihin kyetään reagoimaan tehokkaasti ja joustavasti.

5.4 Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus

Kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksella tarkoitetaan Helsingin opetussuunnitelmalinjauksessa ensisijaisesti maahanmuuttajataustaisten ja muiden vieraskielisten opiskelijoiden opetusta.

Maahanmuuttajataustaisten ja muiden vieraskielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan opetussuunnitelman perusteita, Helsingin lukiokoulutuksen linjauksia, kunnallista suomi toisena kielenä (S2)-opetuussuunnitelmaa sekä koulun opetussuunnitelmaa.

Opetuksessa opetaan huomioon opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat kuten suomen kielen taito, opiskelijan äidinkieli ja kulttuuri, maassaoloaika ja aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu tukevat opiskelijan kasvamista sekä suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön että opiskelijan oman kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Ohjauksella ja huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä on keskeinen merkitys maahanmuuttajataustaisen ja muun vieraskielisen opiskelijan opintojen tukemisessa.

Suomi toisena kielenä:

Maahanmuuttajataustaiselle ja muulle vieraskieliselle opiskelijalle opetetaan koulun opetuskielen mukaan määräytyvän äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä –oppimäärän sijasta S2-oppimäärää, mikäli hänen suomen kielen taitonsa ei arvioida olevan äidinkielen tasolla kaikilla kielitaidon osa-alueilla. Yhdessä oman äidinkielen kehittymisen kanssa S2-opetus vahvistaa opiskelijan identiteettiä ja rakentaa pohjaa toiminnalliselle kaksikielisyydelle. Lukion S2-oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat lukio-opetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Kunnallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan opetuksen tavoitteet, sisällöt ja arviointi.

Kaupungin lukioissa S2-opetusta annetaan pääsääntöisesti keskitetyissä opetusryhmissä lukioden yhteistoiminta-aikoina. Joissakin lukioissa on lisäksi omia S2-opetusryhmiä. Opetusryhmän suositeltava vähimmäiskoko on kymmenen opiskelijaa.

Maahanmuuttajien äidinkieli:

Maahanmuuttajataustaisille ja muille vieraskielisille opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen opetusta. Opetuksella tuetaan opiskelijan kasvamista sekä sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi. Helsingissä maahanmuuttajien äidinkielen opetusta annetaan

keskitetyissä opetusryhmissä kaksi tuntia viikossa niissä kielissä, joihin on laadittu kunnalliset opetussuunnitelmat.

Opiskelijan uskonto:

Evankelis-luterilaisen ja ortodoksisen uskonnon opetuksessa noudatetaan koulukohtaisia opetussuunnitelmia. Opiskelijan oman uskonnon opetuksessa sovelletaan uskonnon opetussuunnitelman perustesteiden periaatteita, erityisesti kaikille uskontosidonnaisille ryhmille laadittuja tavoitteita. Opetus perustuu kunnallisiin opetussuunnitelmiin. Omassa uskonnollisessa yhteisössä suoritettavat opinnot voidaan rehtorin harkinnan mukaan hyväksilukea ja arvioida suoritusmerkinnällä.

Arviointi:

Suomen kielen opetuksen ohella maahanmuuttajataustaisten ja muiden vieraskielisten opiskelijoiden tulee saada tarvittavaa tukea selviytyäkseen lukio-opinnoistaan edellytyksiään vastaavalla tavalla. Opiskelijoita informoidaan jo lukio-opintojen alussa opiskelumahdollisuuksista, tukijärjestelyistä sekä oikeuksista ylioppilastutkinnossa. Opiskelijoiden kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon annettaessa opiskelijan kurssiarvosanaa.

Maahanmuuttajataustainen opiskelija arvioidaan S2-oppimäärän mukaan, jos opiskelija on valinnut sen oppimääräkseen riippumatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä –opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2-kursseista. Äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä –oppimäärän mukaisesti suoritettavat kurssit luetaan hyväksi täysimääräisesti S2-kursseihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2-kurssin arvosanaksi. S2-kurssit korvaavat äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä –oppimäärän kurssit vain siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pääsääntöisesti pakollisten kurssien osalta edellytetään lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä –oppimäärästä tai S2-oppimäärästä, mutta ei molemmista. S2 merkitään todistuksessa äidinkielen ja kirjallisuuden kohtaan.

Suomi toisena kielenä –ylioppilaskokeeseen voi osallistua vain opiskelija, jonka äidinkieleksi on väestörekisterissä merkitty muu kuin suomi.

Mikäli opiskelijan opiskelema oma äidinkieli ei ole suomi, se kirjataan soveltaviin opintoihin omaksi kohdaksi otsikolla ”Maahanmuuttajan äidinkieli”. Maahanmuuttajien äidinkielen arvioinnin tulee kohdistua monipuolisesti kielitaidon ja –tiedon eri alueisiin. Arviointiin vaikuttavat kirjalliset ja suulliset tuotokset, osallistumisaktiivisuus ja harrastuneisuus. Maahanmuuttajien äidinkieli arvioidaan soveltava kurssian suoritusmerkinnällä. Arviointia voidaan täydentää kirjallisesti annettavalla sanallisella arvioinnilla.

Maahanmuuttajataustainen tai muu vieraskielinen opiskelija suorittaa S2-opintonsa Töölön yhteiskoulun aikuislukiossa.

6 ARVIOINTI

6.1 Opiskelijan oppimisen arviointi

Helsingin kaupungin lukioissa opiskelijan oppimista ja työskentelyä arvioidaan ja opiskelijalle annetaan palautetta monipuolisesti. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön.

Arvioinnin ja palautteen avulla opiskelijaa ohjataan ja kannustetaan määrätietoiseen opiskeluun, luodaan edellytyksiä itsearviointiin, omien tavoitteiden asettamiseen ja työskentelyn kehittämiseen ja vahvistetaan siten oppimaan oppimisen taitoja. Opiskelijalle annetaan selkeää tietoa opintojen edistymisestä, tavoitteiden saavuttamisesta ja oppimistuloksista sekä opintojen aikana että lukio-opiskelun päättyessä. Opiskelijan opiskelema kurssi arvioidaan aina kurssin päättyttyä.

Opiskelun arviointi antaa opettajille tärkeää palautetietoa opetuksen tuloksellisuudesta ja vaikuttavuudesta. Huoltajat saavat arvioinnista tietoa opiskelijan opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista. Arviointi antaa tietoa myös jatko-opintojen järjestäjille sekä työelämän edustajille.

TYK:ssa pyritään kiinnittämään jatkuvasti huomiota arvioinnin monipuolisuuteen ja vähentämään suoritusorientaatiota siten, että kurssin loppukoe ei ole painoarvoltaan ainoa arvosanaa määrittävä suoritus. Kurssin suoritustavoista ja arviointiperusteista sovitaan oppiaineittain. Perusteet on kirjattu aineiden opetussuunnitelmiin kurssikohtaisesti.

Myös **itsenäisesti suoritettun kurssin** tulee sisältää mahdollisimman monipuolisia ja tarkoituksenmukaisia tehtäviä, jotka palautetaan kokeeseen ilmoittautumiseen mennessä. Itsenäisen kurssin tulee olla hyväksytysti suoritettu. Mikäli opiskelija saa itsenäisesti opiskellusta kurssista hylätyn arvosanan, hänet ohjataan lähiopetukseen suorittamaan kurssi uudelleen.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään 1. ja 2. vuosikurssin aikana kahdesti täytettävällä *Itsearviointilomakkeella*, jossa kukin opiskelija arvioi työskentelyään ja tavoitteidensa toteutumista. Tämän lisäksi opiskelijat arvioivat oppimistaan toistuvasti eri kurssien päätteeksi.

Huoltajille tiedotetaan arviointikäytännöstä *Opinto-oppaan* välityksellä. Opiskelija on velvollinen hankkimaan jaksotodistuksiin huoltajansa allekirjoituksen, millä varmistetaan, että koteihin välittyy tieto opiskelijoiden opintomenestyksestä. Koteihin voidaan ottaa yhteyttä myös silloin, kun opiskelijaa uhkaa etenemiseste tai muu vaikeus opiskelussa.

Opiskelijan arvioinnista päättää kunkin oppiaineen tai aineryhmän osalta opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Opettaja selvittää kunkin kurssin arviointiperusteet ja -tavat kurssin aluksi. **Aiheettomat poissaolot ja myöhästely** vaikuttavat kaikkien aineiden arvioinnissa alentavasti, pahimmassa tapauksessa opettaja voi jättää opiskelijan kokonaan arvioimatta.

TYK:ssa noudatetaan koeviikkojärjestelmää. Kurssikokeesta saatu hylätty arvosana ei automaattisesti johda kurssin hylkäämiseen tai oikeuteen osallistua uusintakokeeseen. Uusintakokeeseen osallistuminen edellyttää kurssista saatua hylättyä arvosanaa.

Opiskelija voi olla poissa kurssikokeesta vain hyväksytystä syystä, jolloin hän on velvollinen ilmoittamaan poissaolosta terveydenhoitajalle viimeistään koepäivän aamuna tai toimittamaan ao. opettajalle lääkärintodistuksen.

Kokeenpalautus pyritään järjestämään kunkin kurssin päätyttyä.

Kurssisuorituksiin liittyvät merkinnät ovat seuraavat:

5-10 = kurssi on suoritettu hyväksytysti. Hyväksytyt kurssin arvosanan voi korottaa vain käymällä kurssin uudelleen. Tällöin parempi suoritus jää voimaan. Hyväksyttyä kurssia ei voi korottaa itsenäisesti.

4 = kurssisuoritus on hylätty heikkojen näyttöjen vuoksi. Koe voidaan uusia kerran tai käydä kurssi uudelleen. Hylättyä kurssia ei voi korottaa itsenäisesti.

S = kurssi on suoritettu hyväksytysti.

O = osa kurssin töistä ja/tai sen koe on hyväksyttävän syyn vuoksi suorittamatta. Kesken oleva kurssi tulee suorittaa loppuun seuraavan jakson loppuun mennessä ja/tai osallistua uusintakuulusteluun. Jollei näyttöjä kurssin suorittamiseen ole riittävästi, O:ta ei muuteta numeroksi 4-9.

K = Kurssi on keskeytetty

Oppiaineen pakolliset ja opetussuunnitelman perusteissa määritellyt **valtakunnalliset syventävät kurssit** arvioidaan numeroin. **Koulukohtaiset syventävät ja soveltavat kurssit** arvioidaan numeroin tai suoritusmerkinnällä. Oppiaineen päättöarvosana määräytyy kurssiarvosanojen keskiarvon perusteella. Koulukohtaisista syventävistä kursseista annetut arvosanat eivät kuitenkaan voi alentaa ko. aineen päättöarvosanaa.

Opiskelija ei voi jättää oppiaineen oppimäärästä pois mitään pakollista tai opetussuunnitelman perusteissa määriteltyä, jo arvioitua syventävää kurssia. Opiskelija ei voi myöskään jättää pois suorittamiaan, arvioituja aineen oppimäärään sisällytettyjä koulukohtaisia soveltavia kursseja. Tästä säännöstä voidaan erityisestä syystä poiketa rehtorin päätöksellä.

Aineen oppimäärä katsotaan suoritetuksi, kun opiskelija on suorittanut hyväksytysti vähintään kaksi kolmasosaa aineen pakollisista ja syventävistä kursseista.

Kurssien keskiarvon mukaista **päättöarvosanaa voidaan korottaa** kirjallisessa abitentissä koulukohtaisten soveltavien kurssien näytön

perusteella, mikäli opiskelijan tiedot ja taidot ovat päättövaiheen kurssi-arvosanojen perusteella keskiarvoa paremmat. Perustelut annetaan pyydettyä kirjallisesti.

Päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.

Kaikki pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan aina myös numeroin, vaikka opiskelijalle annettavassa arvioinnissa käytettäisiinkin arviointitapana S-merkintää. Numeroarviointi tallennetaan siltä varalta, että opiskelija haluaa numeroarvosanan päättötodistukseen. Ainoa poikkeus tästä on opinto-ohjaus, josta annetaan vain suoritusmerkintä.

Opiskelija on suorittanut **lukion oppimäärän** silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät edellä esitetyllä tavalla hyväksytysti ja lukion vähimmäiskurssimäärä 75 kurssia täyttyy. Aineen oppimäärään kuulumattoman kurssin (koulukohtaisen soveltavan kurssin) tulee olla hyväksytysti suoritettu, jotta se voidaan laskea opiskelijan kurssikertymään.

Opiskelija voi kahden kuukauden kuluessa arvioinnista tiedon saatuaan pyytää päättöarvioinnin uusimista ja oikaisua. Oikaisupyynnön tekemisestä tiedotetaan opiskelijoille *Opinto-oppaassa*.

Suomi toisena kielenä -opiskelun arvioinnin ja maahanmuuttajan äidinkielen opiskelun arvioinnin periaatteet ja käytännöt määritellään luvussa 5.4.

Opinto-ohjaaja seuraa aineenopettajilta ja ryhmänohjaajilta saamiensa tietojen sekä ohjauskeskustelujen perusteella opiskelijoiden edistymistä. Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan **opintojen etenemistä** ja täyttää jokaisen jakson arvioinnin valmistuttua *RO-raportin*, johon kootaan tiedot kunkin opiskelijan uusista ja vanhoista hylätyistä arvosanoista ja keskeneräisistä kursseista, niiden suoritusaikataulusta ja etenemisesteistä. Opettajakunta käsittelee tietoja arviointikokouksissa jaksoittain.

Etenemiseste oppiaineessa syntyy, kun opiskelija on saanut kahdesta peräkkäisestä kurssista hylätyn arvosanan. Ennen kuin opiskelija voi edetä aineen opinnoissa, hänen tulee suorittaa ainakin toinen hylätyistä kurssisuorituksistaan hyväksyttävästi. Jokaisen jakson päätyttyä järjestetään **uusintakuulustelu**. Hylättyä arvosanaa voi korottaa kerran kahdessa kurssikoetta välittömästi seuraavassa uusintakuulustelussa.

Jos opiskelija siirtyy pitkästä lyhyeen oppimäärään tai päinvastoin, hänen tulee noudattaa periaatteita, jotka määritellään erikseen jokaisen oppiaineen kohdalla. Hyväksiluettavat vastaavuudet on samoin kirjattu kunkin oppiaineen arviointiohjeisiin.

Opiskelijalla on oikeus lukea hyväkseen lukion oppimäärään **muualla suoritettut opinnot**, jotka ovat tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään opetussuunnitelman mukaisia. Opinto-ohjaaja antaa lisätietoja muissa oppilaitoksissa suoritetuista opinnoista, rehtori tai opinto-ohjaaja päättää niiden hyväksi lukemisesta opiskelijan opinto-ohjelmaan etukäteen.

Arvioinnissa noudatetaan tällöin suoritusoppilaitoksen antamaa arviointia. Muualla suoritettujen opintojen arvosanojen muuntaminen lukion arvosana-asteikkoa vastaavaksi tehdään opetussuunnitelman perusteissa (s. 222) esitetyn muuntotaulukon mukaisesti. Vastaavuus määritellään rajatapauksissa aina opiskelijan eduksi.

Kurssien hyväksilukemisen suhteen menetellään Helsingin kaupungin lukioissa pääosin seuraavasti:

- Kurssien vastaavuudet tulee pyrkiä aina selvittämään ennen kurssin suorittamista.
- Opiskelija esittää hakemuksen muualla suoritettujen opintojen hyväksilukemisesta; tällöin opiskelijan velvollisuus on toimittaa hakemuksen liitteenä riittävä dokumentaatio hyväksiluettavien opintojen sisällöstä, suoritustasosta ja suoritusoppilaitoksesta.
- Opiskelija voi saada hyväksiluettavasta kurssista kurssisuorituksen vain, kun kurssi on hyväksytysti suoritettu.
- Opiskelijalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä arvosanan saamiseksi hyväksiluettavasta kurssista.
- Aikuislukioiden opetussuunnitelman mukaiset kurssit sekä toisen asteen valinnaiskurssitarjottimella olevat kurssit ovat aina hyväksiluettavia edellyttäen, että opiskelija on suorittanut kurssin hyväksytysti.
- Vastuullisten tehtävien hoitamisesta oppilaskuntatoiminnassa sekä vapaaehtoistoiminnasta opiskelija voi saada hyväksiluettavan kurssin (Ks. luku 7.2.14.10, TYK-kurssi).
- Ulkomailla, esim. vaihto-oppilasvuoden aikana suoritettavat opinnot voidaan hyväksilukea koulun tavoitteiden mukaisesti; hyväksilukemisen periaatteista on tarpeen keskustella ulkomaille lähtevän opiskelijan kanssa etukäteen.
- Mikäli ulkomailla suoritettavat opinnot luetaan hyväksi valtakunnallisiin pakollisiin tai syventäviin kursseihin, niistä tulee antaa numeroarvosana; arvosanan määrittelyn tueksi voidaan tarvittaessa edellyttää lisänäyttöjä.
- Mikäli opiskelija on suorittanut peruskoulun 7.-9. luokan aikana lukion opetussuunnitelman mukaisen kurssin, kurssi voidaan hyväksilukea.
- Mikäli koulu hyväksyy autokoulukurssin hyväksiluettavaksi kurssiksi, koulu ei voi asettaa eri autokouluissa suoritettuja kursseja erilliseen asemaan.

Opiskelija, jolla on **diagnosoitu sairaus tai vamma tai vähintään keskivaikeaksi arvioitu lukivaikeus**, voi osoittaa osaamisensa eri tavoin. Yksilöllisestä arviointitavasta sovitaan opiskelijakohtaisesti. Sovitut käytännöt on kirjattu opiskelijan erityisen tuen suunnitelmaan (ks. luku 5.3). Erityisopettaja osallistuu tarvittaessa erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan arvioinnin suunnitteluun (luku 5).

Helsingin kaupungin lukioissa käytetään kaupungin yhteistä todistuslomakepohjaa (ks. liite). Päätötodistuksen Lisätietoja-kohtaan merkitään todistuksen liitteenä annettavat selvitykset ja päätötodistusta täydentävät todistukset (esim. lukiodiplomi). Päätötodistuksen liitteessä eritellään opiskelijan suorittamat soveltavat kurssit, jotka eivät kuulu minkään

aineen oppimäärään, sekä kurssit, jotka opiskelija on suorittanut muualla ja jotka on luettu opiskelijalle hyväksi.

6.2 Koulun toiminnan arviointi

I Strateginen suunnittelu ja arviointi

Taluspäällikkö ja rehtori laativat yhdessä taloussuunnitelman, jonka osakeyhtiön hallitus hyväksyy. Toimintasuunnitelman ja -kertomuksen laadintaan osallistuvat rehtori sekä hänen tehtävään nimeämänsä ohjausryhmän jäsen tai jäsenet. Toimintasuunnitelman valmistelu tapahtuu kevätlukukauden kuluessa. Operatiivisesta koordinoinnista vastaa ohjausryhmä, joka tekee yhteistyötä lukio- ja perusopetusryhmien kanssa. Lukuvuoden tapahtumiin liittyvistä ajankohdista ja pedagogisista painotuksista keskustellaan kevään ja syksyn arviointi- ja suunnittelupäivissä.

Koulu arvioi toimintasuunnitelmansa toteutumista, työtään ja sen tuloksia jatkuvasti ja rakentavasti. Hallitus ja johtokunta seuraavat vuotuisten suunnitelmien toteuttamista ja linjaavat kehittämishankkeita.

Ohjausryhmä vastaa syksyn suunnittelupäivän sekä kevään arviointipäivän sisällöistä. Kevään arviointipäivässä pedagoginen kehittämisryhmä jäsentää keskustelua, jossa arvioidaan lukuvuoden kehittämisteemalle asetettujen tavoitteiden toteutumista, ja opettajakunta pohtii lukuvuoden yleistä sujumista. Pedagoginen kehittämisryhmä esittelee syksyn suunnittelupäivässä ohjausryhmässä hyväksytyyn alkavan lukuvuoden toimintasuunnitelmansa.

Pedagogisen kehittämisryhmän toiminnan tavoitteena on edistää laadukasta pedagogiikkaa Töölön yhteiskoulussa. Ryhmä suunnittelee ja organisoii pedagogista kehittämistyötä sekä opettajien koulutusta ohjausryhmän linjausten mukaisesti. Tehtäviin kuuluu (1) pedagogisten koulutustilaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen, (2) oppimisen, opetuksen ja ohjauksen edistäminen yhteistyössä opettajien ja aineryhmien kanssa sekä (3) pedagoginen arviointi.

Pedagoginen koordinaattori toimii ryhmän puheenjohtajana ja ohjaa ryhmän toimintaa. Ryhmän muut jäsenet valitaan kahdeksi lukuvuodeksi kerrallaan (toukokuussa) ja heidän valinnastaan vastaavat rehtori ja pedagoginen koordinaattori yhdessä. Pedagogisessa kehittämisryhmässä tulee olla opettajia kummankin koulumuodon puolelta. Ryhmän toiminnasta kiinnostuneet ilmoittautuvat pedagogiselle koordinaattorille huhtikuun aikana.

Perusopetus- ja lukioryhmä toimivat opettajiston keskustelufoorumeina, joissa jokainen voi osallistua ja antaa panoksensa koulun ja opetuksen kehittämiseen. Kyseiset ryhmät seuraavat lukukauden aikana pedagogisten suunnitelmien toteuttamisesta ja käyvät rakentavaa keskustelua toiminnan edistämiseksi. Niiden ehdotukset käsitellään ohjausryhmässä ja tarpeen mukaan yhteisessä opettajainkokouksessa, joita järjestetään ainakin kerran lukukaudessa.

Ohjausryhmä määrittelee pedagogiset kehittämisalueet, joita lukuvuoden kuluessa arvioidaan. Arviointikohteet päätetään kunkin vuoden kevätlukukaudella ohjausryhmässä. Toteutuksesta vastaa pääsääntöisesti pedagoginen kehittämisryhmä. Itsearviointin kautta saatavia tuloksia voidaan hyödyntää seuraavan lukuvuoden suunnittelussa. Määrävuosin toteutettavien palvelukykytutkimusten tulokset käsitellään yhteisesti ja myös niitä käytetään koulutyön kehittämisen pohjana.

II Jatkuva arviointi ja kehittäminen

Koulun toimintaa arvioidaan säännöllisesti tehokkuuden, vaikuttavuuden ja taloudellisuuden kannalta. Arviointi kohdentuu niin työympäristöön ja toimintakulttuuriin kuin opetukseen ja oppimistuloksiin.

Oppimista arvioidaan lukuvuoden kuluessa jatkuvasti ja monin tavoin. Kurssipalautteissa painotetaan oppilaan kykyä oman työnsä tavoitteelliseen suunnitteluun ja itsearviointiin. Arviointi kohdennetaan koskemaan myös ryhmän työskentelyä, opettajan ja oppilaan vuorovaikutusta ja tunneilmapiiriä, sisällön painotuksia sekä työtapoja. Myös opettajien itsearviointi ja kehityskeskustelut ovat tärkeitä arvioinnin muotoja, sillä ne toimivat kunkin opettajan keskeisenä oman työnsä kehittämisen välineenä. Tuloksia käsitellään myös perusopetuksen ja lukion kehittämisryhmissä.

Taitojen ja tietojen arvioinnissa valtakunnalliset kokeet ovat tärkeitä mittareita. Koulu osallistuu säännöllisesti erilaisiin valtakunnallisiin perusopetuksen oppimista mittaaviin kokeisiin. Arviointi- ja suunnittelupäivien aikana esitellään valtakunnallisten testien tuloksia ja niitä analysoidaan aineryhmissä. Ylioppilaskokeiden tuloksia verrataan lukion sisääntulokeskiarvoihin ja seurataan niiden vuosittaista vaihtelua. Näiden tulosten ja valtakunnallisten hyvän osaamisen kuvausten pohjalta aineryhmät suunnittelevat opetuksen kehittämistä.

Lukio- ja perusopetusryhmä erittelevät koulun yhteisten tapahtumien kuten leirikoulujen, urheilupäivien ja juhlien onnistumista. Koulun perinteisiä tapahtumia kehitetään ja muovataan myös oppilaiden toiveiden pohjalta. Tässä oppilaskunnilla on tärkeä rooli. Seitsemännän luokan ja lukion ensimmäisen vuosikurssin oppilaille tehdään joka syksy tavoite- ja viihtyvyyskysely, joiden pohjalta toimintaa kehitetään.

Opiskelujaksojen taitteissa lukion ja perusopetuksen opettajat pitävät omat arviointikokouksensa, joissa tarkastellaan luokkien/ryhmien sekä yksittäisten oppilaiden oppimista ja edistymistä. Kokoukset tarjoavat opettajalle mahdollisuuden oppilaantuntemuksen syventämiseen ja oman työnsä reflektointiin. Perusopetuksen oppilashuoltoryhmä ja lukion oppilastukiverkko saavat arviointikokousten kautta tärkeää tietoa oppilaskohtaisten ja koko ryhmää koskevien tukitoimien suunnitteluun ja toteutukseen. Kyseiset ryhmät täsmentävät ehdotettuja tukimuotoja ja seuraavat niiden toteutumista.

Koulun ja kotien välinen yhteistyö perustuu perhekeskusteluille, joissa koulu saa palautetta oman toimintansa kehittämiseksi. Myös vanhempainillat ja keskustelut oppilaiden kanssa antavat suuntaa työskentelyn kehittämiselle. Erilaisilla kyselyillä, esimerkiksi viihtyvyys- ja terveystutkimuksilla selvitetään ja arvioidaan oppilaiden hyvinvointia. Myös esimerkiksi valtakunnallisesti toteutettujen kouluterveystutkimusten koulukohtaisia tuloksia käsitellään analyyttisesti ja rakentavasti yhdessä.

Omalta taloushallinnolta tulevaa jatkuvaa tietoa ja tunnuslukuja toiminnan tehokkuudesta ja taloudellisuudesta seurataan säännöllisesti koulun johdossa, samoin opintosuoritusten, oppilasmäärien, poissaolojen tai keskeyttämisten tilastollisia tietoja.

7 OPPIAINEIDEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT

7.1 Aihekokonaisuudet ja eheyttäminen

Valtakunnallisesti määritellyt aihekokonaisuudet sisältyvät Helsingin kaupungin lukioiden kasvatustyöhön ja kaikkien aineiden opetukseen. Toteutettavat aihekokonaisuudet ovat

- *aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys*
- *hyvinvointi ja turvallisuus*
- *kestävä kehitys*
- *kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus*
- *teknologia ja yhteiskunta*
- *viestintä ja mediaosaaminen.*

Aihekokonaisuuksien toteuttamisessa otetaan huomioon pääkaupunkiseudun ja Helsingin sekä erityisesti lukion oman alueen tarjoamat mahdollisuudet ja haasteet.

Aihekokonaisuuksien toteuttamisessa kiinnitetään huomiota sekä kaikille aihekokonaisuuksille yhteisten tavoitteiden että kunkin aihekokonaisuuden omien tavoitteiden toteutumiseen. Erityisesti painotetaan tulevaisuusnäkökulmaa, joka sisältyy opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin aihekokonaisuuksien yhteisiin tavoitteisiin:

- *opiskelija osaa havainnoida ja analysoida nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä*
- *opiskelija osaa esittää perusteluja käsityksiä tavoiteltavasta tulevaisuudesta*
- *opiskelija osaa arvioida omaa elämäntapaansa ja vallitsevia suuntauksia tulevaisuusnäkökulmasta*
- *opiskelija osaa tehdä valintoja ja toimia tavoiteltavana pitämänsä tulevaisuuden puolesta.*

Aihekokonaisuuksien tavoitteet ilmenevät Helsingin kaupungin lukioissa

- *opetus- ja kasvatustyötä ohjaavissa arvoissa*

- *toimintakulttuurin linjauksissa*
- *tietostrategiassa*
- *ympäristöohjelmassa*
- *hyvinvointia ja turvallisuutta koskevissa suunnitelmissa*
- *kunkin oppiaineen tavoitteissa, sisällöissä ja menetelmissä.*

Aihekokonaisuuksien toteutuminen edellyttää koulun opettajakunnalta ja muulta henkilökunnalta alituista asenteiden tarkistusta ja muokkausta ja asennekasvatusta arkipäiväisessä työssä ja opetuksessa. TYK:ssä siihen pyritään yhteisillä keskusteluilla, päätöksillä ja projekteilla.

Muun muassa oppilaskuntatyö ja koulun painotukset tukevat **aktiivista kansalaisuutta ja yrittäjyyttä**. Taloustiedon kursseja on perinteisesti tarjolla.

Kouluyhteisön **hyvinvointiin ja turvallisuuteen** vaikutetaan yhteisesti luoduilla järjestyssäännöillä ja turvallisuuskansion asiakirjoilla, joiden pätevyyttä arvioidaan jatkuvasti. Koulussa toimii kokopäiväinen terveydenhoitaja. Myös kuraattorin, koululääkärin ja psykologin palvelut ovat opiskelijoiden käytettävissä. Runsas juhlaperinne sekä oppilaskunta- ja tutortoiminta lisäävät osaltaan koko kouluyhteisön hyvinvointia.

Kestävän kehityksen toteutumiseksi TYK:ssa on opettajista, muusta henkilökunnasta, oppilaista ja opiskelijoista koottu *ympäristöryhmä*, joka on osallistunut TYK:n *ympäristöstrategian* tekoon. Opetuksessa, hallinnossa ja ruokailussa pyritään minimoimaan turha kulutus: mm. monistuspaperin ja ruoan menekkiä seurataan jatkuvasti. Ympäristökysymyksiä käsitellään myös toistuvasti järjestettävän kierrätysviikon tai -teemapäivän aikana erilaisissa työpajoissa ja asiantuntijavierailujen avulla.

Aihekokonaisuuksista **kulttuuri-identiteettiä ja kulttuurien tuntemusta** vahvistetaan mm. erilaisten vierailujen ja koulukohtaisten kurssien avulla. Vuotuiset juhlat ovat merkittävä osa oman kulttuuri-identiteetin tuntemusta.

Kirjallisen ja suullisen viestinnän taitojen merkitystä korostetaan koulussamme yli oppiainerajojen. **Viestintätekniikan** käyttöä opetuksessa kehitetään koko ajan opetuksen kohteesta välineeksi.

Aihekokonaisuuksien ilmenemistä opetuksessa kuvataan tarkemmin oppiainekohtaisissa osuuksissa.

7.2 Oppiainekohtaiset osuudet

7.2.1 Äidinkieli ja kirjallisuus

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta ohjaa näkemys äidinkielestä käsitejärjestelmänä, jolla ihminen jäsentää maailmaa ja rakentaa sosiaalista todellisuutta. Äidinkielen myötä ihminen omaksuu yhteisönsä kulttuurin ja

rakentaa omaa identiteettiään. Tämä mahdollistaa sosiaalisen vuorovaikutuksen sekä kulttuurin jatkuvuuden ja sen kehittämisen.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on lukio-opetuksen keskeinen taito-, tieto-, kulttuuri- ja taideaine, joka tarjoaa aineksia kielelliseen ja kulttuuriseen yleissivistykseen. Se saa sisältöjä kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteistä sekä kulttuurin tutkimuksesta. Kielen, kirjallisuuden ja viestinnän tietoja sekä lukemisen, kirjoittamisen ja puheviestinnän taitoja opitaan erilaisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus opastaa arvostamaan omaa kulttuuria ja kieltä. Oppiaine ohjaa monikulttuurisuuden ja monikielisyiden ymmärtämiseen ja kielelliseen ja kulttuuriseen suvaitsevaisuuteen.

Lukion kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on kaunokirjallisuuden ymmärtäminen, tekstien erittelemine ja tulkitseminen eri näkökulmista. Kaunokirjallisuus tarjoaa aineksia henkiseen kasvuun, kulttuuri-identiteetin muodostumiseen ja omien ilmaisuvarojen monipuolistamiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus tähtää sellaisiin viestintä- ja vuorovaikutustaitoihin, jotka luovat riittävät edellytykset jatko-opinnoille, osallisuudelle työelämässä ja aktiiviselle kansalaisuudelle. Sosiaalinen vuorovaikutus ja oppiminen perustuvat monipuoliseen viestintäosaamiseen ja vankkaan luku- ja kirjoitustaitoon sekä taitoon käyttää kieltä tilanteen vaatimalla tavalla. Oppiaine äidinkieli ja kirjallisuus ohjaa aktiiviseen tiedon hankkimiseen, tiedon kriittiseen käsittelyyn ja tulkintaan.

Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, sillä eri tieto- ja taitoalueet ovat toiminnallisessa yhteydessä toisiinsa. Niitä yhdistävänä tekijänä on kieli ja näkemys ihmisestä tavoitteellisesti toimivana, itseään ilmaisevana, merkityksiä tulkitsevana ja tuottavana viestijänä.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan kielestä, kirjallisuudesta ja viestinnästä ja osaa hyödyntää niihin liittyviä käsitteitä
- syventää ja monipuolistaa viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan niin, että hän pystyy tavoitteelliseen ja tarkoituksenmukaiseen vuorovaikutukseen
- oppii käyttämään kieltä entistä tarkoituksenmukaisemmin sekä puheessa että kirjoituksessa
- oppii ymmärtämään ja analysoimaan tekstin ja kontekstin suhdetta
- syventää tekstitaitojaan siten, että hän osaa eritellä, tulkita, arvioida, hyödyntää ja tuottaa erilaisia tekstejä entistä tietoisempana niiden tavoitteista ja konteksteista
- oppii arvioimaan tekstin ilmaisua, esimerkiksi retorisia keinoja ja argumentaatiota, sekä soveltamaan tietojaan tekstien vastaanottamiseen ja tuottamiseen
- syventää kirjallisuuden tuntemustaan ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa kirjallista yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään ja rakentaa maailmankuvaansa

- hallitsee kirjoitetun kielen normit ja ymmärtää yhteisen kirjakielen tarpeellisuuden
- osaa valikoida ja kriittisesti arvioida erilaisia tietolähteitä, tiedon luotettavuutta, käyttökelpoisuutta ja tarkoituksperiä, osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknikkaa oppiaineen opiskelussa
- nauttii kulttuurista ja arvostaa sen monipuolisuutta.

ARVIOINTI

Äidinkielen ja kirjallisuuden kurssien arvioinnin tulee kohdistua monipuolisesti oppiaineen eri alueisiin. Arvioinnin pohjana on opiskelijan tieto kurssien tavoitteista ja sisällöistä niin, että hän pystyy seuraamaan omaa edistymistään. Kurssiarvosanaan vaikuttavat kirjalliset ja suulliset tuotokset sekä aktiivinen osallistuminen. Henkilökohtainen tavoitteenasettelu ja palaute sekä toisilta opiskelijoilta että opettajalta ovat opiskelijan puheviestinnän ja kirjoittamisen taitojen kehittymisessä tärkeitä. Opetuksessa tulee kehittää opiskelijan itsearviointitaitoja, joiden avulla hän voi rakentaa myönteistä mutta realistista käsitystä itsestään puhujana, lukijana ja kirjoittajana.

Pakollinen kurssi katsotaan hylätyksi, jos opiskelija ei ole kirjoittanut sovittua laajaa kirjoitelmaa tai jollei hän osoita lukeneensa vähintään toista kurssin kaunokirjallista teosta.

PAKOLLISET KURSSIT

Kursseilla toteutetaan aineen sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puheviestintä, kieli, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin siten, että tietojen ja taitojen opiskelu on jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikilla kursseilla syvennetään kirjoitetun kielen hallintaa ja kehitetään lukemisen, kirjoittamisen ja puheviestinnän taitoja sekä luetaan runsaasti kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta.

Jokaisella pakollisella kurssilla luetaan vähintään kaksi kaunokirjallista teosta kirjoitetaan kaksi laajaa kirjoitelmaa. Ennen viimeistä pakollista kurssia edellytetään luetuksi 10 nimettyä kotimaista klassikkoteosta.

AIHEKOKONAISUUKSIEN TOTEUTUMINEN

Äidinkielen ja kirjallisuuden oppisisältöjen käsittelyssä lukemisen, kirjoittamisen ja puhumisen lähtökohtana ovat tekstit, jotka käsittelevät yleisinhimillisesti merkittäviä ja ajassa keskeisiä ilmiöitä, toisin sanoen aihekokonaisuuksien sisältöjä. Tekstien valinta edellyttää jatkuvaa median ja kirjallisuuden seuraamista sekä kulttuurin kriittistä tarkastelua.

ÄI1 Äidinkieli, tekstit ja vuorovaikutus

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Opiskelijan käsitys kielestä, teksteistä ja niiden tulkinnasta syvenee, ja hänen taitona lukea tekstejä kehittyy. Hän osaa jäsentää viestintäympäristöään sekä tunnistaa omia taitojaan puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana, lukijana ja median käyttäjänä niin, että hänen viestijäkuvansa tarkentuu. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tekstikäsitystään
- oppii tarkastelemaan monenlaisia tekstejä entistä tietoisempaan tulkintaansa ohjaavista seikoista
- ymmärtää tekstin merkityskokonaisuutena ja tarkastelee sen piirteitä tavoitteen, viestintätilanteen ja –välineen kannalta
- oppii tarkastelemaan kielenkäyttöään, lukemistapojaan ja viestintäänsä entistä tietoisemmin
- tottuu huoltamaan tuottamiensa tekstien kieliasua
- syventää tietojaan ryhmäviestinnästä: kehittää ja oppii arvioimaan omia osallistumistapojaan ryhmän vuorovaikutuksen ja ilmapiirin sekä ryhmätyön ja keskustelun tuloksellisuuden kannalta.

SISÄLTÖ

- tekstien tulkintaa ja tuottamista ohjaavia perustekijöitä kuten tavoite, vastaanottaja, tekstilaji ja tekstityppi
- viestintätilanteen ja –lajin vaikutus tekstiin
- tekstikäsitteen syventäminen, esimerkiksi puhutut ja kirjoitetut tekstit, mediatekstit, sähköiset ja graafiset tekstit, asia- ja kaunokirjalliset tekstit, julkiset ja yksityiset tekstit
- erilaisten tekstien kielen ja sisällön havainnointia ja harjoittelua: ymmärrettävyys, havainnollisuus, eheys

Kurssilla luetaan romaani, jonka teemana on aikuistuminen. Toinen teos luetaan ryhmittäin valittavan romaanilajin mukaan (lajeina esim. perhe-, sota-, dekkari-, scifi-, historiallinen tai kehitysromaani).

Puheviestinnässä harjoitellaan erityisesti erilaisia keskustelupuheenvuoroja ja ryhmäkeskustelun dynamiikkaa.

Kerrattavia kieliopin ja kielenhuollon asioita ovat adjektiivit ja pronominit, verbimuodot, kongruenssi ja rektiot.

Erikseen arvioitavia töitä ovat referaatti, luetun romaanin pohjalta kirjoitettu omaa lukukokemusta pohtiva teksti, ryhmäkeskustelu luetusta kirjallisuudesta sekä tekstien erittelytaitoa ja käsiteltävien kielioppiasioiden hallintaa mittaava kurssikoe.

TYÖTAVAT

Opetuskeskustelu, yksilö-, pari- ja ryhmätyöt.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvosana määräytyy tuntiaktiivisuuden, työskentelyprosessien, tehtyjen töiden ja kokeen perusteella. Puuttuva osasuoritus on keskiarvoa laskettaessa nolla.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan ennen muita äidinkielen ja kirjallisuuden kursseja. Sitä ei voi suorittaa itsenäisesti.

ÄI2 Tekstien rakenteita ja merkityksiä

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida tekstien sisältöä, näkökulmia, tyyliä ja muotoa sekä oppii erittelemään tekstiä temporaalisista, kausaalisista, kontrastiivisista ja muista merkityssuhteista koostuvana kokonaisuutena, oppii tekstien erittelyssä tarvittavaa käsitteistöä ja pystyy soveltamaan sitä myös tuottaessaan itse tekstiä
- tottuu työstämään tekstiään oman ja toisten arvion pohjalta
- oppii suunnittelemaan ja laatimaan puhuttuja ja kirjoitettuja asiatekstejä sekä kykenee välittämään sanomansa kuuntelijoille tai lukijoille tavoitteittensa mukaisesti
- oppii tiedonhankintastrategioita, käyttää painettuja ja sähköisiä tietolähteitä sekä löytää käyttökelpoista ja luotettavaa tietoa kirjoitelmansa tai puheesityksensä pohjaksi.

Opiskelija harjaantuu erittelemään tekstien kieltä, rakenteita ja merkityksiä sekä oppii näkemään tekstin yhteyden kontekstiin ja muihin teksteihin. Opiskelija syventää tekstilajituntemustaan ja kehittyy erilaisten tekstien tuottajana.

SISÄLTÖ

- tekstuaaliset keinot, esimerkiksi lausetyypit ja -rakenteet, sananvalinnat, kielen kuvallisuus; jaksotus, viittaussuhteet, kytkökset; fokusointi, aiheen rajaus ja näkökulman valinta
- informatiivisen puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen ja arviointi
- kirjoittaminen prosessina: tarkoituksenmukaisen aineksen haku, kriittinen valikointi ja siihen viittaaminen ja hyödyntäminen omassa tekstissä sekä tekstin ja sen kieliasun hiominen erityisesti rakenteen ja tekstin eheyden kannalta

Kurssilla perehdytään novellianalyysiin ja novellin tulkintaan: toinen luettava kaunokirjallinen teos on novellikokoelma, jota käsitellään keskustellen ja harjoitellen novellin analysoimista. Toinen teos on romaani, jossa korostuvat kerrontatekniset ratkaisut (mm. aukkoisuus, kertojan rooli).

Suullisena suorituksena on informatiivinen puhe-esitys, jonka aihepiirit liittyvät kielen ja kulttuurin ilmiöihin.

Kielenhuollosta käsitellään sidosteisuutta, johdoksia, yhdyssanoja, vierasperäisiä sanoja, yleis- ja erisnimiä, numeraaleja sekä lyhenteitä.

Erikseen arvioitavia töitä ovat novellianalyysi sekä vapaavalintaisesta aiheesta kirjoitettu asiateksti, johon kootaan valikoiden tietoa ja arvioidaan sen merkitystä, ja luettua romaania käsittelevä kirjoitelma, jossa keskitytään teoksen rakenteeseen ja tulkintaan. Loppukokeena on kielikoe.

TYÖTAVAT

Opetuskeskustelu, yksilö-, pari- ja ryhmätyöt.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvosana määräytyy tuntiaktiivisuuden, työskentelyprosessien ja tuotosten perusteella. Puuttuva osasuoritus on nolla.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi on suoritettava ÄI1:n jälkeen ennen muita pakollisia kursseja. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

ÄI3 Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään kielen kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta
- syventää tietoaan kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä
- kehittyy fiktiivisten tekstien analysoijana erilaisia lukija- ja tulkintalähtökohtia sekä tarpeellisia kirjallisuustieteellisiä käsitteitä käyttäen
- oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti
- harjaantuu käyttämään kurssilla havainnoituja kielen keinoja tarkoituksenmukaisesti omassa ilmaisussaan.

Opiskelijoiden käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä syvenee.

SISÄLTÖ

- kirjallisuuden erittelyä ja tulkintaa tulkinnan kannalta perusteltua käsitteistöä ja lähestymistapaa hyödyntäen
- proosa kirjallisuudenlajina: kerrontateknisiä keinoja, esimerkiksi kertoja, näkökulma, aihe, henkilö, aika, miljö, teema, motiivi
- lyriikka kirjallisuudenlajina: käsitteinä esimerkiksi runon puhuja, säe, säkeistö, rytmi, mitallisuus, toisto, kielen kuvallisuus
- draama kirjallisuudenlajina
- novellien, runojen ja draaman erittelyä
- kirjallisuuden keinojen käyttöä omassa teksteissä

Kurssilla tutustutaan lyriikkaan ja draamaan ja analysoidaan niitä sekä syvennytään elokuvan ja teatterin kerrontakeinoihin. Kurssin aikana käydään teatterissa.

Luettavia kaunokirjallisia teoksia ovat näytelmä, jota käsitellään mm. draaman ja keskustelun avulla, runokokoelma, jonka avulla tutustutaan runon kerronnankeinoihin ja harjoitellaan runoanalyysin kirjoittamista, sekä romaani, jonka pohjalta on tehty elokuva.

Arvioitavia tekstejä ovat mm. fiktiivinen kirjoitelma ja runoanalyysi. Loppukokeena kirjoitetaan romaania ja siitä tehtyä elokuvaa vertaileva kirjoitelma.

TYÖTAVAT

Opetuskeskustelu, yksilö-, pari- ja ryhmätyöt.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvosana määräytyy kirjoitelmien ja muiden kurssilla tehtävien töiden perusteella.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on 1. ja 2. kurssin jälkeen vapaa. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

ÄI4 Tekstit ja vaikuttaminen

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden kieltä erityisesti vaikuttamisen näkökulmasta. Hän perehtyy argumentointiin ja syventää siihen liittyviä tietoja. Hän oppii analysoimaan ja tuottamaan argumentatiivisia tekstejä. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää medialukutaitoaan, jolloin hän pystyy analysoimaan ja tulkitsemaan erilaisia mediatekstejä, niiden taustoja ja tavoitteita sekä kriittisesti arvioimaan median välittämää informaatiota ja vaikutusta yksilöihin ja yhteiskuntaan
- osaa niin kirjoittajana kuin puhujanakin perustella monipuolisesti näkemyksiään sekä arvioida vaikuttamispyrkimyksiä ja tekstin luotettavuutta
- osaa tarkastella kirjallisuuden yhteiskunnallista vaikutusta
- oppii tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä arvoja myös eettisistä lähtökohdista.

SISÄLTÖ

- suora ja epäsuora vaikuttaminen: esimerkiksi suostuttelu, ohjailu, manipulointi; mainonta, propaganda; ironia, satiiri, parodia, indoktrinaatio
- vaikuttamaan pyrkivien tekstien lajeja, graafisia ja sähköisiä tekstejä: mielipide, kolumni, pakina, arvostelu, pääkirjoitus, kommentti, mainos
- argumentointitavat ja retoriset keinot
- kantaa ottavia puheenvuoroja, keskusteluja ja väittelyitä

- tietoisesti vaikuttamaan pyrkivää kirjallisuutta ja muita kantaa ottavia tekstejä
- tekstien ideologisuus, lähdekritiikki ja mediakritiikki
- □viestijän vastuu; mediavalinnat ja verkkoetiikka

Kurssilla tarkastellaan ja tuotetaan vaikuttavia tekstilajeja ja syvennytään kielen ja kielenhuollon vaikutuskeinoihin ja normeihin (lauserakenteet ja välimerkit). Ainakin osa kurssin tehtävistä liittyy mediakritiikkiin.

Luettavia kaunokirjallisia teoksia ovat kaksi romaania, joista toinen valitaan kurssilla jaettavasta listasta ja toinen on yhteisesti luettava, esim. George Orwellin *1984*, Leena Krohnin *Unelmakuolema* tai *Pereat Mundus*.

Arvioitavia töitä ovat väittely, ohjelmapuhe sekä kahden vaikuttavan romaanin pohjalta kirjoitettu aineistopohjainen teksti, jossa käsitellään teosten vaikutuskeinoja. Loppukokeena on tekstitaidon koe, jolla mitataan kykyä eritellä tekstin argumentaatiota ja muita vaikuttamisen keinoja.

TYÖTAVAT

Keskustelut, yksilö- ja ryhmätyöt ja –esitykset, kirjalliset harjoitelmat.

ARVIOINTI

Kurssista annetaan numeroarvosana, joka määräytyy aktiivisuuden sekä pakollisten suullisten ja kirjallisten suoritusten perusteella. Puuttuva osasuoritus on nolla.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on ÄI1:n ja ÄI2:n jälkeen vapaa. Kurssin voi suorittaa itsenäisesti puhetta ja väittelyitä lukuun ottamatta.

ÄI5 Teksti, tyyli ja konteksti

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden tyyliä siten, että hän osaa ottaa huomioon kontekstin merkityksen tulkinnassa ja tekstin tuottamisessa. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan niin fiktiivisiä tekstejä kuin asiatekstejäkin niiden kulttuurikontekstissa ja suhteessa muihin teksteihin
- □oppii erittelemään tyylin elementtejä ja niiden vaikutusta tekstin kokonaisuuteen
- □pystyy itsenäiseen kirjoitusprosessiin aiheen ja näkökulman valinnasta, aineiston koonnista ja järjestelystä tekstin muokkaamisen ja tyylin hionnan kautta oman pohdiskelevan tekstin laadintaan
- kehittää omaa ilmaisutapaansa ja kirjallista tyyliään.

SISÄLTÖ

- eri aikakausia ja tyylejä edustavia kaunokirjallisia ja muita tekstejä erityisesti kulttuurisen kontekstin näkökulmasta
- tekstien tarkastelua ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä oman aikansa että nykyajan kontekstissa
- tyylin aineksien kuten sananvalinnan, sävyn, kielen kuvallisuuden, rytmin ja lauserakenteen vaikutus tekstiin
- oppiaineen sisältöihin liittyvästä aiheesta, itse valitusta näkökulmasta laadittu pohdiskeleva teksti
- oman tyylin hiontaa ja huoltoa

Kurssilla tutustutaan länsimaisen kirjallisuuden historiaan antiikista nykyaikaan: käsitellään eri-ikäisiä ja –lajisia tekstejä historiallisessa kontekstissaan erilaisten tekstitaidon tehtävien avulla. Tutustutaan esseeseen kirjallisuuden lajina. Kielenhuollossa tarkastellaan erityisesti tyyliseikkoja.

Luettavia kaunokirjallisia teoksia ovat kaksi eri aikakausina samasta teemasta kirjoitettua teosta.

Arvioitavia töitä ovat kirjallisuusessee, jossa vertaillaan kahta eri-ikäistä teosta historiallisessa ja kulttuurisessa kontekstissaan tyylin kannalta, otsikkoaine ja ryhmän luettujen klassikkoteosten pohjalta koostama esitys, joka esittää keskeiset tiedot erilaisia havainnollistamiskeinoja hyödyntäen. Loppukokeena on tekstin tyylin tunnistamiseen ja muokkaamiseen liittyviä tehtäviä.

TYÖTAVAT

Kurssin aikana tehdyistä töistä on mahdollista koota kansio. Muita työtapoja ovat luennointi, ryhmätyöskentely, esitykset ja kirjalliset harjoitukset.

ARVIOINTI

Kurssista annetaan numeroarvosana, joka määräytyy yleisen aktiivisuuden, keskusteluiden, esseen, kirjallisten töiden ja loppukokeen perusteella.

SUORITUSJÄRJESTYS

Suoritusjärjestys on Ä11:n ja Ä12:n jälkeen vapaa. Kurssin voi suorittaa itsenäisesti.

Ä16 Kieli, kirjallisuus ja identiteetti

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Opiskelija saa yleiskuvan suomen kielen sekä suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteiskunnalle. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan suomen kielen kehityksen vaiheita ja ymmärtää eurooppalaisten kieli- ja kulttuurikontaktien vaikutuksen suomalaisen kulttuurin muotoutumiseen ja jatkuvaan muutokseen

- □arvostaa nyky-Suomen monikulttuurisuutta ja -kielisyyttä ja ymmärtää äidinkielen merkityksen jokaiselle ihmiselle
- □tuntee suomalaisen kirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja ja osaa arvioida niiden merkitystä oman kulttuurin näkökulmasta kulttuurisen ja yksilöllisen identiteetin rakentajana.

SISÄLTÖ

- teksti suullisessa ja kirjallisessa traditiossa: kansanrunoudesta kirjallisuuteen, kirjoitetusta kulttuurista nykyviestintään
- □suomen kielen muotoutuminen ja muuttuminen kansainvälisessä ympäristössä; kielenohjailun periaatteet opiskelijan kielenkäytön näkökulmasta
- □kielen ja kirjallisuuden merkitys kansallisen identiteetin rakentamisessa
- suomalaista kaunokirjallisuutta aika- ja kulttuurikontekstissaan, keskeisiä teoksia ja teemoja
- □kirjallisia ja suullisia tuotoksia kurssin teemoihin liittyvistä aiheista

Kurssilla syvennytään suomen kirjakielen kehitykseen, Kalevalaan ja kansanrunouteen sekä Suomen kirjallisuuden historiaan mm. temaattisesti.

Kurssin perustana ovat ennen kurssin alkua lukio-opintojen aikana luetut kymmenen kotimaista klassikkoteosta sekä tekstinäytteet.

Arvioitavia töitä ovat molemmat yo-koemallit, valmisteltu puheenvuoro ja opponointi klassikkoteosten pohjalta, essee, joka käsittelee kurssin teemoja itse valitusta teemasta, sekä loppukoe, joka sisältää tieto- ja tulkintatehtäviä kotimaisesta kirjallisuudesta ja kielen historiasta.

TYÖTAVAT

Luennointi, kirjallisuuskeskustelut, erilaiset yksilö- ja ryhmätyöt.

ARVIOINTI

Kurssista annetaan numeroarvosana, joka määräytyy aktiivisuuden sekä suullisten ja kirjallisten töiden perusteella. Puuttuva osasuoritus on nolla.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on ÄI1:n ja ÄI2:n jälkeen vapaa. Kurssin voi suorittaa itsenäisesti.

ÄI7 Puheviestinnän taitojen syventäminen

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan vuorovaikutuksen luonteesta, ominaispiirteistä ja puhe-kulttuurista

- kehittää puhumisrohkeuttaan ja ilmaisuvarmuuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan
- tunnistaa ja osaa analysoida sekä puhujan että sanoman luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä.

SISÄLTÖ

Kurssilla opiskellaan puheviestinnän taitoja ja vuorovaikutuksen perusteita. Kurssin sisältönä on erilaisia keskusteluja ja yksilöpuhetilanteita opiskelijoiden toiveiden mukaisesti. Keskeistä on esiintymis- ja puhevarmuuden kehittäminen ja jännityksen hallinnan opettelu niin, että jokaisen viestinnälliset taidot tulisivat mahdollisimman hyvin käyttöön.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvosana määräytyy yleisen aktiivisuuden ja suullisten harjoitusten perusteella.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on ÄI1:n ja ÄI2:n jälkeen vapaa. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

ÄI8 Tekstitaitojen syventäminen

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa taitoaan lukea analyttisesti ja kriittisesti erilaisia tekstejä
- varmentaa taitoaan kirjoittaa sisällöltään, rakenteeltaan ja tyyliään ehyyttä ja johdonmukaista tekstiä.

Kurssin päätavoitteina ovat kielenhuollon suositusten kertaaminen yo-kirjoitusten vaatimalle tasolle sekä tekstitaidon kokeessa edellytettävien taitojen harjoittelu.

SISÄLTÖ

Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan analysoida ja tuottaa tekstejä. Kurssilla Kerrataan ja syvennetään seuraavia asioita:

- tekstityypit ja tekstilaji
- tekstianalyysi ja siinä tarvittavat käsitteet
- tekstin rakentaminen: ideointi, suunnittelu, näkökulman valinta, jäsentely, muokkaaminen, tyylin hionta, otsikointi ja ulkoasun viimeistely
- kielenhuoltoa

Harjoitellaan tekstitaidon kokeen erilaisten aihealueiden kysymyksiin vastaamista: mahdollisimman monipuolisten pohjatekstien avulla harjoitellaan niiden merkityksiin, rakenteisiin, ilmaisuun, tematiikkaan, vastaanottoon ja kontekstiin sekä niiden välisiin suhteisiin liittyviä tehtäviä. Vankennetaan tekstianalyttisten ja metakielellisten käsitteiden käyttötaitoa ja tiiviin, eksaktin asiatylin käyttöä. Harjoituksia toteutetaan sekä suullisesti että kirjallisesti.

Kurssilla luetaan yksi suhteellisen vieraaseen kulttuuriin tai etäiseen aikaan sijoittuva kaunokirjallinen teos, jonka tulkinnan avulla harjoitellaan erityisesti kulttuurisen kontekstin huomioon ottamista teoksen erittelyssä ja tulkinnassa.

ARVIOINTI

Kurssin arvostelu perustuu kurssilla tehtyihin kirjallisiin tuotoksiin sekä suulliseen aktiivisuuteen.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suositellaan valittavaksi viimeisenä lukiovuonna, pakollisten kurssien jälkeen.

Ä19 Kirjoittaminen ja nykykulttuuri

LAJI

valtakunnallinen syventävä

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään ajankohtaisia kielen, kirjallisuuden ja viestinnän teemoja
- oppii arvioimaan ja arvottamaan ajankohtaisia tekstejä eettisin ja esteettisin perustein ja näkemään niiden merkityksen osana yhteiskunnallista keskustelua
- löytää nykykirjallisuudesta itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun
- osoittaa kypsyyttä oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä.

Opiskelija saavuttaa erityisesti esseekokeessa tarvittavia taitoja, kuten kyvyn muodostaa ehjä, relevanteista näkökulmista osuvasti rajattua aihetta käsittelevä omaääninen essee.

SISÄLTÖ

Opiskelija perehtyy kulttuuri- ja yhteiskunnalliseen keskusteluun, median ajankohtaisaiheisiin ja nykykirjallisuuteen. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee, ajattelutaitonsa kehittyy ja kirjallinen ilmaisunsa kypsyy kohti lukion päättötason vaatimuksia.

- nykykirjallisuutta ja sen ilmiöitä
- ajankohtaisia suullisia ja kirjallisia puheenvuoroja kieltä ja kulttuuria käsittelevistä aiheista
- mediatekstien ajankohtaisaiheiden, ilmaisukeinojen ja vaikutusten tarkastelua
- osallistumista lukija- ja kirjoittajayhteisöön

Kurssilla kerrataan erilaisia argumentoinnin tapoja, tyylillisiä keinoja, tekstin rakentamiseen liittyviä seikkoja, kuten jäsenystapoja, aloitusta, lopetusta ja otsikointia, ja harjoitellaan niiden käyttöä. Täsmennetään näkökulman ja aiheen rajauksen merkitystä sekä luettavissa että itse tuotetuissa teksteissä.

Harjoitellaan esseen kirjoittamista: arvioidaan ja analysoidaan erilaisia esseistisiä tekstejä ja kirjoitetaan esseet sekä lyhyen tehtävänannon mukaan että aineiston pohjalta.

Kurssilla luetaan runsaasti ajankohtaisia yhteiskunnallisia teemoja käsitteleviä lehtitekstejä, joiden avulla samalla kartoitetaan painetun median kokonaisuutta, lehdistön eroja ja tavoitteita sekä johdatellaan opiskelijaa osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Lisäksi luetaan pienimuotoisia kaunokirjallisia tekstejä, joita tarkastellaan erityisesti tyylin, teeman ja tulkinnan kannalta. Yhtenä harjoittelumuotona voidaan käyttää tyylimukaelmien kirjoittamista.

ARVIOINTI

Arviointi perustuu kurssilla tuotettuihin kirjallisiin näyttöihin sekä yleiseen aktiivisuuteen.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suositellaan valittavaksi viimeisenä lukiovuonna, pakollisten kurssien jälkeen.

ÄI10 Kirjallisuuden tulkintaa

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on innostaa ja opastaa opiskelijoita omakohtaiseen, luovaan ja eri tulkintamalleja hyödyntävään kirjallisuuden luentaan.

SISÄLTÖ

Tutustutaan erilaisiin kirjallisuuden tulkintatapoihin, kirjallisuuskritiikkiin ja -keskusteluun ja syvennetään kirjallisuuden käsitteiden hallintaa. Luetaan monentyyppistä kirjallisuutta. Kurssilla perehdytään myös kirjallisuuspalkintojen jakoperusteisiin ja merkitykseen.

TYÖTAVAT

Keskustelut, yksilö-, pari- ja ryhmätyöt. Kurssilla tehdään projektityö valitusta teoksesta, kirjailijasta, kirjallisuuden teemasta tai ilmiöstä.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvosanan perusteena ovat jatkuva aktiivisuus ja projektityö.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.

ÄI11 Luovan kirjoittamisen kurssi

LAJI
koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on pyrkiä innostamaan ja opastamaan opiskelijoita omaperäiseen ja luovaan kirjoittamiseen.

SISÄLTÖ

Harjoitellaan mielikuvien herättämistä ja ilmaisemista mm. musiikin, kuvien ja tekstien pohjalta pienimuotoisina tuotoksina ja laajoina prosesseina. Kirjoitetaan novelleja, runoja, satuja ym. tekstejä ja harjoitellaan tekstilajien muuntamista. Harjoitellaan asiakirjoittamista ryhmän toiveiden mukaan (esim. lehtijuttuja koulun lehteen).

TYÖTAVAT

Kirjoittaminen, ryhmäarviointi

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvosana määräytyy tuotosten ja aktiivisuuden perusteella.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.

7.2.2 Toinen kotimainen kieli

Ruotsin kielen opetus kehittää opiskelijoiden kulttuurien välisen viestinnän taitoja. Se antaa heille ruotsin kieleen ja sen käyttöön liittyviä tietoja ja taitoja sekä tarjoaa heille mahdollisuuden kehittää pohjoismaista yhteiskuntaa ja kulttuuria koskevaa tietoisuuttaan, ymmärtämystään ja arvostustaan. Se auttaa opiskelijoita syventämään tietojaan kaksikielisestä Suomesta. Ruotsin kielen opetus antaa opiskelijoille valmiudet ruotsin kielen omaehtoiseen opiskeluun auttamalla heidät ymmärtämään, että viestintätaidon saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua. Ruotsin kieli oppiaineena on taito-, tieto- ja kulttuuriaine.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri oppimäärissä kielitaidon kuvausasteikon tasot seuraavasti:

Oppimäärä	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A-oppimäärä	B2.1.	B1.2.	B2.1.	B1.2.
B-oppimäärä	B1.2.	B1.1.	B1.2.	B1.1.

Tavoitteena on myös, että opiskelija

- osaa viestiä ruotsin kielelle ja sen kulttuurialueelle ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin

- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielen opiskelijana
- osaa kehittää kielitaitoaan kehittymistarpeensa ja opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta tarkoituksenmukaisin strategioin.

KURSSIT

Kurssien aiheita käsitellään oman kulttuurin sekä suomenruotsalaisen ja pohjoismaisen kulttuurialueen kannalta niin, että opiskelijoille tarjoutuu mahdollisuus vertailuihin. Aiheiden käsittelyssä otetaan lisäksi huomioon aihekokonaisuuksissa esiin tuodut näkökulmat. Kullakin kurssilla voidaan käsitellä myös muita aiheita opiskelijoiden harrastuneisuuden ja toisaalta ajankohtaisuuden vaatimusten huomioon ottamiseksi.

Opiskelijoilla tulee olla jokaisella kurssilla tilaisuuksia kuunnella, lukea, puhua ja kirjoittaa erilaisia tarkoituksia varten, vaikka painotukset vaihtelevat kurseittain. Rakenteiden ja sanaston tuntemuksen laajentamiseen ja käytön monipuolistamiseen ja tarkkuuteen kiinnitetään huomiota kaikilla kursseilla kummankin oppimäärän tavoitteiden mukaisesti. Huomiota kiinnitetään äidinkielen ja ruotsinkielisen viestinnän eroihin ja eroja selittäviin kulttuurisiin tekijöihin. Kaunokirjallisuus ja muu autenttinen materiaali tarjoaa tähän mahdollisuuksia. Kulttuurisen herkkyyden kehittymiseksi opiskelijoita tulee ohjata tiedostamaan oman toiminnan ja omien arvostuksien kulttuurisidonnaisuus.

Opiskelijoiden opiskelutaitoihin kiinnitetään huomiota jokaisella kurssilla. Heitä ohjataan tunnistamaan omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijöinä ja kielen opiskelijoina. Heitä ohjataan käyttämään strategioita, jotka ovat tarkoituksenmukaisia heidän oman kehittymistarpeensa ja kulloisenkin opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta. Oppilaille korostetaan, että ruotsin kieli on työväline, jonka avulla voidaan syventää tietoja ja taitoja myös muissa lukiossa opetettavissa aineissa.

A - oppimäärä

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

RUA1	Arkielämää Pohjoismaissa
RUA2	Ihmiset ympärillämme
RUA3	Suomi - osa Pohjolaa ja Eurooppaa
RUA4	Elinympäristömme
RUA5	Opiskelu ja työ
RUA6	Kulttuuri ja sen tekijöitä

Valtakunnalliset syventävät kurssit

RUA7	Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen
RUA8	Tiede, talous ja tekniikka

Koulukohtaiset syventävät kurssit

RUA9	Ruotsin kielen keskustelukurssi
RUA10	Parempi pohja ruotsin kielelle

B1-oppimäärä

Valtakunnalliset pakolliset kurssit

- RUB1 Koulu ja vapaa-aika
- RUB2 Arkielämää Pohjoismaissa
- RUB3 Suomi, Pohjoismaat ja Eurooppa
- RUB4 Elämää yhdessä ja erikseen
- RUB5 Elinympäristömme

Valtakunnalliset syventävät kurssit

- RUB6 Kulttuurin tekijöitä ja näkijöitä
- RUB7 Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen

Koulukohtaiset syventävät kurssit

- RUB8 Ruotsin kielen keskustelukurssi
- RUB9 Parempi pohja ruotsin kielelle

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä, koska kursseilla syvennetään aiemmin opittua. Ruotsin kielen keskustelukurssin RUB8=RUA9 voi suorittaa aikaisintaan kolmen pakollisen kurssin jälkeen.

KURSSIEN VASTAAVUUS

Oppilas voi siirtyä A-ruotsin opiskelusta B-ruotsin opiskeluun vain 1. ja 2. kurssin jälkeen; ei enää myöhemmin. Tällöin kurssit RUA1 ja RUA2 vastaavat B-ruotsin kursseja RUB1 ja RUB2. Toisin päin vastaavuutta ei ole.

ARVINOINTI

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti. - Arvioinnista Töölön Yhteiskoulussa:

1. Pakolliset kurssit arvioidaan arvosanoilla 4-10. Koulukohtaisista syventävistä kursseista arvostellaan suoritusmerkinnällä (S) RUB8 ja RUA9.
2. Aktiivisen tuntityöskentelyn, kotitehtävien tekemisen ja säännöllisen läsnäolon vaikutus kurssiarvosanaan on vähintään +/- 1.
3. Kurssin aikana pidetyt sanakokeet, aineet sekä suulliset ja kirjalliset esitykset vaikuttavat loppukokeen lisäksi kurssin arvosanaan.
4. Opettaja voi harkintansa mukaan nostaa opiskelijan päättöarvosanaa suullisen tentin perusteella, jos opiskelija tiedot ja taidot osoittautuvat kurssiarvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmiksi.

KURSSIN UUSIMINEN

Kurssin uusintakokeessa ei voi uusia vain jotain kurssin sisällön osa-aluetta vaan siihen kuuluvat sekä kielioppia, tekstinyymmärtämistä että sanaston hallintaa mittaavat osat sekä mahdollinen kirjoitelma.

KURSSIN ITSENÄINEN SUORITTAMINEN

Itsenäistä suorittamista ei suositella, koska kielen suullisen käyttämisen ja kuullun ymmärtämisen harjoittaminen jää tällöin vähäiseksi.

Itsenäisesti suoritettavan kurssin vastaanottaa se opettaja, joka sillä hetkellä opettaa kyseistä kurssia. Opettajan kanssa sovitaan kurssin suorittamiseen kuuluvista tehtävistä, jotka vastaavat lähiopetuksena pidettävän kurssin tehtäviä.

Itsenäisesti suoritettavaan kurssiin kuuluvat kielitaidon kaikki osa-alueet, joista on annettava sovituksen aikataulun mukaisesti näyttö opettajalle. Kurssiin kuuluvat mahdollinen kuuntelukoe, kirjoitelma, kielioppikoe ja sanastokoe sekä tämän lisäksi kurssiin kuuluva **erityinen** tehtävä, esim. kurssissa RUA3/RUB suullinen esittely jostakin Suomen paikkakunnasta tai muusta Suomeen tai suomalaisuuteen liittyvästä aiheesta.

Itsenäisenä suoritettavan kurssin kaikki osatehtävät ovat pakollisia.

OPETUSMENETELMÄT JA TAVOITTEET

Kaikille ruotsin kursseille on yhteistä se, että niillä pyritään vahvistamaan opiskelijan suullista ja kirjallista **viestintätaitoa**. Siksi kursseilla kiinnitetään erityistä huomiota suullisiin ja kirjallisiin harjoituksiin lähtien yksinkertaisista viestinnällisistä tehtävistä kohti vaativampia tehtäviä. Suullisia harjoituksia tehdään ryhmissä, parityönä sekä yksin suullisten esitysten muodossa. Kielistudiossa harjoitellaan ääntämistä sekä kielelle ominaista sävelkulkua. Jokaiseen kurssiin kuuluu myös kuuntelu- ja tekstinymmärrysharjoituksia sekä sanasto- ja rakenneharjoituksia, jotka luonnollisesti tukevat kurssien päätavoitetta eli suullisen ja kirjallisen viestinnän taitoa ruotsin kielellä. Tämän tavoitteen saavuttamisen tukena toimii luontevasti aihekokonaisuus kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus, jota käsitellään enemmän tai vähemmän jokaisella ruotsin kurssilla.

7.2.2.1 A-oppimäärä

RUA1 Arkielämää Pohjoismaissa

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Tavoitteena on oppilaiden tutustuttaminen kielten lukio-opiskelun vaatimuksiin ja tehokkaiseen oppimisstrategioihin. Päätavoite kursilla on kielen suullisen käytön vahvistaminen. Tavoitteena on myös perussanaston ja -kieliopin vahvistaminen.

SISÄLTÖ

Kurssiin kuuluvat aihepiirit liittyvät jokapäiväiseen elämään ja henkilökohtaiseen kanssakäymiseen, ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Kieliopista opiskellaan substantiivien, verbiopin ja adjektiivien perusteita. Sanajärjestyksestä opiskellaan päälauseen sanajärjestys ja tutustutaan sivulauseen sanajärjestykseen.

RUA2 Ihmiset ympärillämme

LAJI
pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin päätavoitteet ovat puheviestinnän strategioiden hallinnan vankentaminen ja viestinnällisten tekstien tuottaminen. Rakenteiden hallintaa vahvistetaan ja laajennetaan.

SISÄLTÖ

Kurssiin kuuluvat aihepiirit ovat ihmissuhteet, erilaisuus sekä ihmisen hyvinvointiin liittyvät asiat. Kurssilla vertaillaan elämää ennen ja nyt. Aihekokonaisuus "hyvinvointi ja turvallisuus" näkyy aiheiden käsittelyssä. Kieliopista opiskellaan peruskieliopin lisäksi partisiipin preesens ja s-passiivi. Tutustutaan partisiipin perfektin muodostamiseen.

RUA3 Suomi - osa Pohjolaa ja Eurooppaa

LAJI
pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on vahvistaa kielen suullista ja kirjallista käyttöä sekä perusrakenteiden hallintaa. Yksi tavoitteista on myös, että oppilas pystyy pitämään suullisen esityksen yksin tai ryhmässä luokan edessä ymmärrettävästi.

SISÄLTÖ

Kurssin aihepiirejä ovat Suomen ja suomenruotsalaisen kansanosan ja sen kulttuurin esittely eri näkökulmista ja olojemme vertailu muihin Pohjoismaihin ja Eurooppaan, Suomi monikulttuurisena maana sekä maamme kaksikielisyys. Aihepiireistä korostuu erityisesti "kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus". Kieliopista käsitellään peruskieliopin lisäksi mm. pronomineja, suomen konditionaalien kääntäminen ja genetiivi.

RUA4 Elinympäristömme

LAJI
pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on lisätä erityisesti tekstin ymmärtämisen valmiuksia erilaisten ymmärtävän lukemisen strategioiden avulla. Muiden kielen osa-alueiden osaamista vahvistetaan.

SISÄLTÖ

Kurssin aiheina ovat luonto, ympäristö, tekniikka ja viestintä. Aihekokonaisuudet “kestävä kehitys”, “viestintä- ja mediaosaaminen” ja “teknologia ja yhteiskunta” ovat mukana aiheiden käsittelyssä. Kieliopista kerrataan erityisesti verbioppia ja sanajärjestystä.

RUA5 Opiskelu ja työ

LAJI
pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on syventää ja laajentaa opiskelijan sanavarastoa yhä käsitteellisemmäksi ja vahvistaa kieliopin osaamista. Erityisesti pyritään parantamaan muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttöä harjoittelemalla eri palvelutilanteille tyypillistä kirjallista ja suullista viestintää.

SISÄLTÖ

Kurssin aihepiireinä ovat työ, elinkeinot, opiskelu sekä palvelutilanteet yhteiskunnassamme. Aihekokonaisuus “aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” näkyy kurssilla käsiteltävissä teksteissä. Kieliopista harjoitellaan erityisesti substantiiveja ja pronomineja.

RUA6 Kulttuuri ja sen tekijöitä

LAJI
pakollinen

TAVOITTEET

Opiskelijat tutustuvat pohjoismaiseen kulttuuriin ja sen osa-alueihin. Kurssin tavoitteena on, että opiskelijat perehtyvät johonkin kulttuuriin liittyvään aiheeseen ja kirjoittavat tutkimastaan laajahkon tuotoksen ja esittävät sen suullisesti.

SISÄLTÖ

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet “kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kieliopista käsitellään perusasiat.

ERITYISPIIRRE

Kurssi on portfoliokurssi. Oppilas kerää salkkuunsa kurssin aikana erilaisia tehtäviä, joista osa on myös suullisia. Salkun päätyö on ruotsinkielinen laajahko tutkielma jostakin pohjoismaalaisesta kulttuurihenkilöstä tai kulttuurin lajista tai ilmiöstä. Opiskelija tekee työstään myös lyhennetyin suullisen esityksen, jonka arvioivat sekä opettaja että muut oppilaat. Kurssilla ei ole loppukoetta vaan opettaja arvioi oppilaan salkun työt ja tuntiaktiivisuuden sekä mahdolliset pienemmät välikokeet. Salkun töistä tutkielman osuus määrää yli puolet arvosanasta. Kurssia ei voi suorittaa ilman tutkielmaa.

RUA7 Puhu ja ymmärrä paremmin

LAJI

Valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on

- oppia ääntämään kieltä oikein
- oppia kertomaan lukemansa tai kuulemansa tekstin sisällöstä kohdekielellä
- oppia selviytymään erilaisista kommunikaatiotilanteista kohdekielellä
- ymmärtää erilaisia sekä kirjoitettuja että kuultuja tekstejä ja ottaa niihin kantaa
- keskustella, argumentoida ja väitellä eri aiheista

SISÄLTÖ

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän eri strategioita ja suullista kielenkäyttöä erilaisissa tilanteissa. Puhutaan ajankohtaisista asioista sekä muiden kurssien aihepiireistä. Puheharjoitukset pohjautuvat kyseisiin aihepiireihin liittyviin vaativiin teksteihin sekä kuullunymmärtämistehtäviin. Kurssilla harjoitellaan ja kiinnitetään huomiota kerronta- ja keskustelutaitojen ohella myös kielen ääntämiseen. Kurssilla on suullinen koe.

ARVIOINTI

Numeroarviointi 4 – 10

SUORITUSJÄRJESTYS

Toisen opiskeluvuoden lopulla

RUA8 Tiede, talous ja tekniikka

LAJI

valtakunnallinen syventävä

SISÄLTÖ

Kurssilla painotetaan ymmärtämisvaikeuksien lisäämistä vaativan kieliaiineksen avulla lähtökohtana esimerkiksi eri tieteenalat, tekniikan saavutukset ja yritys-elämä. Eri aihekokonaisuudet tarjoavat näkökulmia ja lähestymistapoja aiheiden käsittelyyn. Kurssilla tehdään lisäksi yo-kuunteluja ja muita yo-tehtäviä.

RUA9 Tala svenska

LAJI

koulukohtainen syventävä

SISÄLTÖ

Kurssilla puhutaan keskustellaan esim. sanomalehtiartikkeleiden, filmikatkelmien ja muun materiaalin pohjalta. Opiskelijat voivat esim. alustaa vapaavalintaisesta aiheesta johdantona keskustelulle.

ARVIOINTI

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky puhua jokapäiväisistä asioista, välittää ajatuksiaan, tehdä aloitteita, selviytyä tutuista puhetilanteista ja tuottaa kieltä luontevasti.

RUA 10 Parempi pohja ruotsissa**LAJI**

koulukohtainen syventävä

SISÄLTÖ

Kurssi sisältää erityyppisiä harjoituksia, jotka kertaavat keskeistä sanastoa ja kielioppiainesta. Lisäksi keskitytään oppilaan ilmaisutarpeisiin ja kommunikatiivisesti keskeisten seikkojen harjoitteluun.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon keskeisiä rakenteita mittaava koe ja aktiivisuus.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssien RUA1 tai RUB1 on oltava suoritettuina ennen tämän kurssin aloittamista.

7.2.2.2 B-oppimäärä**RUB1 Koulu ja vapaa-aika****LAJI**

pakollinen

TAVOITTEET

Tavoitteena on kerrata aiemmin opittua ja samalla vahvistaa sanaston ja rakenteiden hallintaa ja kielen suullista tuottamista.

SISÄLTÖ

Kurssin keskeisiä aihepiirejä ovat opiskelu ja nuorten harrastukset ja muut kiinnostuksen kohteet. Näiden aihepiirien käsittelyssä on mahdollista ottaa huomioon aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus”. Kieliopissa keskitytään mm. substantiivin, adjektiivin ja verbin taivutukseen.

RUB2 Arkielämää Pohjoismaissa

LAJI
pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin päätavoitteet ovat puheviestinnän strategioiden hallinnan vankentaminen ja viestinnällisten tekstien tuottaminen. Sanastoa ja rakenteita vahvistetaan.

SISÄLTÖ

Kurssiin kuuluvat aihepiirit ovat nuorten elämä, opiskelu, työ, harrastukset ja vapaa-aika. Aihekokonaisuudet ”hyvinvointi ja turvallisuus” ja ”viestintä- ja mediaosaaminen” ovat mukana aihepiirien käsittelyssä. Kieliopissa keskitytään perusrakenteisiin, mm. verbi- ja nominilausekkeisiin.

RUB3 Suomi, Pohjoismaat ja Eurooppa

LAJI
pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on vahvistaa kielen suullista ja kirjallista käyttöä ja perusrakenteiden hallintaa. Yksi tavoitteista on myös, että opiskelija pystyy pitämään suullisen esityksen muulle ryhmälle yksin tai parin kanssa ymmärrettävästi.

SISÄLTÖ

Kurssin aihepiirejä ovat kotimaa, suomenruotsalaisuus, vertailu muihin Pohjoismaihin sekä Suomi pohjoismaisena valtiona Euroopassa. Erityisesti aihekokonaisuus ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” antaa näkökulman kurssin aihepiirien käsittelyyn. Kieliopista käsitellään mm. pronomineja.

TYÖTAVAT

Kurssilla tehdään arvioitavavana kurssityönä pienehkö suullinen esitys joko yksin tai parityönä.

ARVIOINTI

Suullinen esitys arvioidaan asteikolla ”tyytyttävä - hyvä - kiitettävä” ja sen vaikuttaa kurssiarvosanaan +/-1. Suullisessa esityksessä arvioidaan kielen sujuvuutta, ääntämistä sekä ymmärrettävyyttä.

RUB4 Elämää yhdessä ja erikseen

LAJI
pakollinen

TAVOITE

Pyritään yhä parempaan kielen suulliseen ja kirjalliseen hallintaan. Tavoitteena on myös sanaston vahvistaminen ja monipuolistaminen.

SISÄLTÖ

Kurssin aihepiireinä ovat elämänarvot, ihmissuhteet, sukupuolten ja ikäryhmien kohtaaminen opiskelussa ja työssä sekä ajankohtaiset yhteiskunnalliset ilmiöt. Aihekokonaisuuksista korostuu ”hyvinvointi ja turvallisuus”. Kurssin aihepiirit antavat mahdollisuuden käsitellä myös aihekokonaisuuksia ”viestintä ja media” ja ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys.” Kieliopista voidaan opiskella mm. vertailumuotoja ja passiivimuotoja.

RUB5 Elinympäristömme

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Pyritään yhä parempaan ruotsin kielen hallintaan. Tavoitteina ovat myös sanaston vahvistuminen ja monipuolistuminen sekä kielioppisääntöjen automatisoituminen.

SISÄLTÖ

Kurssin aihepiirejä ovat luonto, muuttuva elin- ja työympäristö sekä joukkoviestimet. Aihekokonaisuudet ”kestävä kehitys”, ”teknologia ja yhteiskunta” sekä ”viestintä ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kieliopissa keskitytään syventämään jo opittuja rakenteita. Tarpeen mukaan myös kerrataan edellisten kurssien oppeja.

RUB6 Puhu ja ymmärrä paremmin

LAJI

Valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on

- oppia ääntämään kieltä oikein
- oppia kertomaan lukemansa tai kuulemansa tekstin sisällöstä kohdekielellä
- oppia selviytymään erilaisista kommunikaatiotilanteista kohdekielellä
- ymmärtää erilaisia sekä kirjoitettuja että kuultuja tekstejä ja ottaa niihin kantaa
- keskustella, argumentoida ja väitellä eri aiheista

SISÄLTÖ

Kurssilla harjoitellaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa oppimäärälle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset pohjoismaiset tapahtumat ja muiden

kurssien aihepiirit. Kurssi vankentaa myös jokapäiväisen elämän kielenkäyttötilanteissa tarvittavaa suullista kielitaitoa. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

ARVIOINTI

Numeroarviointi 4 – 10

SUORITUSJÄRJESTYS

Toisen opiskeluvuoden lopulla

RUB7 Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITE

Tavoitteena on syventää ja laajentaa oppilaan sanavarastoa yhä käsitteellisemmäksi ja vahvistaa kieliopin osaamista. Tavoitteena on myös se, että opiskelijat ymmärtävät yhä vaativampia tekstejä.

SISÄLTÖ

Aihealueita ovat maailmanlaajuiset ilmiöt ja kansainvälinen vaikuttaminen. Kurssilla käsitellään yhteiskunnallisia asioita, päätöksentekoon osallistumista sekä kansainvälistä vaikuttamista ja vastuuta.

TYÖTAVAT

Kurssilla tehdään lisäksi mm. ylioppilaskuunteluja ja muita yo-tehtäviä kuten tiivistelmiä ja aineita.

RUB8 Parempi pohja ruotsissa

LAJI

koulukohtainen syventävä

SISÄLTÖ

Kurssi sisältää erityyppisiä harjoituksia, jotka kertaavat keskeistä sanastoa ja kielioppiainesta. Lisäksi keskitytään opiskelijan ilmaisutarpeisiin ja kommunikatiivisesti keskeisten seikkojen harjoitteluun.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon keskeisiä rakenteita mittaava koe ja aktiivisuus.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi voidaan suorittaa kolmen ensimmäisen kurssin jälkeen.

RUB9 Tala svenska

LAJI

koulukohtainen syventävä

SISÄLTÖ

Kurssilla puhutaan ja keskustellaan esim. sanomalehtiartikkeleiden, filmikatkelmien ja muun materiaalin pohjalta. Opiskelijat voivat esim. alustaa vapaavalintaisesta aiheesta johdantona keskustelulle.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky puhua jokapäiväisistä asioista, välittää ajatuksiaan tehdä aloitteita, selviytyä tutuista puheilanteista, tuottaa kieltä luontevasti.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.

7.2.3 Vieraat kielet

Vieraiden kielten opetus kehittää opiskelijoiden kulttuurien välisen viestinnän taitoja: se antaa heille kieleen ja sen käyttöön liittyviä tietoja ja taitoja ja tarjoaa heille mahdollisuuden kehittää opiskeltavan kielen kielialueen tai yhteisön kulttuuria koskevaa tietoisuuttaan, ymmärtämystään ja arvostustaan. Tällöin otetaan huomioon erityisesti eurooppalainen identiteetti ja eurooppalainen monikielisyys ja -kulttuurisuus. Kielten opetus antaa opiskelijoille valmiudet kielten omaehtoiseen opiskeluun auttamalla heitä ymmärtämään, että viestintätaidon saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua. Vieraskieli oppiaineena on taito-, tieto- ja kulttuuriaine.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri oppimäärissä kielitaidon kuvausasteikon (liite) tasot seuraavasti: A-ENGLANTI kaikilla osa-alueilla B2.1, muissa A-kielissä B1.1-B1.2.

Kieli ja oppimäärä	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Englanti A	B2.1	B2.1	B2.1	B2.1
Muut kielet A	B1.1–B1.2	B1.1	B1.2	B1.1–B1.2
Englanti B1	B1.2	B1.2	B1.2	B1.2
Englanti B2	B1.1	B1.1	B1.1	B1.1
Muut kielet B2	A2.2	A2.1–A2.2	A2.2–B1.1	A2.1–A2.2
Englanti B3	B1.1	A2.2	B1.1	B1.1
Muut kielet B3	A2.1–A2.2	A2.1	A2.1–A2.2	A1.3–A2.1

Tavoitteena on myös, että opiskelija

- osaa viestiä kohdekielelle ja sen kulttuurille ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielen opiskelijana
- osaa kehittää kielitaitoaan kehittymistarpeensa ja opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta tarkoituksenmukaisin strategioin.

ARVIOINTI

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti.

KURSSIT

Aiheita käsitellään oman maan, opiskeltavan kielen kulttuurialueen ja kielestä ja aiheesta riippuen myös laajemmasta näkökulmasta niin, että opiskelijoille tarjoutuu mahdollisuus vertailuihin. Aiheiden käsittelyssä otetaan lisäksi huomioon aihekokonaisuuksissa esiin tuodut näkökulmat. Kullakin kurssilla voidaan käsitellä myös muita aiheita opiskelijoiden harrastuneisuuden ja toisaalta ajankohtaisuuden vaatimusten huomioon ottamiseksi.

Opiskelijoilla tulee olla jokaisella kurssilla tilaisuuksia kuunnella, lukea, puhua ja kirjoittaa erilaisia tarkoituksia varten, vaikka painotukset vaihtelevat kurssittain. Opiskeltavan kielen rakenteiden ja sanaston tuntemuksen laajentamiseen ja käytön monipuolistamiseen ja tarkkuuteen kiinnitetään huomiota kaikilla kursseilla kunkin oppimäärän tavoitteiden mukaisesti. Vaativimpia viestinnän muotoja harjoitetaan oppimäärissä, joiden opiskelu on alkanut peruskoulussa. Huomiota kiinnitetään äidinkielen ja opiskeltavan kielen viestinnän eroihin ja eroja selittäviin kulttuurisiin tekijöihin. Kaunokirjallisuus ja muu autenttinen materiaali tarjoaa tähän mahdollisuuksia. Kulttuurisen herkkyyden kehittymiseksi tulee opiskelijoita ohjata tiedostamaan oman toiminnan ja omien arvostuksien kulttuurisidonnaisuus.

Opiskelijoiden opiskelutaitoihin kiinnitetään huomiota jokaisella kurssilla. Heitä ohjataan tunnistamaan omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijöinä ja kielen opiskelijoina. Heitä ohjataan käyttämään strategioita, jotka ovat tarkoituksenmukaisia heidän oman kehittymistarpeensa ja kulloisenkin opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta.

Vieraista kielistä käytetään seuraavia koodeja:

EN = englannin kieli	VE = venäjän kieli
LA = latinan kieli	IA = italian kieli
RA = ranskan kieli	EA = espanjan kieli
SM = saamen kieli	PO = portugalin kieli
SA = saksan kieli	KX = muu kieli

Vieraiden kielten kurssikoodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja kurssinumeroiden mukaan. Esimerkiksi RAB32 tarkoittaa ranskan kielen B3-oppimäärän kurssia numero 2.

7.2.3.1 Perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkanut oppimäärä (A)

Pakolliset kurssit

Kurssit suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä. Itsenäisten suoritusten osalta noudatetaan sekä koulun yhteisiä että yksittäisiä kursseja koskevia päätöksiä. Pitkän oppimäärän vaihtaminen lyhyeen oppimäärään, katso kurssikohtainen kuvaus.

1. Nuori ja hänen maailmansa

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään, lähiympäristöön, henkilökohtaiseen kanssakäymiseen ja ihmissuhteisiin, ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita.

TAVOITTEET

Tavoitteena on

- ymmärtää pääajatuksia ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa, työssä tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja
- selvittyä kielialueella tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista
- osaa kertoa tutuista asioista myös joitakin yksityiskohtia
- pyrkiä selvästi ymmärrettävään ääntämiseen
- ymmärtää olennaisin asiasisältö myös lyhyestä kerronnasta
- pystyä ymmärtämään tuttua aihetta käsittelevän tekstin pääajatuksia, avainasanoja ja tärkeitä yksityiskohtia
- pystyä kirjoittamaan ymmärrettävää, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa välittävää tekstiä tutuista, itseä kiinnostavista aiheista.

ARVIOINTI

Numeroarviointi. Kurssin voi suorittaa itsenäisesti ainoastaan poikkeustapauksessa.

2. Viestintä ja vapaa-aika

Kurssilla harjoitetaan puheviestintää monipuolisesti ja vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Aihekokonaisuudet ”hyvinvointi ja turvallisuus” sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen” korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

TAVOITTEET

Tavoitteena on

- ymmärtää ja tuottaa puhetta, joka sisältää jo melko laajaa jokapäiväistä, tavallista sanastoa
- pystyä kirjoittamaan ymmärrettäviä, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa välittäviä, lyhyitä tekstejä tutuista, itseä kiinnostavista aiheista
- kyetä lukemaan tekstejä käytännönläheisistä ja itselle tärkeistä aiheista.

ARVIOINTI

numeroarviointi

3. Opiskelu ja työ

Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun ja työelämään, ja kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn.

TAVOITTEET

Tavoitteena on

- ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa, joka liittyy tuttuihin ja melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä, esimerkiksi työkeskusteluihin tai ennakoitavissa oleviin puhelinviesteihin
- osata pitää yllä ymmärrettävää puhetta ja ääntää selkeästi
- osata lukea ja kirjoittaa opiskeluun ja työhön liittyviä tekstejä.

ARVIOINTI

numeroarviointi

4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma

Kurssilla painotetaan puhumista ja tekstin ymmärtämistä vaativahkolla tasolla. Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntiin liittyvät tekstit. ”Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” -aihekokonaisuus tarjoaa näkökulmia käsitellä kurssin aiheita. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita. Kirjallista ilmaisua harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

TAVOITTEET

Tavoitteena on

- ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillä käytävästä laajemmasta keskustelusta
- osata viestiä itselle tärkeistä asioista myös hieman vaativammassa tilanteissa
- pystyä ymmärtämään arkikokemuksesta poikkeavia aiheita ja tekstien yksityiskohtia
- pystyä välittämään tuttua tietoa tavallisimmissa kirjallisen viestinnän muodoissa.

ARVIOINTI

numeroarviointi

5. Kulttuuri

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajahkon tuotoksen ja esittelevät sen.

TAVOITTEET

Tavoitteena on

- tavoittaa radiouutisten, elokuvien, tv-ohjelmien ja selkeiden puhelinviestien pääkohdat
- osata käyttää useita erilaisia rakenteita laajemmassa vapaassa puheessa
- pystyä lukemaan tekstejä monenlaisista aiheista (esim. lehtiartikkelit ja yksinkertainen kaunokirjallisuus)
- osaa kirjoittaa henkilökohtaisia- ja julkisempiakin viestejä, kertoa niissä uutisia ja ilmaista ajatuksiaan tutuista abstrakteista ja kulttuuriaiheista kuten esim. musiikista tai elokuvista.

Kurssilla käytetään mahdollisuuksien mukaan hyväksi pääkaupungin tarjoamaa monipuolista ja monikielistä kulttuuritarjontaa.

ARVIOINTI

numeroarviointi

6. Tiede, talous ja tekniikka

Kurssilla painotetaan vaativan kieliaineksen ymmärtämistä. Aiheina ovat eri tieteenalat, tekniikan saavutukset, viestinnän eri muodot ja talouselämä. Aihekokonaisuus ”teknologia ja yhteiskunta” korostuu kurssin aiheiden käsittelyssä. Jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

TAVOITTEET

Tavoitteena on

- käsitellä vaativampia tekstejä esim. lehtiartikkeleita, tieteen, tai talouden, tekniikan ja viestinnän aloilta
- kirjoittaa tekstejä kurssin aihepiiriin sopivista aiheista.

ARVIOINTI

numeroarviointi

Valtakunnalliset syventävät kurssit

Syventävillä kursseilla keskitytään kielitaidon monipuoliseen kehittämiseen.

7. Luonto ja kestävä kehitys

Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestäväen kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä. Ohjataan opiskelijoita vastuullisen suhtautumiseen luontoon, yhteiseen omaisuuteen ja kuluttamiseen.

TAVOITTEET

Tavoitteena on

- ymmärtää syntyperäisten välistä puhetta tai keskustelua vaativistakin aiheista
- hallita melko monenlaiseen kirjoittamiseen tarvittavaa sanastoa ja lauserakenteita, jolloin rutiininomainen kieliaines ja perusrakenteet ovat suhteellisen virheetömiä.

ARVIOINTI

numeroarviointi

8. Puhu ja ymmärrä paremmin

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullista kielenkäyttöä erilaisissa puhetilanteissa. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien vaativien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

TAVOITTEET

Tavoitteena on

- kehittää omia suullisen kielen taitoja vaativammissakin puhetilanteissa sekä keskustelussa
- kerrata ja syventää aikaisemmillä kursseilla opeteltua sanastoa ja aktivoida sitä suullisesti
- parantaa puhutun ja osittain kirjoitetun kielen ymmärtämistä erilaisten ajankohtaisten materiaalien kautta

ARVIOINTI

Kurssi arvioidaan numeroin 4-10. Arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan, tunnilla tehtävään esitelmään ja muuhun tuntityöskentelyyn liittyvään näyttöön. Suullisen kielitaidon kokeesta saa erillisen todistuksen päättötodistuksen liitteeksi.

SUORITUSJÄRJESTYS

Suoritetaan pakollisten kurssien jälkeen

Koulukohtaiset syventävät kurssit

ENA9 The Last Touch

TAVOITTEET

Tavoitteena on

- antaa abiturienteille valmiuksia ylioppilaskoetta varten
- parantaa opiskelijoiden kykyä ymmärtää ja itse käyttää myös vaativampaa puhuttua kieltä
- syventää opiskelijoiden tietämystä englanninkielisten maiden ja niiden asukkaiden elämästä ja kulttuuriperinnöstä.

SISÄLTÖ

Kurssi sisältää puhumista ja kuuntelua käyttäen materiaalina esim. ajankohtaisia tekstejä, lehtiartikkeleita, TV-ohjelmia, filmejä, videoita ja muita kuuntelutehtäviä. Kurssilla kiinnitetään huomiota angloamerikkalaiseen puheperinteeseen olennaisesti kuuluvaan hyvään argumentointiin.

ARVIOINTI

Numeroarviointi. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan pakollisten valtakunnallisten syventävien kurssien jälkeen.

7.2.3.2 Perusopetuksen vuosiluokilla 7–9 alkanut oppimäärä (B1)

Pakolliset kurssit

1. Nuori ja hänen maailmansa

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään ja henkilökohtaiseen kanssakäymiseen ja ihmissuhteisiin, ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Aihekokonaisuus ”hyvinvointi ja turvallisuus” liittyy kiinteästi kurssin aiheisiin. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita.

2. Viestintä ja vapaa-aika

Kurssilla harjoitetaan puheviestintää monipuolisesti sekä vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Aihekokonaisuudet ”hyvinvointi ja turvallisuus” sekä ”viestintä- ja mediaosaaminen” tarjoavat näkökulmia käsitellä kurssin aiheita monipuolisesti. Kirjoittamista harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

3. Opiskelu, työ ja yhteiskunta

Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun ja työelämään, ja kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita.

Aihekokonaisuus ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn.

4. Kulttuuri

Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihekokonaisuudet ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus” ja ”viestintä- ja mediaosaaminen” korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajahkon tuotoksen ja esittelevät sen.

5. Tiede, talous ja tekniikka

Kurssilla painotetaan vaativahkon kieliaineksen ymmärtämistä. Lähtökohtana ovat eri tieteenalat, tekniikan saavutukset, viestinnän eri muodot ja talouselämä. Aihekokonaisuus ”teknologia ja yhteiskunta” tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

Syventävillä kursseilla keskitytään kielitaidon monipuoliseen kehittämiseen.

6. Luonto ja kestävä kehitys

Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestävä kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä.

7. Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen

Aihealueita ovat yleismaailmalliset kehityslinjat, ajankohtaiset tapahtumat ja erilaisiin maailmankuviin liittyvät aiheet.

7.2.3.3 Perusopetuksen vuosiluokilla 7–9 alkanut oppimäärä (B2)

Valtakunnalliset syventävät kurssit

Kurssikuvaukset vastaavat B3-kielten tai A-kielten kursseja seuraavasti:

B2/1 – B3/3	B2/5 – B3/7
B2/2 – B3/4	B2/6 – B3/8
B2/3 – B3/5	B2/7 – A 6
B2/4 – B3/6	B2/8 – A 7

Koulukohtaiset syventävät kurssit

SAB9 Valmistautumista ylioppilaskirjoituksiin/Das Abitur im Sicht

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelijoiden valmius ylioppilaskirjoituksiin paranee.

SISÄLTÖ

Kurssi antaa opiskelijalle saksan ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia tietoja ja taitoja.

TYÖTAVAT

Luetaan tekstejä, kerrataan kielioppia, kuunnellaan ja kirjoitetaan.

ARVIOINTI

Ks. edelliset kurssit.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssia suositellaan suoritettavaksi viimeisenä.

7.2.3.4 Lukiossa alkava oppimäärä (B3)

Kurssit suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä. Itsenäisten suoritusten osalta noudatetaan sekä koulun yhteisiä että yksittäisiä kursseja koskevia päätöksiä. – Pitkän oppimäärän vaihtaminen lyhyeen oppimäärään, ks. kurssikohtainen kuvaus.

Valtakunnalliset syventävät kurssit

1. Hyvää päivää, hauska tutustua

TAVOITTEET

Tavoitteena on kielitaidon alkeiden hallinta esim. ymmärtää erittäin rajallinen määrä tavallisimpia sanoja ja fraaseja (tervehdyksiä, nimiä, lukuja, kehoituksia) arkisissa yhteyksissä.

SISÄLTÖ

Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä (tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen). Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet, ja kurssilla opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista. Kurssilla painotetaan erityisesti puheviestintää ja ääntämistä. Tavoitteena on lisäksi oppia oikeinkirjoituksen alkeet.

ARVIOINTI

numeroarviointi

2. Näin asiat hoituvat

TAVOITTEET

Tavoitteena on kehittyvä alkeiskielitaito mm. ymmärtää rajallinen määrä sanoja, lauseita, kysymyksiä ja kehoituksia, jotka liittyvät henkilökohtaisiin asioihin tai välittömään tilanteeseen.

SISÄLTÖ

Kurssin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit. Kurssilla harjoitetaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa kuten ostoksilla ja käytettäessä esimerkiksi pankki-, posti-, lääkäri-, liikenne-, majoitus- ja aterointipalveluita. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista.

ARVIOINTI

numeroarviointi

3. Vapaa-aika ja harrastukset

TAVOITTEET

Tavoitteena on

- ymmärtää tarpeeksi selviytyäkseen arkitilanteissa
- osata kuvata lähipiiriään lyhyesti ymmärrettävästi ääntäen
- ymmärtää lyhyiden tekstien ja viestien pääasiat
- osata kirjoittaa tavanomaisista henkilökohtaisista asioista.

Kurssi sama kuin B2/1

SISÄLTÖ

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, lähiympäristöön, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisemista, ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

ARVIOINTI

numeroarviointi

4. Meillä ja muualla

TAVOITTEET

Tavoitteena on

- osata aloittaa ja lopettaa lyhyt vuoropuhelu
- ymmärtää keskeistä sanastoa sisältävien tekstien pääkohdat
- osata kirjoittaa yksinkertaisia kuvauksia tutuista aiheista.

Kurssi sama kuin B2/2

SISÄLTÖ

Kurssin aihepiireinä ovat oman paikkakunnan, maan ja kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomaviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan yksinkertaisten viestinnällisten tehtävien avulla.

ARVIOINTI

numeroarviointi

5. Ennen ja nyt

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys, turvallisuus ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

TAVOITTEET

Tavoitteena on

- pystyä tunnistamaan ympärillä käytävän keskustelun aiheita
- osata kertoa lyhyesti tutuista asioista ja esittää kysymyksiä
- ymmärtää tuttua aihepiiriä käsittelevien tekstien yksityiskohtia
- osata kirjoittaa lyhyt, yksinkertainen kuvaus eri aikamuotoja käyttäen.

Kurssi sama kuin B2/3

ARVIOINTI

numeroarviointi

6. Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat

TAVOITTEET

Tavoitteena on

- ymmärtää tuttua sanastoa ja rajallisen joukon idiomeja sisältävää puhetta ja osata kommentoida sitä
- pystyä hankkimaan tietoja selkeästi jäsenellystä tekstistä
- osata tuottaa tekstiä yksinkertaisiin sanoin ja rakentein.

Kurssi sama kuin B2/4

SISÄLTÖ

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

ARVIOINTI

numeroarviointi

7. Kulttuuri

TAVOITTEET

Tavoitteena on

- pystyä osallistumaan rutiinomaisiin keskusteluihin itselleen tärkeissä asioissa
- osata päätellä tuntemattomien sanojen merkitystä
- osata kirjoittaa yhtenäinen kirjoitelma.

Kurssi sama kuin B2/5

SISÄLTÖ

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekuulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Kaupungin kulttuuritarjontaa ja monikulttuurisuutta hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

ARVIOINTI

numeroarviointi

8. Yhteinen maapallomme

TAVOITTEET

Tavoitteena on

- ymmärtää hyvin jokapäiväistä tavanomaista puhetta sanastoa sisältävää puhetta sekä käyttää sitä
- pystyä seuraamaan tuttua aihetta käsittelevän tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia
- osata kirjoittaa elinympäristömme arkipäivästä.

Kurssi sama kuin B2/6

SISÄLTÖ

Lähtökohtana ovat esimerkiksi oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan sekä maapallon nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan opetustoimen ja kaupungin tarjoamia mahdollisuuksia viestintään ja mediaosaamiseen. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

ARVIOINTI

numeroarviointi

Koulukohtaiset syventävät kurssit

SAB9 Tiede ja tekniikka / Wissenschaft und Technik

TAVOITTEET

Tavoitteena on

- vahvistaa sanastoa ja rakenteita
- ymmärtää arkikokemuksista poikkeavia aiheita ja pystyä kirjoittamaan niistä ja tarpeen mukaan pystyä laatimaan niistä tiivistelmiä äidinkielellä.

Kurssi on sama kuin B2/7.

SISÄLTÖ

Lähtökohtana ovat eri tieteenaloihin, tekniikkaan ja viestinnän eri muotoihin liittyvät yleistajuiset tekstit. Ohjataan opiskelijoita ymmärtämään ja käyttämään teknologiaa. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista.

SAB10 Luonto ja kestävä kehitys / Natur und nachhaltige Entwicklung

TAVOITTEET

Tavoitteena on

- vahvistaa sanastoa ja rakenteita
- ymmärtää arkikokemuksista poikkeavia aiheita ja pystyä kirjoittamaan niistä ja tarpeen mukaan pystyä laatimaan niistä tiivistelmiä äidinkielellä.

Kurssi on sama kuin B2/8.

SISÄLTÖ

Kurssin aihepiireinä ovat luonto ja sen ilmiöt ja luontoon suhtautuminen omassa ja kohdekielen kulttuurissa. Ohjataan opiskelijoita vastuulliseen suhtautumiseen yhteiseen omaisuuteen ja kuluttamiseen. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista.

7.2.3.5 Latina

TAVOITTEET

Lukiossa alkavan latinan kielen oppimäärän (B-taso) tavoitteena on välittää kulttuurimme antiikista periytyviä muotoja ja olla näin yleissivistävä. Tarkoituksena on luoda myönteinen asenne ja harrastus latinan kieltä kohtaan ja oivaltaa antiikin kulttuurin merkitys tämän päivän ihmiselle sekä luoda pohjaa latinan kielen jatko-opinnoille.

TYÖTAVAT

Kaikilla kursseilla käsitellään tekstejä, sanontoja ja kielioppia. Lisäksi tutustutaan kulttuurihistoriaan videoiden, äänitteiden ja elokuvien avulla. Oppilaat pitävät esityksiä ja tekevät projektitöitä kulttuurihistoriallisista aiheista.

AIHEKOKONAISUUKSIEN TOTETUTUMINEN

Latinan kieltä voidaan integroida äidinkielen, vieraiden kielten, historian ja mahdollisuuksien mukaan muidenkin reaaliaineiden opetukseen.

ARVIOINTI

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan jatkuva suullinen ja kirjallinen näyttö ja kiinnostus latinan kielen opiskeluun. Kurssista voidaan pitää loppukoe. Mahdolliset oppilasesitykset ja projektityöt otetaan huomioon arvioinnissa. Opiskelija saa valintansa mukaan päättötodistukseen joko suoritusmerkinnän tai numeroarvosanan.

LAB 3/1 Ikkunat auki antiikkiin

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin keskeisenä tavoitteena on tutustua antiikin maailmaan, erityisesti Italiaan. Latinan kieltä lähestytään nykyajan näkökulmasta. Tutustutaan kielipin perusasioihin ja ääntämiseen.

SISÄLTÖ

Kurssin aiheina ovat roomalainen koti ja perhe, ammatit, ajan mittaaminen, ruokakulttuuri, opetus ja koulut sekä juhlat.

TYÖTAVAT

Harjoitellaan ääntämistä, käsitellään tekstejä esim. parityönä ja itsenäisesti. Tutustutaan kulttuurihistoriaan videoiden ja äänitteiden avulla. Piristeenä latinankielisiä lauluja.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä / numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö sekä mahdollisesti loppukoe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan ensimmäisenä.

LAB 3/2 Antiikin elämää ja ihmisiä**LAJI**

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on tutustua yksityiseen ja julkiseen elämään antiikin roomalaisessa suur- ja pikkukaupungissa. Täydennetään muoto- ja lauseopin tuntemusta.

SISÄLTÖ

Aiheina ovat yhteiskuntaluokat, avioliitto, naisen asema, kauppa ja merenkulku, sotataito sekä kylpylät.

TYÖTAVAT

Käsitellään tekstejä opettajan johdolla, pareittain ja itsenäisesti. Harjoitellaan sanakirjan käyttöä. Tutustutaan kulttuurihistoriaan videoiden ja äänitteiden avulla. Tehdään mahdollisesti esitelmä tai projektityö itse valitusta kulttuurihistoriallisesta aiheesta.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä / numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö ja esitelmä tai projektityö sekä mahdollisesti loppukoe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Ennen tätä kurssia suositellaan suoritettavaksi LAB 3/1, ellei alkeita ole opiskeltu muuten.

7.2.4 Matematiikka

Matematiikan asema aikamme kulttuurissa edellyttää valmiutta ymmärtää, hyödyntää ja tuottaa matemaattisesti esitettyä tietoa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on tutustuttaa opiskelija matemaattisen ajattelun malleihin sekä matematiikan perusideoihin ja rakenteisiin, opettaa käyttämään puhuttua ja kirjoitettua matematiikan kieltä sekä kehittää laskemisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelevaan niitä. Erityisesti opiskelijaa ohjataan hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin.

Opiskelijaa myös kannustetaan kehittämään luovia ratkaisuja matemaattisiin ongelmiin. Opetuksessa tutkitaan matematiikan ja arkielämän välisiä yhteyksiä sekä tietoisesti käytetään eteen tulevia mahdollisuuksia opiskelijan persoonallisuuden kehittämiseen, mikä tarkoittaa muun muassa hänen kiinnostuksensa ohjaamista, kokeiluihin kannustamista sekä tiedonhankintaprosessien kehittämistä.

Kurssikuvausten väljyyttä voidaan käyttää resurssien salliessa keskeisten sisältöjen syventämiseen ja eheyttävien kokonaisuuksien muodostamiseen.

ARVIOINTI

Matematiikan opetuksessa arvioinnin tulee kehittää opiskelijan kykyä esittää ratkaisuja, tukea opiskelijaa matemaattisten käsitteiden muodostamisprosessissa ja arvioida kirjallista esitystä sekä opettaa opiskelijalle oman työnsä arvioimista. Osaamisen arvioinnissa kiinnitetään huomio laskutaitoon, menetelmien valintaan ja päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perustelemiseen.

OPPIMÄÄRÄN VAIHTAMINEN

Matematiikan oppimäärää vaihdettaessa pitkästä lyhyeen suositellaan hyväksi lukemisessa seuraavia vastaavuuksia:

MAA1 - MAB1	MAA7 - MAB4
MAA3 - MAB2	MAA8 - MAB3
MAA6 - MAB5	

Opetussuunnitelmassa voidaan määrätä myös lisänäyttöjä etenkin kurssin arvosanaa uudelleen arvioitaessa.

7.2.4.1 Matematiikan pitkä oppimäärä

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tehtävänä on antaa opiskelijalle matemaattiset valmiudet, joita tarvitaan ammatillisissa opinnoissa ja korkeakouluopinnoissa. Pitkän matematiikan opinnoissa opiskelijalla on tilaisuus omaksua matemaattisia käsitteitä ja menetelmiä sekä oppia ymmärtämään matemaattisen tiedon luonnetta. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä, tieteessä ja tekniikassa.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii sitä kautta luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- rohkaistuu kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ratkaisujen keksimiseen sekä niiden kriittiseen arviointiin
- ymmärtää ja osaa käyttää matematiikan kieltä, kuten seuraamaan matemaattisen tiedon esittämistä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, ja oppii arvostamaan esityksen täsmällisyyttä ja perustelujen selkeyttä
- oppii näkemään matemaattisen tiedon loogisena rakenteena
- kehittää lausekkeiden käsittely-, päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla, tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta ja laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja tietolähteitä.

AIHEKOKONAIUUKSIEN TOTEUTUMINEN

Opetussuunnitelman perusteissa määritellyt aihekokonaisuudet sisältyvät muodossa tai toisessa jokaiseen pitkän matematiikan kurssiin. Aihekokonaisuudet tulevat korostetusti esille yksittäisiin aihepiireihin kuuluvien tehtävien ratkaisuja pohdittaessa.

MAA1 Funktiot ja yhtälöt

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa yhtälön ratkaisemisen ja prosenttilaskennan taitojaan
- syventää verrannollisuuden, neliöjuuren ja potenssin käsitteiden ymmärtämistään
- tottuu käyttämään neliöjuuren ja potenssin laskusääntöjä

- syventää funktiokäsitteen ymmärtämistään tutkimalla potenssi- ja eksponenttifunktioita
- oppii ratkaisemaan potenssiyhtälöitä.

SISÄLTÖ

- potenssifunktio
- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- juuret ja murtopotenssi
- eksponenttifunktio

TYÖTAVAT

Oppitunnit koostuvat opetuksesta ja siihen liittyvästä keskustelusta, harjoitusesimerkkien tekemisestä, tuntiharjoittelusta (yksin- ja ryhmätyöskentelyä tarkoituksenmukaisesti vaihdellen) sekä kotitehtävistä.

ARVIOINTI

Arvioinnissa kurssin loppukokeella on keskeinen asema. Aktiivinen näyttö osaamisesta ja motivaatiosta oppitunneilla vaikuttaa arviointiin korottavasti.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä.

MAA2 Polynomifunktiot

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään polynomifunktioita
- oppii ratkaisemaan toisen asteen polynomiyhtälöitä ja tutkimaan ratkaisujen lukumäärää
- oppii ratkaisemaan korkeamman asteen polynomiyhtälöitä, jotka voidaan ratkaista ilman polynomien jakolaskua
- oppii ratkaisemaan yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä.

SISÄLTÖ

- polynomien tulo ja binomikaavat
- polynomifunktio
- toisen ja korkeamman asteen polynomiyhtälöitä
- toisen asteen yhtälön juurten lukumäärän tutkiminen
- toisen asteen polynomien jakaminen tekijöihin
- polynomiepäyhtälön ratkaiseminen

TYÖTAVAT

Oppitunnit koostuvat opetuksesta ja siihen liittyvästä keskustelusta, harjoitusesimerkkien tekemisestä, tuntiharjoittelusta (yksin- ja ryhmätyöskentelyä tarkoituksenmukaisesti vaihdellen) sekä kotitehtävistä.

ARVIOINTI

Arvioinnissa kurssin loppukokeella on keskeinen asema. Aktiivinen näyttö osaamisesta ja motivaatiosta oppitunneilla vaikuttaa arviointiin korottavasti.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä.

MAA3 Geometria**LAJI**

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa sekä muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa
- harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa käsitteleviä lauseita
- ratkaisee geometrisia ongelmia käyttäen hyväksi kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia, yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa.

SISÄLTÖ

- kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus
- sini- ja kosinilause
- ympyrän, sen osien ja siihen liittyvien suorien geometria
- kuvioihin ja kappaleisiin liittyvien pituuksien, kulmien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen

TYÖTAVAT

Oppitunnit koostuvat opetuksesta ja siihen liittyvästä keskustelusta, harjoitusesimerkkien tekemisestä, tuntiharjoittelusta (yksin- ja ryhmätyöskentelyä tarkoituksenmukaisesti vaihdellen) sekä kotitehtävistä.

ARVIOINTI

Arvioinnissa kurssin loppukokeella on keskeinen asema. Aktiivinen näyttö osaamisesta ja motivaatiosta oppitunneilla vaikuttaa arviointiin korottavasti.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä.

MAA4 Analyyttinen geometria**LAJI**

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometrinen ja algebrallisten käsitteiden välille
- ymmärtää pistejoukon yhtälön käsitteen ja oppii tutkimaan yhtälöiden avulla pisteitä, suoria, ympyröitä ja paraabeleja
- syventää itseisarvokäsitteen ymmärtämystään ja oppii ratkaisemaan sellaisia itseisarvoyhtälöitä ja vastaavia epäyhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$
- vahvistaa yhtälöryhmän ratkaisemisen taitojaan.

SISÄLTÖ

- pistejoukon yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöt
- itseisarvoyhtälön ja epäyhtälön ratkaiseminen
- yhtälöryhmän ratkaiseminen
- pisteen etäisyys suorasta

TYÖTAVAT

Oppitunnit koostuvat opetuksesta ja siihen liittyvästä keskustelusta, harjoitusmerkkin tekemisestä, tuntiharjoittelusta (yksin- ja ryhmätyöskentelyä tarkoituksenmukaisesti vaihdellen) sekä kotitehtävistä.

ARVIOINTI

Arvioinnissa kurssin loppukokeella on keskeinen asema. Aktiivinen näyttö osaamisesta ja motivaatiosta oppitunneilla vaikuttaa arviointiin korottavasti.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä.

MAA5 Vektorit

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- oppii tutkimaan kuvioiden ominaisuuksia vektoreiden avulla
- tutkii kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla.

SISÄLTÖ

- vektoreiden perusominaisuudet
- vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla
- koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo
- suorat ja tasot avaruudessa

TYÖTAVAT

Oppitunnit koostuvat opetuksesta ja siihen liittyvästä keskustelusta, harjoitusesimerkkien tekemisestä, tuntiharjoittelusta (yksin- ja ryhmätyöskentelyä tarkoituksenmukaisesti vaihdellen) sekä kotitehtävistä.

ARVIOINTI

Arvioinnissa kurssin loppukokeella on keskeinen asema. Aktiivinen näyttö osaamisesta ja motivaatiosta oppitunneilla vaikuttaa arviointiin korottavasti.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä.

MAA6 Todennäköisyys ja tilastot

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii havainnollistamaan diskreettejä ja jatkuvia tilastollisia jakaumia sekä määrittämään ja tulkitsemaan jakaumien tunnuslukuja
- perehtyy kombinatorisiin menetelmiin
- perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja todennäköisyyksien laskusääntöihin
- ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja soveltamaan sitä
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa.

SISÄLTÖ

- diskreetti ja jatkuva tilastollinen jakauma
- jakauman tunnusluvut
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- kombinatoriikka
- todennäköisyyksien laskusäännöt
- diskreetti ja jatkuva todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo
- normaalijakauma

TYÖTAVAT

Oppitunnit koostuvat opetuksesta ja siihen liittyvästä keskustelusta, harjoitusesimerkkien tekemisestä, tuntiharjoittelusta (yksin- ja ryhmätyöskentelyä tarkoituksenmukaisesti vaihdellen) sekä kotitehtävistä.

ARVIOINTI

Arvioinnissa kurssin loppukokeella on keskeinen asema. Aktiivinen näyttö osaamisesta ja motivaatiosta oppitunneilla vaikuttaa arviointiin korottavasti.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä.

MAA7 Derivaatta

LAJI
pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa määrittää rationaalifunktion nollakohdat ja ratkaista yksinkertaisia rationaaliepäyhtälöitä
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta, jatkuvuudesta ja derivaatasta
- määrittää yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa tutkia derivaatan avulla polynomifunktion kulkua ja määrittää sen ääriarvot
- osaa määrittää rationaalifunktion suurimman ja pienimmän arvon sovellusongelmien yhteydessä.

SISÄLTÖ

- rationaaliyhtälö ja –epäyhtälö
- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomifunktion, funktioiden tulon ja osamäärän derivoiminen
- polynomifunktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

TYÖTAVAT

Oppitunnit koostuvat opetuksesta ja siihen liittyvästä keskustelusta, harjoitus esimerkkien tekemisestä, tuntiharjoittelusta (yksin- ja ryhmätyöskentelyä tarkoituksenmukaisesti vaihdellen) sekä kotitehtävistä.

ARVIOINTI

Arvioinnissa kurssin loppukokeella on keskeinen asema. Aktiivinen näyttö osaamisesta ja motivaatiosta oppitunneilla vaikuttaa arviointiin korottavasti.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä.

MAA8 Juuri- ja logaritmifunktiot

LAJI
pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä
- tutkii juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita derivaatan avulla

- oppii yhdistetyn funktion derivoimisen
- tutkii aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita.

SISÄLTÖ

- juurifunktiot ja –yhtälöt
- eksponenttifunktiot ja –yhtälöt
- logaritmifunktiot ja –yhtälöt
- yhdistetyn funktion derivaatta
- käänteisfunktio
- juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat

TYÖTAVAT

Oppitunnit koostuvat opetuksesta ja siihen liittyvästä keskustelusta, harjoitus esimerkkien tekemisestä, tuntiharjoittelusta (yksin- ja ryhmätyöskentelyä tarkoituksenmukaisesti vaihdellen) sekä kotitehtävistä.

ARVIOINTI

Arvioinnissa kurssin loppukokeella on keskeinen asema. Aktiivinen näyttö osaamisesta ja motivaatiosta oppitunneilla vaikuttaa arviointiin korottavasti.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä.

MAA9 Trigonometriset funktiot ja lukujonot

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tutkimaan trigonometrisia funktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla
- oppii ratkaisemaan sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$
- osaa trigonometrinen funktioiden yhteydet $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$ ja $\tan x = \sin x / \cos x$
- tutkii trigonometrisia funktioita derivaatan avulla
- ymmärtää lukujonon käsitteen
- oppii määrittelemään lukujonoja palautuskaavojen avulla
- osaa ratkaista käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja niistä muodostettujen summien avulla.

SISÄLTÖ

- suunnattu kulma ja radiaani
- trigonometriset funktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen
- trigonometrinen yhtälöiden ratkaiseminen
- trigonometrinen funktioiden derivaatat
- lukujono

- rekursiivinen lukujono
- aritmeettinen jono ja summa
- geometrinen jono ja summa

TYÖTAVAT

Oppitunnit koostuvat opetuksesta ja siihen liittyvästä keskustelusta, harjoitusesimerkkien tekemisestä, tuntiharjoittelusta (yksin- ja ryhmätyöskentelyä tarkoituksenmukaisesti vaihdellen) sekä kotitehtävistä.

ARVIOINTI

Arvioinnissa kurssin loppukokeella on keskeinen asema. Aktiivinen näyttö osaamisesta ja motivaatiosta oppitunneilla vaikuttaa arviointiin korottavasti.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä.

MAA10 Integraalilaskenta

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään alkeisfunktioiden integraalifunktioita
- ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan
- oppii määrittämään pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla
- perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin.

SISÄLTÖ

- integraalifunktio
- alkeisfunktioiden integraalifunktiot
- määrätty integraali
- pinta-alan ja tilavuuden laskeminen

TYÖTAVAT

Oppitunnit koostuvat opetuksesta ja siihen liittyvästä keskustelusta, harjoitusesimerkkien tekemisestä, tuntiharjoittelusta (yksin- ja ryhmätyöskentelyä tarkoituksenmukaisesti vaihdellen) sekä kotitehtävistä.

ARVIOINTI

Arvioinnissa kurssin loppukokeella on keskeinen asema. Aktiivinen näyttö osaamisesta ja motivaatiosta oppitunneilla vaikuttaa arviointiin korottavasti.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä.

MAA11 Lukuteoria ja logiikka

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii formalisoimaan väitelauseita ja tutkimaan niiden totuusarvoja totuustaulujen avulla
- ymmärtää avoimen lauseen käsitteen ja oppii käyttämään kvanttoireita
- oppii todistusperiaatteita ja harjoittelee todistamista
- oppii lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kokonaislukujen kongruenssin avulla
- osaa määrittää kokonaislukujen suurimman yhteisen tekijän Eukleideen algoritmilla.

SISÄLTÖ

- lauseen formalisoiminen
- lauseen totuusarvot
- avoin lause
- kvanttorit
- suora, käänteinen ja ristiriitatodistus
- kokonaislukujen jaollisuus ja jakoyhtälö
- Eukleideen algoritmi
- alkuluvut
- aritmetiikan peruslause
- kokonaislukujen kongruenssi

TYÖTAVAT

Oppitunnit koostuvat opetuksesta ja siihen liittyvästä keskustelusta, harjoitus esimerkkien tekemisestä, tuntiharjoittelusta (yksin- ja ryhmätyöskentelyä tarkoituksenmukaisesti vaihdellen) sekä kotitehtävistä.

ARVIOINTI

Arvioinnissa kurssin loppukokeella on keskeinen asema. Aktiivinen näyttö osaamisesta ja motivaatiosta oppitunneilla vaikuttaa arviointiin korottavasti.

MAA12 Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään absoluuttisen ja suhteellisen virheen käsitteet ja niiden avulla likiarvolaskujen tarkkuutta koskevat säännöt peruslaskutoimitusten tapauksessa

- ymmärtää iteroinnin käsitteen ja oppii ratkaisemaan yhtälöitä numeerisesti
- oppii tutkimaan polynomien jaollisuutta ja määrittämään polynomin tekijät
- oppii algoritmista ajattelua
- harjaantuu käyttämään nykyaikaisia matemaattisia välineitä
- oppii määrittämään numeerisesti muutosnopeutta ja pinta-alaa.

SISÄLTÖ

- absoluuttinen ja suhteellinen virhe
- Newtonin menetelmä ja iterointi
- polynomien jakoalgoritmi
- polynomien jakoyhtälö
- muutosnopeus ja pinta-ala

TYÖTAVAT

Oppitunnit koostuvat opetuksesta ja siihen liittyvästä keskustelusta, harjoitus esimerkkien tekemisestä, tuntiharjoittelusta (yksin- ja ryhmätyöskentelyä tarkoituksenmukaisesti vaihdellen) sekä kotitehtävistä.

ARVIOINTI

Arvioinnissa kurssin loppukokeella on keskeinen asema. Aktiivinen näyttö osaamisesta ja motivaatiosta oppitunneilla vaikuttaa arviointiin korottavasti.

MAA13 Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisten perusteiden tuntemustaan
- täydentää integraalilaskennan taitojaan ja soveltaa niitä muun muassa jatkuvien todennäköisyysjakaumien tutkimiseen
- tutkii lukujonon raja-arvoa, sarjoja ja niiden summia.

SISÄLTÖ

- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- funktioiden ja lukujonojen raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit

TYÖTAVAT

Oppitunnit koostuvat opetuksesta ja siihen liittyvästä keskustelusta, harjoitus esimerkkien tekemisestä, tuntiharjoittelusta (yksin- ja ryhmätyöskentelyä tarkoituksenmukaisesti vaihdellen) sekä kotitehtävistä.

ARVIOINTI

Arvioinnissa kurssin loppukokeella on keskeinen asema. Aktiivinen näyttö osaamisesta ja motivaatiosta oppitunneilla vaikuttaa arviointiin korottavasti.

MAA14 Johdantokurssi

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on kerrata ja lisätä opiskelijan laskutaitoa ja lausekkeiden sieventämISRutiineja sekä perehdyttää laskimien käyttöön.

SISÄLTÖ

- peruslaskutoimitukset ja sanalliset probleemat
- polynomilausekkeet ja muistikaavat
- murtolausekkeet
- yhtälöt ja epäyhtälöt

TYÖTAVAT

Oppitunnit koostuvat opetuksesta ja siihen liittyvästä keskustelusta, harjoitus-esimerkkien tekemisestä, tuntiharjoittelusta (yksin- ja ryhmätyöskentelyä tarkoituksen mukaisesti vaihdellen) sekä kotitehtävistä.

ARVIOINTI

Arvioinnissa kurssin loppukokeella on keskeinen asema. Aktiivinen näyttö osaamisesta ja motivaatiosta oppitunneilla vaikuttaa arviointiin korottavasti.

MAA15 Tilastotiedettä ja todennäköisyyslaskentaa II

LAJI

koulukohtainen syventävä

Kurssi on yhteinen lyhyen matematiikan vastaavan kurssin kanssa.
Ks. MAB9

MAA16 Algebra

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on täydentää niitä algebrallisia menetelmiä, joita on opiskeltu muilla kursseilla (lähinnä kursseilla 1 ja 2). Pyritään saamaan vahva pohja algebrallisten lausekkeiden käsittelemiseksi ja yhtälöiden ratkaisemiseksi. Myös laajempi näkemys algebrallisista rakenteista ja yleisistä laskentasäännöistä on tavoitteena.

SISÄLTÖ

- täydennetään polynomilaskennan menetelmiä
- laajennetaan yhtälöiden ratkaisumenetelmiä ja lausekkeiden sievennysmenetelmiä
- käsitellään yleisimpiä algebrallisia struktuureja kuten ryhmä, rengas ja kunta
- kompleksiluvut

TYÖTAVAT

Oppitunnit koostuvat opetuksesta ja siihen liittyvästä keskustelusta, harjoitusesimerkkien tekemisestä, tuntiharjoittelusta (yksin- ja ryhmätyöskentelyä tarkoituksenmukaisesti vaihdellen) sekä kotitehtävistä.

ARVIOINTI

Arvioinnissa kurssin loppukokeella on keskeinen asema. Aktiivinen näyttö osaamisesta ja motivaatiosta oppitunneilla vaikuttaa arviointiin korottavasti.

MAA17 Geometrian jatkokurssi

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on täydentää ja syventää niitä tietoja ja taitoja, joita geometrian ja analyyttisen geometrian pakollisilla kursseilla on opiskeltu.

SISÄLTÖ

- täydennetään yhdenmuotoisuuteen liittyviä päättely- ja laskentamenetelmiä
- laajennetaan analyyttisen geometrian käyttöä tasokuvioiden käsittelyssä
- täydennetään kolmiulotteisten viivojen, pintojen ja kappaleiden pituuksiin, pinta-aloihin ja tilavuuksiin liittyviä laskennallisia menetelmiä
- täydennetään kartioleikkausten aihepiiriin kuuluvat käsitteet, määritelmät ja laskentamenetelmät

TYÖTAVAT

Oppitunnit koostuvat opetuksesta ja siihen liittyvästä keskustelusta, harjoitusesimerkkien tekemisestä, tuntiharjoittelusta (yksin- ja ryhmätyöskentelyä tarkoituksenmukaisesti vaihdellen) sekä kotitehtävistä.

ARVIOINTI

Arvioinnissa kurssin loppukokeella on keskeinen asema. Aktiivinen näyttö osaamisesta ja motivaatiosta oppitunneilla vaikuttaa arviointiin korottavasti.

MAA18 Tietokoneavusteinen matematiikka

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on oppia hyödyntämään nykytekniikan mahdollistamia tehokkaita laskentavälineitä. Nykyisin voidaan tarkoituksenmukaisten ohjelmien avulla saada ratkaisu sellaisiin matemaattisiin ja luonnontieteellisiin ongelmiin, jotka ennen tehokkaiden tietokoneiden tarjoamaa laskentatehoa ovat käytännössä olleet mahdottomia ratkaista.

SISÄLTÖ

- Kurssin keskeisenä työvälineenä on Mathematica-ohjelma. Ohjelma on laajasti käytössä mm. yliopistoissa ja tutkimuslaitoksissa.
- Kurssin alussa perehdytään itse ohjelmaan ja nähdään sen teho ja ilmaisuvoima. Ohjelma hallitsee numeerisen laskennan lisäksi myös symbolisen laskennan.
- Ratkaistaan erilaisia yhtälöitä. Selvitetään myös saatujen tulosten tarkkuutta ja yksikäsitteisyyttä.
- funktioiden kuvaajat
- käyrät, pinnat ja kappaleet 3-ulotteisessa koordinaatistossa
- Perehdytään Mathematicaan myös ohjelmoinnin välineenä: tehdään pienimuotoisia algoritmeja Mathematican ohjelmointivälineillä matemaattisten tehtävien ratkaisemiseksi.

TYÖTAVAT

Opetus tapahtuu pääosin tietokoneella työskennellen. Harjoitustöitä tehdään runsaasti, myös ryhmätöitä.

ARVIOINTI

Arvostelussa otetaan huomioon oleellisimpana osana harjoitustyöt, mahdollinen loppukoe sekä tuntityöskentely.

MAA19 Differentiaaliyhtälöt

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on laajentaa differentiaali- ja integraalilaskennan kursseilla opittuja analyysin perusasioita. Kurssilla täydennetään funktio-oppia ja esitetään perusdifferentiaaliyhtälöiden ratkaisumetodit.

SISÄLTÖ

- differentiaali- ja integraalilaskennan perusasioiden laajentaminen
- funktio-opin syventävä käsittely ja perusdifferentiaaliyhtälöiden ratkaisumetodit
- ratkotaan sellaisia (esim fysiikan, tekniikan ja yhteiskuntatieteiden alaan kuuluvia) probleemoja, joiden käsittely johtaa differentiaaliyhtälöihin.

TYÖTAVAT

Oppitunnit koostuvat opetuksesta ja siihen liittyvästä keskustelusta, harjoitus esimerkkien tekemisestä, tuntiharjoittelusta (yksin- ja ryhmätyöskentelyä tarkoituksenmukaisesti vaihdellen) sekä kotitehtävistä.

ARVIOINTI

Arvioinnissa kurssin loppukokeella on keskeinen asema. Aktiivinen näyttö osaamisesta ja motivaatiosta oppitunneilla vaikuttaa arviointiin korottavasti.

MAA20 Lukion pitkän matematiikan kertauskurssi

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on syventää oppilaan kokonaisnäkemystä lukiomatematiikan käyttömuodoista ja harjaannuttaa häntä käyttämään integroidusti eri kursseilla opiskeltuja tietoja ja taitoja.

KESKEISET SISÄLLÖT

- pakollisten kurssien syventävä kertaus
- valikoitujen ylioppilastehtävien ratkaiseminen
- laaja-alaisten sovellustehtävien ratkaiseminen kiinnittäen erityisesti huomiota ratkaisumenetelmien valintaan

TYÖTAVAT

Oppitunnit koostuvat opetuksesta ja siihen liittyvästä keskustelusta, harjoitus esimerkkien tekemisestä, tuntiharjoittelusta (yksin- ja ryhmätyöskentelyä tarkoituksenmukaisesti vaihdellen) sekä kotitehtävistä.

ARVIOINTI

Arvioinnissa kurssin loppukokeella on keskeinen asema. Aktiivinen näyttö osaamisesta ja motivaatiosta oppitunneilla vaikuttaa arviointiin korottavasti.

7.2.4.2 Matematiikan lyhyt oppimäärä

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tarjota valmiuksia hankkia, käsitellä ja ymmärtää matemaattista tietoa ja käyttää matematiikkaa elämän eri tilanteissa ja jatko-opinnoissa.

Opetussuunnitelman perusteissa mainitut aihekokonaisuudet sisältyvät jokaiseen matematiikan kurssiin. ”Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys” tulevat korostetusti huomioiduiksi kurssissa 7. ”Kestävä kehitys, teknologia ja yhteiskunta” otetaan huomioon tehtävien yhteydessä kaikissa kursseissa.

ARVIOINTI

Matematiikan opetuksessa arvioinnin tulee kehittää opiskelijan kykyä esittää ratkaisuja, tukea opiskelijaa matemaattisten käsitteiden

muodostamisprosessissa ja arvioida kirjallista esitystä sekä opettaa opiskelijalle oman työnsä arvioimista. Osaamisen arvioinnissa kiinnitetään huomio laskutaitoon, menetelmien valintaan ja päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perustelemiseen.

Pakolliset kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä.

OPPIMÄÄRÄN VAIHTAMINEN

Matematiikan oppimäärää vaihdettaessa pitkästä lyhyeen suositellaan hyväksi lukemisessa seuraavia vastaavuuksia: MAA1 → MAB1, MAA3 → MAB2, MAA6 → MAB5. Muut lyhyen matematiikan kurssit pitää suorittaa.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää matematiikkaa jokapäiväisen elämän ja yhteiskunnallisen toiminnan apuvälineenä
- saa myönteisiä oppimiskokemuksia matematiikan parissa työskennellessään ja oppii luottamaan omiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa, rohkaistuu kokeilevaan, tutkivaan ja keksivään oppimiseen
- hankkii sellaisia matemaattisia tietoja, taitoja ja valmiuksia, jotka antavat riittävän pohjan jatko-opinnoille
- sisäistää matematiikan merkityksen välineenä, jolla ilmiöitä voidaan kuvata, selittää ja mallintaa ja jota voidaan käyttää johtopäätösten tekemisessä
- saa käsityksen matemaattisen tiedon luonteesta ja sen loogisesta rakenteesta
- harjaantuu vastaanottamaan ja analysoimaan viestimien matemaattisessa muodossa tarjoamaa informaatioita ja arvioimaan sen luotettavuutta
- tutustuu matematiikan merkitykseen kulttuurin kehityksessä
- oppii käyttämään kuvioita, kaavioita ja malleja ajattelun apuna.

ARVIOINTI

Arvioinnissa otetaan huomioon, miten opiskelija on omaksunut matemaattista tietoa ja miten hän osaa soveltaa sitä. Arvosanassa otetaan huomioon myös opiskelijan aktiivisuus ja tuntityöskentely.

Jokaisesta kurssista annetaan numeroarvosana. Kunkin kurssin arvosteluun vaikuttavat kurssikoe, kotitehtävien suorittaminen ja osallistuminen tuntityöskentelyyn.

MAB1 Lausekkeet ja yhtälöt

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä
- ymmärtää lineaarisen riippuvuuden, verrannollisuuden ja toisen asteen polynomifunktion käsitteet
- vahvistaa yhtälöiden ratkaisemisen taitojaan ja oppii ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä.

SISÄLTÖ

- suureiden välinen lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus
- ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
- yhtälöiden graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään opetuskeskustelua, omakohtaista laskemista ja pohdiskelua ja laskemista pareittain sekä pienissä ryhmissä. Kurssilla korostetaan harjoittelun merkitystä.

ARVIOINTI

Ks. yleinen osio.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan ensimmäisenä tai kurssin 9 jälkeen.

MAB2 Geometria

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan
- osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen.

SISÄLTÖ

- kuvioiden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause
- kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen
- geometrian menetelmien käyttö koordinaatistossa

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään opetuskeskustelua, omakohtaista laskemista ja pohdiskelua ja laskemista pareittain sekä pienissä ryhmissä. Kurssilla korostetaan harjoittelun merkitystä.

ARVIOINTI

Ks. yleinen osio.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan kurssin 1 jälkeen.

MAB3 Matemaattisia malleja I

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- näkee reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla
- tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta.

SISÄLTÖ

- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen
- potenssiyhtälön ratkaiseminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen logaritmin avulla

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään opetuskeskustelua, omakohtaista laskemista ja pohdiskelua ja laskemista pareittain sekä pienissä ryhmissä. Kurssilla korostetaan harjoittelun merkitystä.

ARVIOINTI

Ks. yleinen osio.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan kurssin 2 jälkeen.

MAB4 Matemaattinen analyysi

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin
- ymmärtää derivaatan käsitteen muutosnopeuden mittana
- osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla

- oppii sovellusten yhteydessä määrittämään polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon.

SISÄLTÖ

- polynomifunktion derivaatta
- polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen
- polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen
- graafisia ja numeerisia menetelmiä

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään opetuskeskustelua, omakohtaista laskemista ja pohdiskelua ja laskemista pareittain sekä pienissä ryhmissä. Kurssilla korostetaan harjoittelun merkitystä.

ARVIOINTI

Ks. yleinen osio.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan kurssin 3 jälkeen.

MAB5 Tilastot ja todennäköisyys

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja
- tutustuu laskinten ja tietokoneiden käyttöön tilastotehtävissä
- perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin.

SISÄLTÖ

- jatkuvien ja diskreettien tilastollisten jakaumien tunnuslukujen määrittäminen
- normaalijakauma ja jakauman normittaminen
- kombinatoriikkaa
- todennäköisyyden käsite
- todennäköisyyden laskulakien ja niitä havainnollistavien mallien käyttöä

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään opetuskeskustelua, omakohtaista laskemista ja pohdiskelua ja laskemista pareittain sekä pienissä ryhmissä. Kurssilla korostetaan harjoittelun merkitystä.

ARVIOINTI

Ks. yleinen osio.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan kurssin 4 jälkeen.

MAB6 Matemaattisia malleja II

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- varmentaa ja täydentää yhtälöiden ratkaisutaitojaan
- osaa ratkaista käytännön tilanteisiin liittyviä lineaarisia optimointitehtäviä
- ymmärtää lukujonon käsitteen
- ratkaisee käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja summan avulla.

SISÄLTÖ

- kahden muuttujan lineaariset yhtälöt
- lineaarisen yhtälöparin ratkaiseminen
- kahden muuttujan epäyhtälön graafinen ratkaiseminen
- lineaarinen optimointi
- lukujono
- aritmeettinen ja geometrinen jono ja summa

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään opetuskeskustelua, omakohtaista laskemista ja pohdiskelua ja laskemista pareittain sekä pienissä ryhmissä. Kurssilla korostetaan harjoittelun merkitystä.

ARVIOINTI

Ks. yleinen osio.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi voidaan suorittaa kurssin 4 jälkeen.

MAB7 Talousmatematiikka

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii ymmärtämään talouselämässä käytettyjä käsitteitä
- saa matemaattisia valmiuksia oman taloutensa suunnitteluun
- saa laskennallisen pohjan yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun
- soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn.

SISÄLTÖ

- indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään opetuskeskustelua, omakohtaista laskemista ja pohdiskelua ja laskemista pareittain sekä pienissä ryhmissä. Kurssilla korostetaan harjoittelun merkitystä.

ARVIOINTI

Ks. yleinen osio.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan kurssin 4 jälkeen.

MAB8 Matemaattisia malleja III

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- laajentaa käsitystään teknologisoituvassa yhteiskunnassa tarvittavasta matematiikasta
- saa apuneuvoja jaksollisten ilmiöiden matemaattiseen käsittelyyn.

SISÄLTÖ

- trigonometrinen funktioiden määrittely yksikköympyrän avulla
- radiaani
- tyyppiä $f(x) = a$ olevien trigonometrinen yhtälöiden ratkaiseminen
- muotoa $f(x) = A \sin(bx)$ olevien funktioiden kuvaajat jaksollisten ilmiöiden mallintajina
- vektorin käsite ja vektoreiden peruslaskutoimitusten periaatteet
- koordinaatiston vektoreiden komponenttiesitys ja skalaaritulo
- kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteiden ja kulmien tutkiminen vektoreiden avulla

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään opetuskeskustelua, omakohtaista laskemista ja pohdiskelua ja laskemista pareittain sekä pienissä ryhmissä. Kurssilla korostetaan harjoittelun merkitystä.

ARVIOINTI

Ks. yleinen osio.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan kurssin 6 jälkeen.

MAB9 Kertauskurssi

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on auttaa opiskelijaa saamaan kokonaiskuva opiskelluista matematiikan eri osa-alueista ja näin valmistaa häntä viimeiselle, ylioppilaskirjoituksiin valmentavalle kurssille.

SISÄLTÖ

Kurssilla opiskelija saa kokonaiskuvan matematiikan eri osa-alueista sekä kerta lukio-oppimäärän ylioppilaskoetta varten. Painotus suunnitellaan vuosittain ja ryhmittäin.

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään ongelmakeskeistä lähestymistapaa. Työtapoina käytetään mahdollisimman monipuolisia tehtävänantoja ja tehtäviä ratkaistaan ohjatusti sekä yksin että pareittain.

ARVIOINTI

Ks. 1. kurssi.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi voidaan suorittaa kurssien 1 – 6 jälkeen.

MAB10 Teholaskentakurssi

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tehokas valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin

SISÄLTÖ

Tehokurssilla valmentaudutaan ylioppilaskirjoituksiin käymällä läpi aikaisempien vuosien lyhyen matematiikan yo-kirjoituksia.

TYÖTAVAT

Oppimistehtävinä käytetään pääasiassa yo-tehtäviä sekä erilaisia pääsykoetehtäviä.

ARVIOINTI

Kurssi arvioidaan tuntityöskentelyn ja preliminäärikokeen perusteella.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi voidaan suorittaa kurssien 1 – 9 jälkeen.

7.2.5 Ympäristö- ja luonnontieteet

7.2.5.1 Biologia

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologialle tieteenä on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta. Biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tiedonaloja, joiden sovellutuksia hyödynnetään laajasti yhteiskunnaassa. Biologia tuo esille uutta tietoa elollisen luonnon monimuotoisuudesta ja kestävän kehityksen edistämisestä.

Biologian opetuksen tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää toimivan eliömaailman rakenteen ja kehityksen, ihmisen osaksi eliömaailmaa sekä ihmisen toiminnan merkityksen ympäristössä. Lukion biologian tulee myös luoda perusta ymmärtää biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia. Opetus kehittää opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua, herättää kiinnostusta biotieteisiin sekä edistää opiskelijan luonnon monimuotoisuutta säilyttävää ja ympäristövastuullista käyttäytymistä.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Biologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee biologian keskeiset käsitteet
- tunnistaa elämän tuntomerkit ja osaa jäsentää elämän ilmiöt sekä biologian eri organisaatiotasot molekyyalitasolta biosfääriin
- oppii arvostamaan eliökunnan monimuotoisuutta ja ymmärtämään eliöiden sopeutumisen erilaisiin ympäristöihin
- ymmärtää perimän ja evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä
- perehtyy biologisen tiedonhankinnan ja tutkimuksen menetelmiin sekä osaa arvioida kriittisesti eri lähteistä saamaansa biologista tietoa
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisen biologisen kokeen sekä tulkita sen tuloksia
- tuntee biotieteiden, esim. bioteknologian ja lääketieteen sovellutuksia
- tuntee ihmiselimistön toiminnan peruspiirteet
- ymmärtää perimän ja ympäristötekijöiden merkityksen terveyden taustana sekä yksilön että ihmiskunnan kannalta
- tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden ja ymmärtää oman vastuunsa ekosysteemien tulevaisuudesta.

ARVIOINTI

Biologiassa arvioidaan opiskelijan kykyä hallita ja käyttää biologian keskeisiä käsitteitä sekä soveltaa biologisia tietoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Taitojen arvioinnissa painotetaan opiskelijan luonnontieteellisiä työskentelytaitoja, ryhmässä toimimista, kykyä käyttää erilaisia lähteitä biologisen tiedon hankinnassa sekä arvioida tietoa

kriittisesti. Harrastuneisuus biologian eri osa-alueisiin voidaan ottaa arvioinnissa huomioon.

AIHEKOKONAISUUKSIEN TOTEUTUMINEN

Biologiassa kaikkien kurssien keskeisenä piirteenä on kestävä kehitys. Tätä tuetaan eri medialähteistä saatavalla ajankohtaisella materiaalilla, jolloin yhteiskuntaan liittyvät uudet innovaatiot tulevat konkreettisemmiksi. Samalla kyky omaksua uusia biologisia asioita paranee ja oppilas aktiivisena kansalaisena voi ottaa kriittisesti kantaa sekä esittää muutostarpeita. Biologiassa uudet teknologiset menetelmät (esim. lääketieteen sovellutukset) parantavat yksilön hyvinvointia ja turvallisuutta sekä mahdollistavat laadukkaamman elämän. Tuntemalla oman kulttuurimme keskeiset piirteet ja elämäntavat sekä niihin liittyvät riskitekijät antavat mahdollisuuden välttää esim. kansansairauksia (mm. soikeritaudit). Tietoa välittämällä voidaan vaikuttaa suureenkin ihmisjoukkoon positiivisesti.

B11 Eliömaailma

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tietää, miten elämän ilmiöitä tutkitaan
- ymmärtää, mitä luonnon monimuotoisuus biosysteemien eri tasoilla tarkoittaa
- ymmärtää evoluution jatkuvuuden, mekanismit ja merkityksen
- tuntee muuntelun, sopeutumisen ja lajien välisen suhteiden merkityksen elämän kehitykselle
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen ja tulkita sen kehitystä
- tuntee ekosysteemien keskeiset toimintaperiaatteet.

SISÄLTÖ

- Biologia tieteenä: elämän ominaisuudet ja perusedellytykset, biologiset tieteet ja tutkimusmenetelmät
- Luonnon monimuotoisuuden ilmeneminen: ekosysteemien ja lajien monimuotoisuus, eläinten käyttäytyminen monimuotoisuuden ilmentäjänä, geneettinen monimuotoisuus
- Evoluutio – elämän kehittyminen: elämän syntyvaiheet, lisääntymisstrategiat ja evoluutiovoimat, lajien syntyminen ja häviäminen, nykyinen eliökunta
- Miten luonto toimii: elollisen ja elottoman luonnon vuorovaikutus, ekosysteemien rakenne ja toiminta, populaatioiden ominaisuudet, lajien väliset suhteet, eliöiden sopeutuminen ympäristöönsä ja levinneisyys.

Kurssin keskeisenä tavoitteena on ymmärtää kestävä kehitys, joka tulee esille esim. Helsingin alueen luonnon monimuotoisuutena ja retkeilymahdollisuuksina (meri, metsät, kosteikot, itse kaupunkiluonto ym.).

Kaupungin monipuolinen museotarjonta antaa mahdollisuuksia opetuksen syventämiseen ja samalla aktiiviseen kansalaisuuteen. Myös kurssiin liittyvä mediaseuranta motivoi ja tukee biologisten käsitteiden oppimista. Ekologian ymmärtäminen parantaa myös hyvinvointia ja tukee kulttuuri-identiteetin kehitystä.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, oppilasprojektit, opetuskeskustelut, kirjoitelmat, itsenäinen tiedonhankinta sekä mediaseuranta.

ARVIOINTI

Numeroarviointi. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö, oppilastyöt sekä taito- ja tietotavoitteita mittava koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan biologian kursseista ensimmäisenä.

BI2 Solu ja perinnöllisyys

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää solun merkityksen elämän perusyksikkönä, tunnistaa erilaisia soluja ja niiden rakenteita
- ymmärtää solurakenteiden kehityksen ja merkityksen sekä evoluutioprosessin kokonaisuuden
- osaa solun kemiallisen rakenteen ja toiminnan sekä osaa kytkeä ne yksilön toimintaan
- hallitsee solun energiatalouden prosessit ja niiden merkityksen
- tuntee geneettisen informaation rakenteen sekä sen siirtymisen solusta soluun ja sukupolvelta toiselle
- tietää, miten geenit ohjaavat solun toimintaa
- osaa periytymisen lainalaisuuksien peruseräatteen
- tietää, kuinka soluja tutkitaan ja hallitsee kokeellisen työskentelyn taitoja.

SISÄLTÖ

- Solu elämän perusyksikkönä: miten soluja tutkitaan, erilaisia soluja, solun rakenne ja toiminta
- Solun energiatalous: energian sitominen, energian vapautuminen
- Solujen toiminnan ohjaaminen: DNA:n rakenne ja toiminta, proteiinisynteesi
- Solujen lisääntyminen: mitoosi ja sen merkitys, solujen jakautuminen, kasvu ja erilaistuminen
- Periytymisen perusteet: geenit ja alleelit, sukusolut ja niiden synty meiosisissa, periytymismekanismit
- Populaatiogenetiikka ja synteettinen evoluutioteoria

Solutason toiminnan tunteminen on keskeisenä osana ihmisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden oivaltamisessa. Samoin uusi bioteknologia avaa uusia mahdollisuuksia ymmärtää esim. geenien toimintaa ja sitä kautta parantaa ihmisen elämän laatua (sairauksien taustat, ravinnon monipuolisuuden merkitys ym.). Aktiivisena kansalaisena on tärkeää kyetä hahmottamaan uusia biologisia innovaatioita ja ottaa niihin kantaa. Tämä vaatii tuekseen monipuolista mediaosaamista.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, oppilasprojektit, opetuskeskustelut, kirjoitelmat, itsenäinen tiedonhankinta ja mediaseuranta.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö, oppilastyöt sekä taito- ja yietotavoitteita mittaava koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suositellaan suoritettavaksi ensimmäisen kurssin jälkeen.

BI3 Ympäristöekologia

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa ekologian perusteet ja ymmärtää ihmisen toiminnan vaikutuksen elolliseen luontoon
- ymmärtää biodiversiteetin merkityksen ihmiskunnan tulevaisuudelle
- hahmottaa ympäristöongelmien syitä ja niiden seurauksia ekosysteemeissä
- tutustuu suomalaisiin ekosysteemeihin ja niiden erityispiirteisiin sekä perehtyy myös ihmisen muokkaamiin ekosysteemeihin
- tuntee ja osaa arvioida menetelmiä, joilla voidaan tarkkailla ympäristön tilaa ja ratkaista syntyneitä ongelmia
- osaa suunnitella ja toteuttaa pienen tutkimuksen ympäristön tilasta ja esittää sen tulokset
- kehittää ympäristölukutaitoaan, ymmärtää vastuunsa ympäristön tilasta ja osaa toimia kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.

SISÄLTÖ

- Ekologinen tutkimus: ekologisten peruskäsitteiden syventäminen, ekologisen tutkimuksen tehtävä, ympäristön laadun indikaattorit, oman tutkimuksen suunnittelu ja toteuttaminen
- Biodiversiteetti ja sen merkitys: biodiversiteetti luonnonvarana, eliölajien ja elinympäristöjen uhanalaisuus ja suojelu, biodiversiteetin väheneminen
- Ekologiset ympäristöongelmat, niiden syyt ja ratkaisumahdollisuudet: aineiden kiertoon liittyvät ongelmat, paikalliset ympäristöongelmat

- Suomen luonnon haavoittuvuus: pohjoiset metsät, suot, järvet ja virtaavat vedet, Itämeri
- Kestävä tulevaisuus: ekologisesti kestävä kehitys ja yksilön valinnat, rakennettu ympäristö ja kaupunkiekologia, ekologisesti kestävä tuotanto, ympäristötekniikan mahdollisuudet.

Kurssin sisältö korostaa kestäväen kehityksen ymmärtämistä. Tätä tukevat Helsingin kaupungin tarjoamat monipuoliset luonto- ja vierailukohteet sekä kurssille sopivat maastotyöt. Teknologia ja yhteiskunta näkyvät uusina innovaatioina, joiden avulla kestävää kehitystä pyritään ylläpitämään. Oppilaiden aktiivisuutta ja kriittisyyttä pyritään kannustamaan mediaseurannan avulla.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, oppilasprojektit, opetuskeskustelut, kirjoitelmat, itsenäinen tiedonhankinta sekä mediaseuranta.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö, oppilastyöt sekä taito- ja tietotavoitteita mittaava koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi voidaan suorittaa joko ensimmäisen tai toisen pakollisen kurssin jälkeen.

BI4 Ihmisen biologia

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa ihmissolun erilaistumisen pääpiirteet sekä kudosten ja elinten rakenteet ja toimintaperiaatteet
- ymmärtää ihmisen kemiallisen tasapainon säätelymekanismeja sekä ulkoisten ja sisäisten tekijöiden vaikutuksia niihin
- ymmärtää hermoston toiminnan ja hormonaalisen viestinnän merkityksen yksilön toimintojen ohjaajana
- ymmärtää lisääntymiseen ja ihmisen elinkaareen liittyviä fysiologisia muutoksia sekä ihmisen yhteisöllisyyden merkityksen terveyden kannalta
- pystyy selittämään elimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan ja tuntea merkityksellisimpien sairauksien syntymekanismeja
- ymmärtää ihmisen lajinkehityksen sekä perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen ihmisen terveyteen
- pystyy tarkastelemaan oppimiaan asioita arkielämän esimerkkien avulla ja tutustumaan alan uutisiin ja arvioimaan niitä kriittisesti.

SISÄLTÖ

- Ihmisen solujen ja kudosten erityispiirteet: solujen synty, kasvu ja erilaisatuminen kudoksiksi sekä kantasolujen merkitys, solujen vanheneminen ja kuolema, syöpä
 - Elimistöjen rakenne, toiminta ja merkitys: ruoansulatus ja ravitsemus, hengityselimistö ja hengityksen säätely, veri ja verenkierto, erityselimistöt ja kemiallinen tasapaino, tuki- ja liikuntaelimistö
 - Elintoimintojen säätely: umpirauhaset ja hormonit, hermosto ja aistit, lämmönsäätely
 - Ihmisen lisääntyminen: sukupuolinen kehitys ja seksuaalisuus, hedelmöitys, raskaus ja synnytys
 - Ihmisen elämänkaari ja yhteisöllisyys
 - Perimän merkitys: ihmisen evoluutio ja ihminen lajina, perinnöllisyys ja terveys
 - Elimistön sopeutuminen ja puolustusmekanismit: elimistön puolustusjärjestelmät, ihminen ja mikrobit, myrkylliset aineet ja mutageenit
- Kurssiin liittyvät keskeisesti käsitteet ihmisen hyvinvointi ja turvallisuus. Näitä tuodaan esille esim. oman terveyden ylläpidossa, sairauksien ennalta ehkäisyssä sekä mahdollisuuksina kuluttajana (esim. ravinto ja elinympäristö). Mediaseuranta (tauditapaukset, ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavat uudet virtaukset) samoin uusi teknologia (lääketieteen uudet mahdollisuudet) tukevat kurssia ja mahdollistavat kriittistä keskustelua sekä kiinnostusta.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, oppilasprojektit, opetuskeskustelut, kirjoitelmat, itsenäinen tiedonhankinta ja mediaseuranta.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö sekä taito- ja tietotavoitteita mittaava koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin voi suorittaa vapaasti 2. kurssin jälkeen.

BI5 Bioteknologia

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan solun hienorakenteesta ja solun eri osien toiminnasta
- ymmärtää elämäänsä keskeisten molekyylien rakenteen ja merkityksen solun toiminnassa
- hallitsee tärkeimpien mikrobiryhmien kuten bakteerien ja virusten rakenteen, toiminnan ja lisääntymisen periaatteet
- tuntee geenien toiminnan ja sen säätelyn
- tuntee geenien etsintä- ja tunnistusmenetelmiä sekä geenien siirtämisen tekniikan pääpiirteet ja hallitsee geeni- ja biotekniikan keskeiset käsitteet

- tuntee biotekniikan tarjoamia sovellusmahdollisuuksia eri biotieteissä ja teollisuudessa
- pystyy arvioimaan biotekniikan kehittymisen luomia mahdollisuuksia, uhkatekijöitä ja eettisiä ongelmia sekä tekemään niiden pohjalta perusteltuja arkipäivän ratkaisuja.

SISÄLTÖ

- Solun hienorakenne ja solujen välinen viestintä
- Solut proteiinien valmistajina: DNA:n, geenien ja genomien rakenne, entsyymit solun ja biotekniikan työkaluina
- Geenien toiminta: geenin toiminta ja sen säätely, mutaatiot
- Geeniteknologia ja sen mahdollisuudet: geenitekniikan menetelmät ja geenikartoitus, geenitutkimus lääketieteessä, geenitutkimus yksilöiden tunnistamismenetelmänä
- Mikrobit ja niiden merkitys: bakteerin ja viruksen rakenne, toiminta ja lisääntyminen, bakteerien viljely ja käsittely, mikrobit luonnossa ja ihmisen taloudessa
- Biotekniikka teollisuudessa
- Kasvien ja eläinten jalostus
- Geenitekniikan etiikka ja lainsäädäntö

Kurssiin liittyvät keskeisesti uuden bio- ja geeniteknologian käsitteet ja niiden mahdollisuudet. Samalla korostuvat kuitenkin ihmisen hyvinvointi ja turvallisuus (riskit ja eettiset arvot) sekä kestävän kehityksen periaate (luonnon monimuotoisuus ym.). Aktiivisena kansalaisena opiskelijan on opittava kriittisesti suhtautumaan uusiin menetelmiin myös mediaseurantaa hyödyntämällä.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, oppilasprojektit, opetuskeskustelut, kirjoitelmat, itsenäinen tiedonhankinta sekä mediaseuranta.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö, oppilastyöt sekä taito- ja tietotavoitteita mittaava koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin voi suorittaa vapaasti 2. kurssin jälkeen.

BI6 Biologian työkurssi

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija perehtyy kurssin aikana monipuolisesti erilaisiin biologian tutkimusmenetelmiin, näytteiden keruuseen, tutkimusvälineistöön ja tutkimustulosten esittämiseen. Kurssi toimii myös kertauskurssina biologian kirjoittajille.

SISÄLTÖ

Kurssilla voidaan tutkia erilaisia soluja, kasvien, sienien ja eläinten anatomiaa, yhteyttämistä, lajistoa ja lähiympäristöä. Tutustumme mahdollisuuksien mukaan myös lähiympäristön luontotyyppeihin. Kurssiin voi sisältyä myös vierailuja ja retkiä. Opiskelija voi toteuttaa kurssilla myös oman tutkimuksensa, johon voi yhdistää maastotöitä ja oman näytemateriaalin keruuta.

TYÖTAVAT

Kurssilla käytettäviä työtapoja ovat luento-opetus, opintoretket ja -vierailut sekä omatoiminen tutkimustyö.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä

SUORITUSJÄRJESTYS

Toisen vuoden viimeisenä kurssina, kurssien 1 – 4 jälkeen.

7.2.5.2 Maantiede

Maantieteessä tarkastellaan elottoman ja elollisen luonnon sekä ihmisen luomien järjestelmien rakennetta ja toimintaa. Maantieteen opetuksen tulee ohjata opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutussuhteita sekä tarkastelemaan maailmaa muuttavana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä. Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja yhteiskunnalliset aiheet. Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia ympäristökysymysten alueelliseen jäsentämiseen ja kestävän kehityksen mukaisten ratkaisujen etsimiseen.

Lukion maantieteen opetuksen tulee auttaa opiskelijaa ymmärtämään maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja ongelmia sekä niiden ratkaisumahdollisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija oppii maantieteellisen tiedon avulla havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja mielipiteitä, ottamaan kantaa lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

TAVOITTEET

Maantieteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa hankkia, tulkita ja kriittisesti arvioida maantieteellistä tietoa, kuten karttoja, tilastoja, kirjallisia, digitaalisia ja muita medialähteitä sekä osaa hyödyntää monipuolisesti tietotekniikkaa maantieteellisten tietojen esittämisessä
- ymmärtää, mitä alueellisuus, tila ja paikka merkitsevät maantieteessä ja maantieteellisessä ajattelussa
- osaa kuvata luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä osaa kriittisesti arvioida ajankohtaisia maailman tapahtumia

- osaa havainnoida, analysoida ja arvioida luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön tilaa, niissä tapahtuvia muutoksia sekä sekä ihmisten hyvinvointia paikallisesti ja maailmanlaajuisesti
- ymmärtää, mitä alueellinen kehittyneisyys merkitsee ja osaa pohtia mahdollisuuksia ratkaista taloudellisia ja sosiaalisia eriarvoisuusongelmia
- tuntee ja ymmärtää erilaisia kulttuureja sekä suvaitsee ja kunnioittaa erilaisuutta
- tuntee suunnittelun keinoja eri aluetasoilla ja tietää mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä kehitykseen
- osaa toimia ympäröivän maailman kysymyksiin kantaaottavana ja kestäväen kehityksen puolesta toimivana aktiivisena maailmankansalaisena.

ARVIOINTI

Maantieteessä arvioidaan maantieteellisen ajattelun kehittymistä tietojen ja taitojen suhteen. Arvioinnin kohteina ovat peruskäsitteiden hallinta, valmius perustella maantieteellisiä väittämiä ja kannanottoja sekä taito havaita alueellisia riippuvuuksia. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito tulkita ja arvioida maantieteellistä tietoa sekä soveltaa maantieteellistä tietoa eri tilanteissa. Arvioitavia taitoja ovat maantieteellisen tiedon analysointi-, käsittely- ja esittämistäidot kuten kartan tulkintataito ja muut graafiset taidot sekä opiskelijan yhteistyötaidot.

AIHEKOKONAISUUKSIEN TOTEUTUMINEN

Kursseissa toteutuvat valtakunnallisista aihekokonaisuuksista varsinkin kestävä kehitys, joka tulee esille luonnon ja ihmisen välisenä vuorovaikutuksena (esim. kasvihuoneilmiö, otsonikato) jokaisella kurssilla. Teknologia ja uudet innovaatiot antavat mahdollisuuden kestäväen kehitykseen ja näin lisäävät hyvinvointia ja turvallisuutta. Aktiivisena kansalaisena oppilaiden on mahdollista seurata eri medialähteitä, tuoda esille omat mielipiteensä ja siten vaikuttaa päätöksentekoon eri hallinnon tasoilla. Oman asuinympäristön luonnon säilyminen kestäväen kehityksen seurauksena muodostaa tutun kulttuuritaustan ja luo turvallisuutta. Oman kulttuuri-identiteetin myötä oppilaille on hyvät mahdollisuudet ymmärtää muita kulttuureita, vähentää kulttuurien välistä eriarvoisuutta ja sitä kautta ymmärtää globalisaatiota positiivisessa mielessä.

GE1 Sininen planeetta

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää luonnonmaantieteen peruskäsitteitä
- ymmärtää maapallon planetaarisuudesta johtuvat ilmiöt
- osaa kuvata ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan
- ymmärtää, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat ja osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä

- ymmärtää elottoman ja elollisen luonnon vyöhykkeisyyden maapallolla
- osaa soveltaa hankkimaansa luonnonmaantieteellistä tietoa sekä paikallisesti että maailmanlaajuisesti.

SISÄLTÖ

- Maantieteellinen ajattelu: mitä on maantiede, maantiede luonnontieteenä, maantieteellinen tietoaines, tutkimusmenetelmät ja tutkimuksen kulku, maailmankuvan muutos ja karttakuvan kehitys
- Maan planetaarinen luonne: aurinkokunnan synty ja perusrakenne, Aurinko ja sen vaikutukset maapallolla, Maan planetaariset liikkeet ja niistä johtuvat ilmiöt
- Ilmakehä liikkeessä: ilmakehän rakenne ja merkitys, tuuli ja sen synty, planetaariset ja alueelliset tuulet sekä paikallistuulet
- Vesikehä liikkeessä: veden kiertokulku luonnossa, sateiden synty ja ja jakautuminen, meriveden liikkeet ja merkitys
- Sää ja ilmasto: sää ja sen ennustaminen, lämpö- ja ilmastovyöhykkeet, ilmastonmuutos
- Maapallon muuttuvat pinnanmuodot: Maan rakenne, endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina
- Maapallon kasvillisuusvyöhykkeet: kasvillisuusvyöhykkeiden sijainti ja kuvaus, ihmisen toiminnan edellytykset ja vaikutukset eri kasvillisuusvyöhykkeillä
- Luonnonmaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla

Ensimmäisen kurssin pyrkimyksenä on luoda mielenkiintoa maantieteeseen ja kehittää maantieteellistä ajattelua. Kurssin aikana esim. seurataan medioita ja kerätään kurssiin liittyvää materiaalia, joista tehdään kurssin lopussa yhteenveto. Ajankohtaisten ilmiöiden kartoitus lisää maantieteellisten ilmiöiden ja käsitteiden tuntemusta ja luo samalla konkreettisen pohjan seuraaville kursseille sekä opiskelijan omalle, aktiiviselle mediaseurannalle. Näitä aihepiirejä ovat esim. ilmaston muutokset, veden kiertokulkuun ja yleensä ihmisen toimintaan liittyvät ilmiöt sekä mahdollisuudet ratkaista niihin liittyviä ongelmia. Tässä yhteydessä pohditaan uuden teknologian mukanaan tuomia parannuksia ottaen huomioon myös taloudelliset lähtökohdat.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, oppilasprojektit, opetuskeskustelut, kirjoitelmat, itsenäinen tiedonhankinta, karttojen, graafisten esitysten ja tilastojen tulkinta.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö, oppilastyöt sekä taito- ja tietotavoitteita mittaava koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Suoritetaan maantieteen kursseista ensimmäisenä.

GE2 Yhteinen maailma

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää kulttuurimaantieteen käsitteitä sekä osaa tulkita ihmisen toimintaan liittyviä ilmiöitä ja rakenteita kulttuurimaantieteen teorioita ja malleja hyväksi käyttäen
- tuntee eri kulttuureja ja osaa arvioida niiden kehittymiseen vaikuttaneita tekijöitä
- osaa analysoida maapallon eri alueiden väestönkehitystä ja asutuksen piirteitä sekä kaupungistumisen syitä ja seurauksia
- osaa arvioida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan eri alueilla sekä ymmärtää ekologisesti ja taloudellisesti kestävä kehityksen merkityksen
- tuntee aluesuunnittelun tavoitteita ja vaikuttamiskeinoja
- tuntee kehittyneisyserojen eri ilmenemismuodot
- osaa arvioida ihmisten hyvinvointia, ympäristön tilaa sekä kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävä kehitystä nyt ja tulevaisuudessa maapallon eri alueilla.

Kurssin keskeisiin tavoitteisiin liittyvät monet valtakunnalliset aihekokonaisuudet: viestintä- ja mediaosaamista pyritään korostamaan ajankohtaisten uutisten ja muun materiaalin käsittelyssä, kulttuuri-identiteetti sisältyy eri kulttuurien ja kulttuurialueiden käsittelyyn, aktiivinen kansalaisuus näkyy ongelmien alueellisessa esiintymisessä sekä ratkaisumahdollisuuksissa. Erilaiset hyvinvoinnin osatekijät samoin kuin kestävä kehitys pyritään tuomaan esille kautta koko kurssin.

SISÄLTÖ

- Kulttuurimaantieteen olemus ja tehtävät: lähestymistavat ja näkökulmat, maantieteellinen mieltäminen ja miellekartat, paikkojen kokeminen ja alueellinen identiteetti
- Väestö ja asutus: väestönkehitys ja väestönkasvu, asutuksen alueellinen jakautuminen, muuttoliikkeet ja kaupungistuminen, kulttuurit ja kulttuurien muuttuminen sekä vähemmistökulttuurit; luonnonvarat: luokittelu ja riittävyys
- Alkutuotanto ja ympäristö: ravinnontuotanto ja ravinnon riittävyys sekä kestävä maa- ja kalatalous, maatalouden muodot, metsät luonnonvarana ja kestävä metsätalous
- Teollisuus ja energia: raaka-aineet ja energialähteet, teollisuuden sijainti, kestävä teollisuuden ja energiatalouden periaatteet
- Liikkuminen ja vuorovaikutus: liikennejärjestelmät, matkailu ja sen merkitys eri alueilla, maailmankauppa, alueellinen leviämisenilmio – maantieteellinen diffuusio
- Ihmistoiminnan alueellinen rakenne: ytimet ja periferiat, maankäyttö maaseudulla ja kaupungeissa, keskuksien ja vaikutusalueet, kulttuurimaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla
- Kehityksen ohjailu ja kestävä kehitys: aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet, kehittyneisyserot eri aluetasoilla, kansainvälinen yhteistyö, globalisaatio

Kurssin tavoitteisiin liittyvät useat valtakunnalliset aihekokonaisuudet. Viestintä- ja mediaosaamista ylläpidetään edelleen seuraamalla ajankohtaisia uutisia ja käyttämällä niiden materiaalia kurssikirjan kappaleiden yhteydessä. Näin pyritään lisäämään oppilaiden aktiivisuutta ja kriittisyyttä. Eri kulttuureita vertaillaan kulttuurin osatekijöiden ja kulttuuripiirien keskeisten tunnusmerkkien avulla. Opiskelijoiden omat kokemukset matkailusta ja vaihtopilaana hyödynnetään elävinä esimerkkeinä. Aktiivisuus kansalaisena tulee esille opetuskeskusteluissa, joissa pohditaan esim. hyvinvoinnin alueellista eriarvoisuutta ja ratkaisumahdollisuuksia. Kestävää kehitystä tuodaan esille globaalisti esim. Rooman klubin tietokonemalleja vertailemalla.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, oppilastyöt, opetuskeskustelut, kirjoitelmat, itsenäinen tiedon hankinta, graafisten esitysten, tilastojen ja kuvien tulkinta.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö, oppilastyöt sekä taito- tietotavoitteita mittaava koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Suoritetaan maantieteen kursseista toisena.

GE3 Riskien maailma

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee luonnon toimintaan, ihmisen toimintaan sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutukseen liittyvät riskit maapallolla sekä osaa arvioida niiden merkitystä ihmisen ja ympäristön kannalta
- tuntee millaisia riskejä maapallon eri alueilla ilmenee sekä osaa vertailla ja arvioida eri alueiden riskiherkkyyttä sekä maailmanlaajuisesti että paikallisesti
- osaa arvioida alueiden kehittyneisyyden ja alueilla ilmenevien riskien välistä suhdetta
- osaa seurata ja kriittisesti arvioida ajankohtaisia riskiuutisia eri medioissa sekä osaa soveltaa oppimaansa tietoa riskiuutisten analysointiin ja arviointiin
- tietää, millaisten ratkaisujen avulla uhkia voidaan välttää tai niiden vaikutuksia lieventää
- ymmärtää, että ihminen vaikuttaa omalla toiminnallaan maapallon elinkelpoisuuteen sekä ihmisten hyvinvointiin ja turvallisuuteen
- tietää mahdollisuudet ennakoida ja varautua riskeihin, säädellä ristiriitoja sekä toimia kestävän kehityksen mukaisesti.

SISÄLTÖ

- Riskien maantiede, riskien luokittelu ja merkitys

- Luonnontoiimintaan liittyvät riskit ja riskialueet: avaruuteen liittyvät uhkat, endogeeniset riskit, myrskyt, tulvat, kuivuus ja eliöperäiset riskit, luonnonriskeihin varautuminen
- Ihmisen ja luonnon riippuvuuteen liittyvät ympäristöriskit ja riskialueet: luonnonvarojen käyttöön liittyvät riskit, energiakysymykset ja luonnonvarojen riittävyys, puhtaan veden saatavuus, eroosio ja aavikoituminen, ilmaston muutos, saastuminen ja biodiversiteetin heikkeneminen
- Mahdollisuudet estää ja pienentää ympäristöriskejä kestävä kehityksen keinoin
- Ihmiskunnan riskit ja riskialueet: väestönkasvu ja nälkä, kaupungistuminen, globalisoitumiseen liittyvät riskit, yhteiskunnalliset ja poliittiset jännitteet, sodat, pakolaisuus ja sosiaalinen eriarvoistuminen, ristiriitojen säätelymahdollisuudet
- Tekniset riskit

Tavoitteiltaan kurssi on ihanteellinen valtakunnallisten aihekokonaisuuksien soveltamiseen: aktiivista kansalaisuutta pyritään korostamaan esim. kannanottoina sosiaalisiin ja ekologisiin uhkiin, hyvinvointi ja turvallisuus näkyvät esim. lähialueiden riskikartoituksena (mediaseuranta sekä muut lähteet), kestävä kehitys, kulttuuri-identiteetti ja teknologia esim. kohdealueen infrastruktuurin kartoituksena ja varautumisena uhkiin, viestintä- ja mediaosaaminen jatkuvana globaalien ja lähialueiden seurantana.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, opetuskeskustelut, oppilastyöt, kirjoitelmat, itsenäinen tiedonhankinta, medioiden seuranta ja niistä saatavan materiaalin tulkinta.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö sekä taito- ja tietotavoitteita mittaava koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin voi suorittaa pakollisten kurssien jälkeen.

GE4 Aluetutkimus

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kartografian perusteet, tuntee maantieteellisten paikkatietojärjestelmien periaatteita ja sovellusmahdollisuuksia
- osaa kerätä tiettyyn alueeseen liittyvää tietoa eri tavoin kuten kenttähavainnoinnin, kyselyn tai haastattelun avulla sekä kartastoista, kartoista, tilastoista ja muista lähteistä
- osaa käyttää tietoverkkoja aineistojen hankinnassa, vuorovaikutteisessa työstämisestä ja tulosten julkaisemisessa
- osaa visualisoida alueellista tietoa karttoina, diagrammeina ja valokuvina

- osaa analysoida ja tulkita hankkimaansa aineistoa ja laatia aineiston avulla kuvauksen alueesta
- osaa tieteellisen kirjoittamisen periaatteet, kuten kriittisen lähteiden käytön ja viittaustekniikan sekä tuntee tekijänoikeudet.

SISÄLTÖ

- Kartografian perusteet ja maantieteelliset lähdeaineistot: kenttähavainnot, kysely ja haastattelu, kartat, niiden mittakaavat, karttaprojektiot ja karttatyypit, ilmakuvat ja satelliittikuvat, numeeriset lähteet sekä niiden visualisointi karttoina ja diagrammeina, painettu lähdekirjallisuus ja digitaalisessa muodossa, kuten tietoverkkoissa ja CD-ROM tallenteina olevat lähteet
- Paikkatietojärjestelmät: paikkatiedon perusteet ja sen sovellusmahdollisuudet, esimerkkejä maantieteellisen lähdeaineiston käsittelystä, tulkinnasta ja visualisoinnista eritasoisilla alueilla paikkatieto-ohjelman avulla
- Oma aluetutkimus: tutkimusalueen valinta, aineiston keruu karttojen, tilastojen, digitaalisen paikkatietoaineiston tai muiden tietolähteiden avulla, aineiston käsittely ja tulkinta sekä pienimuotoisen aluekuvauksen raportointi; aihealueet: tutkimusalueen sijainti osana laajempia aluekokonaisuuksia, alueen koko, luonnonolot, väestö ja asutus, luonnonvarat ja maankäyttö, elinkeinot, liikenne ja palvelut, alueen jako osa-alueisiin sekä alueen ongelmat ja kehittäminen

Valtakunnallisista aihekokonaisuuksista tavoitteena on korostaa viestintä- ja mediaosaamista sekä aktiivista kansalaisuutta eritasoisen tiedon etsinnässä, samalla korostetaan kriittistä tarkastelutapaa. Teknologia ja yhteiskunta tulevat esille keskeisesti uusien paikkatietojärjestelmien yhteydessä – tavoitteena on uusiin innovaatioihin tutustuminen ja mahdollinen hallinta.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, opetuskeskustelut, oppilasprojektit, itsenäinen tiedonhankinta, kartta- ja garaafisen materiaalin tulkinta.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö, oppilastyöt sekä taito- ja tietotavoitteita mittaava koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin voi suorittaa pakollisten kurssien jälkeen.

GE5 Itämeri-kurssi

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija perehtyy kurssin aikana monipuolisesti maantieteelliseen tutkimukseen, oppii havainnoimaan luontoa eri

näkökulmista sekä saa välineitä tunnistaa luonnon jättämiä merkkejä ja ihmisen vaikutuksia luontoon.

SISÄLTÖ

Kurssilla perehdytään Itämeren geologiseen historiaan ja opitaan yhdistämään maastokartan tieto luonnossa näkyviin pinnanmuotoihin. Havainnoidaan jääkauden merkkejä luonnossa ja opitaan niiden syntytavat. Opitaan myös tunnistamaan yleisimpiä kivilajeja. Tutkitaan ihmisen vaikutusta alueeseen ja Itämeren valuma-alueen valtioita. Kurssilla tulevat tutuksi myös Itämeren uhkaavat riskit, kasvillisuusvyöhykkeet ja lajisto. Kurssi toimii hyvin myös kertauskurssina maantieteen kirjoittajille.

TYÖTAVAT

Kurssilla käytettäviä työtapoja ovat luento-opetus, maastotyöt, opintoretket sekä tutkimuksen tekemisen harjoittelu.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö ja aktiivinen osallistuminen opetukseen.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi 1 tulee olla suoritettuna.

7.2.5.3 Fysiikka

Fysiikka on empiirinen luonnontiede, jossa luonnon perusrakennetta ja -ilmiöitä pyritään ymmärtämään ja selittämään käyttäen luonnosta kokeellisin menetelmin saatavaa tietoa. Tavoitteena on löytää luonnossa yleispäteviä lainalaisuuksia ja esittää ne matemaattisina malleina.

Fysiikan opiskelulle luonteenomainen kokeellisuus voi olla aihepiirin, opetuksen vaiheen ja välineiden mukaan opiskelijoiden omakohtaista työskentelyä, opettajan esittämiä demonstraatioita, vierailujen, videoiden tai vain kerronnan kautta tapahtuvaa toimintaa. Kokeellisuudella tuetaan opiskelijaa omaksumaan uusia luonnontieteellisiä käsitteitä, periaatteita ja malleja. Fysiikan opiskelu kehittää opiskelijan kokeellisen työskentelyn ja yhteistyön taitoja. Kokeellisuus auttaa opiskelijaa hahmottamaan luonnontieteiden luonnetta ja tukee luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä.

Opiskelija oppii tarkastelemaan luonnon rakenteita ja ilmiöitä omien aikaisempien tietojensa ja käsitystensä valossa. Hän oppii tiedostamaan ja kyseenalaistamaan ennakkokäsityksiään ja tarkentamaan maailmankuvaansa hankkimansa uuden tiedon perusteella. Opiskelija oppii suunnittelemaan kokeita yhdessä ja keskustelemaan kokeellisesti hankitusta tiedosta tai aineistosta, sen käsittelystä ja mallintamisesta sekä sen luotettavuuden arvioimisesta. Opiskelijayhteisö oppii jakamaan uuden tiedon keskenään.

Luonnontieteiden opiskelussa tiedon hankkimiseen käytetään kokeellisia menetelmiä, erilaisia tiedon lähteitä sekä tapoja käsitellä tietoa. Fysikaalisen tiedon lähteenä on ensisijaisesti luonto. Koulussa luonnontieteellisen tiedon lähteinä ovat lisäksi oppi- ja tietokirjat, digitaaliset tietovarannot ja alan asiantuntijat.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Fysiikan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tiedostaa ihmisen osana luontoa ja ymmärtää fysiikan merkityksen luonnon ilmiöiden mallintamisessa
- ymmärtää kokeellisen toiminnan ja teoreettisen pohdiskelun merkityksen luonnontieteellisen tiedon muodostumisessa
- hahmottaa fysiikan merkityksen tieteessä, taiteessa, tekniikassa, kommunikaatiossa ja elinkeinoelämässä sekä ihmisen arkiympäristössä
- vaikuttaa aktiivisesti ja vastuullisesti terveellisen ja turvallisen ympäristön luomiseksi
- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- pystyy ratkaisemaan luonnontieteiden ja teknologian alaan kuuluvia ongelmia fysiikan lakeja ja käsitteitä luovasti hyväksi käyttäen
- hankkii ja käsittelee tietoa yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa asiantuntijayhteisön tapaan
- suunnittelee ja tekee yksinkertaisia mittauksia, kykenee tulkitsemaan ja arvioimaan tuloksia sekä soveltamaan niitä
- hyödyntää erilaisia tietolähteitä tiedonhankinnassa sekä kykenee esittämään ja julkistamaan tietoja monipuolisella tavalla myös teknisiä apuvälineitä käyttäen
- tarkastelee fysiikan merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta sekä ihmistä fysiikan tietojen soveltajana, tutustuu fysiikan sovelluksiin ja niiden taitavaan, eettiseen ja hallittuun käyttöön tuotteiden aikaansaamisessa ja arkielämän helpottamisessa sekä saa valmiuksia ymmärtää teknologisten sovellusten vaikutuksia.

Syventävien kurssien tavoitteena on, että opiskelija

- saa valmiuksia opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla
- tutkii luonnon ilmiöitä sekä mallintaa ja esittää niitä matemaattisten ja graafisten menetelmien avulla
- rakentaa fysiikan malleja ja käyttää niitä ennusteiden tekemiseen
- tutkii ja havainnollistaa malleja tieto- ja viestintätekniikan avulla
- tutustuu klassisen fysiikan osa-alueisiin ja modernin fysiikan alkeisiin
- tutustuu fysiikan eri osa-alueisiin liittyvään teknologiaan
- tutustuu fysiikan merkitykseen yhteiskunnan eri alueilla
- tutustuu fysiikan sovelluksiin ja niihin liittyviin turvallisuustekijöihin.

ARVIOINTI

Fysiikassa arvioidaan opetussuunnitelman perusteissa esitettyjen kurssikohtaisten fysiikan tietojen ja niiden soveltamistaitojen saavuttamista erityisesti matemaattisia malleja käyttäen. Arvioinnin kohteena ovat myös

tiedonkäsittelytaitojen, kokeellisen työskentelyn taitojen sekä muiden opiskelua tukevien taitojen kehittyminen, kuten fysikaalisen ongelman ratkaisuprosessin jäsenetty kuvaaminen.

AIHEKOKONAISUUKSIEN TOTEUTUMINEN

Opetussuunnitelman perusteissa määritellyt aihekokonaisuudet sisältyvät jokaiseen fysiikan kurssiin. Hyvinvointi ja turvallisuus tulevat korostetusti huomioiduksi kursseissa 1, 2, 3, 6 ja 8. Kestävä kehitys sisältyy jokaiseen fysiikan kurssiin, kuten myös teknologia ja yhteiskunta. Aktiivisen kansalaisuuden ja yrittäjyyden sekä mediaosaamisen taitoja kehitetään jokaisessa kurssissa.

FY1 Fysiikka luonnontieteenä

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa tyydytystä tiedon ja ymmärtämisen tarpeelleen sekä saa vaikutteita, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa kohtaan
- tutustuu aineen ja maailmankaikkeuden rakenteeseen liittyviin peruskäsitteisiin ja osaa jäsentää käsitystään luonnon perusrakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- ymmärtää, kuinka luonnontieteellinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- suunnittelee ja tekee yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita sekä kykenee tulkitsemaan ja arvioimaan kokeellisesti saatua tietoa ja esittämään sitä muille
- tulkitsee ja mallintaa kokeellisen työn tuloksia graafisesti
- käyttää opiskelun tukena tieto- ja viestintäteknikkaa.

SISÄLTÖ

- fysiikan merkitys historian eri vaiheissa ja nykyaikana
- aineen ja maailmankaikkeuden rakenteet ja perusvuorovaikutukset
- energian, erityisesti säteilyn, sitoutuminen ja vapautuminen luonnon ja ihmisen aikaansaamissa prosesseissa
- kokeellisuus ja mallintaminen perustana fysikaalisen tiedon rakentumisessa, mittaaminen, tulosten esittäminen ja niiden luotettavuuden arviointi
- voima liikkeen muutoksen aiheuttajana
- liikkeen kuvaamisessa tarvittavat peruskäsitteet ja liikkeen graafinen esitys

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään opetuskeskustelua, demonstraatioita, oppilastöitä. Lähtökohtana käytetään mahdollisuuksien mukaan kokeellista tietoa. Lisäksi kurssi sisältää omakohtaista tehtävien tekemistä pareittain tai

pienissä ryhmissä. Kurssin aikana on mahdollista laatia tutkielma / suullinen esitys esim. maailmankaikkeuden rakenteista, fysiikan historiasta, säteilystä.

ARVIOINTI

Kurssista annetaan numeroarvosana/suoritusmerkintä. Kurssiarvosanaan vaikuttavat kurssikoe, tuntityöskentely, kotitehtävien suorittaminen sekä opiskelijan aktiivisuus ja kiinnostuneisuus.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan ennen muita fysiikan kursseja.

FY2 Lämpö

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee lämpöön liittyvät ilmiöt
- tutkii aineen termodynaamiseen tilaan tai lämpöopin pääsääntöihin liittyviä ilmiöitä
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan kriittiseen keskusteluun ja päätöksentekoon.

SISÄLTÖ

- kaasujen tilanmuutokset ja lämpölaajeneminen
- paine, hydrostaattinen paine
- kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia
- mekaaninen energia, työ, teho ja hyötysuhde
- lämpöopin pääsäännöt, sisäenergia
- energiavarat

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään opetuskeskustelua, demonstraatioita, oppilastoita. Lähtökohtana käytetään mahdollisuuksien mukaan kokeellista tietoa. Lisäksi kurssi sisältää omakohtaista tehtävien tekemistä pareittain tai pienissä ryhmissä.

ARVIOINTI

Kurssista annetaan numeroarvosana. Kurssiarvosanaan vaikuttavat kurssikoe, tuntityöskentely, kotitehtävien suorittaminen sekä opiskelijan aktiivisuus ja kiinnostuneisuus.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan kurssin FY1 jälkeen.

FY3 Aallot

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa yleiskuvan luonnon jaksollisista ilmiöistä ja perehtyy niitä selittäviin keskeisiin periaatteisiin.
- perehtyy värähdys- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä, ääntä tai sähkömagneettisia aaltoja.

SISÄLTÖ

- harmoninen voima ja värähdysliike
- aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen
- aaltoliikkeen interferenssi, diffraktio ja polarisoituminen
- heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen
- valo, peilit ja linssit
- ääni, melun terveysvaikutukset ja kovalta ääneltä suojautuminen

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään opetuskeskustelua, demonstraatioita, oppilastöitä. Lähtökohtana käytetään mahdollisuuksien mukaan kokeellista tietoa. Lisäksi kurssi sisältää omakohtaista tehtävien tekemistä pareittain tai pienissä ryhmissä.

ARVIOINTI

Kurssista annetaan numeroarvosana, johon vaikuttavat kurssikoe, tuntityöskentely, kotitehtävien suorittaminen sekä opiskelijan aktiivisuus ja kiinnostuneisuus.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan kurssin FY2 jälkeen.

FY4 Liikkeen lait**LAJI**

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää liikkeeseen liittyviä ilmiöitä ja käsittelee niitä selittäviä malleja
- tutkii etenemisliikkeeseen liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja perehtyy niiden avulla Newtonin lakeihin
- ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa.

SISÄLTÖ

- liikkeen mallit ja Newtonin lait
- etä- ja kosketusvoimat, erityisesti liikettä vastustavat voimat, noste

- liikemäärän säilyminen ja impulssiperiaate
- liike- ja potentiaalienergia sekä työperiaate
- värähdysliikkeen energia

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään opetuskeskustelua, demonstraatioita, oppilastoita. Lähtökohtana käytetään mahdollisuuksien mukaan kokeellista tietoa. Lisäksi kurssi sisältää omakohtaista tehtävien tekemistä pareittain tai pienissä ryhmissä.

ARVIOINTI

Kurssista annetaan numeroarvosana. Kurssiarvosanaan vaikuttavat kurssikoe, tuntityöskentely, kotitehtävien suorittaminen sekä opiskelijan aktiivisuus ja kiinnostuneisuus.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan kurssin FY3 jälkeen.

FY5 Pyöriminen ja gravitaatio

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää osaamistaan mekaniikassa sekä statiikkaan ja pyörimiseen liittyvien ilmiöiden laskennallista hallintaa
- syventää tuntemustaan mekaniikan maailmankuvasta.

SISÄLTÖ

- momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen
- pyörimisliikkeen mallit, tasainen ja tasaisesti kiihtyvä pyörimisliike
- pyörimisen liikeyhtälö
- pyörimismäärän säilyminen
- pyörimisliikkeen energia
- ympyräliike ja ympyräliikkeen kiihtyvyys
- gravitaatio ja gravitaation alainen liike
- heittoliike ja planeettojen liike
- satelliitit ja niiden käyttö

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään opetuskeskustelua, demonstraatioita, oppilastoita. Lähtökohtana käytetään mahdollisuuksien mukaan kokeellista tietoa. Lisäksi kurssi sisältää omakohtaista tehtävien tekemistä pareittain tai pienissä ryhmissä.

ARVIOINTI

Kurssista annetaan numeroarvosana. Kurssiarvosanaan vaikuttavat kurssikoe, tuntityöskentely, kotitehtävien suorittaminen sekä opiskelijan aktiivisuus ja kiinnostuneisuus.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi on suoritetaan kurssin FY4 jälkeen.

FY6 Sähkö

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää sähköön liittyviä peruskäsitteitä, tutustuu mittaustekniikkaan
- osaa tehdä sähköopin perusmittauksia sekä rakentaa ja tutkia yksinkertaisia virtapiirejä.

SISÄLTÖ

- sähköpari, sähkövirran kulku metallijohteessa
- jännitteen ja sähkövirran mittaaminen
- Ohmin laki
- Joulen laki
- vastukset, vastusten kytkennät ja Kirchoffin lait
- Coulombin laki, homogeeninen sähkökenttä ja aine sähkökentässä
- kondensaattori, kytkennät ja energia
- sähkövirran kulku puolijohteessa, esimerkkinä diodi

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään opetuskeskustelua, demonstraatioita, oppilastoita. Lähtökohtana käytetään mahdollisuuksien mukaan kokeellista tietoa. Lisäksi kurssi sisältää omakohtaista tehtävien tekemistä pareittain tai pienissä ryhmissä.

ARVIOINTI

Kurssista annetaan numeroarvosana. Kurssiarvosanaan vaikuttavat kurssikoe, tuntityöskentely, kotitehtävien suorittaminen sekä opiskelijan aktiivisuus ja kiinnostuneisuus.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan kurssin FY5 jälkeen.

FY7 Sähkömagnetismi

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tuntemustaan sähkömagnetismin ilmiöistä
- perehtyy sähköturvallisuuteen
- syventää tuntemustaan sähkömagneettisten ilmiöiden merkityksestä yhteiskunnassa.

SISÄLTÖ

- magneettinen voima, magneettikenttä ja aine magneettikentässä
- varattu hiukkanen homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä
- induktiolaki ja Lenzin laki
- induktioilmiöitä - pyörrevirrat, generaattori ja itseinduktio
- energian siirto sähkövirran avulla
- tehollisen jännitteen ja sähkövirran mittaaminen sekä impedanssin taajuusriippuvuuden määrittäminen
- värähtelypiiri ja antenni, sähkömagneettinen viestintä
- sähköturvallisuus
- energiateollisuus

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään opetuskeskustelua, demonstraatioita, oppilastoita. Lähtökohtana käytetään mahdollisuuksien mukaan kokeellista tietoa. Lisäksi kurssi sisältää omakohtaista tehtävien tekemistä pareittain tai pienissä ryhmissä.

ARVIOINTI

Kurssista annetaan numeroarvosana. Kurssiarvosanaan vaikuttavat kurssikoe, tuntityöskentely, kotitehtävien suorittaminen sekä opiskelijan aktiivisuus ja kiinnostuneisuus.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan kurssin FY6 jälkeen.

FY8 Aine ja säteily

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu kvantittumiseen, dualismiin sekä aineen ja energian ekvivalenssiin aineen rakennetta ja rakenneosien dynamiikkaa hallitsevina periaatteina
- syventää kokonaiskuvaa fysiikan kehityksestä ja sen pätevyysalueesta luonnonilmiöiden tulkitsijana.

SISÄLTÖ

- sähkömagneettinen säteily

- röntgensäteily
- mustan kappaleen säteily
- valosähköilmiö
- säteilyn hiukkasluonne ja hiukkasten aaltoluonne
- atomimallit esimerkkinä Bohrin atomimalli
- kvanttuminen, viivaspektri, atomin energiatilat ja energiatasokaavio
- atomiytimen rakenne
- radioaktiivisuus ja säteilyturvallisuus
- massan ja energian ekvivalenssi
- ydinreaktiot ja ydinenergia
- aineen pienimmät osaset ja niiden luokittelu

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään opetuskeskustelua, demonstraatioita, oppilastoita. Lähtökohtana käytetään mahdollisuuksien mukaan kokeellista tietoa. Lisäksi kurssi sisältää omakohtaista tehtävien tekemistä pareittain tai pienissä ryhmissä.

ARVIOINTI

Kurssista annetaan numeroarvosana. Kurssiarvosanaan vaikuttavat kurssikoe, tuntityöskentely, kotitehtävien suorittaminen sekä opiskelijan aktiivisuus ja kiinnostuneisuus.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan kurssin FY7 jälkeen.

FY9 Fysiikan kertaus

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy syventämään fysiikan kokonaiskuvaa
- pystyy rakentamaan kytköksiä fysiikan eri osa-alueiden välille
- ymmärtää fysiikan pätevyysalueen luonnonilmiöiden tulkitsijana.

SISÄLTÖ

Kerrataan lukion aikana käsiteltyjä asioita kokonaisuuksina mm.

- liike
- tasapaino
- vuorovaikutukset
- säilymislait
- termodynamiikka
- värähdysliike, aaltoliike ja valo
- kentät
- sähköstatiikka

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään opetuskeskustelua ja ongelmakeskeistä lähestymistapaa. Tehtävinä käytetään paljon yo-tehtäviä sekä erilaisia pääsykoetehtäviä. Lisäksi kurssi sisältää omakohtaista tehtävien tekemistä pareittain tai pienissä ryhmissä.

ARVIOINTI

Kurssista annetaan numeroarvosana. Kurssiarvosanaan vaikuttavat kurssikoe, tuntityöskentely, kotitehtävien suorittaminen sekä opiskelijan aktiivisuus ja kiinnostuneisuus.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan viimeisenä fysiikan kurssina kurssin FY8 jälkeen.

FY10 Elektroniikan perusteet**LAJI**

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii rakentamaan ja suunnittelemaan yksinkertaisia virtapiirejä
- tutustuu erilaisiin tasa- ja vaihtovirtapiireihin ja niiden ominaisuuksiin
- tutustuu erilaisiin elektroniikkakomponentteihin ja saa käsityksen niiden toiminnasta
- tutustuu puolijohteiden rakenteeseen ja tavallisimpien puolijohdekomponenttien toimintaan.

SISÄLTÖ

- tasavirtapiirit
- Kirchhoffin lait tasavirtapiireissä
- vaihtovirtapiirit
- vaihtovirtapiirin impedanssi
- puolijohdeiden rakenne LDR ja PTC-vastukset
- puolijohdediodin rakenne, ominaisuudet ja käyttö virtapiireissä
- transistorin rakenne ja käyttö virtapiireissä

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään opetuskeskustelua ja oppilastöitä. Kurssi perustuu oppilaan omiin mittauksiin ja virtapiirien suunnittelemiseen ja rakentamiseen työparin kanssa tai pienissä ryhmissä. Oppilas pitää kirjaa havainnoistaan ja täydentää mittaustuloksiaan esim. aiheeseen liittyvällä teorialla, työskentelyn aikana syntyneillä ajatuksilla yms. Materiaalista syntyy kurssin portfolio.

ARVIOINTI

Kurssista annetaan suoritusmerkintä.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan kurssin FY6 jälkeen.

FY11 Fysiikan tehtävien harjoittelukurssi

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on täydentää ja syventää opiskelijan taitoja ratkaista erilaisia fysiikan tehtäviä. Kurssilla harjoitellaan pääasiassa erilaisia laskennallisia ja graafisia ratkaisukeinoja.

SISÄLTÖ

Kurssin harjoitustehtävät perustuvat fysiikan 1. ja 2.vuoden aikana opiskeltuihin kursseihin FY1-FY5, aiheina termodynamiikka, energia, teho, liikkeen lait, säilymislait, aaltoliike. Kurssilla kerrataan samalla myös tähän asti opiskeltuja asioita.

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään ongelmakeskeistä lähestymistapaa. Tehtävinä käytetään myös yo-tehtäviä sekä erilaisia pääsykoetehtäviä. Kurssilla lasketaan ohjatusti tehtäviä pareittain tai pienissä ryhmissä.

ARVIOINTI

Numeroarviointi.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan toisena lukuvuonna fysiikan kurssin FY5 jälkeen.

7.2.5.4 Kemia

Kemian opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus välittää kuvaa kemiasta yhtenä keskeisenä perusluonnontieteenä, joka tutkii ja kehittää materiaaleja, tuotteita, menetelmiä ja prosesseja kestäväen kehityksen edistämiseksi. Opetus auttaa ymmärtämään jokapäiväistä elämää, luontoa ja teknologiaa sekä kemian merkitystä ihmisen ja luonnon hyvinvoinnille tutkimalla aineita, niiden rakenteita ja ominaisuuksia sekä aineiden välisiä reaktioita.

Kemian opetukselle on luonteenomaista kemiallisten ilmiöiden ja aineiden ominaisuuksien havaitseminen ja tutkiminen kokeellisesti, ilmiöiden tulkitseminen ja selittäminen mallien ja rakenteiden avulla, ilmiöiden kuvaaminen kemian merkkikielellä sekä ilmiöiden mallintaminen ja matemaattinen käsittely. Monipuolisin työtavoin ja arviointimenetelmin

opiskelijoita ohjataan kemian tietojen ja taitojen sekä persoonallisuuden kaikkien osa-alueiden kehittämiseen. Kemian opetuksen toteutuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden opiskeluvälmiudet ja luodaan myönteinen kuva kemiaa sekä sen opiskelua kohtaan.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Kemian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kemian keskeisimmät peruskäsitteet ja tietää kemian yhteyksiä jokapäiväisen elämän ilmiöihin sekä ihmisen ja luonnon hyvinvointiin
- osaa kokeellisen työskentelyn ja muun aktiivisen tiedonhankinnan avulla etsiä ja käsitellä tietoa elämän ja ympäristön kannalta tärkeistä kemiallisista ilmiöistä ja aineiden ominaisuuksista sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja merkitystä
- osaa tehdä ilmiöitä koskevia kokeita ja oppii suunnittelemaan niitä sekä osaa ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat
- osaa tulkita ja arvioida kokeellisesti tai muutoin hankkimaansa tietoa ja keskustella siitä sekä esittää sitä muille
- perehtyy tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuuksiin tiedonhankinnan ja mallintamisen välineinä
- perehtyy nykyaikaiseen teknologiaan teollisuudessa ja ympäristötekniikassa
- osaa käyttää kemiallista tietoa kuluttajana terveyden ja kestäväen kehityksen edistämiseksi sekä osallistuttaessa luontoa, ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan.

TYÖTAVAT

Kursseilla käytetään työtapoina opetuskeskustelua, demonstraatioita, laboratoriotöitä, opetusta tukevia videoita, portfolioita, tutkielmia, tutustumiskäyntejä laboratorioihin ja teollisuuslaitoksiin sekä tutustumista ajankohtaisiin aiheisiin. Käytettäviä työtapoja sovelletaan tilanteen mukaan. Työt voidaan suorittaa yksilö- tai ryhmätöinä. Kaikilla kursseilla käytetään samanlaisia työtapoja.

ARVIOINTI

Kemiassa arvioinnin kohteena on kemiallisen tiedon ymmärtäminen sekä soveltamisen taito. Arvioinnissa tulee lisäksi ottaa huomioon kokeellisen tiedonhankinnan ja -käsittelytaitojen kehittyminen, johon kuuluvat

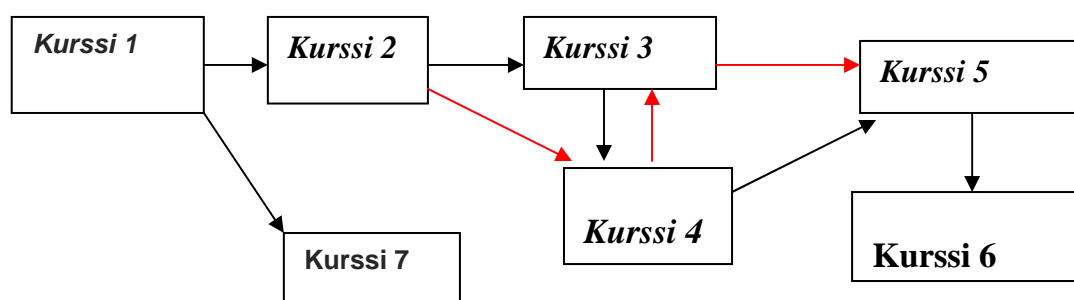
- havaintojen tekeminen, mittausten ja kokeiden suunnittelu ja toteutus
- työvälineiden ja reagenssien turvallinen käyttö
- tulosten esittäminen sekä suullisesti että kirjallisesti
- tulosten tulkitseminen, mallintaminen ja arviointi
- johtopäätösten tekeminen ja soveltaminen.

Kemiassa arvioinnin menetelminä käytetään kurssikokeita, osallistumisaktiivisuuden seuranta, kokeellista työskentelyä, työselostuksia, projektitöitä, esitelmiä tai tutkielmia. Lisäksi opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti.

AIHEKOKONAISUUKSIEN TOTEUTUMINEN

Opetussuunnitelman perusteissa määritellyt aihekokonaisuudet sisältyvät jokaiseen kemian kurssiin. Kemian merkitystä korotetaan ja vihreän kemian periaatteet huomioidaan koko lukion oppimäärässä. Hyvinvointi ja turvallisuus tulevat korostetusti huomioiduksi kurssien kokeellisessa osuudessa. Kestävä kehitys sekä teknologia ja yhteiskunta korostuvat kursseissa 4 ja 5. Aktiivinen kansalaisuuden ja yrittäjyyden sekä mediaosaamisen taitoja kehitetään jokaisessa kurssissa.

KURSSIEN SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssien suoritusjärjestykseksi suositellaan 1 ja 2. Tämän jälkeen voidaan suorittaa kurssi 3 ja kurssi 4 tai kurssi 4 ja kurssi 3. Kurssi 5 on suoritettava valtakunnallisista kursseista viimeisenä. Syventävä kurssi 6 voidaan suorittaa kurssin 5 jälkeen. Syventävä kurssi 7 sopii suoritettavaksi kurssin 1 tai minkä tahansa muun kurssin jälkeen

KE1 Ihminen ja elinympäristön kemia

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kuvan kemiasta, sen mahdollisuuksista ja merkityksestä
- syventää aiemmin opittujen kemian perusteiden ymmärtämistä kurssilla käsiteltävien asioiden yhteydessä
- osaa orgaanisten yhdisteiden rakenteita, niiden ominaisuuksia ja reaktioita sekä ymmärtää niiden merkityksen ihmiselle ja elinympäristölle
- tuntee erilaisia seoksia sekä niihin liittyviä käsitteitä
- kehittää tietojen esittämisessä ja keskustelussa tarvittavia valmiuksia
- oppii kokeellisen työskentelyn, kriittisen tiedonhankinnan ja -käsittelyn taitoja
- osaa tutkia kokeellisesti orgaanisten yhdisteiden ominaisuuksia, reaktioita ja erotus- ja tunnistamismenetelmiä sekä osaa valmistaa liuoksia.

SISÄLTÖ

- orgaanisia yhdisteryhmiä kuten hiilivetyjä, orgaanisia happiyhdisteitä, orgaanisia typpiyhdisteitä sekä niiden ominaisuuksia ja sovelluksia

- orgaanisissa yhdisteissä esiintyvät sidokset sekä poolisuus
- erilaiset seokset, ainemäärä, pitoisuus
- orgaanisten yhdisteiden hapettumis- ja pelkistymisreaktioita sekä protoninsiirtoreaktioita

ARVIOINTI

Numeroarviointi. Arvosana perustuu tietoja ja sovellustaitoja mittaavaan kokeeseen sekä työskentelyprosessiin ja tuotoksiin.

KE2 Kemian mikromaailma

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee aineen rakenteen ja ominaisuuksien välisiä yhteyksiä
- osaa käyttää aineen ominaisuuksien päättelyssä erilaisia kemian malleja, taulukoita ja järjestelmiä
- ymmärtää orgaanisten yhdisteiden rakenteita ja tuntee rakenteen määrityksessä käytettäviä menetelmiä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen aineiden rakenteeseen, ominaisuuksiin ja reaktioihin liittyviä ilmiöitä.

SISÄLTÖ

- alkuaineiden ominaisuudet ja jaksollinen järjestelmä
- elektroniverhon rakenne ja atomiorbitaalit
- hapetuslukujen määräytyminen ja yhdisteen kaava
- kemiallinen sidos, sidosenergia ja aineen ominaisuudet
- atomiorbitaalien hybridisoituminen ja orgaanisten yhdisteiden sidos- ja avaruusrakenne
- isomeria

ARVIOINTI

Numeroarviointi. Arvosana perustuu tietoja ja sovellustaitoja mittaavaan kokeeseen sekä työskentelyprosessiin ja tuotoksiin.

KE3 Reaktiot ja energia

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kemiallisen reaktion tapahtumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä niiden merkityksen elinympäristössä (teollisuus)

- ymmärtää energian sitoutumisen ja vapautumisen kemiallisissa reaktioissa sekä niiden merkityksen yhteiskunnassa
- osaa kirjoittaa reaktioyhtälöitä ja käsitellä reaktioita matemaattisesti
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen reaktioihin, reaktionopeuteen ja -mekanismeihin liittyviä ilmiöitä.

SISÄLTÖ

- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu
- epäorgaanisia ja orgaanisia reaktiotyyppejä, mekanismeja sekä sovelluksia
- stoikiometrisia laskuja, kaasujen yleinen tilanyhtälö
- energianmuutokset kemiallisessa reaktiossa
- reaktionopeus ja siihen vaikuttavat tekijät

ARVIOINTI

Numeroarviointi. Arvosana perustuu tietojen ja sovellustaitojen mittaavaan kokeeseen sekä työskentelyprosessiin ja tuotoksiin.

KE4 Metallit ja materiaalit

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee teollisesti merkittäviä raaka-aineita sekä niiden jalostusprosesseja
- tuntee hapettimia ja pelkistimiä ja niiden käyttöä sekä osaa kirjoittaa hapettumispelkistymisreaktioita
- osaa sähkökemiallisten ilmiöiden periaatteet sekä niihin liittyviä kvantitatiivisia sovelluksia
- tuntee erilaisia materiaaleja, niiden koostumusta, ominaisuuksia ja valmistusmenetelmiä sekä kulutustavaroiden ympäristövaikutusten arviointiin käytettäviä menetelmiä
- osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen metalleihin ja sähkökemian liittyviä ilmiöitä.

SISÄLTÖ

- sähkökemiallinen jännitesarja, normaalipotentiali, kemiallinen pari ja elektrolyysi
- hapettumis-pelkistymisreaktiot
- metallit ja epämetallit sekä niiden happi- ja vety-yhdisteet
- bio- ja synteettiset polymeerit, komposiitit

ARVIOINTI

Numeroarviointi. Arvosana perustuu tietojen ja sovellustaitojen mittaavaan kokeeseen sekä työskentelyprosessiin ja tuotoksiin.

KE5 Reaktiot ja tasapaino

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää reaktion tasapainotilan muodostumisen ja niihin liittyviä laskennallisia tasapainosovelluksia
- ymmärtää tasapainon merkityksen ja tutustuu tasapainoon teollisuuden prosesseissa ja luonnon ilmiöissä
- osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä.

SISÄLTÖ

- reaktiotasapaino
- happo-emästasapaino, vahvat ja heikot protolyytit, puskuriliuokset ja niiden merkitys
- liukoisuus ja liukoisuustasapaino
- tasapainoon liittyvät graafiset esitykset

ARVIOINTI

Numeroarviointi. Arvosana perustuu tietoja ja sovellustaitoja mittaavaan kokeeseen sekä työskentelyprosessiin ja tuotoksiin.

KE6 Keskeistä kemiaa

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija kehittää taitojaan käsitellä tietoa kvantitatiivisella tasolla. Opiskelija parantaa valmiuksiaan opiskella kemiaa ja sitä soveltavia aloja. Opiskelija osaa käyttää kemiallista tietoa osallistuessaan ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun.

SISÄLTÖ

Kurssilla kerrataan aikaisemmin opiskellut kemian alueet ja syvennetään tietoja ja taitoja niissä.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä. Oppilas voi halutessaan saada numeroarvioinnin. Arvosana perustuu tietoja ja sovellustaitoja mittaavaan kokeeseen sekä työskentelyprosessiin ja tuotoksiin.

KE7 Työkurssi ja makromolekyylien kemiaa

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tutustutaan kemian työ- ja tutkimusmenetelmiin. Tehdään johtopäätöksiä kokeellisten mittausten perusteella.

SISÄLTÖ

Kurssin aikana tehdään useita töitä, joista osasta laaditaan työselostukset. Makromolekyylien kemian töitä tehdään myös useita ja niiden kautta tutustutaan makromolekyylien kemiaan. Kurssille saattaa osallistua hyvin eri vaiheessa kemian opiskelua olevia oppilaita, minkä vuoksi työ ja teoria pyritään eriyttämään kunkin lähtötasolle sopivaksi. Kurssilla tehdään vierailu korkeakouluasteen laboratorioon tai yritykseen.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä. Oppilas voi halutessaan saada numeroarvioinnin. Arviointi perustuu kurssilla tehtäviin työselostuksiin tai portfolioon sekä työskentelyprosessiin ja tuotoksiin.

7.2.6 Katsomusaineet

7.2.6.1 Evankelis-luterilainen uskonto

Uskonnonopetuksen keskeinen tehtävä on perehdyttää opiskelija omaan uskontoonsa, sen kulttuuriperintöön sekä uskonnosta nousevaan elämäkatsomukselliseen ja eettiseen ajatteluun. Muihin uskontoihin tutustutaan niiden omista lähtökohdista käsin. Uskonnonopetuksessa uskontoa tarkastellaan laajasti osana kulttuuria ja yhteiskuntaa sekä yhteisön ja yksilön elämää.

Uskonnonopetus on erilaisia näkemyksiä huomioon ottavaa ja yksilöllistä vakaumusta kunnioittavaa. Oppiaineksen opetuksessa hyödynnetään viimeaikaista teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta. Koska uskonto on osa kulttuuria ja yhteiskuntaa, uskonnonopetuksella on luontaiset kytkennät myös humanistis-yhteiskunnallisiin tieteisiin ja taideaineisiin.

Uskonnonopetuksessa luodaan edellytykset ymmärtää uskontoja ja soveltaa tätä tietoa oman maailmankatsomuksen, kulttuurin ja yhteiskunnan jäsentämisessä sekä kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa käytetään hyväksi uskontojen omia lähteitä, tutkimusta ja eri medioiden välittämää ajankohtaista materiaalia. Opetuksessa painottuvat aktivoivat työtavat, joiden avulla uskonnon sisältöjä liitetään opiskelijoiden kokemusmaailmaan ja autetaan heitä prosessoimaan ja sisäistämään kurssien sisältöjä ja kasvamaan asetettujen tavoitteiden suuntaan.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää uskonnon merkityksen ja vaikutuksen niin yksityisen ihmisen ja yhteisön elämässä kuin yhteiskunnassa ja kulttuurissakin
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoa, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida erilaisia uskontoihin liittyviä kysymyksiä
- kykenee rakentamaan, jäsentämään ja arvioimaan omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään sekä arvostaa oman kulttuurinsa ja muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä
- kunnioittaa ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus ja pystyy elämään ja toimimaan eri kulttuurista tulevien ja eri tavoin ajattelevien ja uskovien ihmisten kanssa monikulttuurisessa yhteiskunnassa ja maailmassa
- ymmärtää henkilökohtaisen vastuun merkityksen sekä tiedostaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavat arvot ja niiden merkityksen
- hallitsee uskonnollisiin ja moraalisiin kysymyksiin liittyviä keskustelu- ja ajattelutaitoja sekä uskontoihin liittyvän tiedon itsenäistä hankintaa ja kriittistä arviointia.

AIHEKOKONAISUUKSIEN TOTEUTUMINEN

Aihekokonaisuuksista evankelisluterilaisen uskonnon opetuksessa suoraan oppisisältöihin liittyvät ”ihmisenä kasvaminen”, ”kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys” sekä ”hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus”. Muut aihekokonaisuudet huomioidaan opetuksessa soveltuvin osin.

ARVIOINTI

Uskonnon opetuksessa arviointi kohdistuu katsomuksellisten ajattelutaitojen hallintaan, joka tarkoittaa kykyä yhdistellä, eritellä ja arvioida uskontoja, uskonnon ja kulttuurin sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutusta. Opetuksessa opiskelijoita ohjataan arvioimaan asetettujen ja omien tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan työn määrä ja laatu sekä opiskelijoiden yksilölliset taidot. Arvioinnin tulee kannustaa opiskelijoita oman työskentelynsä suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Kurssi arvioidaan aina kurssin päätyttyä ja se perustuu monipuoliseen näyttöön.

UE1 Uskonnon luonne ja merkitys

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää, millainen ilmiö uskonto on, ja tuntee Raamatun ominaislaadun pyhänä kirjana
- ymmärtää uskonnon yleismaailmallisen luonteen, uskonnoissa ilmenevät kysymykset ja uskonnon nivoutumisen kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- saa aineksia ja käsitteellisiä välineitä oman maailmankatsomuksensa jäsentämiseen
- tuntee Raamatun vaikutuksen länsimaisessa kulttuurissa ja Raamatun tutkimuksen osana uskonnon tutkimusta

- oppii pyhyden ymmärtämisen avulla kunnioittamaan ihmisiä, joilla on erilainen uskonnollinen tausta.

SISÄLTÖ

- uskonnon määrittely ja tutkiminen
- uskonnon ydinkysymykset
- uskonto yhteisössä ja yksilön kokemuksessa
- Raamattu pyhänä kirjallisuutena
- yleispiirteet Raamatun synnystä ja sisällöstä
- Raamatun tutkimus- ja tulkintatavat
- Raamatun vaikutukset maailmankuvaan ja kulttuuriin

TYÖTAVAT

Lähteiden käyttö: Raamattu sekä muut pyhät kirjat, henkilöhistoriat, AV-välineet. Luennointi, keskustelut, vierailut/vierailijat, ryhmätyöt, paneelit, draama, ym.

ARVIOINTI

Opiskelijan oma aktiivisuus opetustilanteessa ja muut mahdolliset näytöt, koe tai oppimispäiväkirja. Numeroarvosana.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi UE1 on muiden kurssien edellytys. Sitä ei voi suorittaa itsenäisesti. Suositellaan suoritettavaksi ensimmäisellä vuositasolla.

UE2 Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, miten kristillinen kirkko on muotoutunut, levinnyt ja vaikuttanut ympäristöön eri aikoina ja miten se on ollut vuorovaikutuksessa aikansa kulttuurin ja yhteiskunnan kanssa
- tuntee kirkon opin rakentumisen, jumalanpalveluselämän ja taiteen vuorovaikutuksen sekä kirkon poliittisen ja sosiaalisen merkityksen historian eri vaiheissa
- ymmärtää, miten kristinusko vaikuttaa erilaisina kirkkokuntina eri puolilla maailmaa
- osaa analysoida erilaisten kristillisten perinteiden ilmenemistä nykyajassa ja ymmärtää siihen sisältyvän yhteisen ekumeenisen perustan.

SISÄLTÖ

- kristillisen kirkon synty
- alkukirkosta idän ja lännen kirkon eroon
- lännen kirkko keskiajalla
- idän kirkon kehitys

- reformaatio ja kirkkojen kehitys uudella ajalla
- nykyinen kristikunta ja kirkkojen rooli nykyajan maailmassa
- kirkkojen ja uskontojen välinen vuoropuhelu

TYÖTAVAT

Luennointi, opiskelijan oma aktiivisuus ja työt, vaihto-oppilaiden hyödyntäminen, AV-materiaali, vierailut, ym.

ARVIOINTI

Opiskelijan aktiivinen osallistuminen opetukseen, kurssikoe tai oppimispäiväkirja ym. näytöt.

SUORITUSJÄRJESTYS

Suoritetaan UE1:n jälkeen. Kurssiin osallistumista suositellaan tietopohjan laajuuden vuoksi. Suositellaan suoritettavaksi toisella vuositasolla.

UE3 Ihmisen elämä ja etiikka

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee eettisen kysymyksenasettelun ja ymmärtää elämäkysymysten ja eettisen pohdinnan merkityksen
- saa käsitteellisiä välineitä eettisten kysymysten tarkasteluun
- ymmärtää tekevänsä päivittäin moraalisia valintoja ja tietää olevansa vastuussa ratkaisuksistaan
- saa perustiedot ihmisen elämäkysymyksistä ja ajankohtaisista etiikan aiheista ja osaa kytkeä ne uskonnon kannalta keskeisiin ja kysymyksenasetteluihin
- ymmärtää Raamatun yhteyden elämäkysymyksiin ja etiikkaan
- ymmärtää kristinuskon ja etiikan yhteyden, erityisesti luterilaisen etiikan keskeisen sisällön ja kirkkojen eettisten kannanottojen taustalla olevia teologisia perusteita.

SISÄLTÖ

- ihmisen tärkeät elämäkysymykset: elämän tarkoitus, kärsimys, kuolema
- kristillinen käsitys Jumalasta, ihmisestä, luonnosta ja pelastumisesta
- hyvän ja pahan käsitteet
- kristillinen etiikka ja etiikan teoriat
- yksilöeettisiä kysymyksiä
- yhteiskuntaeettisiä kysymyksiä

TYÖTAVAT

Ihmisen perimmäisten dogmaattisten kysymysten käsittely opettajajohtoisesti keskustellen. Eettisten järjestelmien opetuksen jälkeen voidaan siirtyä opiskelijoiden pitämiin alustuksiin ja niitä seuraaviin keskusteluihin.

ARVIOINTI

UE3-kurssin kohdalla korostuu erityisesti opiskelijan oma aktiivisuus sekä opettaja- että oppilasjohtoisessa työskentelyssä. Koe ja muut näytöt. Numeroarvosana.

SUORITUSJÄRJESTYS

Suosittelaa suoritettavaksi UE1 ja UE2 jälkeen. Reaalin kirjoittajilla mielellään vasta kolmantena opiskeluvuonna. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

UE4 Uskontojen maailmat**LAJI**

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymyksen samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista ja eettistä perinnettä.

SISÄLTÖ

Kurssilla käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia alla olevien teemojen näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan luonnonkansojen uskontojen yhteisiä piirteitä.

- uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät
- uskontojen pyhät kirjat ja oppi
- uskontojen eettiset ohjeet
- uskontojen kultit ja rituaalit
- uskontojen suuntaukset
- uskonnot ja yhteiskunta

TYÖTAVAT

Suorittussuositus mahdollisimman varhaisessa vaiheessa perustietojen ymmärtämiseksi. Otetaan huomioon paikalliset mahdollisuudet (vierailut) ja tutustutaan asianomaisten uskontojen pyhiin kirjoihin.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon aktiivisuus, omat työt ja koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Suosittelaa suoritettavaksi UE1 jälkeen.

UE5 Mihin suomalainen uskoo?

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee uskonnon ilmenemismuodot Suomessa muinaissuomalaisesta uskonnosta nykypäivän uskonnollisuuteen
- ymmärtää Suomen uskonnollisista ja maailmankatsomuksellisista kysymyksistä käytyä keskustelua ja siihen liittyviä taustatekijöitä
- osaa jäsentää Suomen uskonnollisia liikkeitä niiden toiminnan ja opillisten korostusten näkökulmasta
- ottaa kantaa ja saa näin valmiuksia maailmankuvansa rakentamiseen.

SISÄLTÖ

- muinaissuomalainen uskonto
- Suomen kirkkohistorian yleislinjat
- luterilainen kirkko ja muut kristilliset kirkot nykypäivän Suomessa
- ei-kristilliset yhteisöt Suomessa
- kristinuskon vaikutus suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- henkilökohtaiset kysymykset uskonelämän tai tieteen ym. alueelta
- uusimmat eettiset ongelmat

TYÖTAVAT

- vierailut ja vierailijat
- median käyttö + AV
- opiskelija valitsee kurssin alkaessa kiinnostuksensa pohjalta aiheet.

ARVIOINTI

Numeroarvosana, joka koostuu aktiivisuudesta, sovitusta tuotoksista ja/tai oppimispäiväkirjasta, ym.

SUORITUSJÄRJESTYS

Vapaa, kurssiin osallistumista pidetään suositeltavana, koska kurssin aikana käydään opetuskeskustelua, tehdään vierailuja ja näin kurssin sisältö jäsentyy paremmin kuin itsenäisen opiskelun avulla.

UE6 Raamatun salaisuudet**LAJI**

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on tutustuttaa opiskelija Raamattuun niiltä osin mitä muilla kursseilla ei ole käsitelty:

- onko Raamattu Jumalan ilmoitusta
- kuka/ketkä kirjoittivat Raamatun
- miten pyhä kirja voi sisältää petoksia, kostoja, raiskauksia

- paljastuuko kaiken takaa ”suuri rakkaus”, ym.

SISÄLTÖ

- Raamatun kulttuuritausta, synty, sisältö
- eri kirjaryhmien tai jonkun kirjan tarkempi esittely
- antaa lisätietoja yo-kirjoitusten uskonnon tehtävien vastaamiseen

TYÖTAVAT

- yksilö ja ryhmätyöt
- elokuva Raamatun käytössä
- keskittyminen joidenkuiden Raamatun henkilöiden henkilöhistoriaan.

ARVIOINTI

Sovitaan yhdessä ryhmän kanssa, haluavatko kokeen, oppimispäiväkirjan tai muun näytön. Numeroarvosana.

SUORITUSJÄRJESTYS

Suoritusjärjestys on vapaa. kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

UE7 Opi elämään – kasvu aikuiseksi

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssi on ns. ihmissuhdekurssi, jonka pyrkimyksenä on kehittää nuoren oman persoonan kasvua itsensä hyväksyväksi nuoreksi ihmiseksi. Kurssi antaa valmiuksia kohdata elämän eri tilanteita alkaen parisuhteen kehittymisestä kriisien kautta tai ilman kohti kypsää, tasapainoista ja vastuullista aikuisuutta.

SISÄLTÖ

- ihmisen elämänkaari
- tavoista tehdä valintoja
- kumppanuuden muodot
- avioliitto, avoliitto, naimattomuus
- perhe ja lapset
- kriisit ja kypsyminen niiden keskellä
- erilaisuus
- mies ja nainen

TYÖTAVAT

Tämä kurssi tarjoaa opiskelijoita aktivoivia työtapoja: keskustelua, vierailijoita, vierailuja. Opiskelijaa ohjataan saamaan tietoa käytännön tilanteista: mitä pitää tehdä, jos esim. solmii avioliiton, kastattaa lapsen, eroaa, jne.

ARVIOINTI

Numeroarvosana/suoritusmerkintä. Arvioinnissa otetaan huomioon aktiivinen kurssiin osallistuminen ja mahdolliset muut näytöt (oppimispäiväkirja, elämänkaarityö, alustukset, ym.).

SUORITUSJÄRJESTYS

Suoritusjärjestys on vapaa. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

7.2.6.2 Ortodoksinen uskonto

TAVOITTEET

Uskonnon opetuksen keskeinen tehtävä on tarjota aineksia opiskelijan oman uskonnollisen elämäkatsomuksen rakentumiseen ja kehittymiseen perehtymällä omaan uskontoon, eri uskontojen elämään ja ajatteluun sekä antamalla opiskelijalle valmius ymmärtää erilaisia maailmankatsomuksia.

Oppiaine tarjoaa mahdollisuuden pohtia ja keskustella uskonnon keskeisistä kysymyksistä. Kaikessa uskonnon opetuksessa kunnioitetaan opiskelijoita vapaina ja totuuteen pyrkivinä ihmisinä.

TOIMINTAPERIAATTEET

Tunnustuksellisen uskonnonopetuksen tehtävänä on, että opiskelija

- arvostaa omaa persoonaansa, kodin ja kirkon perintöä
- ymmärtää itsensä kristittyinä osaksi kansallista ja kansainvälistä yhteisöä sekä pyrkii vastuulliseen vuorovaikutukseen ja toimintaan yhteisössään ja ympäristössään.

ARVIOINTI

Arvostelu koostuu opiskelijan osoittamasta jatkuvasta näytöstä ja aktiivisuudesta opetustilanteessa sekä kurssien kirjallisesta kokeesta. Opiskelija voi täydentää lisänäytöillä kurssisuoritustaan erikseen sovittavilla kirjallisilla töillä. Näitä ovat tutkielmat, tekstitulkinat ja opetuskeskustelujen alustukset. Kirjalliset työt eivät korvaa jatkuvaa näyttöä ja kurssin kirjallista koetta.

UO1 Ortodoksinen maailma

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kirkon synnyn ja kehityksen sekä tärkeimpien kirkkojen nykyisyyttä muovanneet tekijät
- ymmärtää oman kirkkonsa muotoutumisen historian kuluessa
- tuntee ortodoksisia paikalliskirkkoja sekä niiden historiallista ja kulttuurista merkitystä

- näkee oman uskonnollisen perinteensä osana ortodoksisten paikalliskirkkojen kirjoja.

SISÄLTÖ

- varhaiskirkko
- Bysantin aika – oppi ja hallinto määräytyvät
- idän ja lännen kirkon ero
- Venäjän kirkko ja muut ortodoksiset paikalliskirkot
- orientaaliset kirkot
- lännen kirkot

UO2 Uskonto ja etiikka

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee ortodoksisen kirkon opin lähteet ja perusteet
- tuntee ortodoksisen ihmiskuvan ja etiikan perusteet sekä ymmärtää, kuinka näiden pohjalta kirkko voi muodostaa eettisiä kannanottoja uusiin esille tuleviin kysymyksiin.

SISÄLTÖ

- ortodoksisen opin lähteet ja pyhän käsite
- Pyhä Kolminaisuus
- Jumalansynnyttäjä
- ajan pyhittäminen
- ortodoksinen ihmiskuva
- yksilö- ja yhteisöeettisiä kysymyksiä

UO3 Raamattutieto

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Raamatun synnyn ja rakenteen sekä taustalla vaikuttaneen kulttuurihistorian
- hahmottaa jumalakuvan kehityksen historian kulussa ja Raamatun sisällä sekä messiasodotuksen syntymisen ja täyttymisen Palestiinassa
- tuntee Raamatun käytön ortodoksisessa kirkossa ja sen liturgisessa elämässä

- ymmärtää eri Raamatun kirjojen merkityksen tämän päivän kristinuskolle ja erityisesti ortodoksiselle kirkolle sekä Raamatun merkityksen etiikan muotoutumisessa
- osaa omatoimisen Raamatun käytön.

SISÄLTÖ

- Jumala ja ihminen Pentateukissa
- viisaukirjallisuus
- profeetat ja messiasodotus
- evankeliumien synty ja niiden erityispiirteet
- Jeesuksen henkilö
- Apostolien tekojen kuvaus kirkon ensi vaiheista
- Paavali ja hänen kirjeensä

UO4 Uskontojen maailma

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä.

SISÄLTÖ

Käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia seuraavien teemojen näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan kristillisperäisiä uskontoja ja uususkontoja.

- uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät
- uskontojen pyhät kirjat ja oppi
- uskontojen eettiset ohjeet
- uskontojen kultit, rituaalit ja taide
- uskontojen suuntaukset
- uskonnot ja yhteiskunta

UO5 Ortodoksinen Suomi

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen ortodoksisen kirkon historian ja nykypäivän

- ymmärtää eri kirkkojen merkityksen suomalaisessa yhteiskunnallisessa kehityksessä
- hahmottaa uskonnon ilmenemisen taiteessa
- tuntee Suomessa elävää monikansallista ortodoksista kulttuuria
- osaa jäsentää nykyistä uskonnollista tilannetta Suomessa

SISÄLTÖ

- suomalainen muinaisusko
- ortodoksit idän ja lännen välissä
- katolilaisuudesta luterilaisuuteen
- itsenäisen Suomen ortodoksinen kirkko
- maahanmuuttajien ortodoksinen perinne
- uskonnollinen tilanne Suomessa

7.2.6.3 Elämäkatsomustieto

Elämäkatsomustieto oppiaineena on perustaltaan monitieteinen. Filosofian ohella se hyödyntää niin ihmis-, yhteiskunta- kuin kulttuuritieteitäkin. Elämäkatsomustiedon opetuksessa ihmisiä pidetään luonnollisina, tajunnallisina ja kulttuurisina toimijoina, jotka luovat ja uusintavat merkityksiä keskinäisessä kanssakäymisessään. Inhimilliset katsomukset ja käytännöt nähdään yksilöiden, yhteisöjen ja traditioiden vuorovaikutuksen tuloksena syntyneinä. Elämäkatsomustiedon opetus rakentuu ihmiskäsitykselle, joka korostaa ihmisten mahdollisuutta elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja tavoitteellisina. Oppiaineen opetuksessa painotetaan ihmisten kykyä tutkia maailmaansa ja laajentaa sitä koskevaa tietämystään sekä yhteisellä toiminnallaan tietoisesti ohjata elämäänsä. Näistä lähtökohdista oppiaine tukee opiskelijoiden elämäkatsomuksen ja identiteetin muotoutumista sekä heidän yhteisöllisten hyvän elämän ihanteidensa ja käytäntöjensä hahmottumista.

Elämäkatsomustieto kartuttaa pohdiskelevasti ja keskustellen opiskelijoiden kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, toiminnallista arviointikykyä ja tilannetajua, eettisiä valmiuksia ja suvaitsevaisuutta sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Katsomuksellisen arviointikyvyn kehittyminen on avain hyvään elämään sekä yksilöllisesti että yhteisöllisesti.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija saa tukea pyrkimyksilleen

- rakentaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan
- laajentaa katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää arvostelu-, harkinta ja toimintakykyään
- sisäistää ihmisoikeuksien, myönteisen monikulttuurisuuden, yhteiskunnallisen ja globaalien oikeudenmukaisuuden sekä kestävä kehityksen periaatteita.

ARVIOINTI

Elämäkatsomustiedossa arvioidaan sisällöllisen tiedon omaksumisen ja katsomuksellisen ymmärryksen kehittymisen lisäksi opiskelijan valmiutta tarkastella sekä ilmaista katsomuksellisia aiheita monipuolisesti, taitavasti ja luovasti. Katsomukselliset kysymykset ovat usein henkilökohtaisia, mutta niiden pohdiskelun perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus, ristiriidattomuus ja systemaattisuus. Katsomusten, arvostusten ja uskomusten arviointi- ja ilmasutavoissa arvostetaan suvaitsevaisuutta, eri näkökulmien ja toisten katsomustapojen huomioimista.

AIHEKOKONAISUUKSIEN TOTEUTUMINEN

Elämäkatsomustiedon kurssien sisällöissä tulevat esille monipuolisesti seuraavat aihealueet:

- aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys (ET1, ET3)
- kestävä kehitys ja hyvinvointi (ET1, ET3)
- kulttuuri-identiteetti ja monikulttuurisuus (ET1, ET2, ET3, ET4, ET5)
- teknologia ja yhteiskunta (ET1, ET2, ET3)
- viestintä ja mediaosaaminen (ET1, ET2, ET3)

ET1 Hyvä elämä

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kasvattaa kykyään sitoutua valitsemiinsa moraalisiin periaatteisiin ja haluaan toimia arvostustensa mukaisesti
- kasvattaa valmiuttaan ja haluaan välittää ja kantaa vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteiskunnasta ja luonnosta
- kehittää kykyään nähdä kokonaisuuksia yhä monimuotoisemmaksi käyvässä maailmassa ja näin vahvistaa kykyään muodostaa omaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan
- oppii arvioimaan uskomuksia ja elämäkatsomuksia koskevia väitteitä
- kehittää taitojaan ilmaista identiteettiään ja elämäkatsomustaan sekä niihin liittyviä näkemyksiään ja tuntemuksiaan suvaitsevaisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.

SISÄLTÖ

Kurssilla pohditaan, mitä on hyvä elämä, millaisista aineksista identiteetti ja yksilöllinen elämä koostuvat ja millaiset mahdollisuudet ihmisillä on tavoitella hyvää elämää.

- peruskäsitteet: elämäkatsomus, elämäkatsomustieto, hyvä elämä, minuus, identiteetti
- hyvä elämä: ihmisen perustarpeita, maallisia ja uskonnollisia hyvän elämän malleja

- ihmisen yksilöllisen olemassaolon peruskysymykset: vapaa tahto ja valinnat, syntyminen ja kuolema, optimismi, pessimismi ja realismi
- elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys
- identiteetin muodostaminen ihmisen elämänkaaren aikana sekä eettiset valinnat eri elämänvaiheissa
- yksilöllinen elämä ennen sekä nykyisessä monien mahdollisuuksien yhteiskunnassa
- hyveitä ja paheita koskevia käsityksiä ennen ja nyt sekä niiden suhde elämäntapoihin ja tottumuksiin

TYÖTAVAT

Opetuksessa hyödynnetään sekä opettajajohtoisia että opiskelijakeskeisiä työtapoja. Niitä voivat olla opettajan luennot, ryhmätyöt, itsenäiset tehtävät, keskustelut, väittelyt, opiskelijoiden alustukset ja esitelmät, erilaiset vierailut ja vierailijat. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös medioiden välittämää ajankohtaista materiaalia ja tietotekniikan avulla mahdollistuvaa oppimista.

ARVIOINTI

Arvioinnin menetelminä käytetään kurssikokeita, aktiivisen osallistumisen myötä syntyvää jatkuvaa näyttöä, mahdollisten itsenäisten töiden ja tutkielmien arviointia ja opiskelijoiden itsearviointia.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä.

ET2 Maailmankuva

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan historiallisesti merkittäviä ja nykyajassa vaikuttavia maailmankuvia sekä kasvattaa tietämystään niiden perustalla olevista uskomusjärjestelmistä
- oppii kysymään ja arvioimaan väitteiden ja uskomusjärjestelmien perusteluja
- kehittää ymmärrystään eri instituutioiden merkityksestä maailmankuvan muokkaajina ja välittäjinä
- jäsentää omaa maailmankuvaansa samalla pitäen sen avoimena mielekkäälle keskustelulle.

SISÄLTÖ

Kurssilla pohditaan maailmankuvan muodostumista ja maailmankuvien eroja. Kurssilla perehdytään maailman käsitteellistämisen tapoihin sekä tiedon ja eri yhteisöllisten instituutioiden merkitykseen siinä.

- maailmankuvan, maailmankatsomuksen ja elämäkatsomuksen käsitteet ja niiden keskinäinen suhde
- maailmankuvan rakenne ja ydinalueet: käsityksiä ihmisestä, yhteiskunnasta, kulttuurista ja luonnosta sekä todellisuuden rakenteesta
- maalliset ja uskonnolliset katsomukset maailmankuvan perustana: tieteiden, näennäistieteiden ja uskontojen rajankäynti
- koulu, media ja taide maailmankuvaa luovina ja välittävinä instituutioina
- länsimaisen maailmankuvan murrokset ja mullistajat
- kokemusten, arkikäsitteiden ja uskomusten synty ja tiedollinen luotettavuus
- maailmankuvien ja tiedon lähteiden järkipäinen arviointi

TYÖTAVAT

Opetuksessa hyödynnetään sekä opettajajohtoisia että opiskelijakeskeisiä työtapoja. Niitä voivat olla opettajan luennot, ryhmätyöt, itsenäiset tehtävät, keskustelut, väittelyt, opiskelijoiden alustukset ja esitelmät, erilaiset vierailut ja vierailijat. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös medioiden välittämää ajankohtaista materiaalia ja tietotekniikan avulla mahdollistuvaa oppimista.

ARVIOINTI

Arvioinnin menetelminä käytetään kurssikokeita, aktiivisen osallistumisen myötä syntyvää jatkuvaa näyttöä, mahdollisten itsenäisten töiden ja tutkielmien arviointia ja opiskelijoiden itsearviointia.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa, mutta toivottavaa on, että 1. kurssi on suoritettu.

ET3 Yksilö ja yhteisö

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja yksilölliselle identiteetille
- oppii arvioimaan omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä ja yhteiskunnassa, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä
- oppii tarkastelemaan yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toimintaa osana yhteiskunnallista vallankäyttöä
- oppii arvioimaan poliittisia keinoja ja päämääriä sekä kasvattaa kykyään ja haluaan rakentamaan yhteiskunnalliseen osallistumiseen
- ymmärtää ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeudenmukaisuuden merkityksen hyvän yhteiskunnan ja tulevaisuuden kannalta.

SISÄLTÖ

Kurssilla pohditaan yksilöä, yhteisöllisyyttä, yhteiskuntaa ja ihmisten välistä vuorovaikutusta. Kurssilla perehdytään oikeudenmukaisuuden, ihmisoikeuksien ja demokratian toteutumiseen.

- ihminen sosiaalisena olentona, yksilöiden vuorovaikutus ja yhteisöllisyys, yksityinen ja julkinen
- vallan käsite, vallan muodot ja valtasuhteet sekä erilaiset vaikuttamiskeinot
- teorioita yhteiskunnan rakenteesta ja muutoksesta
- hyvä kansalainen suomalaisena, eurooppalaisena ja maailmankansalaisena
- ihmisoikeudet, ihmisoikeussopimukset ja niiden historia, ihmisoikeusrikokset kuten holokausti
- poliittiset ihanteet, ideologiat, utopiat ja demokratian muodot
- oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena, maailmanlaajuisena ja ekologisenä kysymyksenä

TYÖTAVAT

Opetuksessa hyödynnetään sekä opettajajohtoisia että opiskelijakeskeisiä työtapoja. Niitä voivat olla opettajan luennot, ryhmätyöt, itsenäiset tehtävät, keskustelut, väittelyt, opiskelijoiden alustukset ja esitelmät, erilaiset vierailut ja vierailijat. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös medioiden välittämää ajankohtaista materiaalia ja tietotekniikan avulla mahdollistuvaa oppimista.

ARVIOINTI

Arvioinnin menetelminä käytetään kurssikokeita, aktiivisen osallistumisen myötä syntyvää jatkuvaa näyttöä, mahdollisten itsenäisten töiden ja tutkielmien arviointia ja opiskelijoiden itsearviointia.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa, mutta toivottavaa on, että 1. kurssi on suoritettu.

ET4 Kulttuuriperintö ja identiteetti

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan kulttuuria merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana
- tutustuu erilaisiin kulttuuriperintöihin ja niihin liittyviin elämäntapoihin
- kehittää kykyään arvioida ihmisten käsityksiä ja tekoja suhteessa heidän omiin arvostuksiinsa ja uskomusjärjestelmiins
- oppii suvaitsevaisuutta erilaisia elämänkatsomuksellisia ratkaisuja ja identiteettivalintoja kohtaa
- perehtyy suomalaisen identiteetin ilmenemismuotoihin
- ymmärtää rasmin, muukalaisvihan ja syrjinnän ihmisoikeusloukkauksina.

SISÄLTÖ

Kurssilla pohditaan kulttuuriperintöä hyvän elämän lähtökohtana ja hyvän elämän mittana sekä toisaalta jatkuvasti kehittyvänä ja muuttuvana ilmiönä. Kurssilla perehdytään sekä maailman että suomalaisen nyky-yhteiskunnan monikulttuurisuuteen.

- kulttuurin käsite ja merkitys ennen ja nyt
- identiteetti, etnisyys ja kulttuuriperintö
- saamelaiset, suomalaiset ja eurooppalaiset kulttuuripiirteet ja niiden nykyinen merkitys
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus
- etninen ja kulttuurinen moninaisuus Suomessa ja maailmassa
- elämä monikulttuurisessa yhteiskunnassa
- etnosentrisyys sekä rasismien ja suvaitsevaisuuden historiaa

TYÖTAVAT

Opetuksessa hyödynnetään sekä opettajajohtoisia että opiskelijakeskeisiä työtapoja. Niitä voivat olla opettajan luennot, ryhmätyöt, itsenäiset tehtävät, keskustelut, väittelyt, opiskelijoiden alustukset ja esitelmät, erilaiset vierailut ja vierailijat. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös medioiden välittämää ajankohtaista materiaalia ja tietotekniikan avulla mahdollistuvaa oppimista.

ARVIOINTI

Arvioinnin menetelminä käytetään kurssikokeita, aktiivisen osallistumisen myötä syntyvää jatkuvaa näyttöä. Mahdollisesti itsenäisten töiden esimerkiksi tutkielmien, portfolioiden ja oppimispäiväkirjojen arviointia sekä opiskelijoiden itsearviointia.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys vapaa, mutta toivottavaa on, että 1. kurssi on suoritettu.

ET5 Maailman selittäminen katsomusperinteissä

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää herkkyyttään arvioida arvostuksissa ja uskomusjärjestelmissä esiintyviä eroja ja yhtäläisyyksiä
- oppii arvioimaan uskomuksia ja elämänkatsomuksia koskevia väitteitä
- tuntee eri kulttuureissa vaikuttavia ja tärkeinä pidettyjä uskomusjärjestelmiä ja elämänkatsomuksellisia ratkaisuja sekä kasvattaa tietämystään niiden taustoista sekä niiden välittymisestä nykyajassa
- ymmärtää myyttien ja uskonnollisten käsitysten historiallisen synnyn ja nykyisen merkityksen maailman ilmiöiden selittäjinä
- oppii hahmottamaan maailman selittämistä eurooppalaisessa kulttuuriperinnössä.

SISÄLTÖ

Kurssilla pohditaan erilaisia tapoja selittää maailmaa myyttisissä, uskonnollisissa ja katsomuksellisissa perinteissä. Kurssilla perehdytään erilaisten katsomusten syntyyn, historiaan ja tutkimukseen.

- maailman myyttinen selittäminen ennen ja nyt
- uskonnon ja uskonnollisuuden olemus
- uskontokritiikki: sosiologinen, moraalinen, antropologinen ja psykologinen
- ateismi ja agnostismi
- sekulaarin humanismin ja vapaa-ajattelun historiaa ja nykysuuntauksia
- humanismi ja kristinusko länsimaiden katsomuksellisina perusvirtauksina

TYÖTAVAT

Opetuksessa hyödynnetään sekä opettajajohtoisia että opiskelijakeskeisiä työtapoja. Niitä voivat olla opettajan luennot, ryhmätyöt, itsenäiset tehtävät, keskustelut, väittelyt, opiskelijoiden alustukset ja esitelmät, erilaiset vierailut ja vierailijat. Opetuksessa voidaan hyödyntää myös medioiden välittämää ajankohtaista materiaalia ja tietotekniikan avulla mahdollistuvaa oppimista.

ARVIOINTI

Arvioinnin menetelminä käytetään kurssikokeita, aktiivisen osallistumisen myötä syntyvää jatkuvaa näyttöä. Mahdollisesti itsenäisten töiden esimerkiksi tutkielmien, portfolioiden ja oppimispäiväkirjojen arviointia sekä opiskelijoiden itsearviointia.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys vapaa, mutta toivottavaa on, että 1. kurssi on suoritettu.

7.2.6.4 Filosofia

Filosofinen ajattelu käsittelee koko todellisuutta, sen monimuotoista hahmottamista sekä ihmisen toimintaa siinä. Filosofian erityisluonne on sen tavassa jäsentää ongelmia käsitteellisesti, järkipäisesti ja keskustellen. Filosofian opiskelu lukiossa tukee opiskelijoiden yksilöllistä kehitystä ja edistää yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia, joita tarvitaan muuttuvassa ja monimutkaisessa yhteiskunnassa. Filosofiasissa opiskeltavat tiedolliset kokonaisuudet ovat välttämättömiä kulttuuriperinnön ja nykykulttuurin ymmärtämiseksi.

Filosofian käytännön merkitys perustuu siihen, että opiskelija oppii jäsentämään käsitteellisesti arvoja, normeja ja merkityksiä koskevia kysymyksiä. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Tietojen ja taitojen erikoistumisen vastapainona filosofian opiskelu opettaa hahmottamaan laajempia käsitteellisiä kokonaisuuksia ja yhteyksiä. Se auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset todellisuudesta, arvoista ja normeista voivat muodostaa keskenään johdonmukaisia

kokonaisuuksia tai olla keskenään ristiriidassa. Filosofia kehittää arvostelukykyä.

Filosofian opetus edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Filosofiasa annetaan runsaasti tilaa opiskelijoiden yksilöllisten näkemysten muodostamiselle. Kun opiskelijat paneutuvat filosofian peruskysymyksiin, joihin ei ole yksinkertaisia ratkaisuja, he oppivat muodostamaan ja perustelemaan omia näkemyksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Mutkikkaiden kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijoissa kykyä luottaa omiin yksilöllisiin mahdollisuuksiinsa selvittää vaikeita ongelmia. Filosofian opiskelu tukee oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuullisiksi ja suvaitsevaisiksi kansalaisiksi.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja
- osaa jäsentää puhetta ja tekstiä käsitteellisesti sekä tunnistaa väitteitä ja niiden perusteluja
- ymmärtää erilaisten filosofisten käsitysten perusteluja sekä pystyy keskustelemaan niistä johdonmukaisesti ja järkevästi
- hallitsee yleissivistävät perustiedot sekä filosofian historiasta että nykysuuntauksista ja osaa suhteuttaa niitä yhteiskunnan ja kulttuurin ilmiöihin.

AIHEKOKONAISUUKSIEN TOTEUTUMINEN

Yleisen ja poikkitieteellisen luonteensa ansiosta filosofia tukee hyvin lukioille yhteisten aihekokonaisuuksien opiskelua. Käytännössä kaikilla filosofian kursseilla sivutaan kaikkien aihekokonaisuuksien teemoja, ja lisäksi jotkut aihekokonaisuuksista korostuvat erityisesti tietyillä kursseilla.

ARVIOINTI

Filosofiassa arvioidaan käsitteiden ja teorioiden omaksumista sekä kykyä ilmaista omaa filosofista ajattelua. Opiskelijan suhde filosofisiin kysymyksiin on yksilöllinen, mutta kysymysten käsittelyn perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja järjestelmällisyys.

FI1 Johdatus filosofiseen ajatteluun

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja, ymmärtää, miten filosofiasa käsitteellistetään todellisuutta, tietämistä, toimintaa ja arvoja

- tunnistaa erilaisia filosofisia, tieteellisiä ja arkisia käsityksiä todellisuudesta, sen tietämisestä ja siinä toimimisesta
- hahmottaa kuvailevien ja normatiivisten väitteiden eroja ja osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta.

SISÄLTÖ

- mitä filosofia on, filosofisten kysymysten luonne ja niiden suhde käytännöllisiin, tieteellisiin ja uskonnollisiin kysymyksiin, filosofian keskeiset osa-alueet
- todellisuuden luonnetta koskevia filosofisia perusnäkökantoja: hengen ja aineen suhde, vapaus ja välttämättömyys
- tietoa ja tietämistä koskevia filosofisia perusnäkökantoja ja niiden suhde tieteellisiin ja arkisiin näkökulmiin: tieto, totuus ja perustelu, käsitteellisen ja kokemuksellisen suhde tiedon muodostumisessa
- yksilön ja yhteiskunnan suhde filosofisena kysymyksenä, oikeudenmukaisuuden ja vapauden käsitteet
- hyvän ja oikean käsitteet, toimintaa ohjaavien moraalisten arvojen luonne ja suhde tosiasioihin sekä muihin arvoihin kuten kauneuteen, hyvää elämää ja onnellisuutta koskevia filosofisia näkökantoja

TYÖTAVAT

Opetus ja keskustelut, opiskelijoiden yksilö-, pari- ja ryhmätyöt, mahdolliset tutustumiskäynnit.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon aktiivisuus tunneilla, koe on vain osa arviointia.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan ennen muita filosofian kursseja. Itsenäinen suoritus on mahdollista vain äärimmäisessä poikkeustapauksessa.

FI2 Filosofinen etiikka

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy filosofisen etiikan tärkeimpiin ongelmiin, käsitteisiin ja teorioihin
- osaa arvioida elämää ja toimintaa moraalista näkökulmista sekä perustella arvioitaan etiikan käsittein
- kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja perusteitaan filosofisen etiikan välinein
- oppii kriittisyyttä ja suvaitsevaisuutta niin itseä kuin toisia kohtaan.

SISÄLTÖ

- moraalit ja sitä pohtiva soveltava ja normatiivinen etiikka sekä metaetiikka

- moraalisia arvoja ja normeja koskevien vakaumusten erilaiset perustat, moraalien suhde oikeuteen ja uskontoon, järjen ja tunteiden asema moraalisisissa vakaumuksissa
- moraalisten arvojen ja normien objektiivisuus ja subjektiivisuus, kysymys eettisten perusteiden tiedollisuudesta ja eettisten totuuksien mahdollisuudesta
- klassisen hyve-etiikan sekä seuraus- ja velvollisuusetiikan perusteet
- filosofinen etiikka ja kysymys hyvästä elämästä
- Lukioille yhteisistä aihekokonaisuuksista esillä ovat erityisesti ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys”, ”hyvinvointi ja turvallisuus”, ”kestävä kehitys” sekä ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus”.

TYÖTAVAT

Opetus ja keskustelut, opiskelijoiden yksilö-, pari- ja ryhmätyöt, mahdolliset tutustumiskäynnit.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon aktiivisuus tunneilla, koe on vain osa arviointia.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa. Kurssin suorittamista itsenäisesti ei suositella.

FI3 Tiedon ja todellisuuden filosofia

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa, mitä tieto ja tietäminen ovat filosofiassa, tieteessä ja arkielämässä
- osaa arvioida, millaisia kuvia todellisuuden perusrakenteesta muodostuu filosofiassa, tieteessä ja katsomuksissa
- oppii erittelemään ja arvioimaan kriittisesti tiedollisia uskomuksia ja väitteitä
- oppii hahmottamaan tieteellisen tutkimuksen ja päättelyn luonnetta.

SISÄLTÖ

- metafysiikan keskeisiä kysymyksiä ja peruskäsitteitä, erilaisia käsityksiä metafysiikan luonteesta, todellisuuden rakenne luonnontieteellisen, ihmistieteellisen ja käytännöllisen tiedon valossa
- totuuden luonne ja totuusteorit
- tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen
- tietäminen, ymmärtäminen ja tulkinta, käytännöllisen ja tieteellisen tiedon eroja ja yhtäläisyyksiä, tietäminen luonnontieteissä ja ihmistieteissä
- tieteellisen tutkimuksen luonne ja sen metodologisia peruskäsitteitä

- argumentoinnin ja päättelyn perusteita
- Lukioille yhteisistä aihekokonaisuuksista esillä ovat erityisesti ”teknologia ja yhteiskunta” ja ”viestintä- ja mediaosaaminen”.

TYÖTAVAT

Opetus ja keskustelut, opiskelijoiden yksilö-, pari- ja ryhmätyöt, mahdolliset tutustumiskäynnit.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon aktiivisuus tunneilla, koe on vain osa arviointia.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa. Kurssin suorittamista itsenäisesti ei suositella.

FI4 Yhteiskuntafilosofia

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin
- oppii hahmottamaan yhteiskunnan luonnetta ja sen keskeisten instituutioiden toimintaa
- osaa arvioida yhteiskunnallisen järjestyksen oikeutusta
- osaa jäsentää yhteiskunnan ja yksilön suhdetta sekä yhteiskunnallista ja poliittista toimintaa.

SISÄLTÖ

- yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus
- yksilön oikeudet ja velvollisuudet, rikos ja rangaistus
- yhteiskuntajärjestyksen, vallan ja omistamisen oikeuttaminen: yhteiskuntasopimusteooriat, anarkismi ja yhteiskunnalliset utopiat, dystopiat ja niiden toteutuminen kuten holokausti
- poliittinen filosofia: konservatismiin, liberalismiin ja sosialismin perusajatukset ja niiden yhteiskuntafilosofiset nykytulkinnat
- nykykulttuuriin liittyviä filosofisia kysymyksiä: sukupuoli ja sukupuolisuus, identiteetti ja identiteetin rakentuminen, toiseus, vieraus ja monikulttuurisuus
- Lukioille yhteisistä aihekokonaisuuksista esillä ovat erityisesti ”aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys”, ”hyvinvointi ja turvallisuus”, ”kestävä kehitys” sekä ”kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus”.

TYÖTAVAT

Opetus ja keskustelut, opiskelijoiden yksilö-, pari- ja ryhmätyöt, mahdolliset tutustumiskäynnit.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon aktiivisuus tunneilla, koe on vain osa arviointia.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suositellaan suoritettavaksi FI2-kurssin jälkeen. Kurssin suorittamista itsenäisesti ei suositella.

FI5 Filosofian erityiskysymyksiä**LAJI**

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on

- syventää ja laajentaa opiskelijan tuntemusta filosofiasta ja sen erityiskysymyksistä muiden kurssien sisältöjä täydentäen
- perehtyä filosofiseen argumentaatioon.

SISÄLTÖ

Opiskelijat osallistuvat kurssin sisällön suunnitteluun, joten käsiteltävät aiheet voivat vaihdella. Yhdistävinä teemoina kurssilla ovat

- filosofisen argumentaation ja päättelyn harjaannuttaminen
- joidenkin filosofian suuntausten, erityisalueiden tai keskeisten filosofien ajatusten syventävä tutkiminen.

TYÖTAVAT

Opetus ja keskustelut, opiskelijoiden yksilö-, pari- ja ryhmätyöt, mahdolliset tutustumiskäynnit. Myös tutkielmakurssin järjestäminen on mahdollista. Työtavat sovitaan erikseen opiskelijoiden kanssa kurssin sisältöjä ja tarpeita vastaavaksi.

ARVIOINTI

Numeroarvosana tai suoritusmerkintä. Arvioinnissa otetaan huomioon aktiivisuus tunneilla, koe on vain osa arviointia.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi rakentuu muiden filosofian kurssien varaan, joten sen täysipainoinen suoritus edellyttää ainakin kahden muun filosofian kurssin käymistä. Kurssi voidaan suorittaa itsenäisesti vain poikkeustapauksissa.

FI6 Luomisen tuska – taiteen filosofia ja käytäntö**LAJI**

Koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija:

- oppii tuntemaan eri taiteenlajien ilmaisukeinoja (kirjallisuus, musiikki, elokuva)
- perehtyy taidefilosofian ja estetiikan keskeisiin kysymyksenasetteluihin ja käsitteisiin
- ymmärtää taiteen, sen arviointikriteerien sekä siitä tehtyjen tulkintojen monimuotoisuuden
- kykenee jäsentämään ja perustelevaan omia esteettisiä näkemyksiään sähköön liittyviä peruskäsitteitä, tutustuu mittaustekniikkaan

SISÄLTÖ

- taiteen eri ilmaisukeinoja
- taiteen ja viihteen rajankäynti
- taiteen, viihteen ja kauneuden käsitteet, filosofisia taideteorioita
- taiteellinen merkitys, tulkinta ja taiteen arvottaminen

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelminä käytetään luentoja, opetuskeskusteluja, ryhmätyöskentelyä, oppilastoita sekä paneelikeskustelua

ARVIOINTI

Kurssista annetaan suoritusmerkintä. Kurssi suoritetaan erillisinä kurssitöinä. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. arvosanaan vaikuttavat kurssikoe, tuntityöskentely, kotitehtävien suorittaminen sekä opiskelijan aktiivisuus ja kiinnostuneisuus.

SUORITUSJÄRJESTYS

FI1 kurssin suorittaminen ennen tätä kurssia on suositeltavaa

7.2.7 Psykologia

Ihmisen toimintaa tutkivana tieteenä psykologia antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida ja ymmärtää monipuolisesti ihmistä ja hänen toimintaansa vaikuttavia tekijöitä. Psykologisen tiedon ja käsitteiden avulla opiskelija voi omakohtaisesti tunnistaa, tiedostaa ja käsitellä psyykkisiä ilmiöitä. Psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä ja psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian yhtäältä empiirinen ja toisaalta pohdiskelleva ote luo opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa kriittistä ajatteluaan.

Opetuksessa luodaan edellytykset psykologisen tiedon ymmärtämiseen ja omakohtaiseen soveltamiseen. Opiskelijaa autetaan oivaltamaan psykologisen tiedon yhteys sosiaaliin, kulttuuriin ja ajankohtaisiin kysymyksiin sekä ymmärtämään psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta.

Opetuksessa käsitellään psykologisen tiedon luonnetta ja tiedon muodostumista painottaen ajankohtaisen tutkimuksen ja tutkimusperinteen keskeisiä sisältöjä.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Psykologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä, kysymyksenasetteluja ja tiedonhankintakeinoja sekä tietää psykologian tutkimustuloksia ja pystyy niiden pohjalta arvioimaan tieteellisen tiedon mahdollisuuksia ja rajoituksia
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietoaan elämäntilanteidensa ja mahdollisuuksiensa tunnistamiseen, oman psyykkisen kasvunsa ja hyvinvointinsa edistämiseen, opiskeluunsa sekä ajatteluunsa, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta
- kehittää valmiuksiaan sosiaaliseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan, yhteiskunnallisten ja kulttuurillisten muutosten – kuten teknologisen kehityksen – tunnistamiseen ja kohtaamiseen sekä erilaisista kulttuuritaustoista ja yhteiskunnallisista oloista tulevien ihmisten toiminnan ymmärtämiseen.

ARVIOINTI

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijoiden kognitiivisesti korkeatasoiseen ymmärrykseen tähtäävään osaamiseen. Arvioinnissa painotetaan tiedon muokkaamista ja kokonaisuuksien hallintaa yksittäisten tietojen toistamisen sijasta. Opiskelijan tulee osoittaa, että hän on ymmärtänyt opiskelemaansa asiat ja että hän pystyy soveltamaan oppimaansa tietoa.

AIHEKOKONAISUUKSIEN TOTEUTUMINEN

PS1 Psyykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu psykologiaan tieteenä ja psykologian soveltamiseen yhteiskunnan eri alueilla
- ymmärtää erilaisia tapoja tutkia ja selittää ihmisen toimintaa
- tietää psykologian keskeisiä aihepiirejä, kuten emootio, motivaatio ja kognitiiviset toiminnot, sekä osaa havainnoida ja pohtia ihmisen toimintaa näitä kuvaavien käsitteiden avulla
- ymmärtää oppimista psykologiseen tietoon tukeutuen ja osaa pohtia psykologisen tiedon avulla omaa opiskeluaan sekä vastuuta omasta oppimisestaan ja sen kehittämisestä

- osaa soveltaa sosiaalipsykologista tietoa sosiaalisen vuorovaikutuksen tarkastelussa, ymmärtää itseään ryhmän jäsenenä ja osallistuu aktiivisesti ryhmän opiskelun edistämiseen.

SISÄLTÖ

- psykologia tieteenä: psykologian tutkimuskohteet ja sovellusalueet, psykologisen tiedon muodostuminen, keskeisiä lähestymistapoja psykologisten ilmiöiden selittämiseen
- psyykkisen toiminnan luonne: psykologian peruskäsitteitä, toimintaa ohjaavia psyykkisiä, biologisia ja sosiaalisia tekijöitä
- oppimisen psykologian perusteet ja sovelluksia
- sosiaalipsykologian perusteita, kuten ryhmädynamiikka, roolit ja normit

TYÖTAVAT

Kurssi koostuu luennoinnista, opetuskeskustelusta, videoista ja muusta havaintomateriaalista, mahdollisista vierailukäynneistä jne.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä / numeroarvosana. Arvosana koostuu yleisestä aktiivisuudesta, kokeesta ja mahdollisesti muista näytöistä: oppimispäiväkirja, portfolio ym.

SUORITUSJÄRJESTYS

Pakollinen kurssi suoritetaan ensimmäisenä. Kurssi muodostaa pohjan myöhemmälle opiskelulle. Kurssin itsenäistä suorittamista ei suositella, koska sille osallistuminen luo pohjan seuraaville kursseille. Suositellaan suoritettavaksi ensimmäisellä vuositasolla.

PS2 Ihmisen psyykkinen kehitys

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteenä on, että opiskelija

- ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen perustana olevia psykologisia, biologisia ja sosiaalisia tekijöitä ja niiden keskinäistä riippuvuutta
- tietää keskeisiä kehityspsykologisia teorioita ja osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa omaan elämäänsä
- ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen jatkuvan monimuotoisena koko elämän ajan
- ymmärtää yksilön kehitykseen liittyviä mahdollisia ongelmia ja ymmärtää, että kehitykseen voidaan vaikuttaa
- ymmärtää, miten psyykkistä kehitystä tutkitaan.

SISÄLTÖ

- yksilön psyykkinen kehitys elämän eri vaiheissa
- psyykkisen kehityksen osa-alueet kehityspsykologisten teorioiden valossa

- psyykkisen kehityksen yhteydet biologisiin tekijöihin, esimerkiksi perintötekijöihin ja hermoston kehitykseen
- sosiaalisen vuorovaikutuksen ja kulttuurin merkitys ihmisen psyykkisessä kehityksessä
- psyykkisen kehityksen ongelmia ja niihin vaikuttaminen
- psyykkisen kehityksen tutkiminen
- kehityksen perustana olevia biologisia tekijöitä, esim. perintötekijöiden merkitys

TYÖTAVAT

Luennointi ja opetuskeskustelu. Kurssi tarjoaa erinomaiset edellytykset soveltaa omaan kehitykseen kuuluvia kehityskausia opetuksesta saatavaan tietoon ja auttaa näin ymmärtämään omaa toimintaa. Kurssin aikana käytetään runsaasti videomateriaalia erityisesti lapsuudenaikaisesta kehityksestä.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan oma aktiivisuus, koe sekä mahdolliset muut suoritukset.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin 1 on oltava suoritettuna, koska tämä ja seuraavat kurssit muodostavat luontevan jatkon ensimmäiselle kurssille. Suoritetaan mielellään toisella vuositasolla. Kurssin itsenäistä suorittamista ei suositella, koska kustakin ikäkaudesta keskustellaan erikseen.

PS3 Ihmisen tiedonkäsittelyn perusteet

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kognitiivisten perusprosessien, kuten tarkkaavaisuuden, havaitsemisen ja muistin toiminnan periaatteita ja tätä kautta johdattaa opiskelijaa ymmärtämään miten ihminen toimii hakiessaan ja käsitellessään tietoa
- ymmärtää vireystilan säätelyä ja sen merkitystä ihmisen hyvinvoinnin kannalta
- ymmärtää hermoston perusrakenteen ja toiminnan periaatteita sekä niiden yhteyden kognitiivisiin perustoimintoihin
- tietää, miten kognitiivisia perusprosesseja ja hermoston toimintaa tutkitaan.

SISÄLTÖ

- kognitiiviset perusoprosessit ja erilaiset keinot oppia
- vireystilan säätely, nukkuminen ja uni

- hermoston rakenne, hermosolun ja hermoverkkojen toiminta ja niiden yhteys psyykkisiin toimintoihin
- kognitiivisen toiminnan häiriöt ja aivovauriot sekä niiden kuntoutus
- kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimus ja sovellutuksia

TYÖTAVAT

Luennointi ja opetuskeskustelu. Ryhmätyöt, mahdolliset oppimistekniikoiden harjoitukset ym.

ARVIOINTI

Numeroarvosana, joka koostuu tunneilla mukana olemisesta, oppimispäiväkirjoista ym. näytöistä.

SUORITUSJÄRJESTYS

Suosittelaa kahden edellisen kurssin jälkeen, mielellään toisella vuosikurssilla.

PS4 Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteenä on, että opiskelija

- ymmärtää ihmisen toiminnan olevan sekä tietoisien ohjauksen että tiedostamattomien tekijöiden vaikutuksen alaisena
- tutustuu motivaation ja emootioiden perusteorioihin ja tietää, miten ihmisen motivaatiota ja emootioita koskeva tutkimustieto syntyy niiden pohjalta
- ymmärtää miten motivaatio, emootiot ja kognitiiviset toiminnot muodostavat dynaamisen toimintaa ohjaavan kokonaisuuden
- ymmärtää, miten motivaatio ja emootiot ovat yhteydessä yksilön ja yhteisön hyvinvointiin
- ymmärtää tietoisuuden, ajattelun ja kielen merkityksen ihmisen toiminnassa
- ymmärtää taitavan ajattelun, älykkyyden, asiantuntijuuden ja luovuuden edellytyksiä ja kehittämismahdollisuuksia yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

SISÄLTÖ

- eritasoiset motiivit sekä motivaation kehittäminen ja ylläpitäminen
- tunteet moniulotteisina prosesseina sekä niiden muodostuminen, ilmeneminen ja merkitys
- motivaation ja emootioiden perusteorat ja tutkimus
- motivaation, emootioiden ja kognitiivisten toimintojen keskinäiset vaikutukset ihmisen toiminnassa
- motivaation, emootioiden ja niiden säätelyn yhteys hyvinvointiin yksilö- ja yhteisötasolla

- motivaation ja tunteiden yhteydet sosiaalisiin ja kulttuurillisiin tekijöihin sekä motivaation ja tunteiden biopsykologinen perusta
- korkeatasoinen kognitiivinen toiminta, kuten ajattelu, ongelmanratkaisu ja päätöksenteko

TYÖTAVAT

Tutkitaan, miten motiivit ja tunteet ovat osa ihmisen tavoitteellista käyttäytymistä. Luennointi, opetuskeskustelu, ryhmäkeskustelut jne.

ARVIOINTI

Numeroarvosana, johon vaikuttaa opiskelijan oma aktiivisuus opetustilanteissa, koe sekä mahdolliset muut näytöt.

SUORITUSJÄRJESTYS

Edellisten kurssien jälkeen toisella tai kolmannella vuosikurssilla.

PS5 Persoonallisuus ja mielenterveys

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää persoonallisuuskäsitteen laaja-alaisuuden ja tietää, millaisin tutkimusmentelmin persoonallisuutta koskeva tieto on syntynyt
- ymmärtää erilaisia lähestymistapoja persoonallisuuden kuvaamiseen
- ymmärtää mielenterveyden määrittelyn vaikeuden sekä sen, miten psyykkiset, biologiset, sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät ovat yhteydessä mielenterveyteen
- tietää keskeisiä mielenterveyden häiriöitä ja niiden erilaisia hoitomuotoja
- tietää psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämisen keinoja.

Kurssi huipentaa lukion psykologian opinnot.

SISÄLTÖ

- persoonallisuuspsykologian keskeisiä käsitteitä, esimerkiksi minuus ja identiteetti
- persoonallisuuden määrittely ja selittäminen psykologian eri näkökulmista
- persoonallisuuden tutkiminen: ihmisten erilaisuus, erojen tutkiminen ja selittäminen
- mielenterveyteen vaikuttavat tekijät ja mielenterveyden häiriöt: millaisia ongelmia voi syntyä kehityksen eri vaiheissa ja miten niistä selvitään
- psykoterapia ja lääkehoito mielenterveyden ongelmien hoidossa
- psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitäminen
- psykologian sovellusmahdollisuudet mielenterveystyössä

TYÖTAVAT

Tällä kurssilla pukeudutaan yksilön persoonaan ja sen eri puoliin. Havaintomateriaalit, vierailut, opetuskeskustelulla tärkeä sija.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan oma aktiivisuus, koe sekä muut suoritukset

SUORITUSJÄRJESTYS

Suosittelaa suoritettavaksi neljän edellisen kurssin jälkeen kolmantena opiskeluvuonna. Kurssi nivoo yhteen koko lukion psykologisen tietämyksen, siksi sitä ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti.

PS6 Tutki ja kokeile**LAJI**

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on opettaa opiskelijaa käyttämään ja soveltamaan psykologian tietoa kokeellisesti. Tutkimusmenetelmien opetus on apuväline, jonka tarkoitus on avata psykologisen tiedon, teorioiden, tutkimustulosten ja käsitteiden luonnetta. Erilaisia tutkimuksen tekemisen tapoja opitaan niille luonteissa asiayhteyksissä ja esimerkkien välityksellä.

SISÄLTÖ

Kokeellisen psykologian esittely

- psykologian kehittyminen tieteenksi
- kokeelliset menetelmät
- kokeita psykologian eri osa-alueiden aloilta

TYÖTAVAT

Luokassa suoritettavat kokeet, kenttätutkimukset, tapaus- ja toimintatutkimukset.

ARVIOINTI

Numeroarvosana tai suoritusmerkintä. Numeroarvosanassa otetaan huomioon koetilanteiden suunnittelu, toteutus ja raportointi.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssille pääsemiseksi PS1:n on oltava suoritettu tai työn alla. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti, koska sen aikana tehdään runsaasti erilaisia psykologisia kokeita.

PS7 Homo socialis – ihminen osana yhteisöä**LAJI**

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Sosiaalipsykologia on ihmisten keskinäistä kanssakäymistä tutkiva tiede. Kurssi esittelee tieteenalan keskeiset käsitteet. Niiden avulla kuvataan

- ihmisen suhdetta toisiin ihmisiin ja laajempiin yhteisöihin
- yhteiskuntaan
- kulttuuriin.

Tavoitteena on oppia ymmärtämään itseä ja muita.

SISÄLTÖ

Kurssi antaa kuvan siitä mitä on sosiaalinen vaikuttaminen ja miten yksilö muokkaa sosiaalisia vaikutteita ja muodostaa maailmankuvansa. Lisäksi kurssi antaa perustiedot

- ihmissuhteisiin liittyvistä tekijöistä
- konformistisuudesta
- kiintymyksestä
- auttamisesta
- vallasta
- aggressiosta
- konflikteista
- ryhmien välisistä suhteista.

TYÖTAVAT

Luennointi, erilliset oppilaskeskeiset harjoitukset, psykodraama jne.

ARVIOINTI

Numeroarvosana tai suoritusmerkintä. Oppilaan oma aktiivisuus huomioidaan.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa. Eduksi kuitenkin voisi olla, jos opiskelija on suorittanut aikaisemmin kurssit 1-2.

PS8 Tutkimuskurssi

LAJI

Koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija:

- oppii soveltamaan tilastomatematiikassa opitut asiat psykologin tutkimuksessa
- oppii käyttämään tietokonetta sujuvasti apuvälineenä
- ymmärtää eri oppiaineiden välistä yhteyttä
- tutustu tutkimustyöhön

SISÄLTÖ

- Kyselytutkimuksen laatiminen
- Aineiston käsitteleminen matemaattisesti ja tietokoneella
- Raportin laadinta ja tulosten analysointia
- Opponointi

TYÖTAVAT

Kurssin työmenetelmänä käytetään ryhmätyöskentelyä

ARVIOINTI

Kurssista annetaan arvosana. Kurssi suoritetaan kurssityönä.

SUORITUSJÄRJESTYS

MAB5 (MAA6) on suoritettu tai voidaan suorittaa samaan aikaan. PS1 kurssi on oltava suoritettu ennen tätä kurssia.

7.2.8 Historia

Lukion historian opetus luo opiskelijalle edellytyksiä ymmärtää eri aikakausien luonnetta, oman aikansa ongelmia ja muutosprosesseja sekä auttaa häntä hahmottamaan kansainvälistä maailmaa. Historia on yksilöllistä, kansallista ja eurooppalaista identiteettiä luova oppiaine.

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija näkee nykyhetken pitkän historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana, oppii arvioimaan erilaisten historiallisten ilmiöiden syntyä ja merkitystä niiden oman ajan lähtökohdista, osaa hankkia monipuolista tietoa aineesta ja käsitellä sitä, arvioida kriittisesti tietojen luotettavuutta ja merkitystä ja soveltaa hankkimaansa tietoa.

TOIMINTAPERIAATTEET

Opetuksen lähtökohtana ovat historian luonne tieteenalana ja sen tiedon muodostumisen perusteet. Historian keskeisiä käsitteitä ovat aika, muutos ja jatkuvuus sekä syy-yhteydet. Historiallisia ilmiöitä ja tapahtumia tarkastellaan kronologisesti omaan aikaansa sidottuina ja seurataan niiden seurausvaikutuksia aina nykyaikaan asti. Opiskelussa käytetään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, kuten historian yleis- ja erikoisteoksia, arkistolähteitä sekä eri medioita. Työtapoina käytetään luento-opetusta, opetuskeskusteluja, arkistolähteiden tulkitsemista, opiskelijoiden itsenäistä työskentelyä ja tiedonhankintaa yksin ja ryhmässä sekä opintokäyntejä.

ARVIOINTI

Arvioinnissa otetaan huomioon, miten opiskelija on oppinut ymmärtämään historiallisen tiedon luonnetta, sen syy- ja seuraussuhdetta ja soveltamaan oppimaansa tietoa. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaan valmiuteen rakentaa tiedoistaan jäsenyöneitä kokonaisuuksia, erottaa olennainen ja epäolennainen tieto toisistaan sekä arvioida historian ilmiöitä ja tietolähteitä kriittisesti. Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä: kokeiden ohella voidaan käyttää opintotehtäviä, tutkielmia ja muita vaihtoehtoisia arviointikeinoja. Arvosanaan vaikuttavat edellä mainitun lisäksi opiskelijan aktiivisuus ja harrastuneisuus sekä jatkuva suullinen ja kirjallinen näyttö.

HI1 Ihminen, ympäristö ja kulttuuri

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ihmisen kehitystä moniulotteisena, esim. talous- ja sosiaalihistoriallisena prosessina
- tuntee ihmisen, luonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta eri vuosituhansina
- käsittää yhteisön eloonjäämisen ja kehittymisen mahdollisuudet muuttuvassa ympäristössä
- ymmärtää ihmisen ja luonnon välisen riippuvuussuhteen osana kestävää kehitystä
- tuntee keskeiset murroskaudet, ymmärtää suurten muuttoliikkeiden syyt ja seuraukset sekä tuntee sukupuolten tehtäväjaon ajallisen ja alueellisen kehityksen.

SISÄLTÖ

Katsaus poliittisiin murrosvaiheisiin, korkeakulttuurien synty ja kehittyminen, keskiajan feodaalinen yhteiskunta, kapitalismin nousu ja teollistuminen, katsaus 1900-luvun ongelmista tulevaisuuden mahdollisuuksiin ja globaalin kulutusyhteiskunnan aiheuttamiin haasteisiin

TYÖTAVAT

Luento-opetus, opetuskeskustelut, oppilasesitykset, kirjoitelmat, dokumenttien tulkinta, itsenäinen tiedonhankinta, kysymyspohjainen tutkimusote.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö, oppilastyöt sekä taito- ja tietotavoitteita mittaava koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Suosittelaa suoritettavaksi ensimmäisenä historian kursseista.

HI2 Eurooppalainen ihminen

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee eurooppalaisen ihmisen henkisen kulttuurin ja kehityksen antiikista nykypäivään
- tajuaa Euroopan kulttuurikehityksen suuret muutokset
- ymmärtää henkisen kulttuurin kytkeytymisen kunkin aikakauden poliittisiin, yhteiskunnallisiin ja taloudellisiin taustoihin.

SISÄLTÖ

Johdantona lyhyt poliittista historiaa käsittelevä osio ja eri aikakaudet; antiikin kilpaileva ihminen, keskiajan kilvoitteleva ihminen, renessanssiajan maallistuva universaali ihminen, absolutismin pöyhkeilevä ihminen, valistuksen järkeilevä ihminen ja moderni ihminen.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, opetuskeskustelut, erilaiset oppilaskeskeiset menetelmät, kuten oppilasesitykset, kirjoitelmat, dokumenttien tulkinta, itsenäinen tiedonhankinta, dokumenttifilmit.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö, oppilastyöt sekä taito- ja tietotavoitteita mittaava koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Suosittelaa suoritettavaksi ensimmäisenä vuonna.

HI3 Kansainväliset suhteet

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu yleisen historian kansainvälispoliittisiin tapahtumiin ja ilmiöihin 1800-luvulta nykypäivään
- pohtii niiden ideologisia, taloudellisia ja yhteiskunnallisia taustatekijöitä
- tutkii edellisten seikkojen vaikutusta yhteistyön, kansainvälisten sopimusten ja voimablokkien syntymiseen
- ymmärtää kansainvälisen politiikan, yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen pääpiirteet sekä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen vaikutuksen kansainvälisiin suhteisiin.

SISÄLTÖ

Ensimmäiseen maailmansotaan johtanut kehitys 1800 - 1914, uudet kansallisvaltiot Euroopan politiikassa ensimmäisen maailmansodan jälkeen, demokratian kriisi ja diktatuuriin synty Euroopassa, toinen maailmansota seurausilmiöineen, kylmän sodan maailma, sosialistisen leirin hajoaminen, uudet kansainväliset rakenteet sekä uuden maailmanjärjestyksen aika, esim. YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus ja sen merkitys sekä muut keskeiset ihmisoikeussopimukset.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, ajankohtaiset asiat eri medioissa, dokumentit, oppilastyöt ym. oppilaskeskeiset työskentelymuodot, kuten opetuskeskustelut, väittelyt, itsenäinen tiedonhankinta, dokumenttifilmit ja muu audiovisuaalinen materiaali.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilastyöt ja niiden esittäminen, jatkuva näyttö sekä taito- ja tietotavoitteita mittaava koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa. Suositellaan suoritettavaksi ensimmäisen vuoden keväällä tai toisena vuonna.

HI4 Suomen historian käännekohtia

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- oppii analysoimaan oman lähihistoriamme tapahtumia autonomian ja itsenäisyyden aikana
- tuntee keskeiset yhteiskunnalliset ja taloudelliset muutokset
- tutkii kurssilla sen otsikon mukaisesti erilaisia historian murroskohtia ja konflikteja
- osaa suhteuttaa Suomen kehityksen yleiseurooppalaiseen ja maailmanhistorialliseen taustaansa.

SISÄLTÖ

Suomen liittäminen Venäjään ja autonomia, Suomalaiskansallisen kulttuurin esiinmurtautuminen, yhteiskunnallinen muutos, teollistuminen, Suomen itsenäistymiskehitys, sisäpoliittiset konfliktit, Suomi sodissa, sotien jälkeinen Suomi ja Suomen eurooppalaistuminen sekä kytkeytyminen globaaliin kansainväliseen järjestelmään.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, opetuskeskustelu, oppilasesitykset, kirjoitelmat, dokumenttien tulkinta, itsenäinen tiedonhankinta monipuolisista lähteistä, esim. sanoma- ja aikakauslehdet, dokumenttifilmit.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö, oppilastyöt sekä taito- ja tietotavoitteita mittaava koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa. Suositellaan suoritettavaksi toisena vuonna.

HI5 Suomen vaiheet esihistoriasta autonomian aikaan

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu Suomen kehitykseen heimoyhteiskunnasta kansakunnaksi
- tuntee Suomen väestö- sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen
- ymmärtää Suomen kehityksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin sekä näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta.

SISÄLTÖ

Suomalaisten esihistoria, Suomi osana Ruotsia ja länsieurooppalaista kulttuuriperintöä, sääty-yhteiskunnan kehitys, suomalaisuuden nousu.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, museokäynnit, tutustuminen arkeologisiin löytöihin, oppilastyöt, itsenäinen tiedonhankinta, dokumenttielokuvat.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö, oppilastyöt sekä taito- ja tietotavoitteita mittaava koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suositellaan suoritettavaksi ennen kurssia HI4.

HI6 Kulttuurien kohtaaminen

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kulttuurin peruskäsitykset ja oppii ymmärtämään omasta kulttuuristaan poikkeavan henkilön arvomaailmaa
- ymmärtää kulttuurin, yhteiskunnan, talouden ja luonnonolosuhteiden keskeisen riippuvuuden
- osaa ottaa huomioon kulttuurien erilaisuuden vuorovaikutustilanteissa.

SISÄLTÖ

Tarkasteltavaksi kulttuurialueeksi valitaan yksi tai useampi seuraavista: Afrikka, arktiset kulttuurit, Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit, Intia, islamin maailma, Japani, Kiina, Korea, Latinalainen Amerikka, Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, ajankohtaiset asiat lehdistössä, dokumentit, oppilastyöt, opetuskeskustelut, väittelyt, itsenäinen tiedonhankinta, konkreettinen tutustuminen vieraisiin kulttuureihin esim. näyttelyiden ja audiovisuaalisen materiaalin avulla.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon erilaiset kirjalliset tuotokset ja niiden esittäminen sekä jatkuva näyttö.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.

HI7 Vanha maailma tutuksi**LAJI**

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu vanhan ajan merkittävimpiin kulttuureihin ja oppii ymmärtämään antiikin aikakauden merkityksen länsimaisen kulttuurin pohjana.

SISÄLTÖ

Antiikin jumal- ja sankaritarusto, tieteet, taiteet, urheilu sekä antiikin aikakausi länsimaisen kulttuurin pohjana. Sumerien valtakunta, Babylonia, muinainen Egypti, Minos- ja Mykene-kulttuurit, Kreikka ja Rooma.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, opetuskeskustelut, museo- ja näyttelykäynnit, audiovisuaalinen materiaali, oppilasesitelmät ja tutkielmat.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö, oppilastyöt sekä mahdollinen taito- ja tietotavoitteita mittaava koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

HI8 Sotien ja kriisien historiaa**LAJI**

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää sotien ja kriisien taustalla vaikuttavat yhteiskunnalliset ja poliittiset syyt sekä osaa samalla pohtia niiden ennaltaehkäisyä
- pystyy hahmottamaan sotien ja kriisien merkityksen sekä yksilön, valtion että kansainvälisten suhteiden näkökulmasta
- osaa hahmottaa keskeiset kansainväliset kriisit ja ymmärtää niiden merkityksen historiassa
- hahmottaa sotien ja kriisien eskaloitumista ja niiden seurauksia
- ymmärtää valtiollisen, poliittisen ja teknisen kehityksen vaikutuksen sotiin eri aikakausina

- osaa purkaa monia sotiin liittyviä myyttejä ja ymmärtää sota yhtä hyvin kuin muutkin kriisit myös yksittäisen ihmisen näkökulmasta

SISÄLTÖ

Tarkastellaan sotia ja kriisejä sekä yksilön, valtion että kansainvälisten suhteiden näkökulmasta. Perehdytään sodan ja muiden kriisien problematiikkaa pohtimalla niiden syitä, seurauksia ja mahdollisia torjuntakeinoja. Tavoitteena on pohtia voiman käyttöä niin valtion sisällä kuin kansainvälisessä politiikassakin. Asetetaan sodat ja kriisit oman aikansa kulttuuriseen, historialliseen ja yhteiskunnalliseen viitekehikseen.

Kurssi koostuu teoriaosuudesta ja tutkielman koostamisosuudesta. Opiskelijat valitsevat sotiin tai muihin kriiseihin liittyvän aiheen, josta tekevät oppilastyön.

Kurssi keskittyy sisällöltään kansojen ja valtioiden kriisien selvittelyyn ja turvallisuuspoliittisiin muutoksiin. Myös tekninen kehitys otetaan huomioon. Kurssi toteutetaan luokkaopetuksena sekä itsenäisesti työskennellen.

Kurssin painopiste on poliittisessa ja sotilaallisessa historiassa. Oppilaat voivat kiinnostuksellaan ja aihevalinnoillaan vaikuttaa jonkin verran kurssin lopulliseen sisältöön.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, oppilasprojektit, opetuskeskustelut, audiovisuaalinen materiaali, itsenäinen tiedonhankinta sekä tietoverkkojen hyödyntäminen.

ARVIOINTI

Numeroarviointi. Ks. 5. kurssi.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Tarjolla joka toinen vuosi vuorotelle HI9:n kanssa.

HI9 Tieteen ja teknologian historiaa

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on tutustua lähemmin keskeisiin ihmisen kehitykseen vaikuttaneisiin keksintöihin ja arvioidaan niiden merkitystä eri näkökulmista

SISÄLTÖ

Kurssilla käsitellään luonnontieteen, teknologian ja kulttuurin suhdetta historiallisesta näkökulmasta: miten tiede ja teknologia ovat kehittyneet eri aikakausina ja minkälaisia vaikutuksia näillä muutoksilla on ollut ihmiskunnan historiassa.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, oppilasprojektit, opetuskeskustelut, audiovisuaalinen materiaali, itsenäinen tiedonhankinta sekä tietoverkkojen hyödyntäminen

ARVIOINTI

Numeroarvosana, ks. 5. kurssi

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Tarjolla joka toinen vuosi vuorotelle HI8:n kanssa.

HI10 Historian kertauskurssi

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on ohjata oppilasta valmistautumaan mahdollisimman tehokkaasti ylioppilaskirjoituksiin ja opastaa häntä suurten asiakokonaisuuksien haltuunottamisessa omia hyviä opisekelutottumuksiaan hyväksi käyttäen.

SISÄLTÖ

Kurssilla valmistaudutaan historian reaalin ylioppilaskirjoituksiin. Kerrataan kaikki lukion pakolliset ja syventävät kurssit, harjoitellaan erilaisia vastaustekniikoita ja annetaan yo-koetta varten lisämateriaalia.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, oppilasprojektit, opetuskeskustelut, audiovisuaalinen materiaali, itsenäinen tiedonhankinta sekä tietoverkkojen hyödyntäminen.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä

SUORITUSJÄRJESTÖ

Kurssia suositellaan lukion viimeiseksi historian kurssiksi. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

7.2.9 Yhteiskuntaoppi

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijoiden käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta. Yhteiskunnan rakennetta ja keskeisiä ilmiöitä, valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan yhtä hyvin suomalaisen yhteiskunnan, Euroopan kuin koko maailman näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi luo opiskelijoille edellytyksiä aktiiviseen ja kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan.

TAVOITTEET

Yhteiskuntaopin opetuksen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat, on selvillä vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksista kansalaisyhteiskunnassa ja osaa myös käyttää niitä, pystyy hankkimaan ajankohtaista tietoa eri lähteistä sekä arvioimaan sitä kriittisesti. Tavoitteena on myös, että hän kiinnostuu yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta ja saa aineksia ihmisoikeuksia ja demokratiaa arvostavan maailmankuvan luomiseen.

TOIMINTAPERIAATTEET

Opetuksen lähtökohtana ovat yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen luonne ja ominaispiirteet. Opiskelussa käytetään monipuolisesti erilaisia materiaaleja. Työtapoina käytetään luento-opetusta, opetuskeskusteluja, vierailevia esiintyjä, opiskelijoiden itsenäistä työskentelyä eri menetelmin ja tiedonhankintaa sekä opintokäyntejä.

ARVIOINTI

Yhteiskuntaopin oppimisen arvioinnissa huomio kiinnitetään oppimäärän asiassisällön ja keskeisten käsitteiden hallintaan, opiskelijan valmiuteen ilmaista tietonsa jäsentyneesti niin suullisesti kuin kirjallisestikin sekä arvioida ja tulkita yhteiskunnallisia ilmiöitä kriittisesti. Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä: kokeiden asemasta voidaan käyttää opintotehtäviä, tutkielmia ja muita vaihtoehtoisia arviointikeinoja. Arvosanaan vaikuttavat edellä mainitun lisäksi opiskelijan aktiivisuus ja harrastuneisuus sekä jatkuva suullinen ja kirjallinen näyttö.

YH1 Yhteiskuntatieto

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet ja vaikutusmahdollisuudet
- ymmärtää Suomen turvallisuuspoliittisen aseman muuttuvassa maailmassa sekä suomalaisen oikeuskäytännön ja sosiaalipolitiikan keskeiset piirteet.

SISÄLTÖ

Suomen väestörakenne, hyvinvointivaltio, valta ja vallankäyttö, Suomen poliittinen järjestelmä; vaalit, poliittiset puolueet, presidentti, eduskunta ja hallitus, paikallishallinto, perusoikeudet, kansalaisyhteiskunta, globaali vaikuttaminen, viestintä ja mediaosaaminen, turvallisuuspolitiikka, tuomio- ja järjestysvalta, sosiaalipolitiikka.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, opetuskeskustelut, vierailut, asiantuntijat, itsenäinen tiedonhankinta eri lähteistä, opiskelijoiden esitykset, paneelikeskustelut ja väittelyt.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon suullinen ja kirjallinen näyttö kurssin kuluessa sekä taito- ja tietotavoitteita mittaava koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa. Suositellaan ensimmäiseksi yhteiskuntaopin kurssiksi 1. vuoden keväällä tai toisena vuonna.

YH2 Taloustieto

LAJI

pakollinen

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu kansantalouden keskeisiin perusteisiin, käsitteisiin ja teorioihin
- perehtyy Suomen ja kansainvälisen talouselämän nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin
- saa taitoja tehdä jokapäiväisiä taloudellisia päätöksiä
- tuntee työnteon ja yrittäjyyden merkityksen kansantaloudelle.

SISÄLTÖ

Kurssi johdattaa ymmärtämään talouselämän toimintaperiaatteita ja mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kuluttajan, yritysten ja valtioiden näkökulmasta. Kurssilla tutustutaan talouselämään erityyppisten tilastojen ja muiden lähteiden avulla. Keskeisiä asioita ovat suomalaisten elinkeinot, taloudellinen toiminta yritystoiminnan ja kuluttajan kannalta, taloudellinen kasvu, talouspolitiikka eri muodoissaan, taloudellinen globalisaatio ja sen vaikutus Suomeen.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, opetuskeskustelut, vierailut, asiantuntijat, harjoitustehtävät, itsenäinen tiedonhankinta, audiovisuaalinen materiaali.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö sekä taito- ja tietotavoitteita mittaava koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa. Suositellaan suoritettavaksi toisena opiskeluvuotena.

YH3 Kansalaisen lakitieto

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- oppii perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä
- tutustuu kurssilla käytännönläheisiin ja jokaiselle tarpeellisiin oikeudellisiin perusasioihin
- saa apua ja tuntumaa arkipäivän tavanomaisten hallinto- ja oikeusasioden hoitoon
- tuntee oikeutensa, etunsa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana ja haluaa toimia niiden mukaisesti.

SISÄLTÖ

Suomen oikeusjärjestys, jokamiehen oikeudet, henkilöitten oikeussuhteet, tavallisimpien asiakirjojen mallit, perhettä koskeva lainsäädäntö, kuolemaan liittyvät juridiset toimet, työ- ja kauppalainsäädäntö, asunto-, pankki- ja velka-asiat, rikos ja sen seuraamukset, oikeudenkäynti vaihtoehtoinen, rangaistukset sekä kansainvälinen oikeus ja siihen vetoaminen.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, opetuskeskustelu, asiantuntijoiden vierailut, tutustumiskäynnit, itsenäinen tiedonhankinta, lakitekstit ja juridisten tehtävien ratkaiseminen.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö, aktiivisuus tehtävien suorittamisessa sekä taito- ja tietotavoitteita mittaava koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa. Suositellaan suoritettavaksi YH1:n jälkeen.

YH4 Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni**LAJI**

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa monipuolista ja syventävää tietoa Euroopan unionista ja sen toiminnasta
- tuntee Euroopan yhdentymisen haasteet ja mahdollisuudet
- ymmärtää Euroopan yhdentymisen vaikutuksen oman elämänsä ja Suomen poliittisen järjestelmän kannalta.

SISÄLTÖ

Euroopan unionin päätöksenteko, eurooppalainen identiteetti ja kansalaisuus, Suomi Euroopan unionissa, Euroopan unionin haasteet ja mahdollisuudet, EU:n yhteinen turvallisuuspolitiikka, laajeneminen sekä EU:n toiminta globaalisti.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, opetuskeskustelu, asiantuntijoiden vierailut, tutustumiskäynnit, itsenäinen tiedonhankinta.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö, aktiivisuus tehtävien suorittamisessa sekä taito- ja tietotavoitteita mittaava koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.

YH5 Valta ja vaikuttaminen

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää eri vallankäytön muotoja
- tunnistaa ja ymmärtää niin piileviä kuin näkyviäkin vallankäytön keinoja
- löytää omia tapoja vaikuttaa ja ottaa kantaa
- saa syvennettyä käsityksiään niin kansainvälisestä kuin kotimaankin politiikasta ja taloudesta

SISÄLTÖ

Kurssilla perehdytään vallankäytön eri muotoihin ja keinoihin. Perehdymme niin muodolliseen kuin epämuodolliseenkin valtaan yksilöiden ja yhteisöjen välillä, niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Tutustumme eri vaikuttajaryhmiin ja -tahoihin ja tutkimme yksilön mahdollisuuksia vaikuttaa sekä lähipiirissään että globaalisti. Kurssilla pohditaan vallankäytön viestinnällisiä keinoja yhteistyössä äidinkielen ja kuvataiteen opetuksen kanssa.

TYÖTAVAT

Monipuoliset opiskelumenetelmät opiskelijoiden itsenäisestä työskentelystä ryhmiin ja opetuskeskusteluihin. Kurssilla tehdään tutustumiskäyntejä ja oppitunneilla käy vierailijoita valottamassa vaikuttamisen keinoja.

ARVIOINTI

Numeroarviointi. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö ja taito- ja tietotavoitteita mittaava koe. Koe voi olla esim. suullinen, ryhmätyönä tehtävä tai/ja aineistokoe.

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa. Kurssi suositellaan suoritettavaksi YH1:n jälkeen. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

SUORITUSJÄRJESTYS

Suosittelaa suoritettavaksi YH1:n jälkeen

YH6 Yhteiskuntaopin kertauskurssi

LAJI
koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on ohjata oppilasta valmistautumaan mahdollisimman tehokkaasti ylioppilaskirjoituksiin ja opastaa häntä suurten asiakokonaisuuksien haltuunottamisessa omia hyviä opisekelutottumuksiaan hyväksi käyttäen.

SISÄLTÖ

Kurssilla valmistaudutaan yhteiskuntaopin reaalin ylioppilaskirjoituksiin. Kerrataan kaikki lukion pakolliset ja syventävät kurssit, harjoitellaan erilaisia vastaustekniikoita ja annetaan yo-koetta varten lisämateriaalia.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, oppilasprojektit, opetuskeskustelut, audiovisuaalinen materiaali, itsenäinen tiedonhankinta sekä tietoverkkojen hyödyntäminen.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä

SUORITUSJÄRJESTÖ

Kurssia suositellaan lukion viimeiseksi yhteiskuntaopin kurssiksi. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

7.2.10 Terveystieto

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan nojautuva oppiaine, jonka tarkoitus on edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. Tämä osaaminen ilmenee tiedollisina, sosiaalisina, tunteiden käsittelyä ohjaavina, toiminnallisina, eettisinä sekä tiedonhankintavalmiuksina. Terveysosaamiseen kuuluu valmius ottaa vastuuta oman ja toisten terveyden edistämisestä. Lukion terveystiedon opetuksessa terveyttä ja sairautta sekä terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä ja hoitoa tarkastellaan yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena työ- ja toimintakyynä. Lukion terveystiedon opiskelussa terveyteen ja sairauksiin liittyviä ilmiöitä tarkastellaan tutkimus- ja kokemustiedon avulla. Tärkeää on myös terveyttä koskeva arvopohdinta.

Pakollisen kurssin aikana opiskelija perehtyy terveyteen ja sairauksiin vaikuttaviin tekijöihin kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien ehkäisyyn sekä työ- ja toimintakyvyn edistämisen näkökulmasta. Keskeistä on myös itsehoitovalmiuksien kehittäminen.

Syventävillä kursseilla perehdytään seikkaperäisemmin nuoren arkielämässään tarvitsemiin terveysresursseihin, terveystottumuksiin ja

selviytymisen keinoihin sekä terveystiedon käsittelyyn vastuullisen aikuisuuden ja vanhemmuuden näkökulmasta. Terveystiedon ja sairauksiin liittyviä tekijöitä ja niihin vaikutusmahdollisuuksia tarkastellaan tutkimuksen, terveydenhuollon ammattikäytäntöjen, palvelujen käytön sekä historiallisen ja yhteiskunnallisen kehityksen näkökulmasta.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää työ- ja toimintakyvyn, turvallisuuden sekä sairauksien ehkäisyn ja terveyden edistämisen merkityksen
- osaa käyttää terveyden edistämiseen, terveyteen ja sairauteen liittyviä keskeisiä käsitteitä
- ymmärtää sairauksien, erityisesti kansantautien ja tartuntatautiin, ehkäisyn merkityksen ja tuntee niiden keskeisiä ehkäisy- ja hoitomahdollisuuksia yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- pohtii terveyttä koskevia arvokysymyksiä ja osaa perustella omia valintojaan ja oppii arvostamaan terveyttä voimavarana sekä edistämään terveyttä
- tuntee kansanterveyden historiallista kehitystä ja väestöryhmien välisten terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä
- tuntee terveyden- ja sosiaalihuollon peruspalveluja sekä kansanterveyteen liittyvää kansalaistoimintaa
- perehtyy terveyttä koskevan tiedon hankintamenetelmiin sekä osaa kriittisesti arvioida ja tulkita terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa ja erilaisia terveystieteen liittyviä ilmiöitä ja informaatiota.

ARVIOINTI

Arvioinnissa korostetaan terveyttä ja sairautta koskevan tiedon ymmärtämistä ja soveltamista. Huomio kiinnitetään siihen, miten opiskelija osaa käyttää ja yhdistää erilaisiin lähteisiin perustuvaa tietoa. Arvioinnin kohteena on opiskelijan valmius terveyttä ja sairautta koskevaan eettiseen arvopohdintaan ja taito perustella omia terveysvalintoja sekä taito arvioida yhteisössä tehtyjä terveyttä ja sairautta koskevia ratkaisuja. Terveystiedon arvioinnissa voidaan käyttää kurssikokeita, yksilö- ja ryhmätehtäviä, esitelmiä, pienimuotoisia kartoituksia ja tutkimuksia sekä toiminnallisia tehtäviä.

TE1 Terveystiedon perusteet

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen työ- ja toimintakykyyn sekä työ- ja muuhun turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osaa arvioida niiden toteutumista omassa elämäntavassaan ja ympäristössään
- tietää kansantautien ja yleisimpien tartuntatautiin ehkäisyn merkityksen yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta sekä oppii pohtimaan niiden ehkäisyyn liittyviä ratkaisuja yhteiskunnassa

- tunnistaa terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä
- osaa hankkia, käyttää ja arvioida terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä pohtia terveyskulttuuriin ja teknologiseen kehitykseen liittyviä ilmiöitä terveystietokulmasta
- tuntee keskeiset terveyden ja sosiaalihuollon palvelut.

SISÄLTÖ

- työ- ja toimintakykyyn sekä turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä: ravitseminen, uni, lepo ja kuormitus, terveysliikunta, mielenterveys, sosiaalinen tuki, työhyvinvointi, työturvallisuus, turvallisuus kotona ja vapaa-aikana, ympäristön terveys
- seksuaaliterveys, parisuhde, perhe ja sukupolvien sosiaalinen perintö
- kansantaudit ja yleisimmät tartuntataudit sekä niihin liittyvät riski- ja suojaavat tekijät sekä niihin vaikuttaminen
- sairauksien ja vammojen itsehoito, ensiapu ja avun hakeminen
- terveyserot maailmassa, terveyseroihin vaikuttaviin tekijöihin tutustuminen
- terveystietojen tiedonhankintamenetelmiä sekä terveyttä koskevan viestinnän, mainonnan ja markkinoinnin kriittinen tulkinta
- terveydenhuolto- ja hyvinvointipalvelujen käyttö, kansalaistoiminta kansanterveystyössä

TYÖTAVAT

Opetus tapahtuu pääosin luento-opetuksena, ryhmä- ja parityönä, kirjoittamalla oppimalla ja yhteisöllisellä oppimisella. Kurssiin sisältyy itsenäinen työ, jossa tiedonhankintamenetelmien lisäksi tulevat tutuksi myös kriittinen tulkinta ja analysointi.

ARVIOINTI

Numeroarvosana / suoritusmerkintä. Arvioinnissa huomioidaan osallistuminen tunneilla, itsenäinen työ ja koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Pakollinen kurssi on suoritettava terveystiedon kursseista ensimmäisenä.

TE2 Nuoret, terveys ja arkielämä

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tarkastelemaan elämäänsä aikuisuuden ja vanhemmuuden näkökulmasta
- osaa pohtia ja tarkastella terveyteen ja sairauteen liittyviä arvoja ja arvostuksia
- osaa perustella omia valintojaan terveyden näkökulmasta ja arvioida elämäntapaan ja ympäristöön liittyvien valintojen merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille

- osaa kuvata koettua terveyttä ja terveysongelmia selittäviä ilmiöitä ja niiden erilaisia tulkintoja.

SISÄLTÖ

Kurssilla syvennetään pakollisen kurssin tavoitteita nuoren arkielämän terveystottumuksien ja selviytymisen keinojen osalta. Eri sisältöalueiden avulla tarkastellaan terveysongelmia selittäviä kulttuurisia, psykologisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä ja niiden tulkintoja. Lisäksi perehdytään käsitykseen itsestä ja muista fyysisellä, psyykkisellä ja sosiaalisella tasolla. Erityisesti korostetaan terveyden ylläpitoon liittyvää vastuullisuutta.

- itsetuntemus, aikuistuminen, sosiaalisen tuen merkitys perheessä ja lähiyhteisössä
- vanhemmuuteen ja perhe-elämään valmentautuminen
- elämänilo, mielenterveyden ylläpitäminen ja jaksaminen, masennuksen ja kriisien kohtaaminen
- ruuan terveydelliset, kulttuuriset ja yhteiskunnalliset merkitykset sekä painonhallinta, terveysliikunta, syömishäiriöt
- fyysinen ja psyykinen turvallisuus, väkivallaton viestintä
- seksuaaliterveys
- terveysongelmia selittäviin kulttuuriin, psykologisiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja niiden tulkintoihin tutustuminen, esimerkiksi elämän mielekkyyden kokeminen, ruumiinkuva/kehollisuus, mielihyvä ja riippuvuudet nykyaikana
- tupakka, alkoholi ja huumeet yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalista näkökulmasta

TYÖTAVAT

Työtavoina ovat luento-opetus, ryhmä- ja parityöskentely, kirjoittamalla oppiminen, väittely, paneeli ja yhteisöllinen oppiminen. Työskentelyssä korostuvat arvopohdinta, yksilö- ja ryhmäharjoitukset, draama ja sosiaalisten taitojen harjoittelu sekä keskustelu- ja argumentaatiotaitoja kehittävät työmuodot.

ARVIOINTI

Numeroarvosana / suoritusmerkintä. Arvioinnissa huomioidaan aktiivinen osallistuminen tunneilla ja koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Pakollinen kurssi TE1 on suoritettava ensin.

TE3 Terveys ja tutkimus

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa pohtia kansanterveystieteen ja ehkäisevän terveydenhuollon kehityksen päälinjoja kansallisesti ja maailmanlaajuisesti
- osaa hankkia, arvioida ja tulkita terveyteen ja sairauksiin liittyvää tutkimus- ja arkitietoa
- toteuttaa pienimuotoisia terveysterveyskäyttämiskartoituksia omassa opiskeluympäristössään
- osaa käyttää terveydenhuollon palveluja sekä tuntee asiakkaan ja potilaan oikeudet
- osaa pohtia ja arvioida teknologisen kehityksen merkitystä terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta.

SISÄLTÖ

Kurssilla perehdytään terveyteen vaikuttaviin historiallisiin tekijöihin ja näkökulmiin, terveyden ja sairauden tutkimiseen sekä kuolleisuuteen ja sairastavuuteen liittyviin kehityslinjoihin. Kurssilla käsitellään myös terveydenhuollossa ja itsehoitona toteutettaviin tavallisimpiin tutkimuksiin, niiden tulosten tulkintaan ja johtopäätöksiin. Lisäksi perehdytään pakollisen kurssin tavoitteita syventäen terveydenhuollon eri käytäntöihin, terveysterveystarjontaan sekä yksilön asemaan terveyden- ja sairaudenhoidossa.

- terveyden edistämiseen, sairauksien tunnistamiseen ja ehkäisyyn liittyviä eri aikakausien menetelmiä
- terveysterveystarjontaan ja koetun terveyden tutkiminen: fyysisen ja psyykkisen työ- ja toimintakyvyn mittaaminen, ergonomiamittaukset, työhyvinvointi ja siihen vaikuttavat tekijät
- terveydenhuollon ja hyvinvointipalvelujen käytäntöjä, asiakkaan ja potilaan oikeudet
- tutkimustiedon ja median terveydestä välittämien mielikuvien kriittinen lukutaito, medikalisaatio terveystottumusten arvioiminen ja seuranta sekä tutkimusten tekeminen

TYÖTAVAT

Työskentelyssä korostuvat toiminnallisuus, tekemällä oppiminen, tutkiva oppiminen ja vierailukäynnit. Työtavoina on luento-opetus, tutkielman teko sekä siihen liittyvä tutorointi ja opponointi. Tutkielman voi suorittaa joko yksin tai parityöskentelynä

ARVIOINTI

Numeroarvosana / suoritusmerkintä. Arvioinnissa huomioidaan tutkielma ja siihen liittyvät tehtävät sekä koe.

SUORITUSJÄRJESTYS

Pakollinen kurssi TE1 on suoritettava ensin

7.2.11 Taideaineet

7.2.11.1 Musiikki

TAVOITTEET

Musiikkikasvatuksessa painottuvat opiskelijan itsenäisen musiikillisen ajattelun ja viestinnän, musiikin arvostamisen sekä luovan ilmaisun kehittyminen. Opetuksen tavoitteena on tukea nuoren kehittymistä sosiaalisesti, itseänsä luovasti ilmaisevaksi yksilöksi tarjoamalla nuorelle välittämiä ja voimakkaita esteettisiä elämyksiä ja sosiaalista vuorovaikutusta. Musiikin opetus auttaa myös hahmottamaan sitä musiikkitarjonnan kirjoa, joka nykyihmiselle on tarjolla, ja pyrkii avartamaan tiedotusvälineiden antamaa, usein melko suppeaa kuvaa musiikista. Täten lukion musiikkikasvatus vahvistaa taiteellista yleissivistystä ja ohjaa musiikin arvostamiseen sekä jatkuvaan harrastamiseen.

TOIMINTAPERIAATTEET

Kursseilla musisoidaan aktiivisesti ja vaihdellaan monipuolisesti työtapoja. Opetettavana aineksena käytetään erityylistä musiikkia. Tunneilla seurataan ajankohtaista musiikkielämää sekä tutkitaan musiikin perusaineksia ja ilmaisun ulottuvuuksia.

TYÖTAVAT

Keskeisiä työtapoja ovat oma musisoiminen laulaen ja soittaen, kuuntelu ja arviointi, ohjattu itsenäinen työskentely ja vierailut.

ARVIOINTI

Arviointi koostuu opiskelijan osoittamasta jatkuvasta näytöstä oppilastöissä ja aktiivisuudesta opetustilanteessa. Opiskelija voi täydentää lisänäytöllä kurssisuoritustaan erikseen sovitulla kirjallisilla ym. töillä. Ko. työt eivät korvaa läsnäoloa tunneilla. Kurssit voivat sisältää pieniä suullisia ja kirjallisia kertauskuulusteluja.

MU1 Musiikki ja minä

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssi pyrkii antamaan opiskelijalle yleiskuvan musiikin peruselementteistä sekä valmiuksia kohdata tämän päivän monipuolinen musiikkitodellisuus valveutuneena ja aktiivisena toimijana, vahvistamaan musiikillista yleissivistystä, antamaan esteettisiä elämyksiä ja mahdollisuuden ilmaista itseään musiikin kautta.

SISÄLTÖ

Kurssilla musisoidaan aktiivisesti ja monipuolisesti, seurataan ajankohtaista musiikkielämää ja tutkitaan musiikin peruselementtejä ja sen muotoon liittyviä kysymyksiä sekä ilmaisun ulottuvuuksia.

TYÖTAVAT

Musiikin kuuntelua ja arviointia (sis. luento-opetusta ja opetuskeskustelua), yhteismusisointia, ohjattua itsenäistä työskentelyä, esim. kuuntelu-, laulu- ja

soittotehtäviä, sävellysharjoitelmia, esitelmien tai lehtiartikkeleiden tekoa, vierailuja sekä konserttikäyntejä mahdollisuuksien mukaan.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä / numeroarvosana. Arviointi perustuu tuntiaktiivisuuteen, jatkuvaan näyttöön ja oppilastöihin.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi on suoritettava ensimmäisenä pakollisena musiikinkurssina.

MU2 Moniääninen Suomi

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssilla pyritään vahvistamaan valmiuksia hahmottaa suomalainen musiikki osana eurooppalaista musiikkikulttuuria, etsimään suomalaisen musiikin erityispiirteitä ja oppia arvostamaan niitä, luomaan kuva eurooppalaisen musiikin kehityksestä sekä kehittämään luovuutta ja musiikin jatkuvaa harrastusta.

SISÄLTÖ

Suomalaisen ja eurooppalaisen musiikin historiaa: klassinen ja pop-musiikki. Ajankohtaista musiikkia: Suomen, Euroopan ja koko maailman musiikin nykypäivää. Musiikki ja mediat, musiikkikritiikki, kulttuuritapahtumat.

TYÖTAVAT

Yhteismusisointi: soitto ja laulu, musiikin elämyksellinen ja arvioiva kuuntelu. Luentoja, opetuskeskustelua, konserttikäyntejä ym. vierailuita. Musiikin eri osa-alueiden ammattilaisten vierailuja mahdollisuuksien mukaan.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arviointi perustuu tuntiaktiivisuuteen, kertauskuulusteluun, jatkuvaan näyttöön ja oppilastöihin.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi MU1 on suoritettava ennen tätä kurssia.

MU3 Ovet auki musiikille

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu vieraisiin musiikkikulttuureihin ja oppii arvostamaan niitä, tutustuu eksoottisiin soittimiin ja oppii niiden alkeet,

ymmärtää populaarimusiikin yhteydet kulttuuriperinteeseen ja saa elämyksiä soittaessaan ja laulaessaan.

SISÄLTÖ

Latinalais-amerikkalainen, afrikkalainen ja aasialainen perinne- ja populaarimusiikki, eurooppalainen kansanmusiikki, maailmanmusiikin ilmiöt eli eri kulttuurien musiikkiperinteen ilmeneminen pop-musiikissa. *Opiskelijoiden niin halutessa, kurssilla on myös mahdollista painottaa jotain edellämainituista aihealueista.*

TYÖTAVAT

Yhteismusisointi: laulu ja soitto, kuuntelu (elämyksellinen ja analyyttinen), ohjattu itsenäinen työskentely, konserttikäynnit. Asiantuntijoiden vierailuja koululla. (Eri musiikkikulttuurien edustajat pitävät osan oppitunneista.)

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arviointi perustuu innostuneisuuteen ja aktiivisuuteen tuntityöskentelyssä.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa. Kurssi MU1 suoritettava ennen tätä kurssia.

MU4 Musiikki viestii ja vaikuttaa

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa ja mediassa
- perehtyy musiikin osuuteen elokuvassa, näyttämöllä sekä musiikin internetissä ja pohtii sen käyttöön liittyviä mahdollisuuksia ja rajoituksia.

SISÄLTÖ

Elokuvamusiiikin eri tyylilajit sekä elokuvien äänimaisemat tehokeinoineen, näyttämömusiikkiteokset sekä niiden filmatisoidut versiot, musiikkivideot sekä musiikkikulttuuri internetissä ja siihen liittyvä tekijänoikeuslainsäädäntö. *Opiskelijoiden niin halutessa kurssilla on myös mahdollista painottaa jotain edellämainituista aihealueista.*

TYÖTAVAT

Kuuntelu (elämyksellinen ja analyyttinen), ohjattu itsenäinen työskentely, konserttikäynnit, asiantuntijoiden vierailut, vierailut mediatapahtumissa, musiikista ja siihen liittyvistä ilmiöistä kirjoittaminen, mahdollinen projektityö.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arviointi perustuu innostuneisuuteen ja aktiivisuuteen tuntityöskentelyssä sekä kurssin puitteissa tuotettuun aineistoon.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa. Kurssi MU1 suoritettava ennen tätä kurssia.

MU5 Musiikkiprojekti

LAJI valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja.

SISÄLTÖ

Esimerkiksi pienimuotoisen koulukonsertin tai joulun juhlan järjestäminen. Äänitteen, musiikillisen multimediaprojektin tai taiteidenvälisen projektin tuottaminen. Kurssin sisältö neuvotellaan erikseen opiskelijakohtaisesti.

TYÖTAVAT

Itsenäinen tai pienryhmätyöskentely, ohjausta tarpeen mukaan.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä

SUORITUSJÄRJESTYS

Suoritusjärjestys on vapaa, kurssi MU1 suoritettava ennen tätä kurssia.

MU6 POP-musiikin kurssi

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu pop-musiikin keskeisiin säveltäjiin, yhtyeisiin ja teoksiin
- harjaantuu kuuntelemaan ja tuottamaan laulaen ja soittaen popin eri tyylejä
- oppii näkemään musiikin kehityksen osana maailmanhistoriaa ja yhteiskunnan kehitystä
- saa esteettisiä elämyksiä.

Sisältö

Jazz ja blues, rock'n roll, soul, funk, 70-luvun progressiivinen pop, rock, rap, tekno ym.

Työtavat

Yhteismusisointi: laulu ja soitto, kuuntelu (elämyksellinen ja analyyttinen), ohjattu itsenäinen työskentely, mahdolliset konserttikäynnit, esitelmät.

Arviointi

Numeroarvosana. Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön ja kirjalliseen loppukokeeseen.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa, kurssi MU1 suositellaan suoritettavaksi ennen tätä kurssia.

MU7 Kuoro- ja yhtyelaulukurssi**LAJI**

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on ohjata laulamaan yhdessä elämyksiä tuottavan, vaihtelevan ja korkealaatuisen musiikin parissa, ymmärtämään äänentuoton perusteet (luodaan pohja luonnolliselle ja monipuoliselle äänenkäytölle), hahmottamaan keho lauluinstrumenttina sekä kehittämään sosiaalisia taitoja ja yhteisvastuullisuutta.

SISÄLTÖ

Kurssilla lauletaan vaihtelevaa ohjelmistoa sekä kuorona että lauluyhtyeissä, perehdytetään äänenkäytön eri tekniikoihin ja eri musiikkityylien fraseeraukseen. Kuorot ja yhtyeet esiintyvät koulun tilaisuuksissa ja pitävät yhteisiä konsertteja. Opiskelijat voivat avustaa esim. musiikkiteatterikurssin produktiossa. Mahdollisuuksien mukaan pyritään myös tekemään yhteistyötä myös muiden koulujen kuorojen (tai lauluyhtyeiden) kanssa.

TYÖTAVAT

Harjoitellaan äänenmuodostusta yhdessä ja erikseen, stemmaharjoittelua sekä harjoittelua yhdessä bändin /soitinyhtyeen kanssa.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä / numeroarvosana. Arvioinnissa otetaan huomioon jatkuva näyttö ja osallistuminen esityksiin.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa. Kurssin voi suorittaa lukion aikana osallistumalla periodiluonteisesti juhlien ohjelmaharjoituksiin ja esityksiin. Tällöin on käytössä opintokirja, jonne kerätään yhtä kurssia vastaava määrä oppitunteja.

MU8 Konserttimusiikin kurssi

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu klassisen konserttimusiikin keskeisiin säveltäjiin ja teoksiin
- harjaantuu hahmottamaan suurempia musiikillisia kokonaisuuksia
- oppii näkemään musiikin osana maailmanhistoriaa ja yhteiskunnan kehitystä
- saa esteettisiä elämyksiä.

SISÄLTÖ

Taidemusiikin keskeiset säveltäjät ja tyyliuunnat, konserttimusiikin helmet.

TYÖTAVAT

Yhteismusisointi: laulu ja soitto, kuuntelu (elämyksellinen ja analyttinen), ohjattu itsenäinen työskentely, esitelmät.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön ja kirjalliseen loppukokeeseen.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa, kurssi MU1 suoritettava ennen tätä kurssia.

7.2.11.2 Kuvataide

Lukion kuvataideopetuksessa opiskelija oppii tulkitsemaan, arvostamaan ja arvottamaan omaa ja muiden kuvallista kulttuuria. Kuvataideopetuksen tarkoituksena on ohjata opiskelijaa ymmärtämään yhteiskunnan ja ympäristön visuaalisia ilmiöitä ja niiden merkityksiä. Omakohtainen taiteellinen työskentely antaa opiskelijalle mahdollisuuden nauttia taiteesta, ilmaista itselle tärkeitä asioita ja kokea onnistumisen elämyksiä sekä ymmärtää taiteen merkitys elämässä ja yhteiskunnassa. Opetuksessa tuetaan opiskelijan mielikuvitusta, luovaa ajattelua ja assosiaatiokykyä sekä ohjataan pohtimaan esteettisiä ja eettisiä näkökulmia omassa elämässä, kuvataiteessa, mediassa ja kulttuuriympäristössä. Syvennetään visuaalisen kulttuurin merkitystä yleissivistyksessä ja luodaan edellytykset jatko-opinnoille.

Kuvataideopetuksen keskeisiä sisältöjä ovat kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu, taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen, ympäristön suunnittelu, arkkitehtuuri ja muotoilu sekä median visuaaliset tekijät.

Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, jossa taidolliset ja tiedolliset sisällöt täydentävät toisiaan. Mahdollisuuksien mukaan rakennetaan teemallisia kokonaisuuksia, tehdään yhteistyötä eri taiteen- ja tieteenalojen, ulkopuolisten tahojen ja muiden oppiaineiden kanssa sekä pyritään lisäämään koulun kulttuuritoimintaa. Opetuksen lähtökohtana on

opiskelijan oma kokemus, jonka pohjalta kuvailmaisun ja –tulkinnan prosessit toteutuvat.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Kuvataiteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija oppii tunnistamaan, ymmärtämään ja arvottamaan kuvataidetta ja visuaalista kulttuuria omassa elämässään ja yhteiskunnassa, tuntee kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin käsitteitä ja osaa käyttää niitä taideteosten, visuaalisten viestien sekä omien ja muiden töiden tulkinnassa, arvioinnissa ja työskentelyprosessin kuvailussa, Opiskelijan tulee harjaantua tavoitteelliseen, itsenäiseen, prosessinomaiseen työskentelyyn, itsearviointiin ja yhteistyöhön ja oppia käyttämään tarkituksenmukaisesti eri materiaaleja, välineitä ja tekniikoita kuvallisessa ilmaisussaan.

Opiskelijan tulee tuntea nykytaidetta ja kuvataiteen historiaa, ymmärtää mediakulttuuria ja sen vaikutuksia ihmiseen ja yhteiskuntaan sekä oppia mediatuotannon visuaalisen sisällön suunnittelua, tuottamista ja esteettistä arviointia ja osata soveltaa mediateknologiaa kuvallisessa työskentelyssään.

Opiskelijan tulee tuntea arkkitehtuurin, muotoilun ja esinekulttuurin visuaalista kieltä ja historiaa, tiedostaa oman toimintansa vaikutukset luontoon, kulttuurimaisemaan ja rakennettuun ympäristöön, niiden suunnitteluun ja päätöksentekoon sekä osata käyttää ja arvostaa kulttuuripalveluja.

ARVIOINTI

Kuvataiteen arviointi on pitkäkestoista ja vuorovaikutteista. Arviointi antaa tietoa opiskelijan edistymisestä ja kannustaa häntä ilmaisemaan itseään omaan kuvalliseen ilmaisuunsa luottaen. Kuvataideopetuksen tulee kehittää myös opiskelijan itsearviointitaitoja. Arvioinnin kohteena ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot. Kurssien arvoinnissa otetaan huomioon kuvalliset ja kirjalliset yksilö- ja ryhmätötehtävät, luonnokset, itsenäisesti suoritettavat tehtävät, aktiivisuus ja kiinnostuneisuus.

AIHEKOKONAISUUDET

Kaikki aihekokonaisuudet toteutuvat jossain määrin kaikissa kuvataiteen kursseissa. Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus toteutuu kaikissa kuvataiteen kursseissa aihepiirien, työtapojen ja materiaalien yhteydessä. Kulttuurien tuntemus korostuu erityisesti kursseissa KU1, KU2, KU4, KU6 ja KU7. Kestävä kehitys erityisesti materiaalien käytössä kursseissa KU3, KU5, KU8. Viestintä ja mediaosaaminen korostuvat sisältöinä ja tekniikoina varsinkin kursseissa KU3, KU8, video ja elokuvakasvatus. Teknologia ja yhteiskunta ilmenevät erityisesti kursseissa KU2, KU3, KU4, KU7, KU8, video- ja elokuvakasvatus. Hyvinvointi ja turvallisuus toteutuvat kaikissa kursseissa materiaalien käytön yhteydessä, erityisesti KU8, KU5 sekä psyykkisesti onnistumisen kokemuksina ja itseilmaisuna. Yrittäjyys ja aktiivinen kansalaisuus toteutuu kaikissa kursseissa.

KUVATAITEEN LUKIODIPLOMI

Kuvataiteen lukiodiplomikoe muodostuu yhden soveltavan lukiokurssin puitteissa toteutettavasta portfolioista ja siihen liittyvästä kirjallisesta osuudesta. Molemmat perustuvat annettuihin valtakunnallisiin vaihtoehtoihin. Diplomikoe suoritetaan yhden lukiokurssin aikana siten, että 30 tuntia varataan portfolioon (kuvalliset tehtävät) tekemiseen ja 4 oppituntia kirjallisen tehtävän suorittamiseen. Portfolio tehdään itsenäisesti oppilaitoksen tiloissa, opettajan valvonnassa. Kirjallinen osuus suoritetaan oppilaitoskohtaisesti kokeenomaisesti samaan aikaan (esim. koeviikolla).

Diplomikurssi suositellaan suoritettavaksi lukion 3. lukuvuoden syksyllä, mieluiten 2. jakson aikana. Kurssiin liittyvä materiaali jaetaan opiskelijoille syyslukukauden alussa. Ennen kurssia opiskelijan on suoritettava vähintään neljä kuvataiteen kurssia (pakollisia tai syventäviä).

Portfolio ja kirjallinen osuus arvioidaan erikseen, mutta diplomikokeen lopullinen arvosana muodostuu niiden kokonaisuudesta. Arvioinnin suorittavat kurssista vastaava opettaja ja toinen, koulun ulkopuolinen, kuvallisen alan asiantuntija. Portfolioon arvioinnissa otetaan huomioon työskentelyprosessi (idealuonnokset, kokeilut, kehittelyt, kuvalliset tutkielmat) sekä lopullinen työ. Arviointiasteikko on 1 - 5. Lisäksi annetaan lyhyt lausunto kirjallisesta osuudesta.

KU1 Minä, kuva ja kulttuuri

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee visuaalisen kulttuurin sisältöjä ja perusteita
- oppii ilmaisemaan itseään kuvataiteen keinoin ja tekemään omakohtaisia ratkaisuja
- oppii käyttämään visuaalista käsitteistöä tarkasteltaessa ja arvioidessa taiteen ja median kuvia, omia ja muiden tekemiä
- oppii tulkitsemaan visuaalisen kulttuurin sisältöjä, muotoja ja merkityksiä yksilön ja yhteiskunnan kannalta sekä soveltamaan opittua omassa työskentelyssä.

SISÄLTÖ

Kurssilla tutkitaan taiteen merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta, tutustutaan erilaisiin taidekäsitteisiin ja taiteen ilmiöihin eri aikoina ja eri kulttuureissa (suomalaisuus, pohjoismaisuus, eurooppalaisuus, ulkoeurooppalaiset kulttuurit). Harjoitetaan omaa kuvallista ilmaisua eri tekniikoin (piirtäminen, maalaaminen, kolmiulotteinen työskentely, grafiikka, digitaalinen kuva) sekä tutustutaan kuvan rakentamisen keinoihin (sommittelu, muoto, väri, liike, tila ja aika). Tutustutaan kuvaviestinnän perusteisiin, kuvan tulkintaan ja analysointiin kuvallisin ja sanallisin keinoin (formalistinen, ikonografinen, semioottinen ja reseptioanalyttinen tulkinta).

TYÖTAVAT

Kurssin työtapoja ovat opiskelijakeskeinen työskentely yksilöllisesti tai ryhmätyönä, harjoitustehtävät, näyttelykäynnit, kritiikit ja keskustelut. Työskentely tapahtuu pääosin oppitunneilla, tarpeen mukaan kotityönä tai itsenäisesti.

ARVIOINTI

Numeroarvosana/ suoritusmerkintä. Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön, läsnäoloon ja tehtävien suorittamiseen. Tehtävien ymmärtäminen, sisäistäminen, suoritustaso sekä kiinnostus ja aktiivisuus vaikuttavat myönteisesti.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi on suoritettava ensimmäisenä kuvataidekursseista.

KU2 Ympäristö, paikka ja tila**LAJI**

pakollinen

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu muotoilun, arkkitehtuurin ja ympäristön suunnittelun perusteisiin (materiaalituntemus, muotokieli, ilmaisutavat, suunnitteluprosessit)
- oppii havainnoimaan luontoa ja rakennettua ympäristöä esteettisestä, eettisestä, fyysisestä, psyykkisestä, kulttuurisesta, sosiaalisesta ja kestäväen kehityksen näkökulmasta.
- oppii ymmärtämään paikallista kulttuuria ja kulttuurikerrostumia, ympäristökysymyksiä ja tulevaisuuden suunnittelua
- tutustuu yhteisö- ja ympäristötaiteen ilmiöihin ja merkitykseen visuaalisessa kulttuurissa ja ympäristön suunnittelussa.

SISÄLTÖ

Kurssilla tutkitaan tila-käsitettä ja sen kokemista psyykkisenä, fyysisenä ja sosiaalisena paikkana, perehdytään arkkitehtuurin ja muotoilun peruskäsitteisiin (tila, mittakaava, liike, muoto, rakenne, väri, materiaali, suhdejärjestelmät). Tutkitaan maisemaa, rakennusta, esinettä ja taideteosta oman aikansa kulttuurihistoriallisena viestinä (kansanperinne ja taideteollisuus, julkinen taideteos). Ilmaistaan omia ympäristökokemuksia eri ilmaisuvälineitä käyttäen. Harjoitustehtävinä tehdään mm. havainnekuvia, materiaalikokeiluja, pienoismalleja, ympäristösuunnitelmia.

TYÖTAVAT

Yksilö- ja ryhmätyöskentely pääosin oppitunneilla, tarpeen mukaan itsenäisesti tai kotitehtävinä, näyttelykäynnit, vierailut tai vierailijat, kritiikit ja keskustelut. Mahdollisesti yhteistyötä biologian, historian kanssa.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arviointi perustuu läsnäoloon, jatkuvaan näyttöön ja tehtävien suorittamiseen, yleiseen aktiivisuuteen.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi voidaan suorittaa KU1-kurssin jälkeen, mieluiten kuitenkin vasta toisena opiskeluvuotena.

KU3 Media ja kuvien viestit

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii erittelemään ja tulkitsemaan median kuvaaman maailman suhdetta kulttuuriin ja todellisuuteen
- oppii ymmärtämään kuvailmaisun vaikutuskeinoja mediassa
- oppii ilmaisemaan itseään viestinnän keinoin ja käyttämään erilaisia kuvia ja tekniikoita eri viestintäympäristöissä.
- harjaantuu tutkimaan viestinnän vuorovaikutuksellista luonnetta, lähettäjän sekä kuvan suhdetta sanaan, ääneen ja liikkeeseen.
- tutustuu viestinnän rakenteisiin, koulutukseen ja ammatteihin mahdollisuuksien mukaan.

SISÄLTÖ

Kurssilla tutustutaan kuvaviestinnän eri osa-alueisiin:

- graafinen suunnittelu: typografia, taitto, kuvitus, kuvien muokkaus- ja siirtomenetelmät
- kuva mediassa: kuvajournalismi, mainonta, viihteen kuvat, sarjakuva, populäärikulttuurin kuvat, www-sivut ja tietokonepelit
- Visualisointi: merkit, symbolit sekä valokuvan ja elokuvan käyttö mediassa.

Tehtävien yhteydessä tutkitaan viestinnän vuorovaikutteista luonnetta, tutustutaan viestinnän rakenteisiin, koulutukseen ja ammatteihin mahdollisuuksien mukaan.

TYÖTAVAT

Työskentely yksin ja ryhmissä, projektityöskentelyä. Yhteistyötä muiden oppiaineiden (esim. äidinkieli, musiikki, liikunta) kanssa. Harjoitustehtäviä ja näyttelykäyntejä, vierailuja, vierailijoita. Kritiikkejä, keskusteluja. Työskentely tapahtuu pääosin oppitunneilla, tarpeen mukaan itsenäisesti tai kotitehtävinä.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Kurssin arviointi perustuu läsnäoloon, kiinnostukseen, aktiivisuuteen sekä tehtävien suorittamiseen.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi edellyttää KU1-kurssin suorittamista.

KU4 Taiteen kuvista omiin kuviin

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kuvataiteen sisältöjä ja ilmaisutapoja eri aikoina ja eri kulttuureissa aikansa historiallisena, yhteiskunnallisena ja kulttuurisena kuvaajana
- hahmottaa kuvataiteen historian pääpiirteitä teemallisesti ja kronologisesti
- tarkastelee taidetta taiteilijan, teoksen ja vastaanottajan näkökulmasta
- syventää taiteen tuntemustaan oman taiteellisen työskentelyn avulla
- oppii työskentelemään itsenäisesti
- harjaantuu pohdiskelemaan, sanalliseen itsearviointiin.

SISÄLTÖ

Kurssilla tutustutaan tärkeimpiin eurooppalaisiin taide- ja tyylikausiin sekä ulkoeurooppalaiseen taiteeseen. Näin pyritään havainnollistamaan kulttuurin merkityksen ilmeneminen kuvataiteessa. Perehdytään taidekuvan tulkintaan kuvin ja sanoin. Toteutetaan kuvataiteen aihepiireihin liittyviä kuvallisia tehtäviä eri tekotapoja ja elementtejä käyttäen (maalaus, piirustus, grafiikka, muovailu, tilataide, valo, varjo, liike, illusoorisuus, kolmiulotteisuus, rakenne ja materiaali). Harjoitetaan luonnostelua ja aiheen kehittelyä osana taiteellista prosessia.

TYÖTAVAT

Harjoitustehtävät, yksilö- ja ryhmätyöskentely, luennot, elokuvat, diaesitykset, näyttelyt, vierailukäynnit, vierailijat. Kritiikit ja keskustelut. Mahdollista yhteistyötä historian ja äidinkielen kanssa.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnin perusteena on läsnäolo, tehtävien ymmärtäminen ja suorittaminen, aktiivisuus ja kiinnostuneisuus työskentelyyn. Opiskelijoille annetaan suullista palautetta kurssin aikana.

SUORITUSJÄRJESTYS

Edellyttää KU1-kurssin suorittamista.

KU5 Nykyaikaisen taiteen työpaja

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- oppii seuraamaan ja arvioimaan nykytaiteen ajankohtaisia ilmiöitä
- havaitsemaan ympäristön visuaalisia merkityksiä ja soveltamaan niitä omassa ilmaisussaan

- harjaantuu kuvailmaisun prosessinomaiseen, tavoitteelliseen työskentelyyn
- harjoittaa eri materiaalien ja tekniikoiden mahdollisuuksia, muodon ja sisällön välistä suhdetta sekä poikkitaiteellisia kokeiluja.

SISÄLTÖ

Kurssilla tutustutaan nykytaiteen ilmiöihin, taustatekijöihin ja taidekäsitteisiin, huomioidaan nykytaide ja kulttuurien välinen vuorovaikutus. Toteutetaan oma produktio omista lähtökohdista. Kokeillaan uusia tekniikoita ja ilmaisutapoja, mahdollisuuksien mukaan myös poikkitaiteellisin keinoin.

TYÖTAVAT

Harjoitustyöt yksilö- ja ryhmätyöskentelynä, mahdollinen yhteistyö muiden taito- ja taideaineiden kanssa (liikunta, musiikki, ilmaisutaito, tekstiilityö, kotitalous, tekniset työt, videokurssi) tai koulun ulkopuolisten tahojen kanssa. Näyttelykäynnit, ateljeevierailut, esitykset, elokuvat, diat, kritiikit, keskustelut.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnin perusteena on läsnäolo ja aktiivisuus, tehtävien suorittaminen, yhteistyökyky.

SUORITUSJÄRJESTYS

Edellytyksenä on KU1-kurssin suorittaminen.

KU6 Valokuvaus

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu valokuvailmaisun perusteisiin, valokuvan kieleen, historiaan ja eri lajeihin
- harjaantuu käyttämään yleisimpiä valokuvauksen välineitä ja ilmaisukeinoja
- kehittyä visuaalisen ympäristön havainnoinnissa
- ymmärtää valokuvan merkityksen median välineenä.

SISÄLTÖ

Kurssilla käsitellään valokuvauksen historiaa ja merkitystä eri aikoina sekä eri lajeja (maisema-, muoto-, luontokuvaus, dokumentti-, mainos- ja muotokuvaus, taide- ja tieteellinen kuvaus). Opitaan tuntemaan järjestelmäkameran rakenne ja toiminta: polttoväli, aukko, terävyysalue, valotus. Tutkitaan valoa (luonnonvalo, keinovalo, valon suunta, valon voimakkuus, valon luonne). Harjoitellaan kuvasommittelua, kuvan rajausta ja kuvakulmaa. Perehdytään kuvan käsittelytapoihin (mustavalkonegatiivin kehitys, kuvan vedostus, fotografiikka, diakuvaus, digikuvaus). Tutkitaan valokuvan käyttöä ja vaikutusmahdollisuuksia mediassa.

TYÖTAVAT

Yksilö- ja ryhmätyöskentelyä, luentoja, demonstraatioita ja harjoitustöitä. Mahdollisia vierailukäyntejä (näyttelyt, valokuvastudio), vierailijoita. Kritiikkejä ja keskusteluja.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnin perusteena on läsnäolo, aktiivisuus, pitkäjänteisyys ja yhteistyökyky sekä opittujen tietojen ja taitojen hallinta, tehtävien suorittaminen, työprosessi ja työn tulos.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa. Kuvaviestintäkurssin KU3 suorittaminen on eduksi kurssille tultaessa.

KU7 Arkkitehtuuri, sisustussuunnittelu ja tekninen piirustus**LAJI**

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu arkkitehtuurin, sisustussuunnittelun ja teknisen piirustuksen perusteisiin
- harjoittelee tilasommittelua ja kolmiulotteista hahmottamista eri menetelmin
- ymmärtää arkkitehtuurin ja sisustussuunnittelun merkityksen osana ihmisen fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä ympäristöä.

SISÄLTÖ

Kurssilla tutustutaan arkkitehtuurin ja sisustussuunnittelun perusteisiin harjoitustehtäviä tekemällä. Selvitetään tärkeimmät tilakäsitteet ja tekniset menetelmät (mittakaava, suhdejärjestelmä). Toteutetaan luonnoksia, pohjapiirustus, aksonometriset kuvaamistavat, projektiopiirustus, perspektiiviset kuvaamistavat. Käsitellään värin, valon ja materiaalien merkitystä arkkitehtuurissa. Luodaan katsaus Suomen, Euroopan ja Euroopan ulkopuolisten kulttuurien rakennusperinteeseen.

TYÖTAVAT

Harjoitustehtävät yksin tai osittain ryhmätyönä, työskentely oppitunneilla, tarpeen mukaan kotityönä tai itsenäisesti. Näyttelykäynnit, vierailut tai asiantuntijat, dialuennot, elokuvat.

ARVIOINTI

Numeroarvosana. Arvioinnin perusteena läsnäolo ja jatkuva näyttö, tehtävien suorittaminen ja aktiivisuus.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa. KU2-kurssin suorittaminen on eduksi ennen kurssia.

KU8 Videopaja

LAJI

Koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu elokuvailmaisun ja videotyöskentelyn perusteisiin sekä elokuvan kieleen, historiaan ja eri lajeihin (dokumentti ja fiktio), oppii analysoimaan elokuvia ja videoita, ymmärtämään elokuvan vaikutuksen katsojaan. Tavoitteena on harjoitustyön valmistaminen videon keinoin, yhteistyökyvyn harjoittaminen ja vastuuntunnon kehittäminen ja ryhmätyöskentelyn merkityksen ymmärtäminen.

SISÄLTÖ

Valmistetaan harjoitustyö videon keinoin. Käsitellään elokuvallisen ajattelun ja videoilmaisun perusteet, valmistetaan käsikirjoitus ja kuvasuunnitelma. Työstetään idea toteutuskelpoiseen muotoon. Perehdytään videotekniikkaan, kuvaukseen, ääni-ilmaisuun ja editointiin. Arvioidaan töitä yhdessä ja itsenäisesti.

TYÖTAVAT

Ryhmätyöskentelyä ja työtehtävien jakoa tarkoituksenmukaisesti, työskentelyä koulussa ja koulutilojen ulkopuolella tarpeen mukaan. Katsellaan nauhoitteita, tehdään mahdollisuuksien mukaan vierailuja tai käytetään vierailijoita. Tehdään yhteistyötä äidinkielen tai atk:n kanssa mahdollisuuksien mukaan.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä/ numeroarviointi. Arvioinnin perusteena ovat läsnäolo, aktiivisuus, pitkäjänteisyys ja suhtautuminen työhön, suunnittelukyky, työprosessi, opittujen tietojen ja taitojen hallinta, työn tulos, osien ja kokonaisuuden hallinta ja yhteistyökyky ja kyky ymmärtää roolinsa ja tehtävänsä työryhmän jäsenenä.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa. Kuvaviestintäkurssin KU3 ja valokuvauskurssin KU6 suorittaminen on eduksi videokurssille osallistuville.

7.2.12 Liikunta

Liikunnanopetuksen tehtävänä on edistää terveellistä ja aktiivista elämäntapaa sekä ohjata opiskelijaa ymmärtämään liikunnan merkitys fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille. Liikunnan myönteiset kokemukset vahvistavat psyykkistä vireystilaa ja jaksamista koulutyössä. Liikunnassa opiskelija ilmaisee itseään ja kokee elämyksiä. Se on toiminnallinen oppiaine, jossa kehitetään opiskelijoiden fyysis-motorisia ominaisuuksia sekä tuetaan heidän tasapainoista kasvuaan ja kehitystään. Liikunnan avulla vahvistetaan sosiaalisia taitoja ja yhteenkuuluvuutta,

ohjataan vastuullisuuteen ja reilun pelin hengen ymmärtämiseen sekä hyviin tapoihin. Liikunnanopetus tukeutuu eettiseen ja esteettiseen arvopohjaan.

Fyysisen kunnon harjoittamisen ja seurannan avulla opiskelijaa ohjataan ymmärtämään hyvän kunnon merkitys jaksamiselle ja työkyvyille. Monipuolisella liikunnan opetuksella luodaan valmiuksia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen.

Liikuntaa opetetaan monipuolisesti ottaen huomioon vuodenaajat ja paikalliset olosuhteet. Opetusjärjestelyinä käytetään yksilö-, pienryhmä- sekä ryhmäopetusta. Suomalaisen liikuntakulttuurin perinteet ja koulun lähiympäristö sekä liikuntatilat otetaan huomioon valittaessa liikuntamuotoja. Erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille opetusta eriytetään yksilöllisten tarpeiden pohjalta. Opetuksen toteuttamisessa otetaan huomioon turvallisuus, monikulttuurisen oppilasaineksen erityistarpeet sekä uskonnollinen vakaumus.

AIHEKOKONAISUUKSIEN TOTEUTUMINEN

- Ihmisenä kasvaminen: Oppilas ottaa vastuun tekemistään valinnoista sekä oman toimintakykyisyytensä ylläpitämisestä ja kehittämisestä. Oppilaalla on myös erinomaiset mahdollisuudet itsetuntemuksen kehittäminen liikunnan ja eri liikuntatehtävien avulla.
- Turvallisuus ja liikenne: Liikunnassa oppilaat liikkuvat usein pitkiäkin matkoja suorituspaikoille, jonka vuoksi on tärkeää noudattaa liikennesääntöjä ja annettuja siirtymisohjeita.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää taitojaan ja tietojaan eri liikuntamuodoissa
- saa valmiuksia omaehtoiseen liikuntaharrastukseen
- osaa arvioida omaa fyysistä kuntoaan sekä asettaa itselleen tavoitteita
- toimii hyvien tapojen mukaisesti ja toisia kunnioittaen sekä noudattaa sovittuja sääntöjä
- osaa liikkua luonnonarvoja kunnioittaen ja ymmärtää luonnon sekä vuodenaikojen merkityksen liikkumisessa
- osaa työskennellä rakentavasti, turvallisesti ja vastuullisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.

ARVIOINTI

Liikunnan arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus, vastuullisuus ja asennoituminen sekä taidot, tiedot ja toimintakyky.

PAKOLLISET KURSSIT

Pakollisilla kursseilla syvennetään peruskoulussa opittuja taitoja ja tietoja sekä annetaan mahdollisuus tutustua uusiin lajeihin. Tarvittaessa opetusta eriytetään opiskelijälähtöisesti. Kurssien suunnittelussa tulee ottaa huomioon vuodenaajat niin, että pakollisten kurssien aikana pyritään harjoittamaan kesä- ja talviliikuntaa sekä sisä- ja ulkoliikuntaa. Opetuksessa korostetaan liikunnan vaikutusta terveyteen ja hyvinvointiin. Opiskelussa huomioidaan turvallisuus erityisesti liikuntapaikoille siirtymisissä ja ryhmiä muodostettaessa.

LI1 Taitoa ja kuntoa

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- jatkaa peruskoulussa opittujen liikuntataitojen syventämistä ja harjoittamista
- saa ohjausta monipuoliseen liikuntaan
- saa myönteisiä liikuntakokemuksia
- tutustuu mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntalajeihin
- ymmärtää monipuolisen fyysisen kunnon harjoittamisen periaatteet ja toimii terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistäen.

SISÄLTÖ

- fyysisen kunnon harjoittelu, oman fyysisen kunnon mittaaminen ja arviointi
- lihashuolto ja rentoutus
- sisä- ja ulkopalloilu, mailapelit: lentopallo, salibandy, jalkapallo, sulkapallo ja tennis
- telinevoimistelu
- tanssi: vakiotanssit ja latinalaisamerikkalaiset tanssit
- uintitekniikat, -hyyt ja vesipelastus
- yleisurheilu
- suunnistus ja luontoliikunta

Sisältöjen painotukset eroavat tyttöjen ja poikien kurssissa toisistaan.

TYÖTAVAT

Opetus on pääosin yhteistä, mutta syventävien sisältöjen osalta voidaan opetusta eriyttää. Lajitaitojen kertausta erilaisten harjoitusten avulla yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentelynä. Demonstraatiota käytetään harjoitteiden esittelyssä. Oman fyysisen kunnon arviointi suoritetaan kunnon- ja liikehallinnan mittaustestistöllä ja siitä käydään palautekeskustelu. Tytöt ja pojat työskentelevät pääosin omissa ryhmissään.

ARVIOINTI

Numeroarvosana/suoritusmerkintä. Arvioinnissa huomioidaan oppiaineen yleiset arviointiperusteet.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.

LI2 Liikuntaa yhdessä ja erikseen

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- monipuolistaa lajitaitojaan ja –tietojaan
- saa perustiedot kunto-ohjelman laatimiseen ja toteuttamiseen
- saa ohjausta henkilökohtaisen, terveyttä edistävän liikuntaharrastuksen aktivoimiseen
- oppii vastuulliseen toimintaan itsenäisesti ja ryhmässä
- oppii arvostamaan ja ylläpitämään terveyttä ja työkykyä
- kehittyä sosiaalisessa kanssakäymisessä.

SISÄLTÖ

- fyysisen kunnon harjoittelu, lihashuolto ja rentoutus
- sisä- ja ulkopalloilu, mailapelit: koripallo, pesäpallo, ultimate, squash
- telinevoimistelu
- talviliikunta: luistelu ja jääpelit
- kuntouinti, vesiliikunta ja vesipallo
- oppilaiden valinnan mukaan tutustuminen yhteen uuteen lajiin

Sisältöjen painotukset eroavat tyttöjen ja poikien kurssissa toisistaan.

TYÖTAVAT

Opetuksessa rohkaistaan kokeilunhaluun ja lajitaitojen monipuolistamiseen. Työskentelyssä painottuvat ryhmätyöskentely ja yksilötyöskentely kunkin liikuntalajin ominaispiirteiden mukaan. Yhteisöllisyyttä korostetaan. Itsenäisenä työskentelynä oppilaat suunnittelevat itselleen kunto-ohjelman, jota toteutetaan kurssin yhteydessä.

ARVIOINTI

Numeroarvosana/suoritusmerkintä. Arvioinnissa huomioidaan oppiaineen yleiset arviointiperusteet.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.

LI3 Virkisty ja rentoudu liikunnasta

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien, kuntoa ylläpitävien ja elämyksellisten liikuntakokemusten avulla.

SISÄLTÖ

Opiskelijat suunnittelevat yhdessä opettajan kanssa virkistävän, rentouttavan ja hyvää kuntoa ylläpitävän ja monipuolisen liikuntakurssin. Kurssi voidaan suorittaa osittain tiiviskurssina urheiluopistolla tai muualla vastaavassa, missä on suunnitelman mukaiset monipuoliset liikuntamahdollisuudet. Muilta osin

kurssi toteutetaan lukujärjestyksen mukaisesti koulua ja koulun lähiympäristön mahdollisuuksia hyväksikäyttäen.

TYÖTAVAT

Oppilaat suunnittelevat yhdessä opettajan kanssa kurssin ohjeen mukaisen sisällön, joka tukee annettuja tavoitteita. Kurssiin liittyvä mahdollinen urheiluopistoon tutustuminen toteutetaan koko liikuntaryhmän yhteisenä leirikouluna.

ARVIOINTI

Numeroarvosana/suoritusmerkintä. Arvioinnissa huomioidaan oppiaineen yleiset arviointiperusteet painottaen ryhmätyöskentelytaitoja, sosiaalisuutta ja aktiivista osallistumista.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.

LI4 Vanhojen tanssien kurssi

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

- edistää opiskelijoiden yhteisen liikkumisen ja sosiaalisten taitojen kehittymistä
- perehdyttää opiskelijat erityisesti vanhoihin tansseihin ja vuosisadan alun tansseihin sekä tanssiperinteeseen ja siihen liittyvään tapakulttuuriin

SISÄLTÖ

Oppilaat opettelevat ja harjoittelevat noin 15 vanhaa tanssia sekä vuosisadan vaihteen tanssia sekä paritansseista ainakin valssin, hitaan valssin ja tangon askeleita. Valmistellaan ja esitetään vanhojen tanssiesitys ja tutustutaan tähän liittyvään tapa- ja pukeutumiskulttuuriin.

TYÖTAVAT

Demonstraatioita, pari- ja ryhmätyöskentelyä.

ARVIOINTI

Numeroarvosana/suoritusmerkintä. Arvioinnissa huomioidaan oppiaineen yleiset arviointiperusteet painottaen aktiivisuutta, vastuullisuutta, käytöstapoja, sosiaalisuutta ja taidon oppimista.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.

LI5 Kuntoliikuntakurssi

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoite on oman säännöllisen liikunnan tehostaminen, oman kunnon kohentaminen ja seuraaminen.

SISÄLTÖ

Oppilaat suunnittelevat yhdessä opettajan kanssa kurssin sisällön. Lajivalikoiman valinnassa kiinnitetään huomiota monipuolisuuteen ja aerobisen kuntoa kehittävään vaikutukseen. Harjoittelun seuranta tehdään harjoituspäiväkirjan ja alku- sekä loppumittauksen muodossa.

TYÖTAVAT

Kunto ja toimintakyky arvioidaan kurssin alussa ja lopussa. Kurssilla painotetaan jo opittujen taitojen soveltamista ja tekemistä. Kurssiin suorittamiseen oleellisesti liittyvän harjoituspäiväkirjan tuotoksia arvioidaan yhdessä opettajan kanssa.

ARVIOINTI

Numeroarvosana/suoritusmerkintä. Arvioinnissa huomioidaan oppiaineen yleiset arviointiperusteet painottaen aktiivisuutta, asennetta tavoitteen mukaisessa työskentelyssä sekä toimintakykyä ja sen kehittymistä.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.

LI6 Kuntosalikurssi

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- omaksuu kuntosalivälineiden käytön ja liikkeiden tekniikat
- tuntee voimaharjoittelun suunnittelun perusteet
- saa valmiuksia sekä omatoimisesti laatia että toteuttaa harjoitusohjelmia
- kehittää valitsemansa voiman painopistealuetta ja ymmärtää hyvän kunnon merkityksen omalle hyvinvoinnilleen.

SISÄLTÖ

- voimaharjoittelun teoriaa
- alku- sekä loppumittaukset harjoittelun tavoitteiden suunnassa
- oman harjoitusohjelman suunnittelu yhdessä opettajan kanssa sekä harjoittelun seuranta
- oman suunnitelman mukaista kuntosaliharjoittelua

TYÖTAVAT

Teoriaopetusta, oppilaskohtaisen harjoitustaustan mittaus ja analysointi sekä harjoitussuunnitelman laadinta yhteistyössä opettajan ja oppilaan kesken.

Demonstraatioita kuntosalilaitteiden suoritustekniikoista. Kurssin alussa suoritetaan alkumittauksena oppilaan oman tavoitteen mukainen alkumittaus, jota käytetään henkilökohtaisen harjoitussuunnitelman perusteena. Oppilas harjoittelee ohjatusti suunnitelmansa mukaisesti ja täyttää harjoituspäiväkirjaa.

ARVIOINTI

Numeroarvosana/suoritusmerkintä. Arvioinnissa huomioidaan oppiaineen yleiset arviointiperusteet painottaen aktiivisuutta, asennetta tavoitteen mukaisessa työskentelyssä sekä toimintakykyä ja sen kehittymistä. Arvioinnissa huomioidaan myös harjoituspäiväkirjan täyttö ja analyysitys.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.

LI7 Laskettelukurssi

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa omaa henkilökohtaista taitotasoa lumilaudalla tai suksilla rinteessä
- omaksuu omien lasketteluvälineidensä hoitamisen ja huollon
- tietää laskettelurinteiden EU –säännöt ja oppii ottamaan muut huomioon rinteessä
- saa mahdollisuuden tutustua oman välineensä lisäksi toiseen laskettelumuotoon

SISÄLTÖ

- lasketteluharjoituksia ryhmä- ja yksilöopetuksena
- ratalaskutekniikka, vapaan laskun eri tekniikat
- lasketteluohjelman suunnittelua ja harjoittelua
- Tutustutaan oman välineen lisäksi toiseen laskettelutapaan: sukset, lumilauta, telemark, snowboarding tai blade.
- Olosuhteiden mukaan toteutetaan lumikenkävaellus.

Kurssi toteutetaan usean päivän mittaisena tiiviskurssina joko Etelä-Suomen rinteissä, Suomen lapissa tai Keski-Euroopassa. Tästä johtuen kurssi on osittain tai kokonaan loma-aikaan.

TYÖTAVAT

Työtapoina käytetään harjoituksia yksin, kaksin ja ryhmässä eriyttäen tasoryhmissä. Omatoimista ja ohjattua toimintaa toteutetaan oppilaan taitotason mukaan.

ARVIOINTI

Numeroarvosana/suoritusmerkintä. Arvioinnissa huomioidaan oppiaineen yleiset arviointiperusteet painottaen aktiivisuutta, toisten huomioon ottamista

ja annettujen sääntöjen noudattamista. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan oppilaan perustaitotaso ja/tai edistyminen kurssin aikana.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.

LI8 Akrobatiaa ja liikkuvuutta

LAJI

koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssin tavoite on oman motoriikan parantaminen, notkeuden ja liikkuvuuden lisääminen, sekä oman kehityksen seuraaminen. Kurssin alussa jokainen asettaa itselleen liiketavoitteen, joka voi olla joko akrobaattisen liikkeen oppiminen tai tietyn liikkuvuuden saavuttaminen.

Tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntalajeihin
- oppii uusia sekä monipuolistaa jo opittuja lajitaitojaan ja –tietojaan
- saa ohjausta henkilökohtaisen liikuntaharrastuksen aktivoimiseen
- oppii vastuulliseen toimintaan itsenäisesti ja ryhmässä
- saa ohjausta oman motoriikan ja liikkuvuuden kehittämisessä
- saa myönteisiä liikuntakokemuksia
-

SISÄLTÖ

- lihashuolto ja rentoutus, syvävenyttely, jooga, pilates
- telinevoimistelu, perusakrobatia
- sirkus, pariakrobatia, ilma-akrobatia, jonglööraus
- mahdollisuuksien mukaan trampoliini, parkour, itsepuolustuslajit

TYÖTAVAT

Opetuksessa rohkaistaan kokeilunhaluun ja lajitaitojen monipuolistamiseen, painotetaan perusakrobatiaa. Oppilaat suunnittelevat yhdessä opettajan kanssa kurssin sisällön, joka tukee annettuja tavoitteita.

ARVIOINTI

Numeroarvosana/suoritusmerkintä. Arvioinnissa huomioidaan oppiaineen yleiset arviointiperusteet painottaen aktiivisuutta, asennetta tavoitteen mukaisessa työskentelyssä sekä toimintakykyä ja sen kehittymistä.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.

7.2.13 Opinto-ohjaus

Opinto-ohjauksen tavoitteena on edistää nuoren kasvua eettisesti vastuuntuntoiseksi ja toiset ihmiset huomioonottavaksi yhteiskunnan jäseneksi. Heitä autetaan löytämään välineitä terveen itsetunnon muodostamiseksi, jotta he kykenisivät kohtaamaan ja hallitsemaan muuttuvia elämäntilanteita ja ottamaan vastuun tekemistään valinnoista.

OP1 Koulutus, työ ja tulevaisuus

LAJI

pakollinen

TAVOITTEET

Opinto-ohjauksen pakollisen kurssin tavoitteena on tukea nuoren kasvua ja kehitystä, auttaa häntä henkilökohtaisen opiskeluohjelman suunnittelussa, rakentamisessa ja sen vastuullisessa toteuttamisessa sekä ohjata nuorta monipuolisten opiskelutaitojen omaksumiseen ja itsenäiseen tiedonhankintaan mm. kirjastopalveluihin tutustumalla. Kurssin tavoitteena on myös tukea ja ohjata nuorta lukion jälkeiseen elämään liittyvissä ura- ja jatkokoulutuskysymyksissä sekä rohkaista häntä valinta- ja päätöksentekotilanteissa.

Lisäksi opiskelija tutustuu kurssilla Töölön yhteiskoulun käytänteisiin ja perinteisiin sekä koulun tarjoamiin tukipalveluihin ja niistä vastaaviin henkilöihin.

SISÄLTÖ

- lukion ohjaus- ja tukipalveluihin sekä niiden käyttöön opastaminen
- lukio-opintojen rakentuminen ja omien opiskelutaitojen kehittäminen
- itsetuntemus
- omien toimintamallien ja vahvuuksien tunnistaminen
- ylioppilastutkinto
- ammatillinen suuntautuminen ja jatko-opintojen pohtiminen: jatko-opintoihin hakeutuminen ja päätöksenteko
- työelämä tietous ja työelämään siirtyminen

Kurssiin liittyen pyritään järjestämään myös työelämään ja oppilaitoksiin tutustumista.

TYÖTAVAT

Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut, luokkahuonetyöskentely, pienryhmäohjaus, itsenäiset kirjoitustehtävät, koulutuspaikka- ja messuvierailut, oppilaitos- ja ammattiesittelyt jne.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä. Hyväksytyt suoritusmerkintä edellyttää kurssin kulloistenkin suoritustapojen mukaista aktiivista osallistumista ja vaadittavien tehtävien asianmukaista suorittamista

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi (sen luokkatunnit) on jaettu eri lukuvuosille.

OP2 Opiskelu, työelämä ja ammatinvalinta

LAJI

valtakunnallinen syventävä

TAVOITTEET

Opinto-ohjauksen syventävän kurssin keskeisenä tavoitteena on edistää opiskelijan jatko-opiskeluvalmiuksia, kehittää hänen kykyjään itsetuntemuksessa ja ohjata häntä perehtymään jatkokoulutuksen ja työelämän kannalta sellaisiin keskeisiin kysymyksiin, joihin muussa ohjauksessa ei ole mahdollista syventyä. Päämääränä on opiskelijan kehittyminen itseohjautuvaksi persoonaksi, joka kykenee suunnittelemaan realistisesti tulevaisuuttaan sekä toimimaan näiden suunnitelmiensa ja tavoitteidensa mukaisesti. Kurssin puitteissa opiskelijalla on mahdollisuus myös tutustua häntä erityisesti kiinnostaviin jatkokoulutuspaikkoihin tai työelämän alueisiin.

SISÄLTÖ

- itsetuntemuksen ja reflektiivisen ajattelun kehittäminen
- jatko-opiskeluvalmiudet
- ammatillinen suuntautuminen ja urasuunnittelu
- jatko-opiskelumahdollisuuksien pohtiminen, niihin hakeutuminen ja päätöksentekotaidot
- alueellinen työ- ja elinkeinoelämätietous
- työelämäään siirtyminen ja siinä vaadittavat taidot

Kurssin keskeiset sisällöt muodostuvat kurssille osallistuvien opiskelijoiden tarpeiden ja tavoitteiden pohjalta siten, että jokainen painottaa hänelle itselleen tarkoituksenmukaisimpia osa-alueita ja toimintatapoja.

TYÖTAVAT

Henkilökohtaiset ohjauskeskustelut, Internetin käyttö yhteydenpidossa ja tiedonhaussa, pohdintaa ja reflektiivisyyttä edellyttävät kirjoitustehtävät, vierailut oppilaitoksissa ja työelämässä jne.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä. Hyväksytyt suoritusmerkintä edellyttää kurssin kulloistenkin suoritustapojen mukaista aktiivista osallistumista ja vaadittavien tehtävien asianmukaista suorittamista

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssi suoritetaan pääsääntöisesti viimeisen lukiovuoden aikana.

OP3 Oppilaasta ohjaajaksi

LAJI

Koulukohtainen syventävä

TAVOITTEET

Kurssilla keskitytään tutoreiden ohjaajaidentiteetin kehittämiseen ja tulevan lukuvuoden toimintasuunnitelman hiomiseen. Tavoitteena on valmentaa tutorit uusien opiskelijoiden tukihenkilöiksi, jotta he kykenevät ohjaamaan, neuvomaan ja auttamaan heitä lukio-opintojensa alkuvaiheessa. Kurssilla harjoitellaan toimimista oppilaitoksen edustustehtävissä, organisoidaan koulun tapahtumia sekä suunnitellaan uusia yhteistyömuotoja niin koulun sisälle kuin sen ulkopuolellekin. Tutortoiminnan tavoitteista keskustellaan koko ryhmän kanssa kurssin alussa, jolloin ne myös määritellään yksityiskohtaisemmin.

SISÄLTÖ

Kurssilla valmistaudutaan tutorina toimimisen kannalta keskeisiin sisältöalueisiin:

1. Uusien lukiolaisten ohjaus ja neuvonta lukio-opintojen alkuvaiheessa
2. Koulun edustaminen koulun ulkopuolella (esim. messuilla)
3. Koulun esittely erilaisissa tilaisuuksissa (lukioesittelyt ja vanhempainillat)
4. Yhteistyön kehittäminen lukion oppilaskunnan suuntaan
5. Yhteistyön kehittäminen koulun ulkopuolelle (esim. yritysmaailma)
6. Uusien tutoreiden perehdyttäminen tehtäviinsä

Kurssilla tutoreita ohjataan toimimaan tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti ohjaus- ja neuvontatehtävissään. Keskeistä on pyrkiä toteuttamaan keväällä laadittua toimintasuunnitelmaa mahdollisimman hyvin koko lukuvuoden ajan.

TYÖTAVAT

Luennot, keskustelut, ryhmätyöt sekä oppiminen ohjatusti tekemällä

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä. Hyväksytyt suoritusmerkintä edellyttää aktiivista osallistumista tutorvalmennukseen sekä tutortoimintaan koko vuoden ajan.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssille valitaan 15-20 oppilasta kevätlukukauden alkupuolella ja kurssi käydään kalenterivuoden kuluessa. Osallistujat suorittavat myös kurssin IM3.

7.2.14 Koulukohtaiset soveltavat kurssit

7.2.14.1 Aktiivinen oppilaskuntatoiminta AO1

LAJI

Koulukohtainen soveltava

TAVOITTEET

Lukiolainen toimii oman perusryhmänsä edustajana oppilaskunnan hallituksessa, jonka tehtävänä on kehittää koulua laadukkaana ja viihtyisänä opiskeluympäristönä. Hallitustyön tavoitteena on edistää koulun

toimintakäytänteitä hyvässä yhteistyössä opettajiston ja muun henkilöstön kanssa ja tehdä näin koulusta mahdollisimman hyvä paikka opiskella ja viihtyä. Yhdessä työskennellen hallituksen jäsenet oppivat virallisia kokouskäytäntöjä, kehittävät vuorovaikutus- ja ryhmätyöskentelytaitojaan sekä kehittyvät aktiivisina toimijoina kouluyhteisössä.

SISÄLTÖ

Oppilaskunnan hallituksen jäsenet edustavat sekä perusr ryhmäänsä että viime kädessä koko lukion oppilaskuntaa. Jäsenten toimikausi on kaksi ensimmäistä lukuvuotta. Hallitus valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan, sihteerin sekä rahastonhoitajan. Hallituksen kokouksia järjestetään yleensä kerran tai kaksi kuukaudessa. Niissä käsitellään lukion oppilaskuntaa koskevia kouluasioita ja tehdään tarvittaessa aloitteita opettajistolle. Kokousten ohella hallituksen jäsenet toimivat aktiivisesti myös erilaisia juhlia ja muita yhteisiä tilaisuuksia järjestäen. Hallituksen puheenjohtaja edustaa oppilaskuntaa myös koulun johtokunnan kokouksissa. Hallituksen toimintaa tukee ja seuraa siihen tehtävään nimetty ohjaava opettaja.

TYÖTAVAT

Osallistuminen oppilaskunnan hallituksen yhteisiin kokouksiin sekä muuhun aktiiviseen oppilaskuntatoimintaan kokousten ulkopuolella

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä. Hyväksytyt suoritusmerkintä edellyttää aktiivista osallistumista hallituksen kokouksiin ja muuhun toimintasuunnitelman mukaiseen työskentelyyn kahden lukuvuoden ajan.

SUORITUSJÄRJESTYS

Syyslukukauden alussa jokainen lukion uusi perusr ryhmä äänestää keskuudestaan kaksi edustajaa oppilaskunnan hallitukseen. Ryhmien edustajat toimivat hallituksen jäseninä kolmannen lukiovuoden toisen opintojakson loppuun saakka.

7.2.14.2 Elokuvasvatus EK1

TAVOITTEET

Tavoitteena on elokuvan ja median viestien ymmärtäminen, havaintokyvyn kehittäminen, omien elämysten ja katsomiskokemusten erittelemine, medialukutaidon harjoittaminen sekä elokuvien kriittinen tulkinta tutkimalla ja analysoimalla elokuvia ja tutustumalla elokuvan kieleen sekä elokuvan merkitykseen yhteiskunnan ja yksilön elämässä.

SISÄLTÖ

Kurssilla tutustutaan liikkuvan kuvan maailmaan ja elokuvalliseen ajatteluun. Katsotaan ja analysoidaan erilaisia elokuvia esim. mykkäelokuva, äänielokuva, värielokuva, animaatio. Tutustutaan elokuvan osatekijöihin (käsikirjoitus, ohjaus, kuvaus, musiikki, äänimaailma, valaistus, leikkaus, editointi) ja analysoidaan niitä omasta subjektiivisesta kokemuksesta.

TYÖTAVAT

Elokuvia vertaillaan ja analysoidaan kuvallisesti ja kirjallisesti, yksilö- ja ryhmätyönä koulussa ja koulun ulkopuolella. Tehdään elokuvakäyntejä, hyödynnetään vierailevia asiantuntijoita. Kurssilla tehdään yhteistyötä äidinkielen ja kuvataiteen kanssa.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä/ numeroarviointi.

Arviointiin vaikuttavat läsnäolo, tehtävien suorittaminen, ryhmätyötaito, aktiivisuus ja kiinnostuneisuus.

AIHEKOKONAISUUDET

Kurssissa painottuvat erityisesti aihekokonaisuudet viestintä ja mediaosaaminen, kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus, teknologia ja yhteiskunta.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.

7.2.14.3 Eurooppalainen kulttuuriperintö Helsingissä EH1

Kurssilla tutustutaan Helsingin kulttuuritarjontaa hyödyntäen mm. pääkaupungin rakennustaiteeseen. Kurssi sisältää esim. ekskursioita.

7.2.14.4 Improvisaatio ja vuorovaikutustaidot**IM1 Improvisaatio ja vuorovaikutustaidot (peruskurssi)****TAVOITTEET**

Tavoitteena on vahvistaa ja monipuolistaa opiskelijan suullista ilmaisukykyä ja rohkaista häntä käyttämään erilaisia ilmaisun keinoja. XXX Yhteistyötä kulttuurilaitosten kanssa suunnitellaan.

SISÄLTÖ

Tehdään äänen tuottamiseen ja hallintaan liittyviä sekä ääni-ilmaisun harjoituksia. Tehdään pienimuotoisia ääni-, liike-, kontakti-, mimiikka- ym. harjoituksia yksin, pareissa ja ryhmänä. Improvisoidaan, tehdään rooliharjoituksia sekä ääntä että nonverbaaleja keinoja käyttäen. Valmistetaan pieniä ex tempore- ja suunniteltuja esityksiä.

TYÖTAVAT

Rentoutus- ja kontaktiharjoitusten jälkeen tehdään vaihdellen erilaisia yksilö-, pari- ja ryhmäharjoituksia. Käytännön harjoittelun lisäksi käydään analyttisiä ja suunnittelevia keskusteluja kurssin töistä ja mahdollisista vierailuista.

ARVIOINTI

Numeroarvosana/suoritusmerkintä. Hyväksyty suoritus edellyttää aktiivista osallistumista kurssin työskentelyyn. Numeroarvosanassa painottuvat opiskelijan aktiivisuus ja hänen ilmaisulliset näyttönsä.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.

IM2 Improvisaatio ja vuorovaikutustaidot (jatkokurssi)

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että kurssin osallistujat oppivat pitkäjänteisesti yhdessä suunnittelemaan ja tuottamaan koulussa tai muualla esitettäväksi jonkin esityksen tai ohjelmakokonaisuuden, jossa he soveltavat monipuolisesti ilmaisutaitojaan.

SISÄLTÖ

Syvennetään ilmaisun keinoja ja vankennetaan omaa esittämistaitoa. Pohditaan ja sovelletaan esityksissä mahdollisesti käytettävien eri elementtien (tanssi, visuaalinen esittäminen, musiikki, äänet ym.) osuutta kokonaisuudessa. Tarpeen mukaan käytetään apuna liikunnan, musiikin ja kuvaamataidon opettajia. Suunnitellaan yhdessä kurssin tuottama esitys tai ohjelmakokonaisuus, harjoitellaan ja esitetään se.

TYÖTAVAT

Keskustelu ja yhteissuunnittelu, käytännön monimuotoiset ilmaisuharjoitukset, ohjelman harjoittaminen ja esittäminen yleisölle.

ARVIOINTI

Numeroarvosana/suoritusmerkintä. Hyväksyty suoritus edellyttää aktiivista osallistumista kurssin työskentelyyn. Numeroarvostelussa painottuvat opiskelijan aktiivisuus ja hänen ilmaisulliset näyttönsä.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.

IM3 Improvisaatio ja vuorovaikutustaidot (tutorkurssi)

TAVOITTEET

Tavoitteena on kasvattaa nuorista entistä vastuullisempia opiskelijoita sekä kehittää heidän ohjaajan kykyjään todellisissa vuorovaikutustilanteissa. Toisen opiskelijan kohtaaminen, hänen avun tarpeensa ymmärtäminen ja tavoitteidensa kunnioittaminen ovat kurssilla tavoiteltavia sosiaalisia taitoja. Kurssin tavoitteena on myös kehittää opiskelijoiden itseilmaisukykyä sekä heidän esiintymis- ja vuorovaikutustaitojaan. Kurssilla opitaan ymmärtämään myös koulun perinteiden vahvistamisen merkitystä ja vaalimaan ns. ”TYK-henkeä” eli viihtyisää, kannustavaa ja opiskelumyönteistä ilmapiiriä. Tutortoiminnan tavoitteista keskustellaan koko ryhmän kanssa kurssin alussa, jolloin ne myös määritellään yksityiskohtaisemmin.

SISÄLTÖ

Kurssilla valmistaudutaan tutorina toimimisen kannalta keskeisiin sisältöalueisiin:

1. Vuorovaikutus- ja esiintymistaidot
2. Kouluviihtyvyyden, ilmapiirin ja yhteisöllisyyden edistäminen
3. Työön yhteiskoulun perinteiden ylläpitäminen ja juhlakulttuurin kehittäminen
4. Koulun sisäisen tiedotuksen kehittäminen
5. Koulun kotisivujen tutor-osiosta huolehtiminen

Kurssilla saadaan tarvittavia eväitä tutoreiden keskeisten tehtävien ja ydinsisältöjen hoitamiseksi; uusien opiskelijoiden ohjaaminen, koulun sisäisen tiedottamisen kehittäminen, koulun juhlien ja tapahtumien organisoiminen, lukioesittelyiden järjestäminen, vanhempainiltoihin osallistuminen sekä uusien yhteistyömuotojen suunnittelu.

TYÖTAVAT

Keskustelu ja yhteissuunnittelu, käytännön monimuotoiset ilmaisuharjoitukset, ohjelman harjoittaminen ja esittäminen yleisölle.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä. Hyväksytty suoritusmerkintä edellyttää aktiivista osallistumista kurssille sekä vaadittujen tehtävien tekemistä.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssille valitaan 15-20 oppilasta kevätlukukauden alkupuolella ja kurssi käydään kalenterivuoden kuluessa. Osallistujat suorittavat myös kurssin OP3.

7.2.14.5 Kansainvälinen keittiö KK1

TAVOITTEET

Tavoitteena on käytännön työskentelyn avulla opettaa vastuuta yhteisistä tehtävistä, tasa-arvoa kodintöissä, korostaa sosiaalisuutta ja välittämistä herättää innostusta ja syventää ruoanvalmistus- ja leivontataitoja.

SISÄLTÖ

Valmistetaan ryhmätöinä kansainvälisiä ruokia ja leivonnaisia tyypillisiä raaka-aineita käyttäen keskustellaan ja arvioidaan eri maiden ruoka- ja tapakulttuuria arviointi suoriutusmerkintä

TYÖTAVAT

Käytännön työskentelyä

ARVIOINTI

hyväksytyn suorituksen edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen.

7.2.14.6 Kokeileva käsityö KÄ1

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija:

- ymmärtää materiaalin ja työtavan merkityksen tuotteen ulkonäön, laadun ja käyttötarkoituksen kannalta
- tuottaa ja arvioi tuoteideoita sekä kehittää niitä kokeilujen kautta
- toteuttaa suunnittelemansa tuotteen esteettiset, ekologiset ja käytettävyyteen liittyvät näkökohdat huomioiden
- tutustuu uusiin materiaaleihin ja tekniikoihin

SISÄLTÖ

- tuote- ja prosessi-ideointi
- laadun ja käytettävyyden käsitteet
- tuotekehitys
- materiaalintuntemus
- työprosessin hallinta

TYÖTAVAT

Opetuskeskustelut, pari/pienryhmätyöskentely ja yksilöharjoitukset. Materiaali- ja tekniikkakokeilut, joiden kautta edetään varsinaisen kurssityön valmistukseen. Kirjallinen raportti prosessin kulusta.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä. Arvioinnin perusteina ovat työprosessin hallinta ja opitun soveltaminen sekä aktiivisuus, yritteliäisyys ja yhteistyötaidot.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.

7.2.14.7 Lehdenteko LT1

Kurssin tavoitteena on tuottaa koululehti; kirjoittaa, toimittaa ja taittaa juttuja koko koulua kiinnostavista ajankohtaisista asioista. Lehden ilmestymistä verkkoversiona suunnitellaan.

7.2.14.8 Liikennekasvatus LK1

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että opiskelija tutustuu liikenteen asettamiin pelisääntöihin ja liikenteen eri osapuolten oikeuksiin ja velvollisuuksiin sekä saa perusvalmiuksia ensiavun antamisessa ja ajoluvan suorittamisessa.

SISÄLTÖ

Liikenteen pelisäännöt, esimerkkitapauksia erilaisista liikenteessä tapahtuneista tilanteista, ensiapu sekä ajoneuvon teknisiä ominaisuuksia ja niiden hallintaa.

TYÖTAVAT

Luento-opetus, oppilastyöt, käytännön harjoitukset.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä. Hyväksytyn suorituksen edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen kurssille.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.

7.2.14.9 Selviytymistaidot ST1**TAVOITTEET**

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia ja tietoa selviytymisestä erilaisissa luonnonoloissa
- saa positiivisia kokemuksia fyysisesti raskaasta suorituksesta ja löytää oman fyysisen suorituskyvyn uusia ulottuvuuksia
- oppii liikkumaan erilaisissa oloissa maalla ja vedessä sekä arvostamaan ja kunnioittamaan luontoa

SISÄLTÖ

- valmistautumiseen liittyvät ohjeet ja toimenpiteet
- fyysisesti koetteleva retki, joka suoritetaan yhdistäen pyöräilyä, vaellusta, melontaa ja vesistön ylityksiä
- majoittuminen maastossa, ruuan löytäminen luonnosta, toiminta eksyttäessä ja suunnistus

TYÖTAVAT

Valmistavat luennot ja suunnitelman mukaisen retken toteutus. Retkeen liittyvät yhteistoiminnalliset tehtävät.

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä. Hyväksytyyn suoritukseen vaaditaan aktiivista osallistumista luentoihin ja retken valmisteluun ja toteutukseen.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.

7.2.14.10 Tietotekniikka

Tietotekniikka on koulussa voimavara, jonka avulla käytännössä voidaan toteuttaa eri oppiaineiden välistä yhteistyötä. Tietotekniikan keinoin opiskelijalla on mahdollisuus käsitellä ja ymmärtää laajoja kokonaisuuksia. Työskentely tietokoneella on toiminnallista, kokeilevaa ja luovaa, joten se tarjoaa opiskelijalle myönteisiä tiedollisia ja taidollisia kokemuksia.

Oppilas pyritään harjaannuttamaan siihen, että hän osaisi käyttää itsenäisesti tietokonetta ja tietoverkkoja sekä yleisimpiä työvälineohjelmia. Internet muodostaa oman tärkeän kategoriansa, jossa tarjolla ovat monet mahdollisuudet mutta myöskin uhat. Kriittinen suhtautuminen käytettäessä hyväksi Internetiä on tullut entistä tärkeämmäksi.

OPETUKSEN TAVOITTEET

Tietotekniikan opetuksen tavoitteena on kehittää opiskelijan valmiuksia käyttää hyväksi nykyaikaisia tiedon hankinnan, käsittelyn ja viestinnän välineitä, motivoida opiskelijaa tutkimaan ja käsittelemään laajojakin aihekokonaisuuksia sekä kannustaa opiskelijaa tutkivaan, kokeilevaan, luovaan ja samalla vastuuntuntoiseen nykytekniikan hyödyntämiseen.

AIHEKOKONAISUUKSIEN TOTEUTUMINEN

Opetussuunnitelman perusteissa määritellyt aihekokonaisuudet ovat esillä jokaisessa tietotekniikan kurssissa. Erityisesti hyvinvointi ja turvallisuus, teknologia ja yhteiskunta sekä mediaosaaminen korostuvat.

AT1 Tietokone työvälineenä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään tietokonetta sujuvasti eri töissä
- tuntee vastuunsa tietotekniikan välineiden ja Internetin käyttäjänä
- tottuu käyttämään neliöjuuren ja potenssin laskusääntöjä.

SISÄLTÖ

- yleiskuva tietotekniikan nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä
- käyttöjärjestelmä ja sen käyttöliittymät
- tavallisimmat työvälineohjelmat
- Internetin käyttö ja www-sivujen rakenne
- sähköinen viestintä tietokonetta käyttäen

TYÖTAVAT

Työskentelyn painopiste on käytännön laitetöskentelyssä. Soveltuvien osien tehdään ryhmitöitä.

ARVIOINTI

Oppilas saa kurssista numeroarvosanan osoitettuaan hallitsevansa tavallisimpien sovellusohjelmien käytön, tulostettuaan tarvittavat työt ja suoritettuaan mahdollisen loppukokeen.

AT2 Talousmatematiikka Excelillä

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii taulukkolaskentaohjelman peruseriaatteet

- osaa hyödyntää Exceliä laskennassa, erilaisissa talouden seurannoissa ja kaavioiden luonnissa.
- osaa muokkaamalla ja muotoilemalla parantaa taulukoiden luettavuutta
- oppii hyödyntämään taulukkolaskentaa talousmatematiikassa (mm lainojen laskennat, diskonttaus, valuutat, osakkeet jne)

SISÄLTÖ

- MS Excelin yleisesittely ja käsitteistöön tutustuminen
- Työkirjan ja taulukoiden rakenne ja käsittely
- Tietojen syöttäminen
- Solun tietotyyppi ja sen vaikutus tiedon esitystapaan
- Automaattiset sarjat
- Laskentakaavat ja perusfunktiot
- Rivien ja sarakkeiden käsitteleminen
- Tiedon muotoilu
- Työkirjan rakenteen hallinta ja taulukoiden nimeäminen
- Lajittelu ja suodatus
- Kaaviot
- Tulostaminen

TYÖTAVAT

Käytännön harjoituksilla on keskeinen asema

ARVIOINTI

Kurssista annetaan suoritusmerkintä tai arvosana.

SUORITUSJÄRJESTYS

Vapaa, mielellään samaan aikaan MAB7 (MAA15) kurssin kanssa.

AT3 Ohjelmointikurssi 1

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on perehtyä ohjelmoinnin periaatteisiin sekä johonkin (joihinkin) ohjelmointikieleen (-kieliin) yksityiskohtaisemmin.

SISÄLTÖ

- erilaisten ohjelmointiympäristöjen kartoitusta
- tietokoneohjelmien rakenteista
- perehtyminen johonkin ohjelmointikieleen
- oman sovelluksen rakentaminen
- ajan salliessa perehdytään joidenkin sovellusohjelmien makrokieliin.

TYÖTAVAT

Työskentelyn painopiste on käytännön laitetöskentelyssä dokumentoinnin osuutta painottaen.

ARVIOINTI

Osoitettuaan asiaan kuuluvaa aktiivisuutta ja suoritettuaan hyväksyttävät ohjelmointityöt dokumentaatioineen oppilas saa kurssista numeroarvosanan.

AT4 Ohjelmointikurssi 2

TAVOITTEET

Tavoitteena on laajentaa ohjelmointikurssi 1:llä saatua ohjelmointitaitoa ja kokonaisnäkemystä ohjelmoinnin laajasta kentästä. Uusia tietotekniikan ja ohjelmoinnin välineitä kehitetään jatkuvasti ja hyvinkin nopealla vauhdilla. Tämän takia onkin tärkeää, että saavutetut tiedot ja taidot ovat riittävän yleispäteviä ja voivat vastata alan jatkuvasti uudistuviin haasteisiin.

SISÄLTÖ

- ohjelmoinnin yleisiä periaatteita, pääpaino on olio-ohjelmoinnilla
- Kurssin keskeisenä ohjelmointikielenä on Java. Internet-keskeisessä tietojenkäsittelyssä ja kommunikaatiossa Java-sovelluksilla on tärkeä merkitys.
- Opetellaan tekemään ohjelmia Java-kielellä. Painotetaan dokumentoinnin tärkeää osaa ohjelmointityössä.
- Tehdään vertailuja muihin ohjelmointiympäristöihin, mm. Visual-Basic-ympäristöön, jota käytetään Ohjelmointikurssi 1:llä.
- Kaiken aikaa tarkkaillaan alan kehitystä.

TYÖTAVAT

Opetus tapahtuu pääosin tietokoneella työskennellen. Harjoitustöitä tehdään runsaasti, myös ryhmätöitä.

ARVIOINTI

Arvostelussa otetaan huomioon oleellisimpana osana harjoitustyöt, mahdollinen loppukoe sekä tuntityöskentely.

AT5 Multimediakurssi

TAVOITTEET

Tavoitteena on oppia hyödyntämään uuden tekniikan välineitä ja sovelluksia erityisesti audiovisuaalisen materiaalin hallinnassa. Myös viestinnän alueella audiovisuaalisilla välineillä on tärkeä merkitys.

SISÄLTÖ

- Kurssilla opetellaan käyttämään yleisimpiä kuvan, tekstin ja äänen käsittelyyn tarkoitettuja tietokoneohjelmia.
- Tehdään muutama projektityö, joissa teknisen toteutuksen lisäksi kiinnitetään huomiota sisällölliseen laatuun.
- Käydään läpi erilaisia kuva- ja ääniformaatteja sekä niiden välisiä konversioita.
- Kuvan ja äänen käsittelyyn liittyviä erityiskysymyksiä ja ongelmia pyritään mahdollisuuksien mukaan lähestymään ”kuva- ja ääniammatillaisen” näkökulmasta (esimerkiksi värimäärittelyt, värierottelu, äänien puhtaus, äänen tunnistus ym.).

- Hyödynnetään Internetin tarjoamia mahdollisuuksia. Paljon on tarjolla ilmaisia tuotteita, joiden testaaminen voi olla mielenkiintoista ja kehittävää.

TYÖTAVAT

Opetus tapahtuu pääosin tietokoneella työskennellen. Harjoitustöitä tehdään runsaasti, myös ryhmitöitä.

ARVIOINTI

Arvostelussa otetaan huomioon oleellisimpana osana harjoitustyöt, mahdollinen loppukoe sekä tuntityöskentely.

7.2.14.11 TYK-kurssi TK1

TYK-kurssi myönnetään sellaiselle opiskelijalle, joka on lukio-opintojensa aikana merkittävällä panoksellaan toistuvasti osallistunut yhteishenkeä luovien tilaisuuksien ja tapahtumien järjestelyyn, esim. osallistumalla oppilaskunnan toimintaan ja esiintymällä juhlissa.

Kurssia varten on erityinen *ajankäyttölomake*, johon merkitään kaikki juhlaharjoituksiin ja muihin projekteihin kulunut aika.

Kurssin myöntämisestä päättävät ao. opettaja(t) ja rehtori.

7.2.14.12 Vieraat kulttuurit VK1-3

Vieraat kulttuurit –kurssin tarkoitus on avartaa opiskelijan käsitystä ulkoeurooppalaisesta elämäntavasta, historiasta, maantieteestä, uskonnosta ja taiteesta. Siksi kurssin vetäjinä on usean oppiaineen opettaja ja ulkopuolisia vierailijoita. Kohteena on vuorovuosina intiaanikulttuurit, Intian niemimaa ja Afrikka.

TAVOITTEET

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää maantieteellisen sijainnin merkityksen kulttuurin synnylle ja sen laadulle
- oppii näkemään maailmakuvan merkityksen kulttuurin muotoutumiselle
- syventää tietojaan alueen historiasta, uskonnoista ja taiteista
- arvostaa itselleen vieraan kulttuurin ihmisiä ja elämäntapaa
- oppii näkemään vieraan kulttuurin ilmenemismuotoja ja vaikutusta länsimaissa

SISÄLTÖ

- eri aikakausien teksteihin tutustumista (tieto- ja kaunokirjallisuus)
- erilaiseen kuvalliseen materiaaliin, esim. maalaus-, elokuva-, kuvanveisto- ja tekstiilitaiteeseen tutustumista
- musiikkiin, teatteritaiteeseen, arkkitehtuuriin ja ruokakulttuuriin tutustumista

- omien töiden tuottamista em. pohjalta
- ko. kulttuurin arjen käytänteiden analysointia menneisyyden pohjalta

TYÖTAVAT

- luentoja
- vierailijoiden esityksiä
- yksilö-, pari- ja ryhmätöitä (kirjallisia ja suullisia)
- vierailuja esim. näyttelyihin

ARVIOINTI

Suoritusmerkintä / numeroarvosana. Arvosana määräytyy tuntiaktiivisuuden, työskentelyprosessien ja tuotosten perusteella.

SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssin suoritusjärjestys on vapaa.